



## Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository



Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ  
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial  
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով  
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

**Share** — copy and redistribute the material in any medium or format

**Adapt** — remix, transform, and build upon the material

1292

22

u-76

4. 7010

1874

Handwritten notes on the left page, including the number 40 and some illegible scribbles.

Handwritten numbers and symbols at the top of the right page, including "47", "142.3", "7244", "789", and "6".



A circular stamp containing the number "334" on the right page.

Handwritten numbers "7234567891000" on the right page.



Blue printed number "2010" at the bottom left corner of the page.

Handwritten notes in Armenian script, including "Վերջին Գրքի մասին" and "Վերջին Գրքի մասին 42".



498  
**Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն**

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

1042

**Յ Ի Ս Ո Ւ Ս Ի Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ի**

22

Ա-76

Տ Պ Ա Գ Ի Ե Ա Լ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՆԵՆ

Տ. Տ. ԳԻՈՐԳԱՅ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԿԱԹՈՒԴՈՍՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ  
ԵՒ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒՐԲ ԵՐՈՒՍԱԿԵՄԻ

Տ. Տ. ԵՍԱՅԵԱՅ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԿԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ  
ԵՒ

Ի ՏԵՂԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ

Տ. Տ. ՆԵՐՍԷՍԻ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԿԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ



Կ. ՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՐՆ ՅՈՎՍԵՓԱՅ ԳԱՎԱՅԵԱՆ

1874

Հ Ե Վ Գ Ը Լ Կ Դ Դ Կ Կ Կ

1 4 23 227-1876

Կ Ե Վ Գ Ը Լ

Հ Ե Վ Գ Ը Լ Կ Դ Դ Կ Կ Կ



2001



36211-66

# ՆԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

## ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Աւետարանս որ ըստ Մատթէոսի գրեալ է, զի ինքն Մատթէոս աշակերտ Տեառն գրեաց զաւետարանս զայս: Եւ պատմէ մեզ 'ի սկզբանն զըստ մարմնոյ ծնունդ Փրկչին 'ի զաւակէ Գաւթի. վասն որոյ եւ զազգահամարն ժողովէ մինչեւ 'ի Քրիստոս՝ ազգս քառասուն եւ երկու: Բերէ ըստ կարգի եւ զմկրտութիւն Յովնանու, եւ 'ի լեւրինն 'ի դիւաց զփորձութիւնն, եւ նշանս եւ արուեստս մեծամեծս 'ի Փրկչէն եղեալ, եւ զընտրութիւնն աշակերտացն, եւ վասն խորհրդոյ մատուցեանն. եւ զկատարածն, զի մատնեցաւ Պիղատոսի, եւ խաչեցաւ մարմնով, եւ մարմինն եղաւ 'ի գերեզմանի, եւ զինուորքն բաժանեցին զհանգերձս նորա: Նոյն եւ զերրորդ աւուր յարութիւնն. եւ ըզպատուէր աշակերտացն՝ աշակերտել զամենայն հեթանոսս եւ մկրտել զնոսս. պատուիրեաց լինել ընդ նոսս զամենայն աւուրս մինչեւ 'ի կատարած աշխարհի: Մատթէոս գրեաց զաւետարանս իւր յերուսաղէմ քաղաքի 'ի լեզու Եբրայեցի, զկնի ութ ամի համբառնալոյ Փրկչին, 'ի խնդրոյ եկեղեցւոյն Երուսաղէմի:

Մատթէոս թարգմանի՝ կրկնաց:



50744-Լ. Կ.



ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԱՐ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՆՈՍԻ

Վասն մոգուցն . . . . .	ԳԼ ԶԲ.	Բ . 1
Վասն կոտորածի մանկանցն . . . . .	Բ . 16	
Վասն յառաջընթաց քարոզութեանն Յովհաննու մկրտչին . . . . .	Գ . 1	
Վասն վարդապետութեան Փրկչին . . . . .	Գ . 25	
Վասն երանութեանց . . . . .	Ե . 2	
Վասն բորտին . . . . .	Ը . 1	
Վասն հարիւրապետին . . . . .	Ը . 5	
Վասն զոքանչին Պետրոսի . . . . .	Ը . 14	
Վասն բժշկութեան ամենայն ցաւոց . . . . .	Ը . 16	
Վասն՝ որ ոչ ետ հրաման երթալ զկնի . . . . .	Ը . 19	
Վասն սաստեղոյն 'ի վերայ ջուրցն . . . . .	Ը . 23	
Վասն դիւահարացն . . . . .	Ը . 28	
Վասն անդամալուծին . . . . .	Թ . 1	
Վասն Մատթէի . . . . .	Թ . 9	
Վասն դատեր ժողովրդապետին . . . . .	Թ . 18	
Վասն տեռատեսին . . . . .	Թ . 20	
Վասն երկուց կուրացն . . . . .	Թ . 27	
Վասն խուլ եւ համր դիւահարին . . . . .	Թ . 32	
Վասն առաքելոցն իշխանութեան . . . . .	Ժ . 1	
Վասն առաքելոյն 'ի Յովհաննէ . . . . .	Ժա . 2	
Վասն՝ որոյ ձեռն դասցեալ էր . . . . .	Ժբ . 10	
Վասն կոյր եւ համր դիւահարին . . . . .	Ժբ . 22	
Վասն՝ որ խնդրէին նշանս . . . . .	Ժբ . 38	

	ԳԼ ԶԲ.	Ե
Վասն առակացն . . . . .	Ժգ . 1	
Վասն Յովհաննու, եւ Հերովդի . . . . .	Ժդ . 1	
Վասն հինգ հացիցն . . . . .	Ժդ . 15	
Վասն երթալոյն 'ի վերայ ծովուն . . . . .	Ժդ . 22	
Վասն անցելոցն զպատուիրանաւն Աստուծոյ . . . . .	Ժե . 1	
Վասն կնոջն Քանանացւոյ . . . . .	Ժե . 21	
Վասն բժշկելոյ զժողովուրդն . . . . .	Ժե . 29	
Վասն եօթն հացիցն . . . . .	Ժե . 32	
Վասն խմորոյ Փարիսեցւոցն . . . . .	Ժզ . 6	
Վասն որ 'ի Կեսարիա հարցմանն . . . . .	Ժզ . 15	
Վասն այլակերպութեան Տեառն . . . . .	Ժէ . 1	
Վասն լուսնահարին . . . . .	Ժէ . 14	
Վասն խնդրելոյ զերկրամեանն . . . . .	Ժէ . 25	
Վասն հարցանելոյ՝ թէ ո է 'ի մէջ մեծ . . . . .	Ժը . 1	
Վասն առակի հարիւր ոչխարին . . . . .	Ժը . 12	
Վասն թողլոյ զբիւր տաղանդն . . . . .	Ժը . 23	
Վասն հարցանելոյն թէ արժան է արձակել առն զկին . . . . .	Ժթ . 1	
Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս . . . . .	Ժթ . 16	
Վասն վարձկանութեան մշակացն . . . . .	Ի . 1	
Վասն որդւոցն Ջերեզեայ . . . . .	Ի . 20	
Վասն երկուց կուրացն . . . . .	Ի . 29	
Վասն իշոյն եւ յաւանակին . . . . .	Իա . 1	
Վասն կուրացն եւ կաղացն . . . . .	Իա . 14	
Վասն չորանալոյ թղենւոյն . . . . .	Իա . 18	
Վասն հարցանելոյ զՏէրն քահանայապետիցն եւ ծերոց . . . . .	Իա . 25	

	ԳԼ ԷՄԲ.
Վասն երկուց որդւոցն առակաց . . . . .	խա . 28
Վասն այգւոյն առակին . . . . .	խա . 55
Վասն կոչեցելոց 'ի հարսանիմն . . . . .	իբ . 1
Վասն դահեկանին, որով փորձեցին զՏէրն	իբ . 15
Վասն Սաղուկեցւոցն . . . . .	իբ . 25
Վասն օրինականացն . . . . .	իբ . 54
Վասն Տեառն հարցանելոյն զՓարիսեցիսն	իբ . 41
Վասն վայ տալոյ Գպրացն եւ Փարիսեցւոցն	իգ . 15
Վասն կատարածի . . . . .	իգ . 5
Վասն աւուրն եւ ժամուն . . . . .	իգ . 56
Վասն տասն կուսանացն . . . . .	իե . 1
Վասն զտաղանդան տալոյ . . . . .	իե . 14
Վասն զալստեանն Տեառն . . . . .	իե . 51
Վասն օծանելոյ զՏէրն իւղով . . . . .	իզ . 6
Վասն պատրաստելոյ զպասեքն . . . . .	իզ . 17
Վասն օրինաւոր խորհրդոյն . . . . .	իզ . 26
Վասն մատնութեան Տեառն . . . . .	իզ . 41
Վասն ուրացութեանն Պետրոսի . . . . .	իզ . 69
Վասն Յուդայի զղջմանն . . . . .	իէ . 5
Վասն խնդրելոյ զՏէրունական մարմինն .	իէ . 57
Վասն իւզաբեր կանանցն . . . . .	իը . 1



# ԱԻԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.



ՄԱՏԹԷՈՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ

1 Գ ի ը ք թ ճ ն ն գ ե ան Յի սու ւ ի ք ը խ ա ս ս ի  
2 որ դ ւ յ Դ աւ թ ի ս որ դ ւ յ Ա բ բ ա հ ա մ ու : \* Ա բ  
բ ա հ ա մ ճ ն աւ զ Ի ս ա հ ա կ . Ի ս ա հ ա կ ճ ն աւ ը զ  
3 Յ ա հ ո Վ ք . Յ ա հ ո Վ ք ճ ն աւ զ Յ ու դ ա և զ Է դ ա  
'ի Թ ա մ ա ռ ա . Փ ա ռ է ս ճ ն աւ Չ ե զ ը ո Վ ն . Ե զ  
4 ը ո Վ ն ճ ն աւ զ Ա թ ա մ : \* Ա թ ա մ ճ ն աւ զ Ա մ Ի  
ն ա դ ա թ . Ա մ Ի ն ա դ ա թ ճ ն աւ զ Ն ա ա ս ո Վ ն .  
5 Ն ա ա ս ո Վ ն ճ ն աւ զ Ս ա ղ մ ո Վ ն : \* Ս ա ղ մ ո Վ ն ճ ն աւ  
զ Թ ա սս 'ի Հ ա ե թ ա թ ա յ . Բ ա սս ճ ն աւ զ Ո Վ ք է դ 'ի  
Հ ա ու թ ա յ . Ո Վ ք է դ ճ ն աւ զ Յ ե ա տ ' . Յ ե ա տ  
6 ճ ն աւ զ Դ աւ ի թ ա ը ը յ : \* Դ աւ ի թ ճ ն աւ զ Ս ո  
7 ղ մ ո Վ ն 'ի կ ն ո ջ է ն Ու ը ի ա յ : \* Ս ա ղ մ ո Վ ն ճ ն աւ  
զ Ր ը ը ո Վ ա մ . Բ ը ը ո Վ ա մ ճ ն աւ զ Ա թ ի ա . Ա թ ի ա  
8 ճ ն աւ զ Ա ս ա ի : \* Ա ս ա ի ճ ն աւ զ Յ ո Վ ս ա ի ա թ .  
Յ ո Վ ս ա ի ա թ ճ ն աւ զ Յ ո Վ թ ա մ . յ Ա Վ թ ա մ ճ ը  
9 ն աւ զ Ա զ ի ա : \* Ա զ ի ա ճ ն աւ զ Յ ո Վ լ ա թ ա մ . յ Ա

վաթամ' ծնաւ զԱբաղ . Աբաղ ծնաւ զԵղեկիա : \* Եղեկիա ծնաւ զՄանասէ . Մանասէ 10 ծնաւ զԱմոնն . Ամոնն ծնաւ զՅովսիա : \* Յով 11 սիա ծնաւ զՅէքոնիա և զԵղբարս նորա առ գերութեամբն Բաբելացւոց : \* Յետ գե 12 լութեանն Բաբելացւոց ծնաւ յԵքոնիա զՍաղաթիէլ . Սաղաթիէլ ծնաւ զԶօրաբաբէլ : \* Զօրաբաբէլ ծնաւ զԱբիութ . Աբիութ ծը 13 նաւ զԵղիակիմ . Եղիակիմ ծնաւ զԱզովր : \* Ազովր ծնաւ զՍադովի . Սադովի ծնաւ 14 զԱբին . Աբին ծնաւ զԵղիուդ : \* Եղիուդ ծը 15 նաւ զԵղիազար . Եղիազար ծնաւ զՄատթան . Մատթան ծնաւ զՅակովբ : \* Յակովբ ծնաւ 16 զՅովսէփ զայրն Մարեմայ՝ որում խօսեցեալ զՄարիամ կոյս . յորմէ ծնաւ Յիսուս , որ անուանեցաւ Քրիստոս : \* Արդ ամենայն 17 ազգք յԱբրահամէ մինչեւ 'ի Դաւիթ՝ ազգքք չորեքտասանք . և 'ի Դաւթ մինչեւ 'ի գերութիւնն Բաբելացւոց՝ ազգք չորեքտասանք . և 'ի գերութիւնէն Բաբելացւոց մինչեւ 'ի Քրիստոս՝ ազգք չորեքտասանք :

\* Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր 18 այսպէս : Խօսեցեալ զմայր նորա Մարիամ Յովսէփու , մինչչեւ եկեալ առ միմեանս՝ գտաւ յղացեալ 'ի Հոգւոյն Սրբոյ : \* Եւ 19 Յովսէփ այրն նորա , քանզի արդար էր և ոչ կամէր առակել զնա , խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա : \* Եւ մինչդեռ նա զայս 20 ամէր զմտաւ , ահա հրեշտակ Տեառն 'ի ակտեան երեւեցաւ նմա՝ և ասէ . Յովսէփ

որդի Դաւթի՝ մի՛ երկնչիր առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին քո . քանզի որ 'ի նմայն ծնեալ 21 է , 'ի Հոգւոյն Սրբոյ է : \* Ծնցի Որդի . և կոչեցես զանուն նորա Յիսուս . զի նա փրկեացէ զժողովուրդ իւր 'ի մեղաց իւրեանց : 22 \* Այլ այս ամենայն եղեւ , զի լցցի որ ասացաւն 'ի Տեառնէ 'ի ձեռն Յասցեայ մար 23 գարէի : \* Ահա կոյս յղացցի՛ և ծնցի որդի , և կոչեցես զանուն նորա Էմմանուէլ , որ 24 թարգմանի ընդ մեզ Աստուած : \* Եւ զարթուցեալ Յովսէփ 'ի քնոյ անտի , արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն Տեառն , և 25 առ յինքն զկինն իւր : \* Եւ ոչ գիտէր զնա մինչեւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ , և կոչեաց զանուն նորա Յիսուս :

### ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ 'ի ծնաներն Յիսուսի 'ի Բեթղեհէմ Հրէաստանի յաւուրս Հերովդի արքայի , ահա մոգք յարեւելից եկին յերուսաղէմ , 2 \* և ասէն . Ո՛ր է որ ծնաւ արքայն Հրէից . զի տեսաք զաստղն նորա յարեւելս , և եկաք 3 երկիրպագանել նմա : \* Եւ իբրեւ լուաւ արքայ Հերովդէս՝ խռովեցաւ , և ամենայն 4 երուսաղէմ ընդ նմա : \* Եւ ժողովեալ զամենայն զքահանայապետս և զդպիրս ժողովրդեանն , հարցանէր 'ի նոցանէ՝ թէ ո՞ր 5 ծնանիցի Քրիստոսն : \* Եւ նոքա ասէն ջրնա . 'ի Բեթղեհէմ Հրէաստանի . զի այսպէս

քրեալ է 'ի ձեռն մարգարէին : \* Եւ դ'ու 6  
 Բեթղեհէմ երկիր Յուդայ : ոչինչ կրտսեր  
 ետ յիշխանս Յուդայ . 'ի քէն ելցէ ինձ իշ-  
 խան , որ հովուեսցէ զժողովուրդ իմ զԻս-  
 րայէլ : \* Յայնժամ Հերովդէս գաղտ կոչեաց 7  
 զմոզսն , և ստուգեաց 'ի նոցանէ զժամա-  
 նակ աստեղն երեւելոյ : \* Եւ արձակեալ ըզ- 8  
 նոսա 'ի Բեթղեհէմ , ասէ . գնացէք ստու-  
 գեցէք վասն մանկանն , և յորժամ գըրա-  
 նկցէք՝ ազգ արասջիք ինձ , զի և ես եկեալ  
 երկիրպագից նմա : \* Եւ նորա իբրև լուան 9  
 'ի Թագաւորէն՝ գնացին . և ահա աստղն  
 զոր տեսին յԱրեւելս՝ առաջնորդեաց նո-  
 ցա , մինչեւ եկեալ եկաց 'ի վերայ՝ ուր էր  
 մանուկն : \* Իբրև տեսին զաստղն , խնդա- 10  
 ցին յոյժ ուրախութիւն մեծ : \* Եւ իբրև 11  
 մտին 'ի տուն , տեսին զմանուկն հանդերձ  
 Մարեմաւ մարբն իւրով , և անկեալ երկիր .  
 պագանէին նմա . և բացեալ զգանձս իւր-  
 եանց՝ մատուցին նմա պատարագս՝ ոսկի և  
 կնդրուկ և զմուռս : \* Եւ հրաման առեալ 12  
 'ի տեսլեան չգառնալ անդրէն առ Հերովդ-  
 դէս . ընդ այլ ճանապարհ գնացին յաշխար-  
 հըն իւրեանց : \* Եւ իբրև գնացին նորա 13  
 անտի , ահա հրեշտակ Տեառն երեւէր 'ի  
 տեսլեան Յովսեփս և ասէր . արի առ ըզ-  
 մանուկը և զմայր իւր՝ և փախիր յԵգիպ-  
 տոս , և անդ լինիջիր յորժամ ասացից քեզ ,  
 քանզի 'ի խնդիր է Հերովդէս կորուսանել  
 զմանուկդ : \* Եւ նա յարուցեալ առ զնա . 14

նուկն և զմայր իւր գիշերի և գնաց յԵ-  
 գիպտոս , և անդ էր մինչեւ ցվախճան Հե-  
 15 ըովդի : \* Զի լցցի ասացեալն 'ի Տեառնէ 'ի  
 ձեռն մարգարէին որ ասէ . յԵգիպտոսէ կու-  
 16 չեցից զորդի իմ : \* Յայնժամ իբրև ետես  
 Հերովդէս թէ խաբեցաւ 'ի մոգուց անտի ,  
 բարկայաւ յոյժ . և առաքեաց կոտորեաց  
 զամենայն մանկունսն որ էին 'ի Բեթղեհէմ  
 և յամենայն սահմանս նորա՝ յերկեմենից  
 և 'ի խոնարհ , ըստ ժամանակին զոր ստուգ-  
 17 եաց 'ի մոգուց : \* Յայնժամ կատարեցաւ ա-  
 սացեալն 'ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի՝ որ  
 18 ասէ . \* Զայն գուժեաց 'ի Հռամայ , ողբու-  
 մըն և լալու մն և աշխարու մն յոյժ . Հռա-  
 քէլ լայր զորդիս իւր , և ոչ կամէր մտի-  
 19 Թարիլ՝ զի ոչ էին : \* Եւ 'ի վախճանն ըն Հե-  
 ըովդի , ահա հրեշտակ Տեառն 'ի տեսլեան  
 20 երեւէր Յովսեփայ յԵգիպտոս , \* և ասէր .  
 արի առ զմանուկը և զմայր իւր , և գնա  
 յերկիրն Իսրայէլի . զի մեռան որ խնդրէին  
 21 զմանձն մանկանդ : \* Եւ նա յարուցեալ առ  
 զմանուկն և զմայր նորա , և եկն յերկիրն  
 22 Իսրայէլի : \* Եւ իբրև լուաւ եթէ Արքեղա-  
 յոս Թագաւորեաց Հրեատտանի փոխանակ  
 Հերովդի հօրն իւրոյ , երկեաւ երթալ ան-  
 դըր . և հրաման առեալ 'ի տեսլեան , գնաց  
 23 'ի կողմանս Գալիլեացոց : \* Եւ եկեալ բը-  
 նակեցաւ 'ի քաղաքին՝ որ կոչէր Նազարէթ .  
 զի լցցի բան մարգարէիցն , թէ Նազովրեցի  
 կոչեսցի :

ԳԼՈՒԽ Գ.

Յաւուրան յայնոսիկ գայ Յովհաննէս 1  
 մկրտիչ քարոզել յանապատին Հրէաստանի ,  
 \* և ասել . ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է 2  
 արքայութիւնն երկնից : \* Զի սա է վասն ու 3  
 ըոյ ստացաւ 'ի ձեռնն Եսայեայ մարգարէի՝  
 որ ասէ . ձայն բարբառոյ յանապատի , պատ-  
 րաստ արարէք զճանապարհ Տեառն , և ու զիդ  
 արարէք զշաւիղս նորա : \* Եւ ինքն Յովհանն 4  
 նէս ունէր հանդերձ 'ի ստեւոյ ուղտու , և  
 գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր . և կերակուր  
 նորա էր մարխս և մեղր վայրենի : \* Յայն 5  
 ժամ ելոնէին առ նա ամենայն Երուսաղէ-  
 մացիք , և ամենայն Հրէաստան , և ամե-  
 նայն կողմն Յորդանանու : \* Եւ մկրտէին 6  
 'ի նմանէ 'ի Յորդանան գետ , և խոստովան  
 լինէին զմեղս իւրեանց : \* Եւ տեսեալ ըզ 7  
 բազումս 'ի Սադուկեցւոցն և 'ի Փարիսեց-  
 ւոց եկեալս 'ի մկրտութիւնն նորա , ասէ  
 ցնոսա . ծնունդք իժից՝ ո՛ր եցոյց ձեզ փախ-  
 չել 'ի փարկութենէն որ գալոցն է : \* Արաւ 8  
 ըէք այսուհետեւ պտուղ արժանի ապաշ-  
 խարութեան : \* Եւ մի՛ համարիցիք ասել 9  
 յանձինս՝ թէ ունիմք մեք հայր զԱբրահամ .  
 ասեմ ձեզ , զի կարող է Աստուած 'ի քա-  
 րանցս յայցանէ յարուցանել որդիս Աբ-  
 րահամու : \* Զի աւասիկ տապար առ ար- 10  
 մին ծառոց դնի . ամենայն ծառ որ ոչ առ-

նիցէ զպտուղ բարի , հատանի և 'ի հուր ար-  
 11 կանի : \* Ես մկրտեմ զձեզ ջրով յապաշխա-  
 րութիւնն , բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրա-  
 գոյն է քան զիս . և ես չեմ բաւական բառ-  
 նալ զկօշիկս նորա . նա մկրտեսցէ զձեզ 'ի  
 12 Հոգին սուրբ և 'ի հուր : \* Որոյ հեծանոցն  
 'ի ձեռին իւրում , և սրբեսցէ զկալ իւր ,  
 և ժողովեսցէ զցորեանն 'ի շտեմարանս իւր ,  
 13 և զյարգն այրեսցէ անշէջ հրով : \* Յայն-  
 ժամ գայ Յիսուս 'ի Գալիլէէ 'ի Յորդանան  
 14 առ Յովհաննէս՝ մկրտել 'ի նմանէ : \* Եւ  
 Յովհաննէս արգելու զնա՝ և ասէ . ինձ պի-  
 տոյ է 'ի քէն մկրտել , և դու առ ինձ գաս :  
 15 \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա .  
 թոյլ տուր այժմ , զի այսպէս վայել է մեզ  
 ընուլ զամենայն արդարութիւն . և ապա  
 16 թոյլ ետ նմա : \* Եւ իբրեւ մկրտեցաւ Յի-  
 սուս , ել վաղվաղակի 'ի ջրոյ անտի . և  
 ահա բացան նմա երկինք . և ետես զհօ-  
 գին Աստուծոյ՝ զի իջանէր իբրեւ զաղաւնի ,  
 17 և գայր 'ի վերայ նորա : \* Եւ ահա ձայն  
 յերկնից՝ որ ասէր . դա է որդի իմ սիրելի ,  
 ընդ որ հաճեցայ :

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ  
 2 'ի հոգւոյն՝ փորձիլ 'ի սատահայէ : \* Եւ պա-  
 հեալ զքառասուն տիւ և զքառասուն գիշեր՝  
 3 ապա քաղցեաւ : \* Եւ մատուցեալ փորձիչն

ասէ ցնա . եթէ Որդի ես Աստուծոյ՝ ասա զի  
 քարինքս այտօքիկ հաց լինիցին : \* Նա պատաս- 4  
 խանի ետ և ասէ . գրեալ է՝ Թէ ոչ հացիւ  
 միայն կեցցէ մարդ , այլ ամենայն բանիւ որ  
 ելանէ՝ ՚ի բերանոյ Աստուծոյ : \* Յայնժամ 5  
 առեալ անէ զնա սատանայ ՚ի քաղաքն  
 սուրբ , և կացուցանէ զնա ՚ի վերայ աշտա-  
 րակի տաճարին , \* և ասէ ցնա . եթէ Որ- 6  
 դի ես Աստուծոյ՝ արկ զքեզ աստի ՚ի  
 վայր . զի գրեալ է , Թէ հրեշտակաց իւրոց  
 պատուիրեալ է վասն քո , և ՚ի վերայ ձե-  
 ուաց բարձցեն զքեզ՝ զի մի երբէք հարցես  
 զքարի զոտն քո : \* Ասէ ցնա դարձեալ Յի- 7  
 սուս . գրեալ է՝ Թէ ոչ փորձեսցես զՏէր  
 Աստուած քո : \* Դարձեալ առնու անէ ըզ- 8  
 նա սատանայ ՚ի լեառն մի բարձր յոյժ , և  
 ցուցանէ նմա զամենայն թագաւորու թիւնս  
 աշխարհի և զփառս նոցա . \* և ասէ ցնա . 6  
 զայս ամենայն քեզ տաց՝ եթէ անկեալ եր-  
 կիրպագանիցես ինձ : \* Յայնժամ ասէ զը- 10  
 նա Յիսուս . երթ յետս իմ սատանայ . զի  
 գրեալ է՝ Տեսառն Աստուծոյ քում երկիր-  
 պաղցես , և զնա միայն պաշտեսցես : \* Ա- 11  
 պա եթող զնա սատանայ . և ահա հրեշտա-  
 կըք մատան և պաշտէին զնա :  
 ~~~~~  
 ԲԲ \* Եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ եթէ Յով- 12  
 հաննէս մատնեցաւ , մեկնեցաւ զնաց ՚ի Գա-  
 լիլեա . \* և թողեալ զՆազարէթ , եկն բնա- 13  
 կեցաւ ՚ի Կափառնաում ՚ի ծովեզերին , ՚ի  
 ՚ի սահմանս Չաբուղոնի և Նեփթաղիմայ .

14 \* զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ՚ի ձեռն Եսայ-  
 15 եայ մարդարէի : \* Երկիր Չաբուղոնի և եր-  
 կիր Նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու յան-  
 կոյս Յորդանանու , Գալիլեա հեթանոսաց :  
 16 \* Ժողովուրդ որ նստէր ՚ի խաւարի՝ ետես  
 լոյս մեծ . և որոց նստէին յաշխարհին և ՚ի  
 17 ստուերս մահու՝ լոյս ծագեաց նոցա : \* Յայ-  
 նքմ հեռէ սկսաւ քարոզել Յիսուս և ասել .  
 ապաշխարեցէք՝ զի մերձեալ է արքայու-  
 18 թիւն երկնից : \* Մինչդեռ զգնայր Յիսուս  
 ընդ եզր ծովուն Գալիլեացոց , ետես եր-  
 կուս կղբարս , զՍիմոն զկոչեցեալն Պետ-  
 րոս , և զԱնդրէաս կղբայր նորա՝ արկեալ  
 19 ուսկան ՚ի ծով . քանզի ձկնորսք էին : \* Եւ  
 ասէ ցնասա . եկայք զինի իմ և արարից ըզ-  
 20 ձեզ որսորդս մարդկան : \* Եւ նոցա թող-  
 եալ վաղվաղակի զգործին՝ գնացին զհետ  
 21 նորա : \* Եւ մատուցեալ անտի յառաջ՝ ե-  
 տես այլ երկուս կղբարս , զՅակովբոս Չե-  
 բեդեայ և զՅովհաննէս զեղբայր նորա ՚ի  
 նաւի՝ Չեբեդեաւ հանդերձ հարբն իւր-  
 եանց , մինչ կազմէին զուսկանս իւր-  
 22 եանց . և կոչեաց զնոսա : \* Նոցա թողեալ  
 վաղվաղակի զնաւն և զհայրն իւրեանց , գը-  
 23 նացին զհետ նորա : \* Եւ շրջէր Յիսուս ընդ  
 ամենայն կողմն Գալիլեացոց . ուսուցանէր  
 ՚ի ժողովուրդս նոցա՝ և քարոզէր զաւետա-  
 րանն արքայութեան , և բժշկէր զամենայն  
 հիւանդութիւնս՝ և զամենայն ախոս ՚ի  
 24 ժողովրդեանն : \* Եւ ել լուր նորա ընդ ա-

մենայն երկիրն Ասորոց , և մատուցին առ նա զամենայն հիւանդս՝ որ նեղեալ էին ՚ի պէսպէս ցաւս ե . ՚ի տանջանս , և զդիւահարս և զլուսնոտս և զանդամալոյցս . և բըժշկեաց զնոսա : \* Եւ երթային զհետ նորա 28 ժողովուրդք բազումք ՚ի Գալիլէէ և ՚ի Դեկապոլեայ , և յերուսաղեմէ և ՚ի Հրէաստանէ , և յայնկոյս Յորդանանու , և բըժշկեաց զնոսա :

### ԳԼՈՒԽ Ե.

Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ ել ՚ի լեառն . 1 և իբրեւ նստաւ անդ՝ մատեան առ նա աշակերտք նորա . \* և բացեալ զքերան իւր 2 ուսուցանէր զնոսա և ասէր . \* Երանի աղքատաց հոգւով , զի նոցա է արքայութիւն երկնից : \* Երանի սգաւորաց , զի նոքա մըխիթարեսցին : \* Երանի հեղոց , զի նոքա ժառանգեսցեն զերկիր : \* Երանի որքաղքեալ և ծարաւի իցեն արդարութեան , զի նոքա յագեսցին : \* Երանի ողորմաճաց , զի նոքա ողորմութիւն գտցեն : \* Երանի այնոցիկ՝ որ սուրբ են սրտիւք , զի նոքա զԱստուած տեսցեն : \* Երանի խաղաղարարաց , զի նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեսցին : \* Երանի որ հալածեալ իցեն վասն արդարութեան , զի նոցա է արքայութիւն երկնից : \* Երանի է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և հալածեսցեն , և ասիցեն զամենայն բան չար ըզ-

12 ձէնջ սուտ վասն իմ : \* Յնձացէք և ուրախ լերուք , զի վարձք ձեր բազում են յերկիննրս . զի այսպէս հալածեցին զմարգարէսն 13 որ յառաջ քան զձեզ էին : \* Դուք էք աղերկրի . ապա թէ աղն անհամի՝ իւ յաղիցի . ոչ իմիք աղբիցէ այնուհետեւ , բայց եթէ ընկենուլ արտաքս և կոխան լինել ՚ի մարդէ 14 կանէ : \* Դուք էք լոյս աշխարհի . ոչ կարէք աղաք թագչել որ ՚ի վերայ լերին կայցէ : 15 \* Եւ ոչ լուցանեն ճրագ և դնեն ընդ գրունաւաւ , այլ ՚ի վերայ աշտանակի , և լոյս 16 տայ ամենեցուն որ ՚ի տանն իցեն : \* Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան , որպէս զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս , և փառաւորեսցեն զհայր ձեր որ յերկինս է : 17 \* Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել զօրէնս կամ զմարգարէս . ոչ եկի լուծանել 18 այլ ընուլ : \* Ամէն ասեմ ձեզ , մինչեւ անցեսն երկինք և երկիր , յովտ մի որ նշանախեց մի է , ոչ անցցէ յօրինացն և ՚ի մարգարէից՝ մինչեւ ամենայն եղիցի : \* Որ որ լուծցէ մի ինչ ՚ի պատուիրանացս յայսցանէ ՚ի փոքունց , և ուսուցէ այնպէս զմարդիկ , փոքր կոչեսցի յարքայութեան երկնից . իսկ որ արասցէ և ուսուցէ , նա մեծ կոչեսցի 20 յարքայութեան երկնից : \* Բայց ասեմ ձեզ . զի եթէ ոչ առաւելուցու արդարութիւն ձեր աւերի քան զգարացն և զփարիսեցոց , 21 ոչ մտանիցէք յարքայութիւն երկնից : \* Լուա-

300-30



րուք զի ասացաւ առաջնոցն՝ թէ մի՛ սպա-  
 նաներ , զի որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի  
 դատաստանի : \* Այլ ես ասեմ ձեզ . եթէ 22  
 ամենայն որ բարկանայ եղբօր իւրում տարա-  
 պարտուց , պարտաւոր լիցի դատաստանի .  
 և որ ասիցէ ցեղբայր իւր յիմար , պարտա-  
 ւոր լիցի ատենի . և որ ասիցէ ցեղբայր իւր  
 մորոս , պարտաւոր լիցի ՚ի գեհէն հրոյն :  
 \* Եթէ մատուցանիցես զպատարագքո՛ր ՚ի վե- 23  
 րայ սեղանոյ , և անդ յիշիցես եթէ եղբայր  
 քո ունի ինչ խէթ զքէն , \* Թող զպատա- 24  
 րագն քո առաջի սեղանոյն , երթ նախ հաշ-  
 տեաց ընդ եղբօր քում , և ասպ եկեալ  
 մատուցիր զպատարագն քո : \* Լեր իրաւա 25  
 խոհ ընդ ոտիսի քում վաղագոյն , մինչդեռ  
 իցես ընդ նմա ՚ի ճանապարհի . դուցէ մատ-  
 նիցէ զքեզ ոտիսն դատաւորի , և դատա-  
 ւորն դահճի , և արկանիցիս ՚ի բանտ : \* Ամէն 26  
 ասեմ քեզ . ոչ ելանիցես անտի , մինչեւ հա-  
 տուցանիցես զյետին նաքարակիտն : \* Լուա 27  
 րուք զի ասացաւ՝ մի՛ շնար . \* Բայց ես ա- 28  
 սեմ ձեզ , թէ ամենայն որ հայի ՚ի կին մարդ  
 առ ՚ի ցանկանալոյ նմա , անդէն շնացաւ  
 ընդ նմա ՚ի սրտի իւրում : \* Եթէ ակն քո 29  
 աջ գայթակղեցուցանէ զքեզ , խլեա զնա  
 և ընկեա ՚ի քէն . զի լաւ է քեզ եթէ մի  
 յանդամոց քոց կորիցէ , և մի ամենայն մար-  
 մինդ քո անկանիցի ՚ի գեհէն : \* Եւ եթէ 30  
 աջ ձեռն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ ,  
 հատ զնա և ընկեա ՚ի քէն . զի լաւ է քեզ

եթէ մի յանդամոց քոց կորիցէ , և մի ա-  
 մենայն մարմինդ քո արկանիցի ՚ի գեհէն :  
 31 \* Ապաքէն ասացաւ , եթէ որ արձակիցէ  
 32 զկին իւր , տացէ նմա զարձակմանն : \* Բայց  
 ես ասեմ ձեզ , եթէ ամենայն որ արձակէ  
 զկին իւր առանց բանի պռոնկութեան , նա  
 տայ նմա շնալ . և որ զարձակեալն առնէ՝  
 33 շնայ : \* Կարձեալ լուարուք զի ասացաւ ա-  
 ռաջնոցն . մի՛ երդնուցուս սուա , բայց  
 34 հատուցես Տեառն զերդմունս քո : \* Այլ  
 ես ասեմ ձեզ՝ ամենեւին մի՛ երդնուլ , մի՛  
 35 յերկինս՝ զի աթոռ է Աստուծոյ . \* և մի  
 յերկիր՝ զի պատուանդան է ոտից նորա ,  
 և մի՛ յերուսաղէմ՝ զի քաղաք է մեծի ար-  
 36 քայի . \* և մի՛ ՚ի գլուխ քո երդնուցուս ,  
 զի ոչ կարես մտղ մի սպիտակ առնել կամ  
 37 թուխ : \* Այլ եղիցի ձեր բան , սյսն՝ սյո ,  
 և ոչն՝ ոչ . զի աւելին քան զայն ՚ի չարէն է :  
 38 \* Լուարուք զի ասացաւ՝ ակն ընդ ական ,  
 39 և առամն ընդ առամանն : \* Այլ ես ասեմ  
 ձեզ , մի՛ կալ հակառակ չարին . այլ եթէ  
 որ ածիցէ ապտակ յաջ ծնօտ քո , դարձո  
 40 նմա և զմիւսն : \* Եւ որ կամիցի որ դատուլ  
 և առնուլ զչապիկս քո , թող ՚ի նա և զբաճ-  
 41 կոն քո : \* Եւ որ տարապարհակ վարիցէ  
 զքեզ մղոն մի , երթ ընդ նմա և երկուս :  
 42 \* Որում ինդրէ ՚ի քէն՝ տուր , եւ որ կամի  
 փոխ առնուլ ՚ի քէն՝ մի՛ դարձուցաներ զե-  
 43 ըեսս : \* Լուարուք ապաքէն զի ասացաւ՝  
 սիրեացես զընկեր քո , և ատեսցես զթշնա-

մինքն : \* Այլ ես ասեմ ձեզ . սիրեցէք 44  
 զԹշնամիս ձեր . օրհնեցէք զանիծիչս ձեր .  
 բարի արարէք ատելեաց ձերոց , և աղօթս ա-  
 բարէք 'ի վերայ այնոցիկ՝ որ լիենն զձեզ և հա-  
 լածեն . \* զի եղիջիք որդիք հօր ձերոց որ յեր- 45  
 կինս է . զի զարեգակն իւր ծագէ 'ի վերայ չա-  
 րաց և բարեաց , և անէ անձրեւ 'ի վերայ ար-  
 դարոց և մեղաւորաց : \* Զի եթէ սիրիցէք 46  
 զայնոսիկ որ սիրենն զձեզ՝ զի՛նչ վարձք իցեն ,  
 ոչ ասպքէն և մաքսաւորք զնոյն գործեն .  
 \* Եւ եթէ տայցէք միայն ողջոյն բարեկա- 47  
 մաց ձերոց՝ զի՛նչ աւելի առնէք , ոչ ասպ-  
 քէն մաքսաւորք և մեղաւորք զնոյն գործեն :  
 \* Արդ՝ եղերուք դուք կատարեալք , որպէս 48  
 և Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է :

ԳԼՈՒԽ Զ.

ԲԵ Զգոյշ լերուք ողորմութեան ձերում՝ 1  
 մի՛ առնել առաջի մարդկան , որպէս թէ 'ի  
 ցոյց ինչ նոցա . գուցէ և վարձս ոչ ընդու-  
 նիցիք 'ի Հօրէն ձերմէ՝ որ յերկինսն է : \* Այլ 2  
 յորժամ առնիցես ողորմութիւն , մի՛ հար-  
 կաներ փող առաջիք , որպէս կեղծաւորքն  
 առնեն 'ի ժողովուրդս և 'ի հրապարակս ,  
 որպէս զի փառաւորեսցին 'ի մարդկանէ .  
 ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա :  
 \* Այլ դու յորժամ ողորմութիւն առնիցես , 3  
 մի՛ գիտասցէ ձախք զինչ գործէ աջքո .  
 \* որպէս զի եղիցի ողորմութիւնք որ 'ի ծա- 4

ծուկ . և Հայրնք որ տեսանէ 'ի ծածուկ՝  
 5 հատուցէք եղ յայտնապէս : \* Եւ յորժամ  
 յաղօթս կայցես , մի՛ լինիցիս որպէս կեղ-  
 ծաւորքն . զի սիրեն 'ի ժողովուրդս և յան-  
 կիւնս հրապարակաց կալ յաղօթս , որպէս  
 զի երեւեսցին մարդկան . ամէն ասեմ ձեզ՝  
 6 այն իսկ են վարձք նոցա : \* Այլ դու յոր-  
 ժամ կայցես յաղօթս , մուտ 'ի սենեակք ,  
 և փակեա զդուքսք , և կաց յաղօթս առ  
 Հայրք 'ի ծածուկ . և Հայրնք որ տեսա-  
 նէ 'ի ծածուկ , հատուցէք եղ յայտնապէս :  
 7 \* Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս , մի՛ շտա-  
 խօս լինիք իբրեւ զհեթանոսսն . զի համա-  
 րին եթէ 'ի բազում խօսից իւրեանց լսելի  
 8 լինիցին : \* Արդ՝ մի՛ նմանիցէք նոցա . զի գի-  
 տէ Հայրն ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ մինչսեւ  
 9 ձեր խնդրեալ ինչ իցէ 'ի նմանէ : \* Եւ արդ՝  
 այսպէս կացէք դուք յաղօթս . Հայր մեր որ  
 10 յերկինս . սուրբ եղիցի անունք . \* Եկես-  
 ցէ արքայութիւնք . եղիցին կամքք որ-  
 11 պէս յերկինս և յերկրի : \* Զհաց մեր հա-  
 12 նապազորդ տուր մեզ այսօր : \* Եւ թող մեզ  
 զպարտիս մեր , որպէս և մեք թողումք մե-  
 13 ռոց պարտասպանաց : \* Եւ մի՛ տանիր զմեզ  
 'ի փորձութիւն . այլ փրկեա զմեզ 'ի չարէ .  
 զիք է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք  
 14 յաւիտեանս . ամէն : \* Զի եթէ թողու-  
 ցուք մարդկան զյանցանս նոցա , թողցէ և  
 15 ձեզ հայրն ձեր երկնաւոր : \* Ապա թէ ոչ  
 թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա , և

նչ Հայրն ձեր թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր :  
 \* Եւ յորժամ պահիցէք՝ մի լինիք իբրեւ 16  
 զկեղծաւորսն տրտեալք . որ ապականեն  
 զերեսս իւրեանց , որպէս զի երեւեսցին  
 մարդկան թէ պահիցեն . ամէն ասեմ ձեզ ,  
 այն իսկ են վարձք նոցա : \* Այլ դու յոր 17  
 ժամ պահիցես , օժ զգլուխ քո՝ և լուա զե-  
 րեսս քո , \* զի մի՛ երեւեսցիս մարդկան իբ- 18  
 րեւ զպահող . այլ Հօրն քում՝ ի ծածուկ . և  
 Հայրն քո որ տեսանէ ՚ի ծածուկ , հատու-  
 ցէ քեզ յայտնապէս : \* Մի՛ գանձէք ձեզ 19  
 գանձս յերկրի . ուր ցեց և ուտիճ ապակա-  
 նեն , և ուր գողք ական հատանեն և գողա-  
 նան : \* Այլ գանձեցէք ձեզ գանձս յերկինս , 20  
 ուր ոչ ցեց և ոչ ուտիճ ապականեն , և ոչ գողք  
 ական հատանեն և գողանան . \* Ձի ուր 21  
 գանձք ձեր են՝ անդ և սիրտք ձեր եղիցին :  
 ԲԶ \* Ճրագ մարմնոյ ակն է . եթէ ակն քո 22  
 առատ է , ամենայն մարմինդ լուսաւոր ե-  
 ղիցի : \* Ապա թէ ակն քո չար է՝ ամենայն 23  
 մարմինդ խաւարին եղիցի . իսկ արդ՝ եթէ  
 լոյսդ որ ՚ի քեզ է՝ խաւար է , խաւարն որ-  
 չափ եւս : \* Ոչ ոք կարէ երկուց տերանց 24  
 ծառայել . կամ զմին ատիցէ , և զմիւսն սի-  
 րիցէ . կամ զմին մեծարիցէ , և զմիւսն ար-  
 համարհիցէ , ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել  
 և մամոնայի : \* Վասն այդորիկ ասեմ ձեզ . 25  
 մի՛ հոգայք վասն ոգւոց ձերոց՝ զինչ ու-  
 տիցէք , կամ զինչ բմպիցէք . և մի՛ վասն  
 մարմնոց ձերոց՝ թէ զինչ ագանկիցիք , ոչ ա-

պաքէն ոգի առաւել է քան զկերակուր՝ և  
 26 մարմին քան զհանդերձ : \* Հայեցարուք ՚ի  
 թռչունս երկնից , զի ոչ վարեն և ոչ հնձեն  
 և ոչ ժողովեն ՚ի շտեմարանս , և Հայրն ձեր  
 երկնաւոր կերակրէ զնոսա . ոչ ապաքէն  
 27 դուք առաւել էք քան զնոսա : \* Իսկ արդ՝  
 ո՞ր ՚ի ձէնջ առ հոգալ իւրում՝ յաւելուլ  
 28 կարիցէ ՚ի հասակ իւր կանգուն մի : \* Եւ  
 վասն հանդերձի զի՞ հոգայք . հայեցարուք  
 ՚ի շուշանն վայրենի՝ որպէս աճէ . ոչ ջա-  
 29 նայ , և ոչ նիւթէ : \* Ասեմ ձեզ , զի և ոչ  
 Սողոմոն յամենայն ՚ի փառսն իւրում ըզ-  
 30 գեցաւ իբրեւ զմի ՚ի նոցանէ : \* Իսկ եթէ  
 զխոտն ՚ի վայրի որ այսօր է՝ և վաղիւն ՚ի  
 հնոց արկանի , Աստուած այնպէս զգեցու-  
 ցանէ , որչափ եւս առաւել զձեզ , թերա-  
 31 հաւատք : \* Մի՛ այսուհետեւ հոգայցէք՝ և  
 ասիցէք . զի՞նչ կերիցուք՝ կամ զի՞նչ արբ-  
 32 ցուք՝ կամ զի՞նչ զգեցցուք : \* Ձի զայդ ա-  
 մենայն հեթանոսք խնդրեն . քանզի գիտէ  
 Հայրն ձեր երկնաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ  
 33 այդ ամենայն : \* Խնդրեցէք նախ զարքայու-  
 թիւնն Աստուծոյ և զարդարութիւն նորա .  
 34 և այդ ամենայն յաւելի ձեզ : \* Մի՛ այ-  
 սուհետեւ հոգայցէք վասն վաղուի , զի վա-  
 ղիւն վասն իւր հոգաացի . շատ է աւուրն  
 չար իւր :

ԳԼՈՒԽ Է.

**ԲԷ** Մի՛ դատէք՝ զի մի՛ դատիցիք : \* Զի ու 1  
 րով դատաստանաւ դատէք՝ դատելոց էք . 2  
 Եւ որով չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ : \* Զի՞ 3  
 տեսանես զչիւղ յական եղբօր քո , և ՚ի  
 քում ական զգերանդ ո՛չ տեսանես . \* Կամ 4  
 զհարգ ասես ցեղբայր քո , թող հանից ըզ-  
 շիւղդ յականէ քումմէ . և ահաւագիկ ՚ի  
 քում ականդ գերան կայ : \* Կե՛ղծաւոր , հան 5  
 նախ զգերանդ յականէ քումմէ , և ապա  
 հայեսցես հանել զչիւղն յականէ եղբօր  
 քո : \* Մի՛ տայք զսրբութիւն շանց . և մի՛ 6  
 արկանէք զմարգարիտս ձեր առաջի խողաց ,  
 զի մի՛ առ ոտն կոխիցեն զնոսա , և դարձեալ  
 երգիծուցանիցեն զձեզ : \* Խնդրեցէք՝ և 7  
 տացի ձեզ . հայցեցէք՝ և գտնիք , բախե-  
 ցէք՝ և բացցի ձեզ : \* Զի ամենայն որ խընդ- 8  
 րէ՛ առնու , և որ հայցէ՛ գտանէ , և որ բա-  
 խէ՛ բացցի նմա : \* Ո՞ իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ 9  
 ցոր խնդրիցէ որդի իւր հաց , միթէ՛ քա՛ր  
 տայցէ նմա . \* և կամ խնդրիցէ ձուկն , մի- 10  
 թէ՛ օձ տայցէ նմա : \* Արդ՝ եթէ՛ դուք որ 11  
 չարքդ էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ  
 որդւոց ձերոց , ո՛րչափ եւս առաւել Հայրն  
 ձեր որ յերկինս է՝ տացէ բարիս այնոցիկ որ  
 խնդրեն զնա : \* Զամենայն որ միանգամ 12  
 կամիջիք՝ թէ՛ արասցեն ձեզ մարդիկ , այնպէս  
 և դուք արարէք նոցա . զի այսիսկ են օրէն-

13 քրն և մարգարէք : \* Մտէք ընդ նեղ դու-  
 ւրն . քանզի ընդարձակ է դուռնն և հա-  
 մարձակ ճանապարհն՝ որ տանի ՚ի կորուստ .  
 14 և բազումք են որ մտանեն ընդ նա : \* Քան-  
 զի անձուկ է դուռնն՝ և նեղ ճանապար-  
 հըն որ տանի ՚ի կեանս . և սակաւք են որ  
 15 գտանեն զնա : \* Զգոյշ լերուք ՚ի սուտ մար-  
 գարէիցն՝ որ գան առ ձեզ հանդերձիւք  
 ոչխարաց , և ՚ի ներքոյ են գայլք յափըշ-  
 16 տակողք . \* ՚ի պողոյ նոցա ծանիջիք զնոսա .  
 միթէ՛ քաղիցէն ՚ի փշոց խաղող , կամ ՚ի տա-  
 17 տակէ թուզ : \* Այսպէս ամենայն ծառ բա-  
 րի՛ պտուղ բարի առնէ , և ծառ չար՝ պը-  
 18 տուղ չար առնէ : \* Ո՛չ կարէ ծառ բարի  
 պտուղ չար առնել , և ո՛չ ծառ չար՝ պտուղ  
 19 բարի առնել : \* Ամենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ  
 պտուղ բարի , հատանի և ՚ի հուր արկանի :  
 20 \* Ապա ՚ի պողոյ նոցա ծանիջիք զնոսա :  
 21 \* Ոչ ամենայն որ ասէ ցիս՝ Տէր Տէր , մտցէ  
 յարքայութիւն երկնից . այլ որ առնէ զկա-  
 22 մըս Հօր իմոյ որ յերկինս է : \* Բազումք ա-  
 սիցեն ցիս յաւուրն յայնմիկ . Տէր Տէր՝  
 ո՞չ յանուն քո մարգարէացաք , և յանուն  
 քո դեւս հանաք , և յանուն քո զօրութիւնս  
 23 բազումս արարաք : \* Եւ յայնժամ առացից  
 ցնոսա՝ եթէ՛ ոչ երբէք գիտէի զձեզ՝ ՚ի բաց  
 կացէք յինէն ամենեքեան՝ ոյք գործէիք գա-  
 24 նօրէնութիւն : \* Ամենայն որ լսէ զբանս իմ՝  
 զայստիկ՝ և առնէ զնոսա , նմանեսցի առն  
 իմաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր ՚ի վերայ

վիմի : \* Իջին անձրեւք՝ և խաղացին գետք , 25  
 շնչեցին հողմք՝ և բախեցին զտունն , և ո՛չ  
 կործանեցաւ . քանզի 'ի վերայ վիմի հաս-  
 տատեալ էր : \* Եւ ամենայն որ լսէ զբանս 26  
 իմ զայսոսիկ՝ և ո՛չ առնէ զսոսա , նմանեացի  
 առն յիմարի՝ որ շինեաց զտուն իւր 'ի վե-  
 րայ աւաղոյ : \* Իջին անձրեւք՝ յարեան 27  
 գետք , շնչեցին հողմք՝ հարին զտունն ,  
 և անկաւ . և էր կործանումն նորա մեծ  
 յոյժ : \* Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յի . 28  
 սուս զամենայն զբանս զայսոսիկ , զարմանա-  
 յին ժողովուրդքն ընդ վարդապետութիւն  
 նորա : \* զի իբրեւ իշխանութեամբ ուսու- 29  
 ցանէր , և ո՛չ որպէս դպիրքն :

ԳԼՈՒԽ Ը .

Այլ իբրեւ էջ 'ի լեռնէ անտի , գնացին 1  
 զկնի նորա ժողովուրդք բազումք : \* Եւ ա- 2  
 հա մատուցեալ բորոտ մի՝ երկիրպագանէր  
 նմա և ասէր . Տէր , եթէ կամիս՝ կարող ես  
 զիս սրբել : \* Զգեաց զձեռն իւր և հասոյց 3  
 'ի նա Յիսուս և ասէ . կամիմ , սրբեաց . և  
 վաղվաղակի սրբեցաւ 'ի նմանէ բորոտու-  
 թիւնն : \* Եւ ասէ ցնա Յիսուս . զգոյշ լեր՝ 4  
 մի՛ ումեք ասիցես . այլ երթ ցոյց զանձնքո  
 քահանային , և մատո զպատարազն , զոր  
 հրամայեաց Մովսէս՝ 'ի վկայութիւն նոցա :  
 \* Եւ մտեալ 'ի Կափառնաում , մատեաւ 5  
 առ նա հարիւրապետ մի , աղաչէր զնա ,

6 \* և ասէր . Տէր՝ մանուկ իմ անկեալ կայ  
 'ի տան անդամալոյձ՝ չարաչար տանջեալ :  
 7 \* Ասէ ցնա Յիսուս . ես եկից և բժշկեցից  
 8 զնա : \* Պատասխանի ետ հարիւրապետն և  
 ասէ . Տէր , չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յար-  
 կաւ իմով մոցես . այլ ասա բանիւ , և բը-  
 9 ժշկեսցի մանուկն իմ : \* Քանզի և ես այր  
 մի եմ ընդ իշխանութեամբ , ունիմ ընդ ի-  
 նեւ զինուորս . ասեմ սմա երթ՝ և երթայ ,  
 և այլում թէ եկ՝ և գայ , և ծառայի ի-  
 10 մում թէ արա զայս՝ և առնէ : \* Իբրեւ  
 լուաւ Յիսուս՝ զարմացաւ , և ասէ ցայնու-  
 սիկ՝ որ զհետն երթային . ամէն ասեմ ձեզ ,  
 և ո՛չ յիսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի  
 11 երբէք : \* Բայց ասեմ ձեզ , զի բազումք յա-  
 րեւելից և յարեւմտից եկեսցեն՝ և բազ-  
 մեսցին ընդ Աբբահամու՝ և ընդ Սահակայ՝  
 և ընդ Յակովբու յարքայութեան երկնից ,  
 12 \* Եւ որդիքն արքայութեան ելցեն 'ի խաւա-  
 րըն արտաքին . անդ եղիցի լալ և կրճել ա-  
 13 տամանց : \* Եւ ասէ Յիսուս ցհարիւրապե-  
 տըն . երթ , և որպէս հաւատացերդ եղիցի  
 քեզ . և ողջացաւ մանուկն նորա յաւուրն  
 14 յայնմիկ : \* Եւ եկեալ Յիսուս 'ի տուն Պետ-  
 րոսի , ետես զի զոքանչն նորա անկեալ դնէր  
 15 տապացեալ . \* Կալաւ զձեռանէ նորա՝ և ե-  
 թող զնա ջերմն . յոտն եկաց՝ և պաշտէր  
 16 զնա : \* Իբրեւ եղեւ երեկոյ՝ մատուցին  
 առ նա դիւահարս բազումս , և եհան զայս-  
 սըն բանիւ , և զամենայն հիւանդսն բժըշ-

կեաց : \* Զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ 'ի ձեւ 17  
 ուրն Եսայեայ մարգարէի . նա զհիւանդու-  
 թիւնս մեր վերացոց , և զցաւս մեր եբարց :  
 ԳԿ Տեսեալ Յիսուսի ժողովուրդս բազու 18  
 մըս զիւրեւ , հրամայեաց երթալ յայնկոյս :  
 \* Եւ մատուցեալ դպիր մի ասէ ցնա . վար 19  
 դապետ , եկից և ես զկնի . բո յոր վայր և եր-  
 թիցես : \* Ասէ ցնա Յիսուս . աղուեսուց 20  
 որջք դոն , և թռչնոց երկնից բոյիք , այլ  
 որդուց մարդոց ոչ գայ՝ ուր դիցէ զգլուխ  
 իւր : \* Եւ մի ոմն յաշակերտացն նորա ասէ 21  
 ցնա . Տէր , տուր ինձ հրաման՝ զի երթայց  
 նախ թաղեցից զհայր իմ : \* Ասէ ցնա Յի- 22  
 սուս . եկ զկնի իմ , և թոյլ տուր մեռելու-  
 ցըն թաղել զմեռեալս իւրեանց : \* Եւ իբ- 23  
 ղեւ եմուտ 'ի նաւն , գնացին զկնի նորա  
 աշակերտքն նորա : \* Եւ ահա շարժումն 24  
 մեծ եղեւ 'ի ծովուն՝ մինչ նաւին ծածկել  
 յալեաց անտի , և ինքն ննջէր : \* Եւ մա- 25  
 տուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա և ա-  
 սեն . Տէր՝ փրկեա զմեզ . զի կորնչիմք : \* Եւ 26  
 ասէ ցնոսա . ընդէր վատասիրտք էք , սա-  
 կաւահաւատք : Յայնժամ յարուցեալ սաստ-  
 եաց հողմոցն և ծովուն , և եղեւ խաղաղու-  
 թիւն մեծ : \* Եւ մարդիկն զարմացան՝ և ա- 27  
 սէին . սրբիսի որ իցէ սա , զի և հողմք և  
 ծով հնազանդին սմա : \* Եւ իբրեւ անց 28  
 յայնկոյս յերկիրն Գերգեսացուց , պատա-  
 հեցին նմա դիւահարք երկու՝ ելեալք 'ի  
 գերեզմանացն չարաչարք յոյժ , որպէս զի

չէր հնար անցանել ումեք ընդ այն ճանա-  
 29 պարհ : \* Եւ ահա աղաղակեցին և ասեն .  
 զի՛ կայ մեր և բո , Յիսուս որդի Աս-  
 տուծոյ . եկիր տարաժամ տանջել զմեզ :  
 30 \* Եւ էր հեռագոյն 'ի նոցանէ երամակ մի  
 31 խոզից արօտական : \* Եւ դեւքն աղաչէին  
 զնա և ասէին . եթէ հանես զմեզ աստի ,  
 հրաման տուր մեզ երթալ յերամակ խոզի-  
 32 ցըն : \* Եւ ասէ ցնոսա . երթայք : Եւ նոքա  
 ելեալ գնացին յերամակն խոզից . և դիմ-  
 եաց ամենայն երամակն 'ի դարէ անտի 'ի  
 33 ծով , և մեռան 'ի ջուրսն : \* Եւ խոզարաճ-  
 քըն փախեան , և երթեալ 'ի քաղաքն պատ-  
 մեցին զամենայն , և զիրս դիւահարացն :  
 34 \* Եւ ահա ամենայն քաղաքն եւ ընդ առաջ  
 Յիսուսի . իբրեւ տեսին զնա՝ աղաչեցին զի  
 գնասցէ 'ի սահմանաց նոցա : +

ԳԼՈՒԽ Թ.

1 \* Եւ մտեալ 'ի նաւ անց յայնկոյս , և եկն  
 2 'ի քաղաք իւր : \* Եւ ահա մատուցին առ նա  
 անդամարոյժ մի որ դնէր 'ի մահիճս . և տես-  
 եալ Յիսուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդա-  
 3 մարոյժն . Թողեալ լիցին քեզ մեզք բո : \* Եւ  
 ահա ոմանք 'ի դպրացն ասեն ընդ միտս .  
 4 հայհոյէ դա : \* Եւ ծանուցեալ Յիսուսի ըզ-  
 խորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա . ընդէր խոր-  
 5 հիք դուք չարիս 'ի սիրտս ձեր : \* Զի՛նչ  
 դիւրին է . ասել՝ թողեալ լիցին քեզ մեզք

քո, թէ ասել՝ արի և շրջեաց: \* Ա. յլ. զի 6  
 գիտասաղիք՝ եթէ իշխանու թիւն ունի որդի  
 մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս. յայնժամ  
 ասէ ցանդամայոյձն. արի առ զմահիձս քո՝  
 եւ երթ 'ի տուն քո: \* Եւ յարուցեալ գը 7  
 նաց 'ի տուն իւր: \* Իբրեւ տեսին ժողո 8  
 վուրդքն, զարմացան. և փառաւոր առնէ-  
 ին զԱստուած զտուիչն այնպիսի իշխանու-  
 թեան մարդկան: +

9 Եւ անցեալ ընդ այն Յիսուսի, ետես այր  
 մի զի նստէր 'ի մաքսաւորութեան՝ Մատ-  
 թէոս անուն. և սոէ ցնա՝ եկ զկնի իմ, եւ  
 յարուցեալ գնաց զկնի նորա: \* Եւ եղև 10  
 իբրեւ բազմեալ էր նա 'ի տանն, և ահա  
 մաքսաւորք և մեղաւորք եկեալ և բազմեալ  
 էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտս նորա:  
 \* Իբրեւ տեսին փարիսեցիքն, ասեն ցաշա 11  
 կերտս նորա, ընդէ՛ր ընդ մաքսաւորս և  
 ընդ մեղաւորս ուտէ վարդապետն ձեր:  
 \* Իսկ Յիսուս իբրեւ լուաւ՝ ասէ ցնոսս 12  
 ոչ է պիտոյ բժիշկ կարողաց՝ այլ հիւանդաց:  
 \* Երթայք ուսարուք զի՞նչ է. զողորմու 13  
 թիւն կամիմ, և ոչ զղոհ. զի ոչ եկի կոչել  
 զարդարս՝ այլ զմեղաւորս: \* Յայնժամ մատ 14  
 եան առ նա աշակերտքն Յովհաննու և ա-  
 սեն. ընդէ՛ր մեք և փարիսեցիքն պահեմք  
 յաճախ, և քո աշակերտքդ ոչ պահեն: \* Ա. 15  
 սէ ցնոսս Յիսուս. մի թէ մարթ ի՞նչ իցէ  
 մանկանց առադաստի սուգ առնուլ՝ մինչ  
 փեսայն ընդ նոսա իցէ. այլ եկեացեն ա-

ւուրք յորժամ բարձցի 'ի նոցանէ փեսայն,  
 16 և ապա պահեցեն: \* Ոչ որ արկանէ կա-  
 պերտ անթափ 'ի վերայ հնացեալ ձորձոյ.  
 զի առնու ելանէ զբու թիւնն նորա 'ի հան-  
 դերձէն. և եւս չար պատառումն լինի:  
 17 \* Եւ ոչ արկանեն դինի նոր 'ի տիկս հինս.  
 ապա թէ ոչ տիկքն պատառին, և գինին  
 հեղու, և տիկքն կորնչին. այլ արկանեն ըզ-  
 գինի նոր 'ի տիկս նորս, և երկոքին պահին:  
 18 Մինչդեռ նա զայս խօսէր ընդ նո 49  
 սս, ահա իշխան մի մատուցեալ երկիրպա-  
 գանէր նմա և ասէր. դուստր իմ արդ եւս  
 վախճանեցաւ, այլ եկեալ դիցես զձեռն  
 19 քո 'ի վերայ նորա, և կեցցէ: \* Յարեաւ  
 Յիսուս և գնաց զկնի նորա աշակերտօքն  
 20 հանդերձ: \* Եւ ահա կին մի տեռատես եր-  
 կտասանամեայ՝ մատուցեալ յետոյ մերձե-  
 21 ցաւ 'ի դրօշակ հանդերձի նորա: \* Քան-  
 զի ասէր 'ի մտի իւրում, թէ միայն մերձե-  
 22 նամ 'ի հանդերձս նորա՝ փրկիմ: \* Իսկ Յի-  
 սուս իբրեւ դարձաւ և ետես զնա՝ ասէ.  
 քաջալերեաց դուստր, հաւատք քո կե-  
 23 ցուցին զքեզ. եւ փրկեցաւ կինն 'ի ժա-  
 մէն յայնմանէ: \* Իբրեւ եկն Յիսուս 'ի  
 տուն իշխանին, և ետես զփողարսն և ամ-  
 բոխ յոյժ, սսէ ցնոսս. 'ի բաց դնացէք.  
 24 զի ոչ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ ննջէ:  
 25 \* Եւ ծաղր առնէին զնա: Եւ իբրեւ ել  
 ամբոխն 'ի բաց, եմուտ կալաւ զձեռանէ  
 26 նորա, և յարեաւ աղջիկն: \* Եւ ել համ-

բաւս այս ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն :  
 ԳԴ Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յիւ 27  
 սուս, զհետ եղեն նորա կոյրք երկու, ա-  
 զաղակէին և ասէին. ողորմեաց մեզ, որդի  
 Դաւթի : \* Եւ իբրեւ եկն 'ի սուս, մատ 28  
 եան առ նակոյրքն . և ասէ ցնոսա Յիսուս .  
 հաւատայք եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ,  
 ասեն ցնա . այո Տէր : \* Յայնժամ մերձեւ 29  
 ցաւ յաջս նոցա՝ և ասէ . ըստ հաւատոց ձե-  
 րոց եղիցի ձեզ : \* Եւ բացան աչք նոցա . 30  
 և սաստեաց նոցա Յիսուս և ասէ . զգոյշ կա-  
 ցէք՝ մի՛ դք գիտացէ : \* Եւ նոքա ելեալ 31  
 համբաւեցին զնա ընդ ամենայն երկիրն ընդ  
 այն : \* Եւ յերանելն նոցա արտաքս, ահա 32  
 մատուցին առ նա այր մի համբ դիւահար :  
 \* Եւ յերանելն դիւին՝ խօսեցաւ համբն . եւ 33  
 զարմացան ժողովուրդքն և ասեն . թէ և  
 ոչ երբէք երեւեցաւ այսպիսի ինչ յիսրա-  
 յելի : \* Իսկ փարիսեցիքն ասէին, թէ՛ իշ 34  
 խանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս :

ԳԵ Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն քա 35  
 զաքս և ընդ գեօղս . ուսուցանէր 'ի ժողո-  
 վուրդս նոցա, և բարոզէր զաւետարանն  
 արքայութեան, և բժշկէր զամենայն ախ-  
 տըս և զամենայն հիւանդութիւնս 'ի ժո-  
 ղովրդեանն : \* Եւ տեսեալ զժողովուրդսն՝ 36  
 գթացաւ 'ի նոսա, զի էին աշխատեալք և  
 ցրուեալք իբրեւ զոչխարս՝ որոց ոչ իցէ  
 հովիւ : \* Յայնժամ ասէ յաշակերտսն իւր . 37  
 հունձք բաղումք են և մշակք սակաւ : \* Արդ՝ 38

աղաչեցէք զտէր հնձոց՝ զի հանցէ մշակս 'ի  
 հունձս իւր :

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զերկոտասանեւ  
 սին աշակերտսն իւր, ետ նոցա իշխանու-  
 թիւն այսոց պղծոց հանել զնոսա, և բը-  
 ժըշկել զամենայն ցաւս և զամենայն հի-  
 2ւանդութիւնս : \* Եւ առաքելոցն երկոտա-  
 սանից էին անուանք այսոքիկ . առաջին, Սի-  
 մոնն՝ անուանեալն Պետրոս, և Անդրէաս  
 3 եղբայր նորա : \* Յակովբոս Չէբեթեայ՝ և  
 Յովհաննէս եղբայր նորա . Փիլիպպոս, և  
 Բարթուղիմէոս . Թովմաս, և Մատթէոս  
 մաքսաւոր . Յակովբոս Ալփեայ, և Չէբէոս՝  
 4 որ անուանեցաւն Թադէոս : \* Միմոնն կանա-  
 նացի, և Յուդայ Իսկարիօտացի՝ որ մատ-  
 5 նեացն զնա : \* Չնոսա երկոտասանեւսին ա-  
 ռաքեաց Յիսուս, պատուիրեաց նոցա, և ասէ .  
 'ի ճանապարհ հեթանոսաց մի՛ երթայցէք,  
 6 և 'ի քաղաք Սամարացւոց մի՛ մտանիցէք : \* Այլ  
 երթայք առաւել առ ոչխարսն կորուսեալս  
 7 տանն իսրայէլի : \* Եւ իբրեւ երթայցէք՝ քա-  
 ղոզեցէք և ասացէք, թէ մերձեալ է արքայու-  
 8 թիւն երկնից : \* Չհիւանդս բժշկեցէք, զբորո-  
 տըս սրբեցէք, զդեւս հանէք . ձրի առէք՝ և  
 9 ձրի տուք : \* Մի՛ ստանայք ոսկի, և մի՛ ար-  
 10 ծաթ, և մի՛ պղինձ 'ի գօտիս ձեր . \* մի՛ պարկ  
 'ի ճանապարհ և մի՛ երկուս հանդերձս . մի՛

կօշիկս , մի՛ ցուպ , զի արժանի է մշակին կե-  
 րակրոյ իւրում : \* Յոր քաղաք մտանիցէք 11  
 կամ 'ի գեօղ , հարցանիցէք՝ թէ ո՞ն է 'ի նմա  
 արժանի , և անդ լինիջիք՝ մինչեւ ելանիցէք  
 անտի : \* Եւ իբրեւ մտանիցէք 'ի տունն , 12  
 ողջոյն տաջիք նմա և ասասջիք , ողջոյն տանս  
 այսմիկ : \* Եթէ իցէ տունն արժանի , եկես 13  
 ցէ ողջոյնն ձեր 'ի վերայ նորա . ապա թէ  
 ոչ իցէ արժանի , ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձ-  
 ցի : \* Եւ որ ոչ ընկալցի զձեզ , և ոչ լուի 14  
 ցէ բանից ձերոց , իբրեւ ելանիցէք 'ի տա-  
 նէն՝ կամ 'ի քաղաքէն յայնմանէ , թօթա-  
 փեսջիք զփոշին յօտից ձերոց : \* Ամէն ասեմ 15  
 ձեզ , դիւրագոյն լիցի երկրին Սոգոմացւոց  
 և Գոմարացւոց յաւուրն դատատանին՝ քան  
 քաղաքին այնմիկ :

99 \* Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրեւ 16  
 զօջխարս 'ի մէջ գայրոց . եղերուք այսուհետեւ  
 խորագէտք իբրեւ զօձս , և միամիտք իբ-  
 րեւ զաղաւնիս : \* Զգոյշ լինիջիք 'ի մարդ- 17  
 կանէ . զի մտանեացն զձեզ յատեանս , և  
 'ի ժողովուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ .  
 \* և առաջի դատաւորաց և թագաւորաց 18  
 տանիցին զձեզ վասն իմ , 'ի վկայութիւն նոցա  
 և հեթանոսաց : \* Այլ յորժամ մտանիցեն 19  
 զձեզ , մի՛ հոգայցէք թէ որպէս կամ զինչ  
 խօսիցիք . զի տացի ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ  
 զինչ խօսիցիք . \* զի ոչ եթէ դուք իցէք որ 20  
 խօսիցիքն , այլ հոգին Հօր ձերոյ՝ որ խօսիցի  
 'ի ձեզ : \* Մտանեացէ եղբայր զեղբայր 'ի մահ , 21

և հայր զորդի . և յարիցեն որդիք 'ի վե-  
 22 րայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա . \* և եղի-  
 ջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան  
 իմոյ . իսկ որ համբերեսցէ իսպառ , նա կեց-  
 23 ցէ : \* Եւ յորժամ հալածիցեն զձեզ 'ի քա-  
 ղաքիս յայսմիկ , փախիջիք յայլ . և եթէ  
 յայնմանէ հալածիցեն զձեզ , փախիջիք 'ի  
 միւս : Ամէն ասեմ ձեզ , ոչ սպառեալիք ըզ-  
 քաղաքս իսրայելի՝ մինչեւ եկեսցէ որդի  
 24 մարդոյ : \* Ո՛չ է աշակերտ առաւել քան ըզ-  
 վարդապետ իսկև ոչ ծառայ քան զտէր իւր .  
 25 \* շատ իցէ աշակերտին եթէ եղիցի իբրեւ  
 զվարդապետ իւր , և ծառային՝ իբրեւ զտէր  
 իւր : \* Եթէ զտանուտէրն բէեղգեբուզ կոչե-  
 ցին , որչափ ևս առաւել զընտանիս նորա =  
 26 \* Մի՛ այսուհետեւ երկնչիցիք 'ի նոցանէ . զի  
 ոչինչ է 'ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի , և գաղտ-  
 27 նի՛ որ ոչ ծանիցի : \* Զոր ասեմ ձեզ 'ի խա-  
 ւարի՝ ասացէք 'ի լոյս , և զոր լսէք յունկանէ՝  
 28 քարոզեցէք 'ի վերայ տանեաց : \* Եւ մի երջ  
 կրնչիք յայնցանէ որ սպանանեն զմարմին , և  
 զոգի ոչ կարեն սպանանել . այլ երկերուք  
 դուք առաւել յայնմանէ՝ որ կարողն է զոգի  
 29 և զմարմին կորուսանել 'ի գեհէնի : \* Ո՛չ ա-  
 պաքէն երկու ճնձղուկք դանկի միոջ վաճա-  
 ուին , և մի 'ի նոցանէ յերկիր ոչ անկցի ա-  
 30 ռանց Հօր ձերոյ : \* Այլ ձեր և ամենայն  
 31 իսկ հեր գլխոյ թուեալ է : \* Եւ արդ՝ մի՛  
 երկնչիցիք , զի լաւ էք քան զբազում ճընձ-  
 32 զուկս : \* Ամենայն որ խոստովանեսցի յիս

առաջի մարդկան, խոստովանեցից և ես ըզ-  
 նմանէ առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է: \* Եւ 33  
 որ ուրացի զիս առաջի մարդկան, ուրա-  
 ցայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ՝ որ յեր-  
 կինս է: \* Մի՛ համարիք եթէ եկի արկանել 34  
 խաղաղութիւն յերկիր. ո՛չ եկի արկանել  
 խաղաղութիւն, այլ սուր: \* Քանզի եկի. քա- 35  
 կել զայր ՚ի հօրէ իւրմէ, և զգուստր ՚ի մօ-  
 րէ իւրմէ, և զհարան ՚ի սկեսրէ իւրմէ. \* և 36  
 թշնամիք առն՝ ընտանիք իւր: \* Որ սիրէ 37  
 զհայր կամ զմայր առաւել քան զիս, ո՛չ է  
 ինձ արժանի. և որ սիրէ զուստր կամ ըզ-  
 դուստր առաւել քան զիս, չէ ինձ արժանի: \*  
 \* Եւ որ ոչ առնու զխաչ իւր՝ և գայ զկնի 38  
 իմ, չէ ինձ արժանի: \* Որ դտանէ զանձն 39  
 իւր՝ կորուսցէ զնա. և որ կորոյս զանձն իւր  
 վասն իմ, գտցէ զնա: \* Որ ընդունի զձեզ՝ 40  
 զիս ընդունի. և որ զիս ընդունի՝ ընդունի  
 զառաքիչն իմ: \* Որ ընդունի զմարդարէ յա- 41  
 նուն մարգարէի՝ զվարձս մարգարէի առցէ.  
 և որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ՝ ըզ-  
 վարձս արդարոյ առցէ: \* Եւ որ արբուսցէ 42  
 միում ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի  
 ջուր ցուրտ միայն յանուն աշակերտի, ամէն  
 ասեմ ձեզ, ո՛չ կորուսցէ զվարձս իւր: †

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

ԳԵ Եւ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս ըզ- 1  
 պատուէր երկոտասանից աշակերտացն իւ-

րոց, գնաց անտի քարոզել և ուսուցանել ՚ի  
 2 քաղաքս նոցա: \* Իսկ Յովհաննէս իբրև լը-  
 ւաւ ՚ի բանտին զգործսն Քրիստոսի, առաք-  
 3 եաց ՚ի ձեռն աշակերտացն իւրոց, \* եւ ա-  
 սէ ցնա. դ՞ու ես որ քալոցն ես, եթէ այ-  
 4 լում ակնկալցուք: \* Պատասխանի ետ Յի-  
 սուս՝ և ասէ ցնոսա. գնացէք պատմեցէք  
 5 Յովհաննու՝ զոր լուայք և տեսիք: \* Կոյքք  
 տեսանեն. կաղք գնան, բորոտք սրբին, և  
 խուլք լսեն, և մեռեալք յառնեն, և աղ-  
 6 քատք աւետարանին. \* եւ երանեալ է՝ որ  
 7 ոչ գայթակղեսցի յիս: \* Եւ իբրև նոքա  
 գնացին, սկսաւ Յիսուս ասել ցժողովուրդ-  
 սըն զՅովհաննէ. զի՞նչ ելէք տեսանել յա-  
 8 նապատին. եղե՞գն շարժուն ՚ի հողմոյ: \* Այլ  
 զի՞նչ ելէք տեսանել. մարդ ՚ի հանդերձս  
 փափիլութեան զարդարեալ. աւանիկ որ ըզ-  
 փափուկն զգեցեալ են՝ ՚ի տունս թագա-  
 9 ւորաց են: \* Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել.  
 մարդարե՞. այո՛ ասեմ ձեզ, և առաւել ե-  
 10 ւրս քան զմարգարէ: \* Զի նա է՝ վասն որոյ  
 գրեալն է. ահա ես առաքեցից զհրեշտակ  
 իմ առաջի երեսաց քոց, որ պատրաստեսցէ  
 11 զձանապարհս քո առաջի քո: † \* Ամէն ասեմ  
 ձեզ, չէ յարուցեալ ՚ի ծնունդս կանանց  
 մեծ քան զՅովհաննէս Մկրտիչ. բայց փոք-  
 րիկն յարքայութեան երկնից մեծ է քան  
 12 զնա: \* Բայց աւուրցն Յովհաննու Մկրտչի  
 մինչեւ ցայժմ, արքայութիւն երկնից բռն-  
 նադատի, և բռունք յափշտակեն զնա:

12345678910

\* Քանզի ամենայն օրէնք և մարգարէք մին 13  
 չեւ ցՅովհաննէս մարգարէացան : \* Եւ եւ 14  
 թէ կամիք ընդունել, նա է Եղիա՝ որ դա-  
 լոցն է : \* Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : 15  
 \* Ո՛ւմ նմանեցուցից զազգս զայս . նման է 16  
 մանկաւոյ՝ որ նստիցին ՚ի հրապարակս , կար-  
 դայցեն զընկերս իւրեանց . \* և ասիցեն , 17  
 փողս հարաք ձեզ՝ և ոչ կաքաւեցիք , ող-  
 բացաք ձեզ՝ և ոչ կոծեցարուք † \* Եկն Յով 18  
 հաննէս , ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր , և ասեն՝  
 դեւ գոյ ՚ի նմա : \* Եկն որդի մարդոյ՝ ուտէ 19  
 և ըմպէ . և ասեն , ահա այր կերո՞ղ և ար-  
 բեցող , բարեկամ մաքսաւորաց և մեղաւո-  
 րաց . և արդարացաւ իմաստութիւն յորդ-  
 ւոց իւրոց : \* Յայնժամ սկսաւ նախատել ըզ- 20  
 քաղաքսն՝ յորս եղեն բազում զօրութիւնք  
 նորա , և ոչ ապաշխարեցին : \* Վայ քեզ քո 21  
 րազին , վայ քեզ Բեթապիդա . զի եթէ ՚ի  
 Տիւրոս և ՚ի Սիրոփն եղեալ էին զօրութիւն-  
 քըն՝ որ ՚ի ձեզ եղեն , վաղու եւս արդեօք  
 խորդով և մոխրով ապաշխարեալ էր † \* Բայց 22  
 ասեմ ձեզ , դիւրագոյն լիցի երկրին Տիւրոսի  
 և Սիրոփնի յաւուրն դատաստանի՝ քան ձեզ :  
 \* Եւ դու կափառնաւում , մի մինչեւ յեր- 23  
 կինս բարձրացիս , այլ մինչեւ ՚ի դժոխս իջ-  
 ցես . զի եթէ ՚ի Սողոմ եղեալ էին զօրու-  
 թիւնքն՝ որ եղեն ՚ի քեզ , ապաքէն կային եւս  
 մինչեւ ցայսօր : \* Բայց ասեմ ձեզ , եթէ 24  
 երկրին Սողոմացոց դիւրագոյն լիցի յա-  
 ւուրն դատաստանի՝ քան քեզ : †

25 \* Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ Դե  
 Յիսուս՝ և ասէ . դոհանամ զքէն , Հայր , Տէր  
 երկնի և երկրի . զի ծածկեցեր զայս ի-  
 մասանոց և ՚ի դիանոց , և յայտնեցեր տը-  
 26 զայոց . \* այո՛ . Հայր , զի այսպէս հաճոյ ե-  
 27 զեւ առաջի քո : \* Ամենայն ինչ տուաւ ինձ  
 ՚ի Հօրէ իմմէ . եւ ոչ որ ճանաչէ զորդի՞  
 եթէ ոչ հայր , և ոչ զհայր որ ճանաչէ՝ ե-  
 թէ ոչ որդի , և ում որդին կամիցի յայտ-  
 28 նել : \* Եկայք առիս ամենայն վաստակեալք  
 29 և բեռնաւորք , և ես հանգուցից զձեզ : \* Ա-  
 ուէք զլուծ իմ ՚ի ձեզ , և ուսարուք յինէն՝  
 զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ . և դաջիք  
 30 հանգիստ անձանց ձերոց . \* զի լուծ իմ  
 քաղցր է , և բեռն իմ փոքրորդի :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

1 \* Յայնժամ գնաց Յիսուս ընդ արտորայսն ԴԲ  
 նոցա ՚ի շաբաթու . և աշակերտքն նորա  
 քաղցեան , և սկսան հասկ կորզել և ուտել :  
 2 \* Փարիսեցիքն իբրեւ տեսին՝ ասեն ցնա . ա-  
 հաւատիկ աշակերտքն քո գործեն . զոր ոչ  
 3 է արժան գործել ՚ի շաբաթու : \* Եւ նա  
 ասէ ցնոսա . ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր  
 արար Գաւիթ . յորժամ քաղցեաւն՝ և  
 4 որ ընդ նմայն էին : \* Ձիարդ եմուտ ՚ի  
 տունն Աստուծոյ՝ և եկեր զհացն զառաջա-  
 ւորութեան , զոր ոչ էր օրէն նմա ուտել ,  
 և ոչ՝ որոց ընդ նմայն էին , բայց միայն քա-

հանայից = \* Կամ թէ չիցէ ընթերցեալ յօ. 5  
 րէնս, զի 'ի շաբաթս քահանայքն 'ի տաճա-  
 րին պղծեն զշաբաթն, և անմեղք են: \* Բայց 6  
 ասեմ ձեզ՝ զի մեծ քան զտաճարն է աստ: \*  
 \* Եւ եթէ գիտէիք զինչ է՝ զողորմութիւն 7  
 կամիմ, և ոչ զընչ՝ ապա ոչ դատապարտե-  
 իք դուք զանպարտան: \* Զի տէր է շաբաթու 8  
 որդին մարդոյ: \* Եւ գնացեալ անտի Յի. 9  
 սուս՝ եկն 'ի ժողովուրդն նոցա: \* Եւ անդ 10  
 էր սյր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր.  
 հարցին ցնա՝ և ասեն. եթէ պարտ իցէ 'ի շա-  
 բաթու բժշկել. զի չարախօսեցեն զնմանէ: †  
 \* Եւ նա ասէ ցնոսա. ո՞վ է 'ի ձէնը մարդ՝ 11  
 որոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն 'ի  
 խորխորատ 'ի շաբաթու. միթէ ոչ ունիցի  
 և յարուցանիցէ զնա: \* Իսկ արդ ո՞րչափ եւս 12  
 առաւել է մարդ քան զոչխար. ապա ուրե-  
 մըն պարտ է 'ի շաբաթու բարիս դործել:  
 \* Յայնժամ ասէ ցայրն. ձգեա զձեռն քո. և 13  
 նա ձգեաց. և եղեւ ողբ իբրեւ զմիւսն:  
 \* Իսկ Փարիսեցիքն ելեալ արտաքս, խոր 14  
 հուրդ առին զնմանէ՝ թէ սրպէս կորուցեն  
 զնա: † Եւ Յիսուս իբրեւ գիտաց, մեկնեւ 15  
 ցաւ անտի. և գնացին զհետ նորա ժողո-  
 վուրդքբազումք. և բժշկեաց զամենեսեան:  
 \* Եւ սաստեաց նոցա՝ զի մի՛ յայտնեցեն 16  
 զնմանէ ումեք. \* զի լցցի, որ ասացաւն 'ի 17  
 ձեռն Եսայեայ մարգարեի: \* Ահա մանուկ 18  
 իմ, զոր ընտրեցի. և սիրելի իմ, ընդ սրհա-  
 ճեցաւ անձն իմ. եղից զոգի իմ 'ի վերայ

նորա, և իրաւունս հեթանոսաց պատմեւ.  
 19 ցէ: \* Ո՛չ հակառակեսցի, և ոչ աղաղակեւ-  
 ցէ, և ոչ ոք լուիցէ 'ի հրապարակս զբար-  
 20 բառ նորա: \* Զեղէգն ջախջախեալ ոչ փըշ-  
 րեսցէ, և զպատրոյկն առկայծեալ ոչ շի-  
 ջուսցէ, մինչեւ հանցէ 'ի յաղթութիւն ըզ-  
 21 դատաստան. \* և յանուն նորա հեթանոսք  
 յուսացին: †  
 22 \* Յայնժամ մատուցաւ առ նա դիւահար ԳԳ  
 մի կոյր և համր, և բժշկեաց զնա. որպէս  
 զի համրն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ:  
 23 \* Զարմացան ամենայն ժողովուրդքն՝ և ա-  
 սէին. միթէ սո՞ իցէ Քրիստոսն որդի Դաւ-  
 24 թի: \* Բայց փարիսեցիքն իբրեւ լուան՝ ա-  
 սեն, ոչ իւրիք հանէ դա զդեւս՝ եթէ ոչ  
 25 բէեզղէբուղաւ իշխանաւն դիւաց: \* Իբրեւ  
 գիտաց Յիսուս զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցը-  
 նոսա. ամենայն թագաւորութիւն բաժան-  
 եալ յանձն իւր՝ աւերի. և ամենայն քաղաք՝  
 կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ կուցցէ.  
 26 \* Եւ եթէ սատանայ զսատանայ հանէ, յանձն  
 իւր բաժանեցաւ, արդ զիսրդ կացցէ թա-  
 27 գաւորութիւն նորա: \* Եւ եթէ ես բէեզ-  
 զէբուղաւ հանեմ զդեւս, որդիքն ձեր իւ-  
 հանիցեն. վասն այնորիկ նոքա եղիցին ձեր  
 28 դատաւորք: \* Ապա թէ հոգևով Աստուծոյ  
 հանեմ ես զդեւս, ուրեմն հասեալ է 'ի վե-  
 29 րայ ձեր արքայութիւն Աստուծոյ: \* Կամ  
 զիսրդ կարէ ոք մտանել 'ի տուն հզօրի՝ և  
 զգործիսն նորա յափշտակել. եթէ ոչ նախ կա-

պիցէ զհոգորն, և ասպա զտուռնն նորա յափշտա-  
կիցէ : \* Որ ոչ ընդ իս է, հակառակ իմ է. և որ 30  
ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ : \* Վասն այդու 31  
րիկ ասեմ ձեզ . սմեհայն մեղք և հայհոյու-  
թիւնք թողցին մարդկան . բայց զհոգւոյն  
հայհոյութիւն մի՛ թողցի : \* Եւ որ որ ասի 32  
ցէ բան զորդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմա . բայց  
որ զհոգւոյն սրբոյ ասիցէ՝ մի՛ թողցի նմա .  
մի՛ յայսմ աշխարհի, և մի՛ ՚ի հանդերձելու-  
մըն : \* Կամ արարէք զճառն բարի՝ և զպտուղ 33  
նորա բարի . կամ արարէք զճառն չար՝ և ըզ-  
պտուղ նորա չար . քանզի ՚ի պտուղ անտի  
ճառն ճանաչի : \* Ծնունդք իժից , զխորդ 34  
կարիցէք բարիս խօսել՝ որ չարքդ էք . քան-  
զի ՚ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան :  
\* Մարդ բարի՝ ՚ի բարի գանձուց սրտի իւ- 35  
րոյ հանէ զբարիս . և մարդ չար՝ ՚ի չար գան-  
ձուց սրտի իւրոյ հանէ զչարիս : \* Բայց ա- 36  
սեմ ձեզ . թէ ընդ ամենայն դատարկ բա-  
նի՝ զոր խօսիցին մարդիկ՝ տացեն համար յա-  
ւուրն դատաստանի : \* Զի ՚ի բանից քոց ար- 37  
դարացիս , և ՚ի բանից քոց պարտաւորես-

ԴԴ

ցիս : \* Յայնժամ պատասխանի ետուն նմա ո- 38  
մանք ՚ի դպրացն և ՚ի փարիսեցւոց՝ և ասեն .  
Վարդապետ , կամիմք նշան ինչ տեսանել ՚ի  
քէն : \* Նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա . 39  
աղդ չար և շնացող նշան խնդրէ , և նշան  
մի՛ տացի նմա , բայց նշանն Յովնանու  
մարդարէի : \* Զի որպէս էր Յովնան ՚ի փոր 40

կիտին զերիս տիւս և զերիս գիշերս , նոյն-  
պէս եղիցի և որդի մարդոյ ՚ի սիրտ երկրի  
41 զերիս տիւս և զերիս գիշերս : \* Աքք Նին-  
ուէացիք յարիցեն ՚ի դատաստանի ընդ ազ-  
գիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտեսցեն զսա .  
զի զՂՂացան ՚ի քարոզութեանն Յովնանու .  
և արդ աւասիկ մեծ քան զՅովնան է աստ :  
42 \* Դշխոյն հարաւոյ յարիցէ ՚ի դատաստանի  
ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտես-  
ցէ զսա . զի եկն ՚ի ծագաց երկրի՝ լսել զի-  
մաստուլութիւնն Սողոմոնի . և ահա մեծ քան  
43 զՍողոմոն է աստ : \* Այլ յորժամ այսն  
պիղծ ելանէ ՚ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին  
տեղիս . խնդրէ հանգիստ՝ և ոչ գտանէ :  
44 \* Յայնժամ ասէ . դարձայց ՚ի տուն իմ՝ ուս-  
տի ելի . և եկեալ գտանէ զնա պարապորդ ,  
45 մաքրեալ և յարդարեալ : \* Յայնժամ երթայ՝  
աւուտ ընդ իւր եօթն այլ այսս չարագոյնս  
քան զինքն . և մտեալ բնակէ անդ . և լինի  
յետինն մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջի-  
նըն . այնպէս եղիցի և ազգիս այսմիկ չարի :  
46 \* Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդսն խօսէր ,  
ահա մայր նորա և եղբարք նորա կային ար-  
47 տաքոյ՝ և խնդրէին խօսել ընդ նմա : \* Եւ ա-  
սէ ոմն ցնա . ահա մայր քո՝ և եղբարք քո  
կան արտաքոյ՝ և խնդրեն խօսել ընդ քեզ :  
48 \* Նա պատասխանի ետ այսմիկ՝ որ ասացն  
ցնա , և ասէ . ո՞վ է իմ մայր , կամ ո՞վ են իմ  
49 եղբարք : \* Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշա-  
կերտսն՝ ասէ . ահա մայր իմ և եղբարք իմ :

\* Զի որ առնիցէ զկամս Հօր իմոյ՝ որ յեր 50 կրնան է, նա է իմ եղբայր՝ և քոյր՝ և մայր :

### ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԳԵ Ծառուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս 'ի տա 1 նէն՝ նստաւ առ ծովեզերն : \* Եւ ժողովե 2 ցան առ նա ժողովուրդք բազումք . մինչեւ մտանել նմա 'ի նաւն , և նստել . և ամենայն ժողովուրդն կայր առ ծովեզերքն : \* Եւ խօ 3 սէր ընդ նոսա բազումս առակօք՝ և ասէր : \* Ահա ել սերմանահան սերմանել . և 'ի սեր 4 մաննէն իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանաւ պարհաւ , և եկն թռչուն երկնից՝ և եկեր զնա : \* Եւ այն անկաւ յապառաժի . ուր 5 ոչ գոյր հող բազում . և վաղվաղակի բուսաւ՝ առ 'ի չգոյէ հիւթոյ երկրին : \* Ի ծա 6 գել արեւու տապացաւ , և զի ոչ գոյին արմաք՝ չորացաւ : \* Եւ այն անկաւ 'ի մէջ 7 փշոց . և ելին փուշքն և հեղձուցին զնա : \* Եւ այն անկաւ յերկիր բարի , և տայր 8 պտուղ . էր որ հարիւրաւոր , և էր որ վաթսրնաւոր , և էր որ երեսնաւոր : \* Ար ունիցի 9 ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : \* Եւ մատուցեալ 10 աշակերտքն ասեն ցնա . ընդէր առակօք խօսիս ընդ նոսա : \* Նա պատասխանի ետ՝ և 11 ասէ ցնոսա . քանզի ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեանն երկնից , և նոցա չէ տուեալ : \* Զի ոյր գուցէ՝ տացի նմա 12 և յաւելցի . և ոյր ոչն գուցէ՝ և զոր ունի

13 ցին , բարձցի 'ի նմանէ : \* Վասն այնորիկ առա կօք խօսիմ ընդ նոսա . զի տեսանեն՝ և ոչ տեսանեն , և լսեն՝ և ոչ լսեն , և առնուն 14 'ի միտ : \* Եւ կատարի առ նոսա մարգարէութիւնն Եսայեայ՝ որ ասէ . լսելով լուիջիք՝ և մի՛ իմասջիք . և տեսանելով տեսջիք՝ և 15 մի տեսջիք , \* զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ , և ականջօք իւրեանց ծանունս լուան . և զաչս իւրեանց կափուցին , զի մի՛ երբէք տեսցեն աչօք , և ականջօք լուիցեն , և սրտիւք իմացցին , և դարձ 16 ցին՝ և բժշկեցից զնոսա : \* Բայց ձեր երանի է աչացդ՝ զի տեսանեն . և ականջաց ձեր 17 րոց՝ զի լսեն : \* Ամէն ասեմ ձեզ . զի բազում մարգարէք և արդարք՝ ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ՝ և ոչ տեսին . և լու 18 սել զոր լուայքդ՝ և ոչ լուան : \* Եւ արդ՝ լու 19 ւարուք զառակ սերմանացանին : \* Յամենայնէ՛ որ լսէ զբանն արքայութեան և ոչ առնու 'ի միտ , գայ չարն և յափշտակէ զսերմանեալն 'ի սիրտ նորա . այն է՝ որ առ ճանա 20 պարհաւն սերմանեցաւ : \* Եւ որ յապառաժին սերմանեցաւ , այն է՝ որ իբրեւ լսէ զբանն , և վաղվաղակի խնդութեամբ ըն 21 դունի զնա . \* բայց քանզի ոչ ունի արմատըս յինքեան . այլ առ ժամանակ մի է , 'ի վինել նեղութեան և հալածանաց վասն բա 22 նին՝ վաղվաղակի գայթակղի : \* Իսկ որ 'ի մէջ փշոցն սերմանեցաւ , այն է՝ որ իբրեւ լսէ զբանն , և հոգք աշխարհիս , և պատրանք

մեծութեան հեղձուցանեն զբանն , և լինին  
անպտուղ : \* Իսկ որ յերկիրն բարի սերմաւ 23  
նեցաւ , այն է՝ որ իբրեւ լսէ զբանն , և  
'ի միտ առնու , և տայ զպտուղ . է՝ որ հա-  
րիւր . և է՝ որ վաթսուն , և է՝ որ երեսուսն :  
72 \* Այլ առակ արկ առ նոսա՝ և ասէ . 24  
նմանեցաւ արքայութիւնն երկնից առն՝ որ  
սերմանիցէ սերմն բարի յագարակի իւրում .  
\* և 'ի քուն լինել մարդկան՝ եկն թշնամին 25  
նորա . և ցանեաց 'ի վերայ որումն 'ի մէջ ցո-  
րենոյն՝ և գնաց : \* Եւ իբրեւ բուսաւ խոտն՝ 26  
և արար պտուղ , ապա երեւեցաւ և որով  
նրն : \* Մատուցեալ ծառայք տանուտեառնն 27  
ասեն ցնա . տէր , ոչ սերմն բարի սերմա-  
նեցեր յագարակին քում . արդ ուստի՞ ու-  
նիցի զորումն : \* Եւ նա ասէ ցնոսա . այր 28  
թշնամի արար զայն : Ասեն ցնա ծառայքն .  
կամիս զի երթիցուք քաղեսցուք զայն 'ի  
բաց : \* Եւ նա ասէ ցնոսա . մի՛ , գուցէ 29  
մինչ քաղիցէք զորումն , և զցորեանն ընդ  
նմին 'ի բաց խլիցէք : \* Թո՛յլ տուք երկոցունց 30  
աճել 'ի միասին մինչեւ 'ի հունձս , և 'ի ժա-  
մանակի հնձոցն ասացից ցհնձողսն . քաղե-  
ցէք նախ զորումնդ , և կապեցէք զայդ խրը՞  
ձունս առ 'ի յայրել . և զցորեանն ժողովե-  
ցէք 'ի շտեմարանս իմ : \* Այլ առակ արկ 31  
առ նոսա՝ և ասէ . նման է արքայութիւն  
երկնից հատոյ մանանխոյ . զոր առեալ մար-  
դոյ՝ սերմանեաց յագարակի իւրում . \* որ 32  
փոքր է քան զամենայն սերմանիս , և յոր-

ժամ աճիցէ , մեծ է քան զամենայն բան  
ջարս . և լինի ծառ՝ մինչեւ գալ թռչնոց  
33 երկնից՝ և հանդչել յոստս նորա : \* Այլ  
առակ խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ . նման  
է արքայութիւն երկնից խմորոյ , զոր առ-  
եալ կնոջ թագոյց 'ի գրիս երիս ալեր՝  
34 մինչեւ ամենայն խմորեցաւ : \* Չայս ամե-  
նայն խօսեցաւ Յիսուս առակօք ընդ ժողո-  
վուրդսն . և առանց առակի ոչինչ խօսէր  
35 ընդ նոսա : \* Զի քցի սասցեալն 'ի մարգա-  
րէէն . բացից առակօք զբերան իմ . բղխե-  
ցից զծածկեալսն 'ի սկզբանէ աշխարհի :  
36 \* Յայնժամ թողեալ Յիսուսի զժողո- յի  
վուրդսն , եկն 'ի տուն . մատեան առ նա  
աշակերտքն նորա՝ և ասեն . մեկնեա մեզ զա-  
37 ռակ որումանցն ագարակի : \* Նա պատասխանի  
ետ՝ և ասէ ցնոսա . որ սերմանէ սերմն բա-  
38 րի՝ է որդի մարդոյ . \* և ագարակն աշխար-  
հըս է . սերմն բարի նոքա են , որ որդիքն  
արքայութեան են . իսկ որումն որդիք չա-  
39 րին են . \* և թշնամին որ վարեաց զայն՝  
սատանայ է . և հունձքն կատարած աշխար-  
40 հիս է , և հնձողքն հրեշտակք են : \* Որպէս  
ժողովի որումն և 'ի հուր այրի , այնպէս ե-  
41 ղիցի 'ի կատարածի աշխարհիս : \* Առաքեսցէ  
որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր , և ժողովես-  
ցեն յարքայութենէ նորա զամենայն գայ-  
թագղութիւնս՝ և զայնոսիկ ոյք գործեն  
42 զանօրէնութիւն . \* և արկեան զնոսա 'ի հը-  
նոց հրոյ . անդ եղիցի լալ՝ և կրճել ատա-

մանց : \* Յայնժամ արդարքն ծագեցեն իբ 43  
 բեւ զարեգակն յարքայութեան երկնից .  
 որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : \* Դարձ 44  
 եալ՝ նման է արքայութիւն երկնից գանձի  
 ծածկելոյ յագարակի , զոր գտեալ մարդոյ՝  
 թագոյց . և ՚ի խնդութենէ անտի երթայ  
 վաճառէ զամենայն ինչ՝ զոր ունի . և գնէ  
 զագարակն զայն : \* Դարձեալ՝ նման է ար 45  
 քայութիւն երկնից առն վաճառականի՝ որ  
 խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս : \* Եւ 46  
 գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթ-  
 եալ վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր՝  
 և գնեաց զայն մարգարիտ : \* Դարձեալ 47  
 նման է արքայութիւն երկնից՝ ուռկանի ար-  
 կելոյ ՚ի ծով՝ և յամենայն ազգաց ժողովե-  
 լոյ . \* զոր իբրեւ լցաւ , հանեալ ՚ի ցամաք , 48  
 և նստեալ ժողովեցին զբարի բարին յամա-  
 նըս՝ և զխոտանն ՚իբաց ընկեցին : \* Ս. յն 49  
 պէս եղիցի ՚ի կատարածի աշխարհիս . ելցեն  
 հրեշտակք՝ և մեկնեսցեն զչարս ՚ի միջոյ ար-  
 դարոց , \* և արկցեն զնոսա ՚ի հնոց հրոյն . 50  
 անդ եղիցի լալ և կրճեւ ատամանց : \* Ասէ 51  
 ցնոսա Յիսուս . իմացարձք զայս ամենայն .  
 Ասեն ցնա . այո՛ Տէր : \* Եւ նա ասէ ցնո 52  
 սա . վասն այսորիկ ամենայն դպիր աշակերտ-  
 եալ արքայութեան երկնից՝ նման է առն  
 տանուտեառն , որ հանէ ՚ի գանձէ իւրմէ  
 զնոր և զհին :

\* Եւ եղև իբրեւ կատարեաց Յիսուս 53  
 զառակս զայսոսիկ՝ փոխեցաւ անտի : \* Եւ 54

եկեալ ՚ի գաւառ իւր՝ ուսուցանէր զնոսա  
 ՚ի ժողովրդեանն նոցա . մինչեւ զարմանալ  
 նոցա՝ և ասել . սմա՛ ուստի՞ իցէ այս իմաս-  
 55 տութիւն և զօրութիւնք : \* Ոչ սա է հիւ-  
 սանն որդի . ոչ մայր սորա կուցի Մարիամ , և  
 եղբարք սորա Յակովբոս և Յովսէս և Սիմոն  
 56 և Յուդա . \* և բորք սորա ոչ ամենեքեան  
 առ մեզ են . և արդ՝ ուստի՞ է սմա այս ամե-  
 57 նայն : \* Եւ գայթակղէին ՚ինա : Եւ Յիսուս  
 ասէ ցնոսա . չիք մարգարէ անարդ՝ եթէ ոչ  
 58 յիւրում գաւառի՝ և յիւրում տան : \* Եւ  
 ոչ արար անդ զօրութիւնս բազումս վասն  
 անհաւատութեան նոցա :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

1 Յայնժամ ժամանակի լուաւ Հերովդէս ԵՐ  
 2 չորրորդապետ զլուր Յիսուսի . \* և ասէ ցճա-  
 ույս իւր . նա է Յովհաննէս Մկրտիչ , նա  
 յարեաւ ՚իմեռելոց , և վասն այնորիկ զօրու-  
 3 թիւնք լինին նովաւ : \* Քանզի Հերովդէս կա-  
 լաւ զՅովհաննէս՝ կապեաց զնա՝ և եդ ՚ի  
 բանտի՝ վասն Հերովդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եդ-  
 4 բօր նորա : \* Զի ասէր ցնա Յովհաննէս . չէ  
 5 արժան քեզ ունել զդա : \* Եւ կամէր զնա  
 սպանանել , բայց երկնչէր ՚ի ժողովրդենէ  
 անտի . քանզի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա :  
 6 \* Եւ իբրեւ եղեն ծնունդք Հերովդի , կա-  
 քաւեաց դուստրն Հերովդիայ ՚ի մէջ բազ-  
 մականին , և հաճոյ թուեցաւ Հերովդի .

\* ուստի և երդմամբ խոստացաւ տալ նմա 7  
 գինչ և խնդրեսցէ : \* Եւ նա յառաջագոյն 8  
 խրատեալ 'ի մօրէ իւրմէ , տուր ինձ ասէ ,  
 այսր 'ի վերայ սկտեղ զգլուխն Յովհաննու  
 Մկրտչի : \* Եւ տրտմեցաւ թագաւորն , բայց 9  
 վասն երդմանցն և բարձակցացն՝ հրամայեաց  
 տալ նմա : \* Եւ առաքեաց գլխատեաց զՅով- 10  
 հաննէս 'ի բանտի . \* և բերաւ գլուխն նո- 11  
 րա սկտեղբ՝ և տուաւ աղջկանն , և տարաւ  
 առ մայր իւր : \* Եւ մատուցեալ աշակերտքն 12  
 նորա՝ բարձին զմարմինն և թաղեցին , և ե-  
 կեալ պատմեցին Յիսուսի :

69 \* Եւ իբրեւ լուաւ Յիսուս , գնաց անտի 13  
 նաւու յանապատ տեղի առանձինն : Իբրեւ  
 լուան ժողովուրդքն , գնացին զհետ նորա  
 հետի 'ի քաղաքաց անտի : \* Եւ իբրեւ ել՝ 14  
 ետես ժողովուրդ բազում , գթացաւ 'ի նոսա ,  
 և բժշկեաց զհիւանդս նոցա : \* Իբրեւ ընդ 15  
 երեկս եղեւ , մատեան առ նա աշակերտքն  
 և ասեն . տեղիս անապատ է՝ և օրս տարա-  
 ժամեալ , արձակեա զժողովուրդսդ՝ զի եր-  
 թիցեն շուրջ 'ի շէնան , գնեսցեն իւրեանց կե-  
 րակուրս : \* Եւ ասէ Յիսուս . ոչինչ պիտոյ է 16  
 դոցա երթալ . դուք տուք դոցա ուտել :  
 \* Եւ նոքա ասեն ցնա . ոչինչ ունիմք աստ , 17  
 բայց հինգ նկանակ և երկուս ձկունս : \* Եւ 18  
 ասէ ցնոսա . բերէք այսր զայն : \* Եւ հրա- 19  
 մայեաց բազմեցուցանել զժողովուրդն 'ի  
 վերայ խոտոյ . և առեալ զհինգ նկանակն և  
 զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ յերկինս , օրհ-

նեաց . և եբեկ և ետ ցաշակերտսն զնկա-  
 20 նակսն , և աշակերտքն ժողովրդոցն : \* Կե-  
 րան ամենեքեան և յագեցան , և բարձին  
 զնշխարս կոտորոցն երկոտասան սակառի լի :  
 21 \* Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրեւ հինգ հա-  
 զար , թող զկանայս և զմանկսի :  
 22 \* Եւ ստիպեաց վաղվաղակի զաշակերտսն  
 մտանել 'ի նաւ և յառաջել յայնկոյս , մինչ 67  
 23 ինքն զժողովուրդսն արձակեսցէ : \* Եւ իբրեւ  
 արձակեաց զժողովուրդսն , ել 'ի լեառն ա-  
 ռանձինն կալ յաղօթս : Եւ իբրեւ ընդ երե-  
 24 կըս եղեւ , անդ էր միայն : \* Եւ նաւն մեկ-  
 նեալ էր 'ի ցամաքէն բազում ասպարիսօք՝  
 ծփեալ յալեացն . քանզի ընդդէմ էր հողմն :  
 25 \* Եւ 'ի չորրորդում պահու գիշերոյն եկն առ  
 26 նոսա Յիսուս գնալով 'ի վերայ ծովուն : \* Իբ-  
 րեւ տեսին զնա աշակերտքն զի գնայր 'ի  
 վերայ ծովուն՝ խռովեցան , և ասեն՝ թէ առ-  
 աչօք ինչ իցէ . և առ ահին աղաղակեցին :  
 27 \* Եւ վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս  
 և ասէ . քաջալերեցարուք , ես եմ , մի՛ եր-  
 28 կընչէք : \* Պատասխանի ետ նմա Պետրոս և  
 ասէ . Տէր , եթէ դու ես , հրամայեա ինձ  
 29 գալ առ քեզ 'ի վերայ ջրոյս : \* Եւ նա ասէ ,  
 եկ : Եւ իջեալ 'ի նաւէն Պետրոս՝ գնաց 'ի  
 30 վերայ ջրոյն , և եկն առ Յիսուս : \* Եւ տես-  
 եալ զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ . և իբրեւ ըս-  
 կըսաւ ընկզմել՝ աղաղակեաց և ասէ . Տէր ,  
 31 փրկեա զիս : \* Եւ վաղվաղակի Յիսուս ձգեաց  
 զձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ . թերահա-

ւատ , ընդէր երկմտեցեր : \* Եւ իբրեւ ելին 32  
 'ի նաւն՝ հանդարտեաց հողմն : \* Եւ որ 'ի 33  
 նաւին էին՝ մատեան երկիր պագին նմա և  
 ասեն . արդարեւ որդի Աստուծոյ ես դու :  
 \* Եւ անցեալ եկին 'ի ցամաք 'ի Քեննեսարէթ : 34  
 \* Եւ իբրեւ ծանեան զնա արք տեղւոյն այ 35  
 նորիկ , առաքեցին ընդ ամենայն դաւառն՝  
 և ածին առ նա զամենայն հիւանդս : \* Եւ 36  
 աղաչէին զնա , զի գոնէ միայն 'ի քղանցս  
 հանդերձի նորա մերձեցին . և որ միան  
 գամ մերձեցանն՝ փրկեցան :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

Յայնժամ մատեան առ Յիսուս՝ որ յԵ. 1  
 բուսաղեմէ փարիսեցիքն և դպիրք և ասեն .  
 \* ընդէր աշակերտքն քո անցանեն զաւան 2  
 դու թեամբ ծերոցն , զի ոչ լուանան զձեռս  
 յորժամ հաց ուտեն : \* Նա պատասխանի ետ 3  
 և ասէ ցնոսա . իսկ դուք ընդէր անցանէք ըզ  
 պատուիրանաւն Աստուծոյ՝ վասն ձերոյ ա  
 ւանդութեանն : \* Զի Աստուած ասաց . պա 4  
 տուեա զհայր քո և զմայր . \* և որ բամբասէ 5  
 զհայր կամ զմայր՝ մահու վախճանեսցի : \* Եւ 6  
 դուք ասէք . որ ասիցէ ցհայր իւր կամ ցմայր  
 իւր , թէ պատարագ է՝ զոր յինէն օգտիցիս ,  
 և ոչ պատուիցէ զհայր իւր և զմայր իւր . և  
 խոտէք զբանն Աստուծոյ վասն ձերոյ աւան  
 դութեանն : \* Կեղծաւորք , բարւոք մարգա 7  
 րէացաւ 'ի վերայ ձեր Նսայի և ասէ . \* Ժո 8

66

զովուրդս այս շրթամբք պատուէ զիս , և  
 սիրտ իւրեանց հեռացեալ մեկուսի է յինէն .  
 9 \* զուք պաշտեն զիս . ուսուցանեն վարդապե  
 10 տութիւնս՝ զմարդկան պատուիրեալս : \* Եւ  
 կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդսն՝ ասէ ցնու  
 11 սա . լուարուք և 'ի միտ առէք : \* Ոչ որ ինչ  
 մտանէ ընդ բերան՝ պղծէ զմարդ . այլ որ  
 ինչ ելանէ 'ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ :  
 12 \* Յայնժամ մատուցեալ աշակերտացն նորա՝  
 ասեն ցնա . գիտես՝ զի փարիսեցիքն իբրեւ  
 13 լուան զբանն գայթակղեցին : \* Նա պատառ  
 խանի ետ նոցա և ասէ . ամենայն տունկ  
 զոր ոչ տնկեաց Հայր իմ երկնաւոր , խլեսցի :  
 14 \* Թոյլ տուք զնոսա . կոյրք են՝ կուրաց ա  
 ռաջնորդք . կոյր կուրի յորժամ առաջնոր  
 դէ՝ սխալէ , և երկոքին 'ի խորխորատ ան  
 15 կանին : \* Պատասխանի ետ նմա Պետրոս և  
 16 ասէ . մեկնեա մեզ զառակս զայս : \* Ասէ Յի  
 17 սուս . տակաւին և դուք անմիտք էք , \* և  
 ոչ իմանայք՝ եթէ ամենայն որ մտանէ 'ի բե  
 րան , յորովայն երթայ և արտաքս ելանէ .  
 18 \* իսկ որ ելանէ 'ի բերանոյ , 'ի սրտէ անտի  
 19 գայ , և այն պղծէ զմարդ : \* Զի 'ի սրտէ ե  
 լանեն խորհուրդք չարք , սպանութիւնք ,  
 շնութիւնք , պոռնկութիւնք , գողութիւնք ,  
 20 սուտ վկայութիւնք , հայհոյութիւնք : \* Այս  
 ամենայն է որ պղծէ զմարդ , այլ անլուայ  
 ձեռօք ուտել ոչ պղծէ զմարդ :  
 21 \* Եւ ելեալ անտի Յիսուսի գնաց 'ի կողմաւ 22  
 նրա Տիւրոսի և Սիդոնի : \* Եւ ահա կին մի

Re

Քանանացի՝ ի սահմանաց անտի նոցա ելեալ , աղաղակէր և ասէր . ողորմեաց ինձ , Տէր , որդի Դաւթի , դուստր իմ չարաչար այսահարի : \* Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխանի : Եւ 25 մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա և ասէին . արձակեա զնա , զի աղաղակէ ըզհետ մեր : \* Նա պատասխանի ետ և ասէ . 24 ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ ոչխարս կորուսեալս տանն իսրայէլի : \* Եւ նա մա 25 տուցեալ երկիրպագանէր նմա և ասէր . Տէր , օգնեա ինձ : \* Պատասխանի ետ նմա և ասէ . 26 ոչ է բարուք առնուլ զհաց մանկանց՝ և արկանել շանց : \* Եւ նա ասէ . այո , Տէր , քան 27 զի և շունք կերակրին ՚ի փշրանաց անկերոց ՚ի սեղանոց տեառն իւրեանց : \* Յայնժամ պա 28 տասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . ով կին դու , մեծ են հաւատք քո . եղիցի բեզ որպէս և կամիս : Եւ բժշկեցաւ դուստր նորա ՚ի նմին ժամու :

Եւ գնացեալ անտի Յիսուսի , եկն ՚ի ծո 29 վեզրն դաւիլեացւոց . և ելեալ ՚ի լեառն նստէր անդ : \* Մատեան առ նա ժողովուրդք 30 բազումք՝ որ ունէին ընդ իւրեանս կաղս , կյորըս , համերս , միակողմանիս , և այլ բազումս . և ընկեցին զնոսա առ ոտս նորա , և բժշկեաց զնոսա : \* Մինչեւ զարմնալ ժողո 31 վրդոցն՝ որ տեսանէին , զի համերքն խօսէին , կաղք գնային , միակողմանիք բժշկէին , կյոք տեսանէին , և փառաւոր առնէին զԱստուած իսրայէլի : \* Եւ կոչեցեալ առ ինքն Յիսուսի 32

զաշակերտսն՝ ասէ . գթամ ՚ի ժողովուրդդ , զի արդ երեք աւուրք են՝ զի կան առ իս , և ոչ ունին զինչ ուտիցեն . և արձակել զդոսա նօթիս չկամիմ , գուցէ նքթիցեն զճանապարհայն : \* Ասեն ցնա աշակերտքն . իսկ արդ մեզ յանապատի աստ ուստի իցէ այնչափ հաց՝ մինչ յազեցուցանել զայսչափ ժողովուրդ : \* Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . քանի՞ նկանակ ունիք : Եւ նոքա ասեն , եօթն , և սակաւ ձկու 35 նըս : \* Եւ հրամայեաց ժողովուրեանն բազմել ՚ի վերայ գեանոց . \* և առեալ զեօթն նկանակն և զձկունսն՝ գոհացաւ և եբեկ և ետ 37 ցաշակերտսն , և նոքա ժողովուրդեանն : \* Արան ամենեքեան և յազեցան . և բարձին ըզնշխարս կոտորոցն՝ եօթն զամբիւղ յի : \* Եւ որք կերանն՝ էին իբրեւ արք չորք հազարք , 39 թող զկանայս և զմանկտի : \* Իբրեւ արձակեաց զժողովուրդսն՝ ել ՚ի նաւ , և եկն ՚ի սահմանս Մազդաղեայ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

1 Եւ մատուցեալ խարիսեցիքն և սաղնակեցիք փորձելով խնդրէին ՚ի նմանէ նշան յերկնից 2 ցուցանել նոցա : \* Նա պատասխանի ետ և 3 ասէ ցնոսա : \* Ազգ չար և շնացող՝ նշան խնդրէ , և նշան մի տացի նմա , բայց նշանն 4 Յովնանու մարգարէի : \* Եւ եթող զնոսա և 5 գնաց : \* Գնացին և աշակերտքն յայնկոյս , 6 և մոռացան առնուլ հաց : \* Ասէ ցնոսա Յի-

առևս . տեսէք և զգոյշ լինուք 'ի խմորոյ սա-  
 դուկեցւոցն և փարիսեցւոց : \* Նորա խոր . 7  
 հէին ընդ միմեանս և ասէին , թէ հաց ոչ  
 բարձաք : \* Գիտաց Յիսուս և ասէ , զի խոր . 8  
 հէք 'ի միտս ձեր , թերահաւատք , եթէ  
 հաց ոչ ունիք . \* տակաւին չիմանայք և ոչ 9  
 յիշէք զհինգ նկանակն 'ի հինգ հազարսն ,  
 և քանի սակաւի բարձիք . \* և ոչ զեօթն նը . 10  
 կանակն 'ի չորս հազարսն . և քանի զամբի-  
 զրս բարձիք : \* Արդ զի՞նք ոչ իմանայք . ե- 11  
 թէ ոչ վասն հացի ասացի ձեզ՝ զգոյշ լինել  
 'ի խմորոյ սագուկեցւոցն և փարիսեցւոց :  
 \* Յայնժամ 'ի միտ առին , եթէ ոչ ասաց ըզ- 12  
 քուշանալ 'ի խմորոյ , այլ յաղանդոյ փարի-  
 սեցւոցն և սագուկեցւոց :

24 \* Եւ ելեալ Յիսուս 'ի կողմանս Փիլիպ- 13  
 պեայ կեսարեայն , հարցանէր ցաշակերտսն  
 եւ ասէր . զի՞ ոք ասէն զինէն մարդիկն՝ թէ  
 իցէ որդի մարդոյ : \* Եւ նորա ասէն . ոմն 14  
 զՅովհաննէս Մկրտիչ , և այլք զԵղիա , և  
 կէսք զԵրեմիա , կամ զմի ոք 'ի մարգարէիցն :  
 \* Ասէ ցնոսա . իսկ դուք զի՞ ոք ասէք զինէն թէ 15  
 իցեմ : \* Պատասխանի ետ նմա Սիմոն Պետ- 16  
 րոս և ասէ ցնա . դու ես Քրիստոսն՝ որդի  
 Աստուծոյ կենդանւոյ : \* Պատասխանի ետ 17  
 Յիսուս և ասէ ցնա . երանի քեզ Սիմոն որ-  
 դի Յովնանու , զի մարմին և արիւն ոչ յայտ-  
 նեաց քեզ , այլ Հայր իմ որ յերկինս է : \* Եւ 18  
 ես քեզ ասեմ , զի դու ես վէմ , և 'ի վե-  
 րայ այդք վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ , և

դրունք դժոխոց զնա մի՛ յաղթահարեացեն :  
 19 \* Եւ տաց քեզ զփականս արքայու թեան երկ-  
 նից . և զոր միանգամ կապեացես յերկրի ,  
 եղիցի կապեալ յերկինս . և զոր արձակե-  
 ցես յերկրի , եղիցի արձակեալ յերկինս :  
 20 \* Յայնժամ աստուծոց աշակերտացն , զի մի՛  
 21 ումեք ասացեն՝ թէ նա է Քրիստոսն : \* Յայն-  
 նրմ հետէ սկսաւ Յիսուս ցուցանել աշակեր-  
 տացն , թէ պարտ է նմա երթալ յԵրուսա-  
 ղէմ , և թէ բազում չարչարանս չարչարել և  
 անարգել 'ի քահանայապետից և 'ի դպրաց և  
 'ի ծերոց ժողովրդեանն , և սպանանել , և յե-  
 22 ըրր աւուր յառնել : \* Եւ առեալ զնամեկուսի  
 Պետրոսի , սկսաւ կագել ընդ նմա և ասել .  
 23 քաւ լիցի քեզ Տէր . մի՛ եղիցի քեզ այդ : \* Եւ  
 նա դարձեալ 'ի Պետրոս՝ ասէ . երթ յետս  
 իմ սատանայ . դայթագղու թիւն իմ ես . զի  
 ոչ խորհիս դու զԱստուծոյն , այլ զմարդկան :  
 24 \* Յայնժամ Յիսուս ասէ ցաշակերտսն իւր .  
 եթէ ոք կամիցի զինի իմ գալ՝ ուրացի  
 զանձն , և առցէ զիսոյ իւր և եկեացէ ըզ-  
 25 կնի իմ : \* Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցու-  
 ցանել , կորուսցէ զնա . և որ կորուսցէ զան-  
 26 ձըն իւր վասն իմ , գացցէ զնա : \* Զի՛նչ օգտիցի  
 մարդ՝ եթէ զաշխարհս ամենայն շահեցի ,  
 և զանձն իւր տուժեացէ . կամ զի՛նչ տացէ  
 27 մարդ փրկանս ընդ սնձին իւրում : \* Զի դա-  
 րոց է որդի մարդոյ փառօք Հօր իւրոյ՝ հան-  
 դերձ հրեշտակօք իւրովք , և յայնժամ հա-  
 28 տուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր : \* Ա-

մէն ասեմ ձեզ, զի իցեն ոմանք 'ի սոցանէ որք աստ կան, որք ոչ ճաշակեացեն զմահ՝ մինչեւ տեսանիցեն զորդի մարդոյ եկեալ արքայու թեամբ իւրով:

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յիսուս զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս զեղբայր նորա, և հանէ զնոսա 'ի լեառն մի բարձր առանձինն. \* և այլակերպեցաւ առաջի 2 նոցա. և լուսաւորեցան երեսք նորա իբրեւ զարեգակն. և հանդերձք նորա եղեն սպիտակ իբրեւ զոյս: \* Եւ ահա երեւեցան նոցա Մովսէս և Եղիա՝ որ խօսէին ընդ նմա: \* Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցՅիսուս. Տէր, բարւոզք է մեզ աստ լինել. եթէ կամիս՝ արասցուք երիս տաղաւարս. մի բեզ, և մի Մովսէսի, և մի Եղիայի: \* Եւ մինչդեռ նա խօսէր, ահա ամպ լուսաւոր հովանի եղեւ 'ի վերայ նոցա: Զայն եղեւ յամպոյն և ասէ. դա է Որդի իմ սիրելի ընդ որ հաճեցայ. դմա լուարուք: \* Իբրեւ լուան աշակերտքն, անկան 'ի վերայ երեսաց իւրեանց՝ և երկեան յոյժ: \* Եւ մատուցեալ Յիսուս 7 բուռն եհար զնոցանէ և ասէ. յոտն կացէք և մի երկնչիք: \* Ամբարձին զաչս իւրեանց, 8 և ոչ զոք տեսին՝ բայց միայն զՅիսուս: \* Եւ 9 մինչդեռ իջանէին 'ի լեռնէ անտի, պատուելրեաց նոցա Յիսուս և ասէ. մի ումեք ստի-

ցէք զտեսիլդ զայդ, մինչեւ Որդի մարդոյ 'ի մեռելոց յարիցէ: \* Հարցին ցնա աշակերտքն և ասեն. զիարդ դպիրքն ասեն, եթէ Եղիա: 11 յի նախ պարտ է դալ: \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա, Եղիայ դայ, և հաստատեսցէ զամենայն. \* այլ ասեմ ձեզ՝ զի և Եղիա եկեալ իսկ է. և ոչ ծանեան զնա, այլ արարին ընդ նա զոր ինչ կամեցան. նոյնպէս և Որդի մարդոյ չարչարելոց է 'ի նոցա, 13 նէ: \* Յայնժամ 'ի միտ առին աշակերտքն, թէ վասն Յովհաննու Մկրտչի ասաց ցնոսա: 14 \* Եւ իբրեւ եկին 'ի Ժողովուրդն, մատեաւ այր մի՝ 'ի ծուներ իջանէր և ասէր. Տէր, ու զորմեաց որդւոյ իմում, զի լուսնոտի և չարաչար հիւանդ անայ. բազում անգամ անկացի զնա աշակերտացն քոց. և ոչ կարացին 16 բժշկել: \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. ո՛վ աղգ անհաւատ և թիւր, մինչեւ ցերբ իցեմ ընդ ձեզ. մինչեւ յերբ անայցեմ ձեզ. 17 աճ զնա առ իս: \* Եւ սաստեաց 'ի նա Յիսուս, և ել 'ի նմանէ դեւն, և բժշկեցաւ 18 մանուկն 'ի Ժամէն յայնմանէ: \* Յայնժամ մատեան աշակերտքն առանձինն՝ և ասեն ցՅիսուս. մեք ընդէ՞ր ոչ կարացաք հանել 19 զնա: \* Եւ նա ասէ ցնոսա. վասն թերահաւատութեան ձերոյ. ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ունիցիք հաւատս քան զհատ մանանխոյ, ասաջիք լերինս այսմիկ՝ փոխեաց աստի անդր, և փոխեսցի. և ոչ ինչ անհնարին լի-

նիցի ձեզ : \* Բայց այս ազգ ոչ իւրք ելանէ , 20  
եթէ ոչ աղօթիւք և սրահովք :

21 \* Եւ մինչդեռ շրջէին նորա 'ի Գալիլեա , 21  
ասէ զնոսա Յիսուս . մատնելոց է Որդի մար-  
դոյ 'ի ձեռս մարդկան , \* և սպանցեն զնա , 22  
և յերիբ աւուր յարիցէ . և տրամեցան յոյժ :  
\* Իբրեւ եկին նորա 'ի Վափառնաու մ , մատեան 23  
որք զերկդրամեանն պահանջէին՝ առ Պետ-  
րոս , և ասեն . Վարդապետն ձեր ոչ տայ  
զերկդրամեանն , և նա ասէ , այո : \* Եւ իբրեւ 24  
եմուտ 'ի տուն՝ յառաջեաց քան զնա Յիսուս  
և ասէ . զիմորդ թուի քեզ , Սիմոն . Թա-  
գաւորք ազգաց յուսմէ՝ առնուն զհարկս կամ  
զհասն , յորդւոց իւրեանց՝ թէ յօտարաց :  
\* Եւ իբրեւ ասաց թէ յօտարաց , ասէ զնա 25  
Յիսուս , ապա ուրեմն ազատ են որդիքն :  
\* Բայց զի մի գայթաղեցուցուք զնոսա , 26  
երթ 'ի ծով և ընկեա կարթ , և զառաջին  
ձուկնն որ ելանիցէ , առ՝ և բաց զբերան նո-  
րա , և գտանիցես սատեր . և զայն առեալ  
տացես նոցա ընդ իմ և ընդ քո :

### ԳԼՈՒԽ ԺԸ .

Յայնմ աւուր մատեան աշակերտքն առ 1  
Յիսուս և ասեն . ո՞վ իցէ 'ի մէջ մեծ յարքա-  
յուլթեան երկնից : \* Եւ կոչեաց առ ինքն Յի- 2  
սուս մանուկ մի , կացոյց զնա 'ի մէջ նոցա ,  
\* և ասէ . ամեն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ դարձ- 3  
ջիք և եղիջիք իբրեւ զմանկտի , ոչ մտանի-

4 ցէք յարքայու թիւն երկնից : \* Սրբ՝ որ խո-  
նարհեցուցանէ զանձն իբրեւ զմանուկս զայս  
5 նա է մեծ յարքայու թեան երկնից : \* Եւ որ  
որք ընկալի մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ ,  
6 զիս ընդունի : \* Եւ որ ք գայթաղեցուցէ  
զմի 'ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս հաւտոացե-  
լոց , լաւ է նմա եթէ կախիցի երկան իշոյ ընդ  
պարանոց նորա՝ և ընկզմիցի 'ի խորս ծովու :  
7 \* Վայ աշխարհի գայթաղութեանց . հարկ  
է գալ գայթաղութեանց . բայց վայ մար-  
դոյն այնմիկ՝ յոր ձեռն գայցէ գայթաղու-  
8 թիւն : \* Եթէ ձեռն քո կամոսն գայթաղ-  
ըեցուցանէ զքեզ , հատ զնա և ընկեա 'ի քէն .  
լաւ իցէ քեզ միաձեռանի կամ կող մտանել  
'ի կեանս , քան թէ երկուս ձեռս և երկուս  
ոտս ունել , և անկանել 'ի հուրն յաւիտե-  
9 նական : \* Եւ եթէ ակն քո գայթաղեցու-  
ցանէ զքեզ , խլեա զնա և ընկեա 'ի քէն .  
լաւ իցէ քեզ միականի մտանել 'ի կեանս ,  
քան երկուս աչս ունել և անկանել 'ի գե-  
հեն հրոյն :  
10 \* Չգոչ լերուք՝ մի՛ արհամարհիցէք զմի 27  
'ի փոքրկանցս յայսցանէ , ասեմ ձեզ , զի հը-  
րեշտակք նոցա յերկինս՝ հանապազ տեսա-  
11 նեն զերեսս Հօր իմոյ որ յերկինս է . \* զի  
եկն Որդի մարդոյ կեցուցանել զկորուսեալն :  
12 \* Չիմորդ թուի ձեզ . եթէ լինիցի մարդոյ  
հարիւր ոչխար , և մոլորիցի մի 'ի նոցանէ ,  
ոչ թողուցու զինսուսն և զինն ոչխարն 'ի  
լերինս , և երթայցէ խնդրիցէ զմոլորեալն ,

\* և եթէ լինիցի գտանել զնա , ամեն ասեմ<sup>15</sup>  
 ձեզ՝ զի ուրախ լինի 'ի վերայ նորա , առաւ  
 ւելքան 'ի վերայ իննսուն և յինունցն , որ  
 չիցեն մոլորեալ : \* Այսպէս ոչ են կամք աւ<sup>14</sup>  
 ոաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է , եթէ կորիւ  
 ցէ մի 'ի փոքրկանցս յայոցանէ : \* Եթէ մե<sup>15</sup>  
 ղիցէ քեզ եղբայր քո , երթ յանդիմանեա  
 զնա՝ յորժամ դու և նա միայն իցէք . եթէ  
 լուիցէ քեզ , շահեցար զեղբայրն քո : \* Աւ<sup>16</sup>  
 պա թէ ոչ լուիցէ քեզ՝ առ ընդ քեզ մի  
 եւս կամ երկուս . զի 'ի բերանոյ երկուց և  
 յերկոց վկայից հաստատեցի ամենայն բան :  
 \* Իսկ եթէ և նոցա ոչ լուիցէ , ասաջիր յե<sup>17</sup>  
 կեղեցւոյ : Ապա թէ և եկեղեցւոյն ոչ լուի  
 ցէ . եղիցի քեզ իբրեւ զհեթանոսն և ըզ  
 մաքսաւոր : \* Ամեն ասեմ ձեզ . զի զոր կաւ<sup>18</sup>  
 պիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս , և  
 զոր արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ  
 յերկինս : \* Գարձեալ ասեմ ձեզ . եթէ եր<sup>19</sup>  
 կու 'ի ձէնջ միաբանիցեն յերկրի վասն աւ  
 մենայն իրաց , զինչ և խնդրեսցեն՝ եղիցի  
 նոցա 'ի Հօրէ իմմէ որ յերկինսն է : \* Զի<sup>20</sup>  
 ուր իցեն երկու կամ երեք ժողովեալ յա  
 նուն իմ , անդ եմ ես 'ի մէջ նոցա : \* Յայն<sup>21</sup>  
 ժամ մատեաւ առ նա Պետրոս և ասէ .  
 Տէր , քանիցս անգամ թէ մեղիցէ ինձ եղ  
 բայր իմ , և թողից նմա . մինչեւ ցեօթն  
 անգամ : \* Ասէ ցնա Յիսուս . ոչ ասեմքեզ<sup>22</sup>  
 թէ մինչեւ յեօթն անգամ , այլ մինչեւ յեօ  
 թանասնեկին եօթն : \* Վասն այսորիկ նմա<sup>23</sup>

նեցաւ արքայութիւն երկնից առն թագաւ  
 ւորի , որ կամեցաւ համար առնել 'ի մէջ<sup>24</sup>  
 ծառայից իւրոց : \* Եւ իբրեւ սխաւ առ  
 նուլ , մատուցաւ առ նա պարտապան մի  
 25 բիւրքանբարոյ : \* Իբրեւ ոչ ունէր հատու  
 ցանել , հրամայեաց զնա վաճառել տէրն նորա  
 և զկին նորա և զորդիս և զամենայն որ զինչ  
 26 և ունիցի՝ և հատուցանել : \* Եւ անկեալ  
 ծառայն երկիր պագանէր նմա և ասէր . եր  
 կայնամիտ լեր առ իս՝ և զամենայն հատու  
 27 ցից քեզ : \* Գթացեալ Տէր ծառային այնու  
 ըրիկ՝ արձակեաց զնա , և զփոխն եթող նմա :  
 28 \* Եւ ելեալ ծառայն այն , եգիտ զմի 'ի ծա  
 ռայակցաց իւրոց՝ որ պարտէր նմա հարիւր  
 դահեկան , և կալեալ զնա խեղդէր և ասէր .  
 29 հատու ինձ զոր պարտիս : \* Արդ անկեալ ծա  
 ռայակցին առ ոռոս նորա՝ աղաչէր զնա և  
 ասէր . երկայնամիտ լեր առ իս՝ և հատու  
 30 ցից քեզ : \* Եւ նա ոչ կամէր . այլ չողաւ  
 արկ զնա 'ի բանտ՝ մինչեւ հատուցէ ըզ  
 31 պարտսն : \* Իբրեւ տեսին ծառայակիցքն նո  
 րա որ ինչ եղեւն՝ տրտմեցան յոյժ . և ե  
 կեալ ցուցին տեսուն իւրեանց զամենայն որ  
 32 ինչ եղեւն : \* Յայնժամ կոչեաց զնա տէրն  
 իւր և ասէ . ծառայ չար , զամենայն զպարտ  
 սքն թողի քեզ՝ վասն զի աղաչեցեր զիս .  
 33 \* Իսկ արդ՝ ոչ էր պարտ և քեզ ողորմել ծա  
 ռայակցին քում , որպէս և ես քեզ ողորմե  
 34 ցայ : \* Եւ բարկացեալ Տէրն նորա՝ մատ  
 նեաց զնա դահձաց , մինչեւ հատուցէ զա

մեկնայն զպարտան : \* Նոյնպէս և Հայր իմ որ 55  
յերկիրնս է՝ արասցէ ձեզ , եթէ ոչ թողու-  
ցուք իւրաքանչիւր եղբօր իւրում 'ի սրտից  
ձերոց զյանցանս նոցա :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

26 Եւ եղեւ իբրեւ կասարեաց Յիսուս ըզ 1  
բանս զայսոսիկ , փոխեցաւ 'ի Գալիլէէ՝ և եկն  
'ի սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանա-  
նու : \* Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք 2  
բազումք , և բժշկեաց զնոսա անդ : \* Եւ մա 3  
տուցեալ առ նա փարիսեցիքն , փորձէին ըզ-  
նա և ասէին . եթէ արժան իցէ ումէք ար-  
ձակել զկին իւր ըստ ամենայն վնասու :  
\* Պատասխանի ետ նոցա և ասէ . չիցէ՞ ըն 4  
թերցեալ ձեր՝ թէ որ հաստատեացն 'ի ըս-  
կզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա և ասէ .  
\* վասն այսորիկ թողցէ այր՝ զհայր և զմայր՝ 5  
և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ , և եղիցին եր-  
կոքեան 'ի մարմին մի : \* Ապա ուրեմն ոչ են 6  
երկու՝ այլ մի մարմին : Արդ զոր Աստուած  
զուգեաց՝ մարդ մի մեկնեացէ : \* Ասեն ցը 7  
նա . իսկ Մովսէս ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ  
տալ թուղթ մեկնելոյ՝ և արձակել : \* Ասէ 8  
ցնոսա . Մովսէս վասն խտասարտութեան  
ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս  
ձեր . այլ 'ի սկզբանէ ոչ եղեւ այնպէս :  
\* Բայց ասեմ ձեզ , զի ամենայն որ արձա 9  
կեացէ զկին իւր՝ և ոչ վասն պոռնկութեան :

և առնիցէ այլ՝ չնայ . և որ զարձակեալն առ-  
10 նիցէ՝ չնայ : \* Ասեն ցնա աշակերտքն իւր .  
եթէ այդպէս ինչ վնաս իցէ ընդ այր և ընդ  
11 կին , լաւ է չամուսնանալ : \* Եւ նա ասէ  
ցնոսա . ոչ ամենեքեան բաւական են այդմ  
12 բանի , այլ որոց տուեալ է : \* Զի են ներ-  
քինիք՝ որ յորովայնէ մօր իւրեանց ծնան  
այնպէս . և են ներքինիք՝ որ 'ի մարդկանէ  
եղէն ներքինիք . և են ներքինիք՝ որ զան-  
ձինս իւրեանց արարին ներքինիս վասն ար-  
քայութեան երկնից . որ կարողն է տանել՝  
13 տարցի : \* Յայնժամ մատուցան առ նա ման-  
կըսի՝ զի ձեռն դիցէ 'ի վերայ նոցա , և ա-  
ղթս արասցէ . և աշակերտքն նորա սաս-  
14 տէին նոցա : \* Ասէ Յիսուս . թոյլ տուք  
մանկուոյդ՝ և մի՛ արգելուք զգոսա գալ  
առ իս , զի այդպիսեացդ է արքայութիւն  
15 երկնից : \* Եւ եղեալ ձեռն 'ի վերայ նոցա՝  
գնաց անտի :  
16 \* Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա՝ ա 22  
սէ . վարդապետ բարի . զի՞նչ բարի գոր-  
ծեցից՝ զի ընդունիցիմ զկեանս յաւիտե-  
17 նականս : \* Եւ նա ասէ ցնա . զի՞ հարցա-  
նես զիս զբարւոյ . մի է բարի . եթէ կա-  
միս 'ի կեանսն յաւիտենականս մտանել՝  
18 պահեա զպատուիրանսն : \* Ասէ ցնա . զո՞րս՝  
ասէ ցնա Յիսուս . զմի սպանաներն , և մի՛  
չնար , և մի՛ գողանար , և մի՛ սուտ վկայեր ,  
19 \* պատուեա զհայր քո և զմայր , և սիրես-  
20 ցես զընկեր քո իբրեւ զանձն քո : \* Ասէ

ցնա պատանին . զայդ ամենայն պահէցի 'ի մանկութենէ իմմէ . արդ՝ ի՞նչ իւրք պահաս կցեմ : \* Ասէ ցնա Յիսուս . եթէ կամիս կա 21 տարեալ լինել , երթ՝ վաճառեա զինչս քո՝ և տուր աղքատաց , և ունիցիս քանձս յերկինս , և եկ զինի իմ : \* Իբրեւ լուաւ պա 22 տանին զբանն , դնաց տրամեալ , զի ունէր ստացուածս բազումս : \* Ասէ Յիսուս ցա 25 շակերտսն . ամէն ասեմ ձեզ . զի դժուարաւ մտցէ մեծատունն յարքայութիւն երկնից : \* Գարձեալ ասեմ՝ ձեզ . դիւրին է մալ 24 խոյ մտանել ընդ ծակ աստղան , քան մեծատան յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել : \* Իբրեւ լուան աշակերտքն՝ զարմացան յոյժ , 25 և ասեն . իսկ ո՞ր կարիցէ ապրել : \* Հայեցաւ 26 'ի նոսա Յիսուս և ասէ . առ 'ի մարդկանէ այդ անկար է , սլա առ Մատուծոյ ամենայն ինչ զօրաւոր : \* Յայնժամ պատասխա 27 նի ետ Պետրոս և ասէ ցնա . աւատիկ մեք թողաք զամենայն , և եկաք զինի քո . արդ՝ զինչ լինիցի մեզ : \* Ասէ ցնոսա Յիսուս . 28 ամէն ասեմ ձեզ . զի դուք որ եկիք զինի իմ , 'ի միւսանդամ գալստեան՝ յորժամ նստցի որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց , նստիք և դուք յերկոտասան աթոռ՝ դատել զերկոտասան ազգն իսրայելի : \* Եւ 29 ամենայն որ դք եթող զոուն , կամ զեղբարըս կամ զքորս , կամ զհայր կամ զմայր՝ կամ զկին կամ զօրդիս , կամ զազարակս վասն անուան իմոյ , հարիւրապատիկ առցէ՝

և զկեանսն յաւիտեհականս ժառանգեսցէ : 30 \* Բազումք եղիցին առաջինք յետինք , և յետինք՝ առաջինք :

ԳԼՈՒԽ Ի .

1 Քանզի նման է արքայութիւն երկնից առն տանուտեառն , որ ել ընդ առաւօսս 2 'ի վարձու ունել մշակս յայգի իւր : \* Եւ արկ վարձս մշակացն աւուրն դահեկան , և 3 առաքեաց զնոսա յայգի իւր : \* Եւ ելեալ զերրորդ ժամու՝ ետես այլս զի կային դա 4 տարկ 'ի հրապարակս . \* ասէ և ցնոսա . երթայք և դուք յայգի իմ , և որ ինչ արժան 5 կցէ՝ տաց ձեզ . \* գնացին և նորա : Եւ դարձեալ ելեալ զվեց ժամու և զինն ժամու՝ 6 արար նոյնպէս : \* Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ՝ եգիտ այլս զի կային դա 7 տարկ , և ասէ ցնոսա . ընդէ՞ր կայք առաջ 8 ըսս ցերեկ դատարկ : \* Ասեն ցնա , զի ոչ դք կալաւ զմեզ 'ի վարձու : Ասէ ցնոսա . երթայք և դուք յայգին , և որ ինչ արժան 9 է՝ առնուցուք : \* Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ , ասէ տէր այգւոյն ցգաւառապետ իւր . կոչեա զմշակսն և տուր նոցա վարձս՝ սկսեալ 9 'ի յետնոցն մինչեւ ցառաջինսն : \* Իբրեւ եկին որք զմետասաներորդ ժամուն , առին 10 մէն մի դահեկան : \* Եկեալ և առաջինքն՝ համարէին թէ աւելի առնուցուն , և առին 11 մէն մի դահեկան և նորա : \* Իբրեւ առին՝

տրանջէին զտանուտեառնէն և ասէին . \* Թէ 12  
 դորա յետինքդ մի ժամ գործեցին , և հա-  
 սարակորդս մեզ արարեր զդոսա , որ զծան-  
 բու թիւն աւուրն բարձար և զոթ : \* Նա 13  
 պատասխանի ետ միում 'ի նոցանէ և ասէ .  
 ընկեր , չըրկեմ զքեզ . ոչ դահեկանի միջ  
 սակ արկեր ընդ իս . \* առ զքոյդ և երթ : 14  
 եթէ կամիմ յետնոցս տալ որպէս և քեզ :  
 \* Նկէ չիցէ՞ ինձ իշխանութիւն յիմսառ 15  
 նել զինչ և կամիմ . կամ թէ ակն քո չար է ,  
 զի ես առատս եմ : \* Այսպէս եղիցին յետ 16  
 տինք առաջինք , և առաջինք՝ յետինք . զի  
 բազումք են կոչեցեալք , և սակաւք են ընտ-  
 րեալք :

21 \* Իբրեւ ելանէր Յիսուս յԵրուսաղէմ , 17  
 առ զերկոտասանսն առանձինն , և 'ի ճանա-  
 պարհին ասէ ցնոոս : \* Ահաւասիկ ելանեմք 18  
 յԵրուսաղէմ , և Որդի մարդոյ մատնեցի  
 քահանայապետիցն և դպրաց , և դատա-  
 պարտեցեն զնա 'ի մահ . \* և մատնեցեն 19  
 զնա հեթանոսաց՝ այսպնել և հարկանել և  
 'ի խաչ հանել , և յերիւր աւուր յարիցէ :  
 \* Յայնժամ մատեաւ առ նա մայր որդւոցն 20  
 զԵթեթեայ որդւովքն իւրովք հանդերձ ,  
 երկիր պագանէր՝ և խնդրէր ինչ 'ի նմանէ :  
 \* Եւ նա ասէ ցնա , զինչ կամիս : Ասէ ցնա . 21  
 ասա զի նստցին սոքա երկու որդիքս իմ՝ մի  
 ընդ աջմէ քու մմէ և մի ընդ ահեկէ յարքա-  
 յութեան քում : \* Պատասխանի ետ Յիսուս 22  
 և ասէ . ոչ գիտէք զինչ խնդրէք . կարէք ըմ-

պել զբաժակն զոր ես ըմպելոցն եմ , կամ  
 զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոցն եմ մկր-  
 23 տիլ : Ասեն ցնա , կարող եմք : \* Ասէ ցնոսա  
 Յիսուս . զբաժակն իմ ըմպիցէք , և զմկրտու-  
 թիւնն զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք . բայց  
 նստուցանել ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ իմմէ՝  
 ոչ է իմ տալ , այլ որոց տուեալ է 'ի Հորէ  
 24 իմմէ : \* Եւ լուեալ տասանցն , բարկացան 'ի  
 25 վերայ երկուցն եղբարց : \* Յիսուս կոչեաց  
 զնոսա առ ինքն և ասէ . գիտէք՝ զի իշխանք  
 ազգաց տիրեն նոցա , և մեծամեծքն իշխեն  
 26 նոցա : \* Ո՛չ այնպէս իցէ և 'ի ձերում միջի .  
 այլ որ կամիցի 'ի ձէնը մեծ լինել , եղիցի ձեր  
 27 պաշտօնեայ . \* և որ կամիցի 'ի ձէնը առա-  
 28 ջին լինել , եղիցի ձեր ծառայ : \* Որպէս Որ-  
 դի մարդոյ ոչ եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշ-  
 տել , և տալ զանձն իւր փրկանս փոխանակ  
 բազմաց :

29 \* Եւ յելանելն նոցա յԵրիբովէ՝ գնացին 23  
 30 զհեա նորա ժողովորդք բազումք : \* Եւ ահա  
 կոյրք երկու նստէին առ ճանապարհաւն . իբ-  
 րեւ լուան թէ Յիսուս անցանէ , աղաղակե-  
 ցին և ասեն . ողորմեաց մեզ , Յիսուս որ-  
 31 զի Գաւթի : \* Եւ ամբօխն սաստեաց նոցա  
 զի լուեցեն . և նոքա եւս առաւել աղա-  
 ղակէին և ասէին . Տէր , ողորմեաց մեզ ,  
 32 որդի Գաւթի : \* Զտեղի առ Յիսուս . կո-  
 չեաց զնոսա և ասէ . զինչ կամիք զի արա-  
 33 ըից ձեզ : \* Ասեն ցնա . Տէր , զի բացցին  
 34 աչք մեր : \* Եւ գթացեալ Յիսուս մերձե-

ցաւ յաչս նոցա . և վաղվաղակի տեսին , և  
գնացին զհետ նորա :

### ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

Իբրեւ մօտ եղեն յԵրուսաղէմ , և եկին 1  
 'ի Բեթփաղէ մերձ 'ի լեառն ձիթենեաց ,  
 յայնժամ Յիսուս արձակեաց երկուս յաշա-  
 կերտացն իւրոց , \* և ասէ ցնոսա . երթայք 2  
 'ի գեօղոք որ առաջի ձեր է , և անդէն դը-  
 տանիցէք էշ կապեալ և յաւանակ ընդ նմին ,  
 լուծէք անէք ինձ : \* Եւ եթէ որ ասիցէ ինչ 3  
 ձեզ , ասասլիք՝ եթէ տեսառն իւրեանց պիտոյ  
 են . և վաղվաղակի առաքեսցէ զնոսա : \* Բայց 4  
 այս ամենայն եղեւ՝ զի լցցի բան մարգա-  
 րէին՝ որ ասէ . \* ասացէք դստեր Սիոնի , ա- 5  
 հա թագաւոր քո գայ քեզ՝ հեզ և հեծեալ  
 յէշ և յաւանակի իշոյ : \* Գնացին աշա- 6  
 կերտքն , և արարին որպէս հրամայեաց նո-  
 ցա Յիսուս . \* և անդին զէշն և զյաւանակն , 7  
 և արկին զնորօք ձորձս իւրեանց , և նստաւ 'ի  
 վերայ նոցա : \* Եւ բազում ժողովուրդք տարա- 8  
 ծեցին զհանդերձս իւրեանց 'ի ճանապարհին ,  
 և այլք հատանէին ոսոս 'ի ծառոց և տարա-  
 ծանէին 'ի ճանապարհին : \* Եւ ժողովուրդքն 9  
 որ առաջին և զկնի երթային՝ աղաղակէին և  
 ասէին , օրհնու թիւն որդւոյ Դաւթի . օրհ-  
 նեալ որ գայ յանուն Տեսառն . օրհնու թիւն  
 'ի բարձունս : \* Եւ 'ի մտանէն նորա յԵրու- 10  
 սաղէմ՝ դորդեցաւ քաղաքն ամենայն . և ա-

11 սէ . ո՞վ իցէ սա : \* Եւ ժողովուրդքն ասեն .  
 սա է մարգարէն Յիսուս՝ որ 'ի Նազարեթէ  
 12 գալիլեացոց : \* Եւ եմուտ Յիսուս 'ի տա-  
 ճարն . և եհան արտաքս զամենեսին , որ  
 վաճառէինն և գնէին 'ի տաճարի սնդ . և  
 զսեղանս հատավաճառացն կործանեաց՝ և  
 13 զաթոռս աղաւնէվաճառացն : \* Եւ ասէ ցը-  
 նոսա . գրեալ է՝ տուն իմ տուն աղօթից կո-  
 չեսցի . և դուք արարիք զդա այրս աւաղա-  
 14 կաց : \* Եւ մատեան սու նա կոյրք և կազք  
 15 'ի տաճարին , և բժշկեաց զնոսա : \* Իբրեւ  
 տեսին քահանայապետքն և դպիրք զսբան-  
 չելիսն զոր արար , և զմանկտին որ աղաղա-  
 կէին 'ի տաճարին և ասէին՝ յօրհնու թիւն  
 16 որդւոյ Դաւթի , բարկացան . \* և ասեն ցնա .  
 լսէս զինչ ասեն դորա : Ասէ ցնոսա Յիսուս .  
 այո՛ . չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր , թէ 'ի բերանոյ  
 տղայոց և ստնդիեցոց կատարեցեր զօրհնու-  
 17 թիւն : \* Եւ թողեալ զնոսա՝ ել արտաքոյ  
 քաղաքին 'ի Բեթանիա , և անդ ագաւ :  
 18 \* Եւ այգուցն իբրեւ դարձաւ անդրէն է՞՞  
 19 'ի քաղաքն , քաղցեաւ . \* և տեսեալ թղե-  
 նի մի 'ի վերայ ճանապարհին՝ եկն 'ի նա , և  
 ոչինչ եգիտ 'ի նմա՝ բայց միայն տերեւ : Եւ  
 ասէ ցնա՝ մի՛ այսուհետեւ 'ի քէն պտուղ  
 եղիցի յաւիտեան . եւ առ ժամայն չորացաւ  
 20 թղենին : \* Իբրեւ տեսին աշակերտքն՝ զար-  
 մացան և ասեն , թէ՞ զի՞որդ վաղվաղակի  
 ցամաքեցաւ թղենին : \* Պատասխանի ետ 21  
 Յիսուս և ասէ ցնոսա . ամէն ասեմ ձեզ , ե-

Թէ ունիցիք հաւատս և ոչ երկմտիցէք, ոչ միայն թղենւոյդ առնիցէք, այլ թէպէտ և լեւրինդ ասիցէք՝ բարձիր և անկիր ՚ի ծով, եղիցի = \* Եւ զամենայն ինչ զոր և խնդրի 22 ցէք յաղօթս հաւատովք՝ առնուցուք = \* Եւ 23 իբրեւ եկն ՚ի տաճարն, մատեան առ նա մինչդեռ ուսուցանէր՝ քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն և ասեն. որով իշխանութեամբ առնես զայդ, և ով ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ = \* Պատասխանի ետ 24 Յիսուս և ասէ ցնոսա. հարցից և ես զձեզ բան մի. զոր թէ ասիցէք ինձ, և ես ձեզ ասացից որով իշխանութեամբ առնեմ զայս = \* Մկրտութիւնն Յովհաննու ուստի էր, յերկնից՝ թէ ՚ի մարդկանէ = Եւ նոքա խորհէին ընդ միտս և ասէին. \* եթէ ասեմք յերկնից, ասէ ցմեզ. իսկ ընդէր ոչ հաւատացիք նմա. և եթէ ասեմք ՚ի մարդկանէ, երկրն չիմք ՚ի ժողովրդեանէն. զի ամենեքին զՅովհաննէս իբրեւ զմարդարէ ունէին = \* Պա 27 տասխանի ետուն Յիսուսի և ասեն. ոչ գիտեմք = Ասէ ցնոսա և նա. և ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս = \* Բայց զիմարդ թուի ձեզ, առն միոջ էին 28 երկու որդիք. և մատուցեալ առ առաջինն՝ ասէ. որդեակ, երթ այսօր գործեա յայդուջ = \* Նա պատասխանի ետ և ասէ. երթամ 29 տէր, և ոչ չորգաւ = \* Մատեաւ և առ միւսն, 30 և ասէ նոյնպէս. նա պատասխանի ետ և ասէ, ոչ կամիմ. բայց յետոյ զղջացաւ և

31 չորգաւ յայդին = \* Արդ ո՞ յերկոցունց արար զկամս հօրն = Ասեն՝ յետինն = Ասէ ցնոսա Յիսուս. ամէն ասեմ ձեզ, զի մաքսաւորք և պոռնիկք յառաջեցեն քան զձեզ յարքայութիւն երկնից = \* Զի եկն Յովհաննէս ճանապարհաւ արգարութեան, և ոչ հաւատացիք նմա. և մաքսաւորք և պոռնիկք հաւատացին նմա, և դուք տեսիք՝ և ոչ զղջացարուք յետոյ հաւատալ նմա =

33 \* Այլ առակ լուարուք. այր մի էր տանու տէր, որ տնկեաց այդի, և ցանգով պատեաց զնա, և փորեաց ՚ի նմա հնձան, և շինեաց ղշտարակ, և ետ զնա ցմշակս, և գընաց ՚ի տար աշխարհ = \* Իբրեւ մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն՝ առնուլ զպտուղսնորա. \* և կալեալ մշակացն զծառայս նորա, զամս տանջցին, զամս սպանին, զամս քարկոծեցին =

36 \* Իարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումս քան զառաջինսն, և արարին նոցա նոյնպէս =

37 \* Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի լուր, և ասէ. թերեւս ամաչեսցեն յորդոյ աստի իմմէ = \* Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին զորդին, ասեն ընդ միտս. սա է ժառանգն. եկայք սպանցուք զսա, և կալցուք զժառանգու 38 թիւն սորա = \* Եւ առեալ հանին զնա արտաքայ քան զայդին, և սպանին = \* Արդ՝ յոր ժամ եկեսցէ տէր այգւոյն, զինչ արացէ մշակացն այնոցիկ = \* Ասեն ցնա. զչարսն չարաւ կորուսցէ, և զայդին տացէ այլոց մշա-

ԵԳ

կաց . որք տայցեն նմա զպտուղս 'ի ժամու  
 իւրեանց : \* Ասէ ցնոսա Յիսուս . չիցէ՞ եր 42  
 բէք ընթերցեալ ձեր 'ի գիրս . զվէմն զոր  
 անարգեցին շինողքն , նա եղեւ գլուխ ան-  
 կեան . 'ի Տեառնէ եղեւ այս , և է սքան-  
 չելի յաչս մեր : \* Վասն այսորիկ ասեմ՝ ձեզ , 43  
 զի բարձցի 'ի ձէնջարքայու թիւնն Աստուծոյ ,  
 և տացի ազգի՝ որ առնիցէ զպտուղս նորա :  
 \* Եւ որ անկցի 'ի վերայ վիմիս այսորիկ՝ փրչ 44  
 բեցի , և յոյր վերայ անկցի՝ հոսեցէ զնա :  
 \* Իբրեւ լուան քահանայապետքն և դպիրք 45  
 և փարիսեցիք զառակս նորա , գիտացին  
 թէ վասն նոցա ասաց : \* Եւ խնդրէին զնա 46  
 ունել , բայց երկեան 'ի ժողովրդոցն . բան-  
 զի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա :

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

Դարձեալ պատասխանի ետ Յիսուս , և 1  
 ասէ ցնոսա առակօք : \* Նմանեցաւ արքա 2  
 յու թիւնն երկնից առն թագաւորի , որ ա-  
 րար հարսանիս որդւոյ իւրում : \* Եւ առա 3  
 քեաց զճառայս իւր կոչել զհրաւիրեալսն 'ի  
 հարսանիս . և ոչ կամեցան գալ : \* Դարձեալ 4  
 առաքեաց այլ ճառայս և ասէ . ասացէք  
 հրաւիրելոցն , ահա առիկ զճաշիմ պատրաս-  
 տեցի . զուարակք իմ և պարարակք զեն-  
 եալ են , և ամենայն ինչ պատրաստ է . եւ  
 կայք 'ի հարսանիս : \* Եւ նորա յուրացեալ 5  
 գնացին՝ ոմն յագարակ իւր , և ոմն 'ի վա-

6 ճառ իւր . \* և այլք կալան զճառայս նորա ,  
 7 թշնամանեցին և սպանին : \* Իսկ թագաւո-  
 րն իբրեւ լուաւ՝ բարկացաւ , և առաքեաց  
 զզօրս իւր և սատակեաց զսպանողսն զայնո-  
 8 սիկ , և զքաղաքն նոցա այրեաց : \* Յայն-  
 ժամ ասէ ցճառայս իւր . հարսանիքս պտտ-  
 րաստ են , և հրաւիրեալքն չէին արժանի :  
 9 \* Արդ՝ երթայք յանցս ճանապարհաց , և զորս  
 միանգամ գտանիցէք՝ կոչեցէք 'ի հարսանիս :  
 10 \* Եւ ելեալ ճառայքն 'ի ճանապարհս , ժողո-  
 վեցին զամենեսեան զորս և գտին՝ զչարս և  
 զբարիս . և լցան հարսանիքն բազմականօք :  
 11 \* Եւ մտեալ թագաւորն հայել զբազմակա-  
 նօքն , ետես անդ այր մի որ ոչ էր զբեցեալ  
 12 հանդերձ հարսանեաց . \* և ասէ ցնա . ընկեր-  
 զիսո՞րդ մտեր այսր , զի ոչ ունէիր հանդերձ  
 13 հարսանեաց . եւ նա պապանձեցաւ : \* Յայն-  
 ժամ ասէ թագաւորն ցոպասաւորսն . կա-  
 պեցէք զդորա զոտս և զձեռս . և հանէք ըզ  
 դա 'ի խաւարն արտաքին , անդ եղիցի լալ  
 14 և կրճել ստամանց : \* Զի բազումք են կո-  
 չեցեալք , և սակաւք են ընտրեալք :  
 15 \* Յայնժամ գնացեալ փարիսեցիքն՝ ա ԵԵ  
 ուին խորհուրդ զնմանէ , թէ որպէս գնիցեն  
 16 նմա որոգայթ բանիւք : \* Եւ առաքեն առ  
 նա զաշակերտսն իւրեանց հերովդիանոսօքն  
 հանդերձ եւ ասեն . վարդապետ , գիտեմք  
 զի ճշմարիտ ես , և զճանապարհն Աստու-  
 ծոյ ճշմարտութեամբ ուսուցանես , և ոչ է  
 քեզ փոյթ զումեքէ , և ոչ հայիս յերեսս

մարդոյ . \* արդ ասա մեզ , զի՛սրդ թուի 17  
քեզ . պի՛տ է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ :  
\* Գիտաց Յիսուս զխորամանկութիւնն նոցա , 18  
և ասէ . զի՞ փորձէք զիս , կեղծաւորք , \* ցու 19  
ցէք ինձ զդահեկան հարկին : Եւ նորա մա-  
տուցին նմա դահեկան մի : \* Եւ ասէ ցնո 20  
սա . ո՞ր է պատկերս այս կամ գիր : \* Ասեն՝ 21  
կայսեր : Յայնժամ ասէ ցնոսա . երթայք  
տուք զկայսերն՝ կայսեր , և զաստուծոյն աս-  
տուծոյ : \* Իբրեւ լուան՝ զարմացան , և թու 22  
ղին զնա և գնացին : \* Յայնժամուր մատեան 23  
առ նա սաղուկեցիքն որ ասէին՝ թէ չիք յա-  
րութիւն . հարցին ցնա , և ասեն . \* վարդա 24  
պետ , Մովսէս ասաց . եթէ որ մեռցի ան-  
որդի՝ արասցէ զկին նորա եղբայր իւր , և  
յարուսցէ զաւակ եղբոր իւրում : \* Եին առ 25  
մեզ եղբարք եօթն . առաջինն արար կին՝  
և մեռաւ . և զի ո՛չ ունէր զաւակ , եթող  
զկինն իւր եղբոր իւրում : \* Նոյնպէս և երկ 26  
րորդն՝ և երրորդն , մինչեւ ցեօթնբորդն .  
\* յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն : \* Արդ՝ 27  
'ի յարութեան՝ ո՞ր յեօթանցն եղիցի նա 28  
կին . զի ամենեքին կալան զնա կին : \* Պա 29  
տասխանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ . մօլոր-  
եալք , ո՛չ գիտէք զգիրս և ո՛չ զզօրութիւն  
Աստուծոյ . \* զի 'ի յարութեան ո՛չ կանայս 30  
առնեն՝ և ո՛չ արանցիկին , այլ են իբրև զհրեշ-  
տակս յերկինս : \* Բայց վասն յարութեանն 31  
մեռելոց չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զասացեալն  
ձեզ յաստուծոյ . \* ես եմ՝ Աստուած Աբրա 32

համու . Աստուած Իսահակայ , և Աստուած  
Յակովբայ . և չէ Աստուած՝ Աստուած մե-  
33 ռելոց՝ այլ կենդանեաց : \* Իբրեւ լուան ժո-  
ղովուրդքն , զարմանային ընդ վարդապետու-  
34 թիւն նորա : \* Իսկ փարիսեցիքն իբրեւ լուան՝  
եթէ պապանձեցոյց զսաղուկեցիսն , ժողո-  
35 վեցան 'ի միասին : \* Եւ եհարց մի ոմն 'ի նո-  
36 ցանէ զնա փորձելով և ասէ . \* վարդապետ՝  
37 ո՞ր պատուիրան է մե՞ծ յօրէնս : \* Եւ Յիսուս  
ասէ ցնա . սիրեցես զտէր Աստուած . քո յա-  
մենայն սրտէ քումմէ , և յամենայն անձնէ  
38 քումմէ , և յամենայն մտաց քոց . \* այս է մե՞ծն  
39 և առաջին պատուիրան . \* երկրորդն նման  
ամին . սիրեցես զընկեր քո՝ իբրեւ զանձն  
40 քո : \* Յայս երկուս պատուիրանս ամենայն  
41 օրէնք և մարդարէք կախեալ կան : \* Եւ 'ի  
ժողովել փարիսեցոցն՝ եհարց ցնոսա Յիսուս՝  
42 և ասէ . \* զի՛սրդ թուի ձեզ վասն Քրիստո-  
43 սի . ո՞ր որդի է : Ասեն ցնա . Գաւթի : \* Ասէ  
ցնոսա Յիսուս . իսկ զի՛սրդ Գաւթի հոգւովն  
44 կոչէ զնա Տէր , և ասէ . \* ասաց Տէր ցՏէր  
իմ . նիստ ընդ աջմէ խոմէ՝ մինչեւ եղից ըզ-  
45 թնափիս քո պատուանդան ոտից քոց . \* իսկ  
եթէ Գաւթի զնա տէր կոչէ , զի՛սրդ որդի  
46 նորա իցէ : \* Եւ ոչ որ կարէր տալ նմա պա-  
տասխանի բան մի . և ո՛չ իշխէր որ յայնմ  
օրէ հարցանել զնա և ոչինչ :

ԳԼՈՒԽ ԻԳ.

ԷԶ

Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժողովուրդսն՝ և ընդ աշակերտսն իւր, և ասէ :  
 \* Յաթոռն Մովսէսի նստան դպիրքն և փարիսեցիք : \* Չամենայն ինչ՝ որ ասիցեն ձեզ՝ աւրարէք և պահեցէք . բայց ըստ գործոցն նոցա մի՛ առնէք . զի ասեն և ոչ առնեն : \* Աստուծոյ պէն բռնին ծանունս և դժուարակիրս . և դնեն ՚ի վերայ ուսոց մարդկան . և մատամբ իւրեանց ոչ կամին շարժել զնոսա : \* Եւ զամենայն զգործս իւրեանց առնեն ՚ի ցոյցս մարդկան . լայնեն զգրապանակս իւրեանց . և երկայնեն զքղանցս հանդերձից իւրեանց . \* սիրեն զյառաջագահս յընթրիս և զնախաթոռս ՚ի ժողովուրդս և զողջոյնս ՚ի հրապարակս , \* և կոչել ՚ի մարդկանէ՝ աաբբի աաբբի : \* Բայց դուք մի՛ զոք կոչէք վարդապետ . զի մի է ձեր ուսուցիչ , և ամենեքին դուք եղբարք էք : \* Եւ Հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի , զի ձեր մի է Հայր՝ որ յերկինսն է : \* Եւ մի՛ կոչիցիք ուսուցիչք . զի ուսուցիչ ձեր Քրիստոս է : \* Եւ մեծն ՚ի ձէնջ եղիցի ձեր սպասաւոր : \* Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհեցի , և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրացի : \* Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցուց կեղծաւորաց . զի փակէք զարբայութիւն երկնից առաջի մարդկան . դուք ոչ մը տանէք , և որոց մտանենն՝ չտայք թոյլ մը

14 տանել : \* Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցուց կեղծաւորաց . զի ուտէք զտունս պրբաց . պատճառանօք երկարէք զաղօթս , վասն զի  
 15 աւելի դատաստան ընդունիցիք : \* Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցուց կեղծաւորաց . զի յածիք ընդ ծով և ընդ ցամաք՝ առնել եկամուտ մի , և յորժամ լինիցի , առնէք զնա որդի գեհէնի կրկին եւս քան զձեզ :  
 16 \* Վայ ձեզ առաջնորդք կոյրք , զի ասէք՝ որ երդնու ՚ի տաճարն՝ չէ ինչ , բայց որ երդնու յոսկին որ ՚ի տաճարին է՝ արժան  
 17 է : \* Մորոսք և կոյրք , զի ոչ մեծ է , ոսկին՝  
 18 եթէ տաճարն որ սրբէ զոսկին : \* Եւ որ երդնու ՚ի սեղանն՝ չէ ինչ , բայց որ երդնու ՚ի պատարագն որ ՚ի վերայ նորա է՝ արժան է :  
 19 \* Յիմարք և կոյրք . զի ոչ մեծ է . պատարագն՝ եթէ սեղանն որ սրբէ զպատարագն :  
 20 \* Իսկ արդ՝ որ երդուաւ ՚ի սեղանն , երդնու  
 21 ՚ի նա և յամենայն որ ՚ի վերայ նորա է . \* և որ երդուաւ ՚ի տաճարն , երդնու ՚ի նա և  
 22 ՚ի բնակիչն նորա . \* և որ երդուաւ յերկինս , երդնու յաթոռն Աստուծոյ՝ և յայն որ նըստին ՚ի վերայ նորա : \* Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցուց կեղծաւորաց . զի տասանորդէք զանանուխ և զսամիթ և զչաման , և թողիք զծանր ծանր օրինացն զդատաստան և զողորմութիւն և զհաւատս . զայս արժան էր առնել և զայն չթողուլ : \* Առաջնորդք կոյրք , որ զթղուկս քամէք և զուղտս կլանէք :  
 25 \* Վայ ձեզ դպրաց և փարիսեցուց կեղծա-

ւորաց . զի սրբէք զարտաքին զբաժակին և  
 զսկաւառակին , և 'ի ներքոյ լի են յափշտա-  
 կու թեամբ և անխառնութեամբ : \* Փարիւ 26  
 սեցի կոյր , սրբեա նախ զներքին բաժակին  
 և զսկաւառակին , զի լինիցի և արտաքինն  
 նոցա սուրբ : \* Վայ ձեզ դպրաց և փարիւ 27  
 սեցւոց կեղծաւորաց . զի նման էք գերեզ-  
 մանաց բռելոց , որ արտաքոյ երեւին գե-  
 ղեցիկք , և 'ի ներքոյ լի են ոսկերօք մեռե-  
 լոց և ամենայն պղծութեամբ : \* Նոյնպէս 28  
 և դուք արտաքոյ երեւիք մարդկան արդարք ,  
 և 'ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութեամբ և ա-  
 նօրէնութեամբ : \* Վայ ձեզ դպրաց և փա 29  
 ըխեցւոց կեղծաւորաց . զի շինէք զշիրիմս  
 մարգարէից , և զարդարէք զգերեզմանս ար-  
 դարոց , \* և ասէք . եթէ էաք յաւուրս 30  
 հարցն մերոց , ոչ հաղորդէաք արեան մար-  
 գարէիցն . \* ասպա ուրեմն վկայէք զանձանց՝ 31  
 եթէ որդիք էք այնոցիկ որ կոտորէին զմար-  
 գարէսն . \* և դուք քէք զչափ հարցն ձե- 32  
 լոց : \* Օձք՝ ճնուռք իժից , զիմորդ փախ 33  
 նուցուք 'ի դատաստանէ գեհէնին : \* Վասն 34  
 այդորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ  
 մարգարէս և իմաստունս և դպիրս , և 'ի  
 նոցանէ սպանանիցէք և 'ի խաչ հանիցէք ,  
 և 'ի նոցանէ տանջիցէք 'ի ժողովուրդս ձեր ,  
 և հալածիցէք 'ի բաղաբէ 'ի բաղաբ : \* Որ 35  
 պէս զի եկեսցէ 'ի վերայ ձեր ամենայն ա-  
 ըիւն արդար հեղեալ յերկրի , յարեւէն  
 Աբելի արդարոյ մինչեւ ցարիւնն զԱբարիայ

որդւոյ Բարաբեայ՝ զոր սպանիք ընդ մէջ  
 36 տաճարին և սեղանոյ . \* ամէն ասեմ ձեզ ,  
 եկեսցէ այն ամենայն 'ի վերայ ազգիս այսո-  
 37 ըիկ . \* Երուսաղէմ , Երուսաղէմ . որ կոտորէիր  
 զմարգարէսն՝ և քարկոծ առնէիր զառաքեալ-  
 սնն առ քեզ . քանիցս անգամ կամեցայ ժողո-  
 վել զմանկունս քո՝ զոր օրինակ ժողովէ հաւ-  
 զձագս իւր ընդ թեւովք , և ոչ կամեցարուք .  
 38 \* ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր աւե-  
 39 ըակ : \* Բայց ասեմ ձեզ , թէ ոչ եւս տե-  
 սանիցէք զիս յայսմ հետէ , մինչեւ ասիցէք՝  
 օրհնեալ եկեալ յանուն Տեառն :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ.

1 Եւ ելեալ արտաքս Յիսուս 'ի տաճա- **իէ**  
 ընն գնայր , և մատեան աշակերտքն ցու-  
 2 ցանել նմա զշինուածս տաճարին : \* Եւ նա  
 պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա , տեսանէք  
 զայդ ամենայն , ամէն ասեմ ձեզ , ոչ մը-  
 նասցէ այդք . քար 'ի քարի վերայ որ ոչ քակ-  
 3 տեսցի : \* Եւ մինչդեռ նստէր 'ի լերինն ձի-  
 թենեաց , մատեան առ նա աշակերտքն ա-  
 ռանձինն և ասեն . ասա մեզ՝ երբ լինիցի  
 այդ , և կամ զինչ նշան իցէ քոյոյ գալստեա-  
 4 նն և վախճանի աշխարհիս : \* Պատասխանի  
 ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . զգոյշ լերուք՝  
 5 դուցէ որ զձեզ խաբիցէ . \* զի բազումք  
 դայցեն յանուն իմ , և ասիցեն՝ թէ ես եմ  
 քրիստոսն , և զբազումս մոլորեցուցանի-

ցեն : \* Լօտըց էք պատերազմունս և համ 6  
 բաւս պատերազմաց . զգոյշ լերուք՝ մի՛ խը-  
 ուովեսջիք , զի պարտ է լինել այնմ ամենայ-  
 նի , այլ չեւ կատարած : \* Յարիցէ ազգ 7  
 յազգի վերայ , և թագաւորութիւնն 'ի թա-  
 գաւորութեան վերայ . և եղիցին սովք և սը-  
 րածութիւնք և սասանութիւնք 'ի տեղիս  
 տեղիս : \* Սակայն և այն ամենայն սկիզբն է 8  
 երկանց : \* Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ 'ի նե-  
 ղութիւն , և սպանանիցեն զձեզ , և եղի- 9  
 ջիք ատեցեալք յամենայն ողբաց վասն ան-  
 ուան իմոյ : \* Եւ յայնժամ դայթագղեսցեն 10  
 բազումք , և զմիմեանս մատնեսցեն՝ և ատես-  
 ցեն զմիմեանս : \* Եւ բազում սուտ մարգարէք 11  
 յարիցեն , և զբազումս մորբեցուսցեն :  
 \* Եւ վասն բազմանալոյ անօրէնութեանն՝ 12  
 ցամաքեսցի սէր բազմաց : \* Բայց որ համբեր- 13  
 եացըն իսպառ նա կեցցէ : \* Եւ քարոզեսցի 14  
 աւետարանս արքայութեան ընդ ամենայն  
 տիեզերս՝ 'ի վկայութիւն ամենայն հետա-  
 նոսաց , և ապա եկեսցէ կատարած : \* Արդ՝ 15  
 յորժամ տեսանիցէք զպրծութիւն աւերա-  
 ծոյն , որ ասացեալն է 'ի ձեռն Դանիէլի  
 մարգարէի , զի կայցէ 'ի տեղւոջն սրբու-  
 թեան , որ ընթեռնուեն 'ի միտ առցէ :  
 \* Յայնժամ որ 'ի հրէաստանի իցեն՝ փախի 16  
 ցեն 'ի լերինս : \* և որ 'ի տանիս կայցէ , մի՛ 17  
 իջցէ առնուլ ինչ 'ի տանէ իւրմէ . \* և որ 18  
 յանդի իցէ , մի՛ դարձցի յեսս առնուլ ըզ-  
 ձործս իւր : \* Բայց վայ իցէ յղեաց և ըս- 19

20 տընտուաց յաւուրսն յայնոսիկ : \* Յաղօթս  
 կացէք՝ զի մի՛ լինիցի փախուստն ձեր ձմե-  
 21 րանի , և մի՛ 'ի շաբաթու : \* Զի եղիցի  
 յայնժամ նեղութիւն մեծ , որպիսի ոչ ե-  
 ղեւ 'ի սկզբանէ . արարածոց աշխարհի մին-  
 22 չեւ ցայժմ , և ոչ այլ լիցի : \* Եւ եթէ ոչ կար-  
 ճէին աւուրքն այնոքիկ , ոչ ապրէր ամենայն  
 մարմին : բայց վասն ընտրելոցն կարճես-  
 23 ցին աւուրքն այնոքիկ : \* Յայնժամ թէ ոք  
 ասիցէ ձեզ՝ ահաւասիկ ատտ է Քրիստոսն  
 24 կամ անդ , մի՛ հաւատայցէք : \* Զի յարիցեն  
 սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք , և տա-  
 ցեն նշանս մեծամեծս և արուեստս , մինչեւ  
 մորթեցուցանել թէ հնար ինչ իցէ և զընտ-  
 25 րեալսն : \* Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ :  
 26 \* Ապա եթէ ասիցեն ձեզ , ահաւանիկ յա-  
 նապատի է , մի՛ ելանիցէք . և թէ ահա  
 27 յշտեմարանս է , մի՛ հաւատայցէք : \* Զի  
 որպէս փայլակն՝ որ ելանէ յարեւելից՝ և ե-  
 րեւի մինչեւ յարեւմուտս , այնպէս եղի-  
 28 ցի դարուստն որդւոյ մարդոյ : \* Զի ուր  
 գէշն իցէ , անդը ժողովեսցին արծուիք :  
 29 \* Վաղվաղակի յետ նեղութեան աւուրցն  
 այնոցիկ արեգակն խաւարեսցի , և լուսին  
 ոչ տացէ զոյս իւր , և աստեղք անկցին  
 յերկնից . և զօրութիւնք երկնից շարժես-  
 30 ցին : \* Եւ ապա երեւեսցի նշան որդւոյ  
 մարդոյ յերկինս , և յայնժամ կոծեսցին  
 ամենայն ազգք երկրի , և տեսցեն զորդի  
 մարդոյ եկեալ 'ի վերայ ամպոց երկնից զ-

րու թեամբ և փառօք բաղմօք : \* Եւ առաւ 31  
քեացէ զհրեշտակս իւր փողով մեծաւ , և  
ժողովեացեն զընտրեալս նորա 'ի չորից հող-  
մոց' 'ի ծագաց երկնից մինչեւ 'ի ծագս նո-  
ցա : \* 'Ի թզէնւոյ անտի ուսարուք զառաւ 32  
կըն . զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին և  
տերեւն ցցուիցի , գիտէք թէ մերձ է ա-  
մառն : \* Նոյնպէս և դուք յորժամ տեսաւ 33  
նիցէք զայս ամենայն , գիտասջիք թէ մերձ  
է 'ի դուրս : \* Ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ 34  
անցցէ ազգս այս՝ մինչեւ այս ամենայն ե-  
ղիցի : \* Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք 35  
իմ մի՛ անցցեն : \* Բայց վասն աւուրն այ- 36  
նորիկ և ժամու՝ ոչ սք գիտե , սչ հրեշտա-  
կքք երկնից՝ և սչ Որդի , բայց միայն Հայր .  
\* Այլ որպէս աւուրքն Նոյի , այնպէս եղի 37  
ցի գալուստն որդւոյ մարդոյ : \* Զի որպէս 38  
էին յաւուրսն որ յառաջ քան զըհեղեղն ,  
ուտէին և ըմպէին , կանայս առնէին և ա-  
րանց լինէին , մինչեւ յօրն՝ յորում եմուտ  
Նոյ 'ի տապանն . \* և սչ գիտացին՝ մինչեւ 39  
եկն ջրհեղեղն և եբարձ զամենեաին , այն-  
պէս եղիցի և գալուստն Որդւոյ մարդոյ :  
\* Յայնժամ թէ իցեն երկու յագարակի , 40  
մին առցի և միւսն թողցի : \* Եւ եթէ 41  
երկու աղայցեն 'ի մի երկանս , մին առ-  
ցի և միւսն թողցի : \* Արթուն կա 42  
ցէք՝ զի սչ գիտէք յորում ժամու Տէրն  
ձեր գայ : \* Զայն գիտասջիք , եթէ գիտէր 43  
տանուտէրն՝ յորում պահու գող գայ , հըս-

կէր՝ և սչ տայր ախոն հատանել զտան իւ-  
44 րոյ : \* Վասն այսորիկ և դուք եղերուք  
պատրաստք , զի յորում ժամու սչ ակն ու-  
45 նիցիք՝ գայ որդի մարդոյ : \* Իսկ ո՞վ իցէ հա-  
ւատարիմ ծառայ և իմաստուն , զոր կացոյց  
տէր իւր 'ի վերայ ծառայից իւրոց՝ տալ նո-  
46 ցա կերակուր 'ի ժամու : \* Երանի է ծառա-  
յին այնմիկ՝ զոր եկեալ տէրն գտանիցէ ա-  
47 րարեալ այնպէս : \* Ամէն ասեմ ձեզ , զի 'ի  
վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ ըզ-  
48 նա : \* Ապա թէ ասիցէ ծառայն չար 'ի սրբ-  
49 տի իւրում , տէր իմ յամէ զգալ . \* և սկսա-  
նիցի հարկանել զծառայակիցս իւր , ուտի-  
50 ցէ և ըմպիցէ ընդ արբեցողս : \* Գայցէ տէր  
ծառային այնորիկ յաւուր յորում ոչ ակն  
ունիցի , և 'ի ժամու յորում սչ գիտիցէ ,  
51 \* և կտրեսցէ զնա ընդ մէջ , և զբաժին նո-  
րա ընդ կեղծաւորս գիցէ . անդ եղիցի լալ  
և կրճել ատամանց :

### ԳԼՈՒԽ ԻԵ.

1 Յայնժամ նմանեսցի արքայու թիւն երկ-  
նից տասն կուսանաց , որոց առեալ զրապ-  
տերս իւրեանց ելին ընդ առաջ փետայի և  
2 հարսին . \* հինգն 'ի նոյանէ յիմարք էին , և  
3 հինգն իմաստունք : \* Յիմարքն առին զրապ-  
տերսն , և ձէթ ընդ իւրեանս սչ բարձին :  
4 \* Իսկ իմաստունքն առին ձէթ ամանովք  
5 ընդ լապտերս իւրեանց : \* Եւ 'ի յամել փե-

սային , նիրհեցին ամենեքեան և 'ի քուն մըտին : \* Եւ 'ի մէջ գիշերի եղեւ բարբառ . 6  
 ահա փետայ գայ , արիք ընդ առաջ նորա :  
 \* Յայնժամ յարեան ամենայն կուսանքն , և 7  
 կազմեցին զապտերս իւրեանց : \* Ասեն յիւ 8  
 մարքն զիմաստունսն . տուք մեզ յիւզոյդ ձերմէ , զի ահա շիջանին լապտերքս մեր :  
 \* Պատասխանի ետուն իմաստունքն և ասեն . 9  
 գուցէ ոչ իցէ մեզ և ձեզ բաւական , այլ երթայք 'ի վաճառականս և գնեսձիք ձեզ :  
 \* Իբրեւ նոքա գնացին գնել՝ եկն փետայն , 10  
 և պատրաստքն մտին ընդ նմա 'ի հարսանիսքն , և փակեցաւ դուռնն : \* Յետոյ գան և 11  
 այլ կուսանքն և ասեն . տէր տէր , բաց մեզ :  
 \* Նա պատասխանի ետ և ասէ . ամէն ասեմ՝ 12  
 ձեզ , թէ ոչ գիտեմ զձեզ : \* Արթուն կացէք՝ 13  
 զի ոչ գիտեք զօրն և ոչ զժամն : \* Արպէս 14  
 այր մի գնացեալ 'ի տար աշխարհ , կոչեաց զճառայս իւր՝ և ետնոցա զինչս իւր : \* Ու 15  
 մեմն ետ հինգ քանքար , և ումեմն երկուս , և ումեմն մի . իւրաքանչիւր ըստ իւրում կարի , և գնաց : \* Զորաւ վաղվաղակի որ ան 16  
 զհինգն , գործեաց նոքօք , և շահեցաւ այլ եւս հինգ : \* Նոյնպէս և որ զերկուսն՝ շահե 17  
 ցաւ այլ եւս երկուս : \* Եւ որ զմին ան , 18  
 գնաց փորեաց զերկիր , և թագոյց զարծաթ տեառն իւրոյ : \* Յետ բազում ժամանակի 19  
 գայ տէր ծառայիցն այնոցիկ , և առնէ համարս 'ի մէջ նոցա : \* Եւ մատուցեալ որ 20  
 զհինգ քանքարն ան , մատոյց այլ եւս հինգ

քանքար և ասէ . տէր , հինգ քանքար ետուր ցիս , արդ աւասիկ հինգ այլ եւս քանքար 21  
 'ի վերայ շահեցայ : \* Ասէ ցնա տէրն իւր . ազնիւ , ծառայ բարի և հաւատարիմ , որովհետեւ 'ի սակաւուդ հաւատարիմ ես , 'ի վերայ բազմաց կոցուցից զքեզ . մուտ յուրա 22  
 խուժիւն տեառն քո : \* Մատուցեալ և որոյ զերկուս քանքարսն առեալ էր , և ասէ . տէր , երկուս քանքարս ետուր ցիս , ահա աւասիկ երկուս եւս այլ քանքարս զոր 'ի վերայ 23  
 շահեցայ : \* Ասէ ցնա տէրն իւր . ազնիւ , ծառայ բարի և հաւատարիմ , որովհետեւ 'ի սակաւուդ հաւատարիմ ես , 'ի վերայ բազմաց կոցուցից զքեզ . մուտ յուրախուժիւն 24  
 տեառն քո : \* Մատուցեալ և որոյ զմի քանքարն առեալ էր , և ասէ . տէր , գիտէի՞ զի այր մի խիստ ես , հնձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր , և ժողովես՝ ուստի ոչ սփռեցեր . 25  
 \* երկեայ՝ գնացի և թագուցի զքանքարն 26  
 քո յերկիր , արդ՝ աւասիկ քոյդ ցքեզ : \* Պատասխանի ետ տէրն և ասէ ցնա . ծառայ չար և վատ , գիտէիր՝ թէ հնձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի , և ժողովեմ՝ ուստի ոչ սփռեցի : 27  
 \* Պարտ էր քեզ արկանել զարծաթի իմ 'ի սեղանաւորս , և եկեալ ես սոկոսեօք սա 28  
 հանջէի զիմն : \* Արդ՝ առէք 'ի դմանէ զքանքարդ , և տուք այնմ որ ունիցի զոսան 29  
 քանքարն : \* Զի ամենայնի որ ունիցի՝ տացի և յաւելցի , և որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին , բարձցի 'ի նմանէ : \* Եւ զճառայդ ան 30

պիտան հանէք ՚ի խաւարն արաաբին . անդ  
 եղիցի լալ և կրճել տտամանց : \* Եւ յոր 31  
 ժամ եկեսցէ Որդի մարդոց փառօք իւրովք  
 և ամենայն հրեշտակք ընդ նմա , յայնժամ  
 նստցի յաթոռ փառաց իւրոց . \* և ժողովես 32  
 ցին առաջի նորա ամենայն ազգք , և մեկ  
 նեսցէ զնոսա ՚ի միմեանց , որպէս հովիւ զի  
 մեկնեսցէ զօղիս յայծեսց . \* և կացուցէ զօ 33  
 դիսն ընդ աջմէ իւրմէ , և զայծիսն ՚ի ձախ  
 մէ : \* Յայնժամ ասացէ թագաւորն ցայնո 34  
 սիկ՝ որ ընդ աջմէն իցեն . եկայք օրհնեալք  
 հօր իմոց , ժառանգեցէք զպատրաստեալ  
 ձեզ զարքայութիւնն ՚ի սկզբանէ աշխարհի :  
 \* Զի քաղցեայ՝ և ետուք ինձ ուտել . ծա 35  
 րաւեցի՝ և արբուցիք ինձ . օտար էի՝ և ժո  
 ղովեցիք զիս . \* մերկ՝ և զգեցուցիք զիս . 36  
 հիւանդ էի՝ և տեսիք զիս . ՚ի բանտի էի՝  
 և եկիք առ իս : \* Յայնժամ պատասխանի 37  
 տացեն նմա արդարքն և ասացեն . Տէր ,  
 Երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ և կերակրեցաք ,  
 կամ ծարաւի՝ և արբուցաք : \* Երբ տեսաք 38  
 զքեզ օտար՝ և ժողովեցաք , կամ մերկ՝ և  
 զգեցուցաք . \* Երբ տեսաք զքեզ հիւանդ 39  
 կամ ՚ի բանտի , և եկաք առ քեզ : \* Պա 40  
 տասխանի տացէ թագաւորն և ասացէ ցը  
 նոսա . ամէն ասեմ ձեզ , որովհետեւ արա  
 բիք միում յեղբարցս այսոցիկ փոքրկանց ,  
 ինձ արարիք : \* Յայնժամ ասացէ և ցայնո 41  
 սիկ որ ընդ ահեկէն իցեն . երթայք յի  
 նէն , անիծեալք . ՚ի հուրն յաւիտենական՝

որ պատրաստեալ է սատանայի և հրեշտա  
 42 կաց նորա : \* Զի քաղցեայ՝ և ոչ ետուք ինձ  
 ուտել . ծարաւեցի՝ և ոչ արբուցիք զիս .  
 43 \* օտար էի՝ և ոչ ժողովեցիք զիս . մերկ էի՝  
 և ոչ զգեցուցիք զիս . հիւանդ և ՚ի բանտի՝  
 44 և ոչ տեսիք զիս : \* Յայնժամ պատասխանի  
 տացեն և նոքա և ասացեն . Տէր , Երբ տե  
 սաք զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի , կամ  
 օտար կամ մերկ , կամ հիւանդ կամ ՚ի բան  
 45 տի , և ոչ պաշտեցաք զքեզ : \* Յայնժամ  
 պատասխանի տացէ նոցա և ասացէ . ա  
 մէն ասեմ ձեզ , որովհետեւ և ոչ արարէք մի  
 ում ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ , և ոչ ինձ ա  
 46 բարէք : \* Եւ երթիցեն նոքա ՚ի տանջանսն  
 յաւիտենականս , և արդարքն ՚ի կեանսն  
 յաւիտենականս :

ԳԼՈՒԽ ԻԶ .

- 1 Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Յիսուս զա  
 մենայն զբանս զայսոսիկ , ասէ ցաշակերտան
- 2 իւր . \* գիտէք , զի յետ երկուց աւուրց  
 Զատիկ լինի , և որդի մարդոց մատնի ՚ի խաչ  
 ելանել :
- 3 \* Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետքն 42  
 և դպիրքն և ծերք ժողովրդեանն ՚ի սրահ քա  
 հանայապետին՝ որում անունն էր Կայիա
- 4 փա . \* և արարին խորհուրդ զի նենդու
- 5 թեամբ կալցին զՅիսուս և ոպանցեն . \* Բայց  
 ասէին , թէ մի ՚ի տօնի աստ՝ զի մի իը

ուովու թիւն լինիցի 'ի ժողովրդեանն : \* Իբւ 6  
 բեւ եկն Յիսուս 'ի Բեթանիա 'ի տուն Սի-  
 մոնի բորտի , \* մատեաւ առ նա կին մի , 7  
 որ ունէր շիշիւղոյ ծանրագնի , և թափեաց  
 'ի գլուխ նորա 'ի բազմականին : \* Իբրեւ 8  
 տեսին աշակերտքն՝ բարկոցան , և ասեն .  
 ընդէր է կորուստ այդ իւղոյդ . \* զի մարթ 9  
 էր վաճառել զդա մեծագնի , և տալ աղբա-  
 տաց : \* Գիտաց Յիսուս և ասէ ցնոսա . զի 10  
 աշխատ առնէք զկինդ . գործ մի բարի գոր-  
 ծեաց դա յիս . \* յամենայն ժամ զաղբա- 11  
 տըս ընդ ձեզ ունիք , բայց զիս ոչ հանա-  
 պազ ընդ ձեզ ունիք : \* Արկանել դորա զիւ- 12  
 զըդ 'ի մարմին իմ , առ 'ի թաղելոյ զիս նը-  
 շանակեաց : \* Բայց ամէն ասեմ ձեզ , զի 13  
 ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ ա-  
 մենայն աշխարհ , խօսեսցի և զոր արար դա  
 'ի յիշատակ դորա : \* Յայնժամ գնաց մի 14  
 յերկոտատանիցն անուանեալ Յուդա Սկա-  
 ըրիփտացի առ բահանայապետան , և ասէ .  
 զինչ կամիք տալ ինձ , և ես մատնեցից ըզ-  
 նա ձեզ : \* Եւ նոքա կշռեսցին նմա երեսուն 15  
 արծաթի : \* Եւ յայնմ հետէ խնդրէր պա- 16  
 բապ՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա :  
 \* Եւ յառաջնում առուր բաղարջակե- 17  
 րացն մատեան աշակերտքն առ Յիսուս և  
 ասեն , ո՞ւր կամիս զի պատրաստեսցուք քեզ  
 ուտել զՋատիկն : \* Եւ նա ասէ ցնոսա . 18  
 երթայք 'ի քաղաքն առ այս անուն , և ա-  
 սացէք ցնա . վարդապետ ասէ , ժամանակ

իմ մերձեալ է . առ քեզ առնեմ զՋատիկ  
 19 աշակերտօքս հանդերձ : \* Եւ արարին աշա-  
 կերտքն որպէս՝ հրամայեաց նոցա Յիսուս , և  
 20 պատրաստեսցին զՋատիկն : \* Եւ իբրեւ երե-  
 կոյ եղև , կայր բազմեալ ընդ երկոտատան  
 21 աշակերտսն : \* Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա ,  
 ասէ . ամէն ասեմ ձեզ , զի մի ոմն 'ի ձէնջ  
 22 մատնելոց է զիս : \* Եւ տրամեցան յոյժ .  
 սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւր որ 'ի նոցանէ .  
 23 միթէ էս իցեմ , Տէր : \* Նա պատասխանի ետ  
 և ասէ . որ միսեաց ընդ իս զձեռն իւր 'ի սկա-  
 24 լառակա՝ նա մատնելոց է զիս : \* Արդի մար-  
 դոյ երթայ՝ որպէս և գրեալ է վասն նորա .  
 բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ յոյր ձեռս Արդի  
 մարդոյ մատնեսցի . լաւ էր նմա՝ թէ չէր ծնեալ  
 25 մարդն այն : \* Պատասխանի ետ Յուդա՝ որ  
 մատնելոցն էր զնա , և ասէ . միթէ էս իցեմ  
 26 վարդապետ : Ասէ ցնա . դու ասացեր : \* Եւ  
 մինչդեռ ուտէին նոքա , առ Յիսուս հաց՝  
 օրհնեաց և եբեկ , և ետ աշակերտացն և  
 27 ասէ . առէք կերայք , այս է մարմին իմ : \* Եւ  
 առեալ բաժակ գոհացաւ՝ ետ նոցա և ասէ .  
 28 արբէք 'ի դմանէ ամենեքին . \* զի այդ է  
 արիւն իմ նորոյ ուխտի , որ 'ի վերայ բազ-  
 29 մաց հեղանի 'ի թողութիւն մեզաց : \* Բայց ա-  
 սեմ ձեզ , ոչ եւս արբից յայսմ հետէ 'ի բե-  
 լոյ որթոյ մինչեւ ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից  
 զդա ընդ ձեզ նոր յարքայութեան Հօր իմոյ :  
 30 \* Եւ օրհնեցին , և ելին 'ի լեառն ձիթենեաց :  
 31 \* Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս . ամենեքին

դուք գայթաղեցից էք յինէն յայսմ գիշերի . զի գրեալ է՝ Թէ հարից զհովիւն՝ և ցըրուեսցին ոչխարքն հօտին : \* Եւ յետ յառնեւ 32 լոյն իմոյ յառաջեցից քան զձեզ 'ի Գալիլեա : \* Պատասխանի ետ Պետրոս՝ և ասէ ցնա . 33 Թէ պէտ և ամենեքեան գայթաղեցիցին 'ի քէն , սակայն ես ոչ գայթաղեցայց : \* Ասէ 34 ցնա Յիսուս , ամէն ասեմքեզ , զի յայսմ գիշերի մինչչեւ հաւու խօսեալ իցէ՝ երկոց ուրացիս զիս : \* Ասէ ցնա Պետրոս . Թէ և մե 35 ուսնել հասանիցէ ընդ քեզ , գրեզ ոչ ուրացայց : Նոյնպէս և ամենայն աշակերտքն ասէին : \* Յայնժամ գայ Յիսուս ընդ նոսա 'ի 36 գիւղ մի՝ որում անունն էր Գեթսեմանի , և ասէ ցնոսա . նստարուք այդր մինչեւ երթայց կացից յաղօթս : \* Եւ նստեալ ընդ իւր 37 զՊետրոս և զերկուս որդիսն զՅքեդեայ , սկսաւ տրտմել և հոգալ : \* Յայնժամ ասէ 38 ցնոսա . տրտում է ոգի իմ մինչեւ 'ի մահ , կացէք աստ և սկեցէք ընդ իս : \* Եւ մա 39 տուցեալ յառաջ սակաւ իկ մի , անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց , եկաց յաղօթս և ասէ . Հայր իմ , եթէ հնար է՝ անցցէ բաժակս այս յինէն . բայց ոչ որպէս ես կամիմ , այլ որպէս դու : \* Գայ առ աշակերտսն , և գը 40 տանէ զնոսա 'ի քուն , և ասէ ցՊետրոս . այդպէս ոչ կարացիք մի ժամ արթուն կալ ընդ իս : \* Արթուն կացէք և աղօթս արա 41 րէք՝ զի մի անկանիցիք 'ի փորձութիւն . հոգիս յօժար է , բայց մարմինս տկար : \* Դար 42

ձեալ երկրորդ անգամ չոգաւ եկաց յաղօթս Յիսուս և ասէ . Հայր իմ , եթէ հնար իցէ անցանել յինէն բաժակիս այսմիկ , ապա թէ 43 ոչ՝ արբից զառ . եղիցին կամք քո : \* Եւ եկեալ միւսանգամ եգիտ զնոսա 'ի քուն , զի 44 էին աչք իւրեանց ծանրացեալք : \* Եթող ըզնոսա՝ և գնաց կաց յաղօթս երրորդ անգամ . և դարձեալ զնոյն քան ասաց : \* Յայնժամ գայ առ աշակերտսն և ասէ ցնոսա . ննջեցէք այսուհետեւ և հանգերուք . զի ահա հասեալ է ժամ , և Արդի մարդոյ մաս 46 նի 'ի ձեռս մեղաւորաց . \* արիք երթիցուք աստի , զի ահաւասիկ եհաս որ մատներցն 47 է զիս : \* Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր , ահա Յուդա մի յերկոտառանիցն եկն , և ընդ նմա ամբօխ բազում՝ սրովք և բրօք՝ 'ի քահանայապետիցն և 'ի ծերոց ժողովրդեանն : 48 \* Եւ որ մատներցն էր զնա՝ ետ նոցա նշան և ասէ . ընդ որում ես համբուրեցից՝ նա է , ըզ 49 նա ունիցիք : \* Եւ վաղվտղակի մատուցեալ առ Յիսուս՝ ասէ . ողջ եր , վարդապետ . և 50 համբուրեաց ընդ նմա : \* Եւ Յիսուս ասէ ցնա . ընկեր , վասն որոյ եկիրդ : Յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս 'ի Յիսուս , և կա 51 լան զնա : \* Եւ ահա մի ոմն յայնցանէ որ էին ընդ Յիսուսի , ձգեաց զձեռն և եհան զսուր իւր՝ և եհար զձառայ քահանայապետին , և 'ի բաց եհան զունկն նորա : \* Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս . դարձո զսուր քո 'ի տեղի իւր , զի ամենեքեան որ սուր առնու

ցուն՝ որով անկանիցին : \* Թէ համարիցիս՝ 55  
 Թէ ոչ կարեմ աղաչել զՀայր իմ, և հատու-  
 ցանիցէ ինձ այժմ այսր աւելի քան զերկու-  
 տասան գունդս հրեշտակաց . \* այլ զհարդ 54  
 ընուցուն զիրք՝ Թէ այսպէս պարտ է լինել :  
 \* Յայնժամ ասաց Յիսուս ցամբօրին . իբրեւ 55  
 'ի վերայ աւազակի ելիք սուսերօք և բրօք՝  
 ունել զիս . հանապազ առ ձեզ 'ի տաճարին  
 նստէի և ուսուցանէի, և ոչ կալայք զիս .  
 \* այլ այս ամենայն եղեւ՝ զի լըցին զիրք 56  
 մարգարէիցն : Յայնժամ աշակերտքն ամենե-  
 քին Թողին զնա և փախեան : \* Իսկ նոցա 57  
 կալեալ զՅիսուս ածին առ Կայիափայ քահա-  
 նայապետուր զպիրքն և ծերք ժողովեալ էին :  
 \* Եւ Պետրոս զհետ նորա երթայր բացադոյն 58  
 մինչեւ 'ի սրահ քահանայապետին . և մտեալ  
 'ի ներքս՝ նստէր ընդ սպասաւորսն տեսանել  
 զկատարածն : \* Իսկ քահանայապետքն և ա- 59  
 մենայն ատեանն խնդրէին սուտ վկայու թիւն  
 զՅիսուսէ, զի սպանանիցեն զնա . \* և ոչ 60  
 գտանէին 'ի բազմաց սուտ վկայիցն մատու-  
 ցելոց . յետոյ մատուցեալ երկու սուտ վը-  
 կայք՝ \* ասէին, Թէ սա ասէր՝ կարող եմ քա- 61  
 կել զտաճարն Աստուծոյ, և զերիս աւուրս  
 շինել : \* Եւ յարուցեալ քահանայապետն 62  
 ասէ ցնա . չտան ինչ պատասխանի՝ զինչ  
 դոքա ամբաստանեն զքէն : \* Եւ Յիսուս 63  
 լուռ կայր : Պատասխանի ետ քահանայապե-  
 տրն և ասէ ցնա . երդմնեցուցանեմ զքեզ  
 յԱստուած կենդանի, զի ասացես մեզ՝

Թէ դո՛ւ ես Քրիստոսն որդի Աստուծոյ :  
 64 \* Ասէ ցնա Յիսուս . դու ասացեր . բայց  
 ասեմ ձեզ, յայսմհետէ տեսանիցէք զՈրդի  
 մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զօրու թեանն՝ և  
 65 եկեալ ընդ ամսս երկնից : \* Յայնժամ քա-  
 հանայապետն պատուեաց զհանդերձս իւր,  
 և ասէ . հայհոյեաց . զի՞ եւս պիտոյ են մեզ  
 վկայք . ահա արդ լուայք զհայհոյու թիւն  
 66 նորա . \* զի՞նչ հաճոյ է ձեզ : Նոքա պա-  
 տասխանի ետուն և ասեն : մահապարտ է :  
 67 \* Յայնժամ Թքին ընդ երեսս նորա, և կրու-  
 փեցին զնա . և ոմանք ապտակեցին և ա-  
 68 սեն . \* մարգարեաց մեզ, Քրիստոսդ, ո՞վ  
 69 է որ եհարն զքեզ : \* Իսկ Պետրոս նստէր  
 արտաքոյ 'ի դաւթին . մատեաւ առ նա ա-  
 զխսին մի և ասէ . և դու ընդ Յիսուսի  
 70 դալիլեացւոյ էիր : \* Նա ուրացաւ առաջի  
 ամենեցուն և ասէ, Թէ ոչ գիտեմ զինչ  
 71 խօսիսդ : \* Եւ իբրեւ ել նա արտաքս քան  
 զդուռնն, ետես զնա այլ կին մի՝ և ասէ  
 72 ցայնսփիկ որ անդն կային . և սա ընդ Յի-  
 սուսի նազովրացւոյ էր : \* Եւ դարձեալ ու-  
 րացաւ երդմամբ, Թէ ոչ գիտեմ զայրն :  
 73 \* Եւ յետ սակաւ միոյ մատուցեալ որք կա-  
 յինն անդ, ասեն ցՊետրոս . արդարեւ և  
 դու 'ի նոցանէ ես, քանզի և խօսք քո յայտ  
 74 առնեն զքեզ : \* Յայնժամ սկսաւ նզովել և  
 երդնուլ, Թէ ոչ գիտեմ զայրն . և իսկոյն  
 75 հաւ խօսեցաւ : \* Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն  
 Յիսուսի զոր ասաց, Թէ մինչչեւ հաւու խօս-

եալ իցէ՝ երիցս ուրացիս զիս : Եւ ելեալ արտաքս ելաց դառնապէս :

ԳԼՈՒԽ ԻԷ . \*

Իբրեւ այգ եղև , խորհուրդ արարին 1  
ամենայն քահանայապետքն և ծերք ժողո-  
վրդեանն վասն Յիսուսի՝ սպանանել զնա :  
\* Կապեցին զնա , և առին գնացին . և եւ 2  
տունն ՚ի ձեռս Պոնտացւոյ Պիղատոսի դա-  
տաւորի : \* Յայնժամ տեսեալ Յուդայի որ 3  
մատնեացն զնա՝ թէ պարտաւորեցաւ , զըղ-  
ջացաւ . և դարձոյց զարծաթն առ քահա-  
նայապետն և ծերս ժողովրդեանն , \* և աւ 4  
սէ . մեղայ , զի մատնեցի զարիւն արդար :  
Եւ նոքա ասեն . մեզ չէ փոյթ , դու գիտես :  
\* Եւ ընկէց զարծաթն ՚ի տաճարին՝ և գնաց , 5  
և չորաւ խեղդեցաւ : \* Իսկ քահանայապե- 6  
տիցն առեալ զարծաթն՝ ասեն . ոչ է արժան  
ընդունել զայգ ՚ի կորբանն , քանզի գինք  
արեան են : \* Խորհուրդ առեալ գնեցին 7  
այնու զագարակն բրտի ՚ի գերեզման օտա-  
րաց : \* Վասն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն 8  
այն , ագարակ արեան՝ մինչեւ ցայսօր :  
\* Յայնժամ լցաւ՝ որ ասացաւն ՚ի ձեռն Երեւ 9  
միայ մարգարէի . և առին զերեսուն ար-  
ծաթին զգինս վաճառելոյն , զոր արկին  
յորդուոցն Իսրայէլի , \* և ետուն զնա յագաւ 10  
րակն բրտի , որպէս հրամայեաց ինձ Տէր :  
\* Եւ Յիսուս եկաց առաջի դատաւորին , եւ 11

հարց ցնա դատաւորն և ասէ . դո՞ւ ես թա-  
գաւորն չրէից : Եւ Յիսուս ասէ . դու ասես :  
12 \* Եւ ՚ի չարախօսիլն նորա ՚ի քահանայապե-  
տիցն և ՚ի ծերոց , ոչինչ ետ պատասխանի :  
13 \* Յայնժամ ասէ ցնա Պիղատոս . ոչ լսես՝ որ-  
14 չափ դոքա հակառակ քո վկայեն : \* Եւ ոչ  
ետ նմա պատասխանի՝ և ոչ բան մի , մին-  
15 չև զարմանալ դատաւորին յոյժ : \* Բայց ըստ  
տօնի սովոր էր դատաւորն արձակել ժողո-  
16 վրդեանն կապեալ մի զոր կամէին : \* Ունէ-  
ին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր , որում  
17 անուն էր Յեսու բարաբբա : \* Իբրեւ ժողո-  
վեցան , ասէ ցնոսա Պիղատոս . զո՞ կամիք  
յերկուց աստի՝ զի արձակեցից ձեզ , զՅե-  
սու բարաբբա՝ եթէ զՅիսուս զանուանեա-  
18 լըն Քրիստոս : \* Քանզի գիտէր՝ թէ առ նա-  
19 խանձու մատնեցին զնա : \* Եւ մինչ նստեր  
յատենին , առաքեաց առ նա կինն իւր և  
ասէ . չկայ ինչ քո և արդարոյն այնորիկ ,  
զի բազում անցք անցին ընդ իս այսօր յա-  
20 նուրջս վասն նորա : \* Իսկ քահանայապետքն  
և ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդսն , զի  
խնդրեցեն զԲարաբբայն՝ և զՅիսուս կո-  
21 բուսցեն : \* Պատասխանիեալ դատաւորն և  
ասէ ցնոսա . զո՞ կամիք զի արձակեցից ձեզ  
յերկուց այտի : Եւ նոքա ասեն , զԲարաբ-  
22 բա : \* Ասէ ցնոսա Պիղատոս . իսկ զի՞ արա-  
23 բից զՅիսուս զանուանեալն Քրիստոս : \* Ա-  
սեն ամենեքեան . խաչեցի : Եւ նա ասէ .  
զինչ չար արար : Եւ նոքա առաւել եւս ա-

դադակէին և ասէին . խաչեցցի : \* Եւ տես 24  
 եալ Պիղատոսի թէ ոչ ինչ օգնէ , այլ առա-  
 ւել խռովու թիւն լինի , առեալ ջուր՝ լուաց  
 զձեռս առաջի ժողովրդեանն և ասէ . քաւ-  
 եալ եմ ես յարենէ արդարոյդ այդորիկ .  
 դուք գիտասջիք : \* Պատասխանի ետ ամե 25  
 նայն ժողովուրդն և ասէ . արիւն դորա 'ի  
 վերայ մեր և 'ի վերայ սրդւոց մերոց : \* Յայն 26  
 ժամ արձակեաց նոցա զԲարաբբայն , և զՅի-  
 սուս Գան հարեալ՝ ետ 'ի ձեռս զի խաչես-  
 ցի : \* Յայնժամ զինուորք դատաւորին ա 27  
 ռին զՅիսուս յապարանս , և ժողովեցին 'ի  
 վերայ նորա զամենայն զգուսնդն . \* մերկա 28  
 ցուցին զնա . և արկին զնովաւ քղամիդ կար-  
 միր . \* և բոլորեալ սրակ 'ի փշոց՝ եգին 'ի 29  
 գլուխ նորա , և եղէգն յաջու ձեռին նորա .  
 'ի ծունր իջեալ առաջի նորա՝ կատակէին և  
 ասէին . ողջ եր թագաւոր հրէից : \* Եւ 30  
 թքեալ 'ի նա՝ առնուին զեղէգնն և ձեծէին  
 զգլուխ նորա : \* Եւ յորժամ ձաղեցին զնա , 31  
 մերկացուցին 'ի նմանէ զքղամիդն՝ և ագու-  
 ցին նմա զիւր հանդերձն , և տարան զնա 'ի  
 խաչ հանել : \* Եւ ելեալ արտաքս գտին այր 32  
 մի Կիւրենացի՝ անուն Սիմոն , զնա կայան  
 պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նորա : \* Եւ եկեալ 33  
 'ի տեղին անուանեալ Գողգոթա , որ է տեղի  
 կառափելոյ , \* ետուն նմա ըմպել գինի ընդ 34  
 լեղի խառնեալ . և իբրեւ ճաշակեաց , ոչ կա-  
 մէր ըմպել : \* Եւ հանեալ զնա 'ի խաչ , բաժա 35  
 նեցին զհանդերձսն նորա վիճակաւ . զի լցցի

բանն որ ասացաւ 'ի մարգարէէն . բաժանե-  
 ցին զհանդերձս իմ յիւրեանս , և 'ի վերայ  
 36 պատմու ճանի իմոյ վիճակս արկանէին : \* Եւ  
 37 նստեալ պահէին զնա : \* Եւ եգին 'ի վերայ  
 գլխոյ նորա՝ գրեալ զՊնաս նորա , թէ այս է  
 38 Յիսուս թագաւորն հրէից : \* Յայնժամ հանին  
 ընդ նմա 'ի խաչ երկուս աւազակս , մի յաջմէ  
 39 նորա և մի յահեկէ : \* Եւ որ անցանէինն՝  
 հայհոյէին զնա . շարժէին զգլուխս իւրեանց ,  
 40 \* և ասէին . վահ , որ քակէիր զտաճարն , և  
 գերիս աւուրս շինէիր զնա . ապրեցս զքեզ .  
 41 թէ որդի ես Աստուծոյ էջ 'ի խաչէդ : \* Նոյն  
 պէս և քահանայապետքն ձաղէին հանդերձ  
 42 դպրօքն և ճերովք և ասէին . \* զայլս ապ-  
 րեցոց , զինքն ոչ կարէ ապրեցաւ ցանեւ . ե-  
 թէ թագաւոր է Խորայէլի՝ իջէ այժմ 'ի  
 43 խաչէդ՝ և հաւատասցուք դմա . \* եթէ յու-  
 սացաւ յԱստուած , փրկեցէ այժմ զդա՝  
 եթէ կամի զդա . քանզի ասաց՝ եթէ Աս-  
 44 տուծոյ որդի եմ : \* Զնոյն և աւազակքն որ  
 խաչեալ էին ընդ նմա , նախատէին զնա ,  
 45 \* Եւ 'ի վեց ժամէ աւուրն խաւար եղեւ 'ի  
 վերայ ամենայն երկրի մինչեւ ցինն ժամ :  
 46 \* Եւ զինն ժամաւն գոչեաց Յիսուս 'ի ձայն մեծ  
 և ասէ . էլի , էլի , լամն սոբաբթանի . այ-  
 սինքն է , Աստուած իմ , Աստուած իմ , ըն-  
 47 դէր թողեր զիս : \* Ոմանք յայնցանէ որ ան-  
 դըն կային , իբրեւ լուան՝ ասէին . զճիւս  
 48 կարգա դա : \* Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի  
 ոմն 'ի նոցանէ , առ սպունգ լի քացախով ,

հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա : \* Եւ 40  
 կէսքն ասէին . թող տեսցուք եթէ գայ ե-  
 ղիս փրկել զգա . \* Եւ Յիսուս դարձեալ աւ 50  
 զաղակեաց ՚ի ձայն մեծ , և արձակեաց զը-  
 գին : \* Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցելու 51  
 յերկուս՝ ՚ի վերուստ մինչեւ ՚ի վայր . և եր-  
 կիր շարժեցաւ , և վէմք պատառեցան . \* և 52  
 գերեզմանք բացան , և բազում մարմինք  
 ննջեցերոց սրբոց յարեան . \* և ելեալ ՚ի դե- 55  
 ընդմանաց յետ յարութեանն նորա , մտին ՚ի  
 քաղաքն սուրբ , և երեւեցան բազմաց : \* Իսկ 54  
 հարիւրապետն և որ ընդ նմա պահէին զՅի-  
 սուս , իբրև տեսին զշարժումն և զեղեարսն ,  
 երկեան յոյժ և ասեն . արդարեւ Աստուծոյ  
 որդի էր սա : \* Եին անդ կանայք բազումք , 55  
 կային ՚ի հեռատանն և հայէին , որք եկին  
 զկնի Յիսուսի ՚ի Գալիլէէ պաշտել զնա .  
 \* յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի , և Մա- 56  
 ըիամ Յակովբայ և Յովսէայ մայր , և մայր  
 որդւոցն զՆքեղեայ :

\* Եւ իբրեւ երեկոց եղեւ , եկն այր մի 57  
 մեծատուն Պրիմաթեայ , որում անուն էր  
 Յովսէփ , որ և աշակերտեցաւ իսկ Յիսու-  
 սի : \* Սա մատուցեալ առ Պիղատոս . խընդ- 58  
 ընաց զմարմինն Յիսուսի . յայնժամ Պիղա-  
 տոս հրամայեաց տալ զմարմինն : \* Եւ առ 59  
 եալ զմարմինն Յովսէփ՝ պատեաց սուրբ կը-  
 տաւովք . \* և եդ ՚ի նոր գերեզմանի՝ զոր 60  
 փորեաց ՚ի վիմի , և թաւալեցուցեալ կա-  
 փարիչ դրան գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ դը-

61 նաց : \* Անդ էր Մարիամ մագդաղենացի ,  
 և միւս Մարիամն . նստէին հանդէպ գերեզ-  
 62 մանին : \* Եւ ՚ի վաղիւ անդր՝ որ է յետուը-  
 բաթուն , ժողովեցան քահանայաւերոքն և  
 63 փարիսեցիքն առ Պիղատոս , \* և ասեն .  
 Տէ՛ր , յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ասէր ,  
 մինչ կենդանին էր , թէ յետ երկց աւուրց  
 64 յառնեմ : \* Արդ՝ հրամայեա զգուշանալ գե-  
 ընդմանին մինչեւ ցերիս աւուրս , գուցէ  
 եկեալ աշակերտքն գիշերի գողանայցեն ըզ-  
 նա , և ասիցեն ժողովրդեանն , թէ յարեաւ  
 ՚ի մեռերոց . և լինիցի յետին մոլորութիւնն  
 65 չար քան զառաջինն : \* Ասէ ցնոսա Պիղա-  
տոս . ունիք զգորականն . երթայք , զգուշա-  
 66 ցարուք որպէս և գիտէք : \* Եւ նոքա երթ-  
 եալ զգուշացան գերեզմանին , և կնքեցին  
 զվէմն հանդերձ զօրովանօքն :

ԳԼՈՒԽ ԻԸ .

1 Եւ յերեկոցի շաբաթուն՝ յորում լուսա-  
 նայր միաշաբաթին , եկն Մարիամ մագդա-  
 ղենացի , և միւս Մարիամն տեսանել զգե-  
 2 ընդմանն : \* Եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ .  
 զի հրեշտակ Տեսուն իջեալ յերկնից՝ մա-  
 տուցեալ ՚ի բաց թաւալեցոյց զվէմն ՚ի դը-  
 3 րաց անտի , և նստէր ՚ի վերայ նորա : \* Եւ  
 էր տեսիլ նորա իբրեւ զփայլակն , և հան-  
 4 դերձ նորա սպիտակ իբրեւ զձիւն : \* Եւ  
 յահէ անտի նորա խառնեցան պահապանքն ,

և եղեն իբրեւ զմեռեալս : \* Պատասխանի ծեռ հրեշտակն՝ և ասէ ցկանայսն . մի՛ երկրնչիք դուք , գիտեմ զի զՅիսուս զխաչելեալն խնդրէք . \* չէ՛ աստ , քանզի յարեաւ , 6 որպէս ասացն . եկայք տեսէք զսեղին ուրկայր : \* Եւ վաղվաղակի երթայք ասացէք 7 աշակերտացն նորա՝ թէ՛ յարեաւ . և ահա յառաջանայ քան զձեզ ՚ի Գալիլեա , անդ տեսանիցէք զնա . ահա ասացի ձեզ : \* Եւ 8 ելեալ վաղվաղակի ՚ի գերեզմանէ անտի ահիւ և խնդութեամբ բազմաւ՝ ընթանային պատմել աշակերտացն : \* Եւ ահա պատահ 9 եաց նոցա Յիսուս , և ասէ . որջ էք : Եւ նոքա մատուցեալ կալան գոտս նորա , և երկիր պագին նմա : \* Յայնժամ ասէ ցնոսա 10 Յիսուս . մի՛ երկնչիք . երթայք ասացէք եղբարցն իմոց՝ զի երթիցեն ՚ի Գալիլեա , և անդ տեսցեն զիս : \* Իբրեւ նոքա գնացին , 11 ահա ոմանք ՚ի զօրականացն եկին ՚ի քաղաքրն , և պատմեցին քահանայապետիցն զամենայն որ ինչ եղեւն : \* Եւ նոքա ժողովեալ 12 հանդերձ ծերովքն , խորհուրդ առեալ՝ արծաթ յոյժ ետուն զօրականացն , \* և ասեն . 13 ատառիք՝ եթէ աշակերտքն նորա եկեալ գիշերի գողացան զնա՝ մինչ մեք ՚ի քուն էաք : \* Եւ եթէ լուր լիցի այդ առ դատաւորն , 14 մեք հաճեսցուք զնա , և զձեզ անհոգս արասցուք : \* Եւ նոցա առեալ զարծաթն , ա 15 րարին որպէս ուսանն . և ել համբաւս այս ՚ի Հրէից մինչեւ ցայսօր : \* Իսկ մետասան 16

աշակերտքն գնացին ՚ի Գալիլեա՝ ՚ի լեառնն՝ 17 ուր ժամագիր եղեւ նոցա Յիսուս : \* Իբրեւ տեսին զնա , երկիր պագին նմա , և ոմանք 18 յերկուացան : \* Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ . տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի . որպէս առաքեաց զիս Հայր , և ես առա 19 քեմ զձեզ : \* Գնացէք այսուհետեւ՝ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս , մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր՝ և Որդւոյ՝ և Հոգ 20 ւոյն սրբոյ : \* Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ : Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝ մինչեւ ՚ի կատարած աշխարհի :



# Ն Ա Խ Ա Դ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

## Մ Ա Ր Կ Ո Ս Ի Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

Աւետարանս որ ըստ Մարկոսի գրեալ է . սոյն Մարկոս աշակերտ Պետրոսի , եւ ընթացակից Պօղոսի գրեաց զԱւետարանս զայս : Եւ զնէ սկիզբն եւ ասէ . Սկիզբն Աւետարանի , 'ի Յովհաննու քարոզութենէն . եւ զմկրտութիւնն Յովհաննու . եւ անուս վկայութիւնն յԵսայեա մարգարէէ , նշանակէ եւ զփորձութիւնն 'ի լերինն , եւ ոչ ասէ զփորձանքն . պատմէ եւ վասն ընտրութեան աշակերտացն , եւ նշանս եւ արուեստո՝ զոր արար . եւ ըզխորհուրդ մատնութեանն , եւ զկատարածն . որ եւ մատնեցաւ Պիղատոսի , եւ խաչեցաւ մարմնով , եւ զի զինուորքն բաժանեցին զհանդերձս նորա . եւ զի մարմնն եգաւ 'ի գերեզմանի , եւ յարեաւ երեքօրեայ . եւ զիջանել հրեշտակին , եւ երեւել կանանցն , եւ զնոյն պատմել աշակերտացն :

Մարկոս հրամանաւ Պետրոսի վիմի գրեաց զԱւետարանս 'իւր յԱղէքսանդր քաղաքի 'ի լեզու եգիպտացի , զկնի թիւ ամի համբառնալոյ Փրկչին :

Մարկոս՝ բարձր պատուար . կամ՝ 'ի վերայ տանկացն :

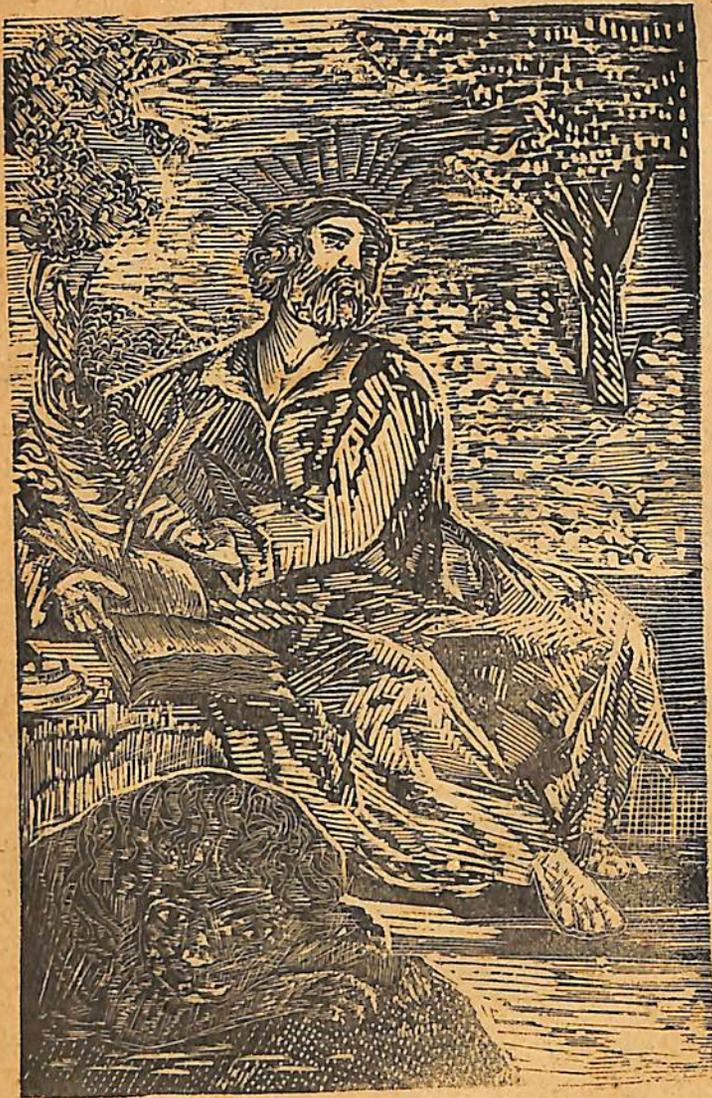
# Ս Կ Ի Զ Բ Ն Գ Լ Խ Ո Ց

## Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն ՈՐ Ը Ս Տ Մ Ա Ր Կ Ո Ս Ի

|                                                 | Գ Լ | Հ Վ Ե |
|-------------------------------------------------|-----|-------|
| Վասն զիւահարին . . . . .                        | ա . | 25    |
| Վասն Պետրոսի զոքրնչին . . . . .                 | ա . | 29    |
| Վասն բժշկութեան պէս պէս հիւանդութեանց . . . . . | ա . | 32    |
| Վասն բորոտին . . . . .                          | ա . | 40    |
| Վասն անդամալուծին . . . . .                     | բ . | 5     |
| Վասն Ղեւեայ մաքսաւորին . . . . .                | բ . | 14    |
| Վասն գօսացեալ ձեռինն . . . . .                  | գ . | 1     |
| Վասն առաքելոցն ընտրութեան . . . . .             | գ . | 13    |
| Վասն սերմանեացն առակի . . . . .                 | դ . | 2     |
| Վասն սաստելոյ ջուրցն . . . . .                  | դ . | 35    |
| Վասն լէզէոյնացն . . . . .                       | ե . | 1     |
| Վասն դստեր ժողովրդապետին . . . . .              | ե . | 21    |
| Վասն տեռատեսին . . . . .                        | ե . | 25    |
| Վասն համարոյ առաքելոցն . . . . .                | զ . | 7     |
| Վասն Յովհաննու եւ Հերովդի . . . . .             | զ . | 14    |
| Վասն հինգ հացիցն եւ երկու ձկանցն . . . . .      | զ . | 35    |
| Վասն 'ի վերայ ծովուն գնալոյ . . . . .           | զ . | 47    |
| Վասն անցանելոյն զպատուիրանաւն . . . . .         | է . | 5     |
| Վասն Ասորոյ կնոջն Փիւնիկեցւոյ . . . . .         | է . | 24    |
| Վասն համերն եւ խլին . . . . .                   | է . | 31    |
| Վասն եօթն հացիցն . . . . .                      | ը . | 1     |
| Վասն խմորոյ փարխեցւոցն . . . . .                | ը . | 16    |
| Վասն կուրին . . . . .                           | ը . | 22    |
| Վասն հարցանելոյն 'ի կեսարիայ . . . . .          | ը . | 27    |
| Վասն այլակերպութեանն Տեառն . . . . .            | թ . | 1     |

|                                                       |      |    |
|-------------------------------------------------------|------|----|
| Վասն լուսնահարին . . . . .                            | թ .  | 16 |
| Վասն խորհելոյն՝ թէ ո՞վ իցէ մեծ . . . . .              | թ .  | 32 |
| Վասն հարցանելոյն՝ թէ պարտ է արձակել<br>զկին . . . . . | ժ .  | 1  |
| Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս . . . . .            | ժ .  | 17 |
| Վասն որդւոցն Զերեզեայ . . . . .                       | ժ .  | 55 |
| Վասն Բարտիմէոսի . . . . .                             | ժ .  | 46 |
| Վասն յաւանակին . . . . .                              | ժա . | 1  |
| Վասն չորանալոյ թղենւոյն . . . . .                     | ժա . | 12 |
| Վասն անյիշաչարութեան . . . . .                        | ժա . | 25 |
| Վասն հարցանելոյ քահանայապետիցն ըզ-<br>Տէրն . . . . .  | ժա . | 27 |
| Վասն այգւոյն . . . . .                                | ժբ . | 1  |
| Վասն հարցանելոյ զդահեկանէն . . . . .                  | ժբ . | 15 |
| Վասն սաղուկեցւոցն . . . . .                           | ժբ . | 18 |
| Վասն դպրացն . . . . .                                 | ժբ . | 28 |
| Վասն Տեառն հարցանելոյ զփարիսեցիսն . . . . .           | ժբ . | 55 |
| Վասն երկու լումայիցն . . . . .                        | ժբ . | 41 |
| Վասն կատարածին . . . . .                              | ժգ . | 5  |
| Վասն աւուրն եւ ժամուն . . . . .                       | ժգ . | 52 |
| Վասն օծանելոյ կնոջն զՏէրն իւղով . . . . .             | ժդ . | 5  |
| Վասն Զատկին . . . . .                                 | ժդ . | 12 |
| Վասն մատնութեանն մարգարէանալոյ . . . . .              | ժդ . | 18 |
| Վասն Պետրոսի ուրայութեանն . . . . .                   | ժդ . | 66 |
| Վասն խնդրելոյ զտէրունական մարմինն ժե . . . . .        | ժե . | 42 |
| Վասն իւղաբեր կանանցն . . . . .                        | ժզ . | 1  |





Ս. ՄԱՐԿՈՍ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻԶ



# Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ՓԼՈՒԽ Ա.

- 1 Ս Կ Ի Զ Բ Ն աւետարանի Յիսուսի Քրիստոսի որդւոյ Աստուծոյ : \* Որպէս և գրեալ է ՚ի մարգարէս . ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո . որ հանդերձեսցէ զճանապարհ քո առաջի քո : \* Զայն բարբառոյ յանապատի . պատրաստ արարէք ըզճանապարհ Տեառն . և ուղիղ արարէք ըզշաւիղս նորա : \* Եւ եղեւ՝ զի Յովհաննէս մըկրտէր յանապատի . և քարոզէր մկրտութիւն ապաշխարութեան ՚ի Թողոս Թիւն մեզսց : \* Եւ երթայր առ նա ամենայն աշխարհըն Հրէաստանի . և երուսաղէմացիք ամենեքեան . և մկրտէին ՚ի նմանէ ՚ի Յորդանան գետ՝ խոստովանեալ զմեզս իւրեանց : \* Եւ էր Յովհաննէս զգեցեալ ստեւ ուղտու . և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր . և կերակուր նորա էր մարախ և մեղր վայրենի : \* Քարո-

գէր և ասէր . Գայ հզօրագոյնն քան զիս զկնի  
 իմ, որում չեմ բաւական խոնարհել լուծաւ  
 նել զխրացս կօչկաց նորա = \* Ես մկրտեցի ըզ  
 ձեզ ջրով, և նա մկրտեցէ զձեզ հոգւովն  
 սրբով = \* Եւ եղեւ՝ յաւուրն յայնոսիկ եկն  
 Յիսուս ՚ի Նազարեթէ գալիլեացւոց, և մկրտ  
 տեցաւ ՚ի Յովհաննէ ՚ի Յորդանան: \* Եւ նոյն  
 ժամայն ընդ վերանալ ՚ի ջրոցն, ետես ցել  
 եալ զերկինս, և զհօգին Աստուծոյ իբրեւ  
 զաղաւնի՝ զի իջանէր ՚ի վերայ նորա = \* Չայն  
 եղեւ յերկնից և ասէ . Դու ես Որդի իմ սի  
 բելի . ընդ քեզ հաճեցայ = \* Եւ նոյնժամայն  
 հօգին հանէ զնա յանապատ = \* Եւ էր նա  
 անդ զաւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի ստոա  
 նայէ . և էր ընդ գաղանս . և հրեշտակք  
 պաշտէին զնա :

ԲԲ \* Եւ յետ մատնելոյն Յովհաննու, եկն  
 Յիսուս ՚ի Գալիլեա . քարոզէր զաւետարանն  
 Աստուծոյ՝ և ասէր . \* Թէ կատարեալ է ժա  
 մանակ, և հասեալ է արքայութիւնն Աստու  
 ծոյ . ապաշխարեցէք՝ և հաւատացէք յաւե  
 տարանն : \* Իբրեւ անցանէր առ ծովեզերքն  
 գալիլեացւոց, ետես զՍիմոն և զԱնդրէաս  
 զեղբայր Սիմոնի, զի արկեալ էր նոցա ուռ  
 կանս ՚ի ծով . քանզի ձկնորսք էին : \* Եւ ա  
 սէ ցնտա Յիսուս . եղաք զկնի իմ, և արա  
 բից զձեզ լինել որսորդս մարդկան : \* Եւ  
 վաղվաղակի թողեալ զուռկանսն, գնացին  
 զհետ նորա : \* Եւ մատուցեալ ոնախ սակա  
 ւիկ մի յառաջ, ետես զՅակովբոս զԵբեդ

եայ և զՅովհաննէս զեղբայր նորա, և զնոսս  
 ՚ի նաւին մինչ կազմէին ուռկանս, և կոչեաց  
 20 զնոսս = \* Եւ վաղվաղակի թողեալ զհայրն  
 իւրեանց զԵբեդէոս ՚ի նաւին վարձկանօքն  
 հանդերձ, գնացին զհետ նորա :

21 \* Եւ մտանեն ՚ի Կափառնաում . և իսկ  
 և իսկ ՚ի շաբաթուն մտեալ ՚ի ժողովուրդն  
 22 ուսուցանէր զնոսս = \* Եւ զարմանային ընդ  
 վարդապետութիւն նորա, զի ուսուցանէր  
 զնոսս իբրեւ իշխանութեամբ՝ և ոչ որպէս  
 23 գալիքքն = \* Եւ էր ՚ի ժողովրդեանն նոցա  
 այր մի, յորում այս պիղծ գոյր ՚ի նմա . որ  
 24 աղաղակեաց և ասէ . \* Թոյլ տուր, զի կայ  
 մեր և քո, Յիսուս Նազարեցի, եկիր կո  
 րուսանել զմեզ . գիտեմք զքեզ ո՛վ ես,  
 25 սուրբդ Աստուծոյ = \* Սաստեաց ՚ի նա Յի  
 26 սուս և ասէ . կարկեաց՝ և ել ՚ի դմանէ = \* Եւ  
 զարկոյց զնա այսն պիղծ, և աղաղակեաց ՚ի  
 27 ձայն մեծ, և ել ՚ի նմանէ = \* Եւ զարմացան  
 ամենեքին, մինչեւ հօծել ընդ միմեանս և  
 ասել . զի՞նչ է այս նոր վարդապետութիւն,  
 զի իշխանութեամբ և այսոց պղծոց սաստէ,  
 28 և հնազանդին սմա : \* Եւ ել լոր նորա ընդ  
 29 ամենայն կողմն գալիլեացւոց = \* Եւ վաղվա  
 զակի ելեալ ՚ի ժողովրդեանն, եկն ՚ի տուն  
 Սիմոնի և Անդրեայ՝ Յակոբաւ և Յովհան  
 30 նու հանդերձ : \* Եւ զըքանչ Սիմոնի գնէր  
 ջերմացեալ . և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն  
 31 նորա : \* Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ  
 զձեռանէ նորա . և եթող զնա տենդն, և

պաշտէր զնոսա : \* Եւ իբրեւ երեկոյ եղև 52  
 'ի մտանել արեգականն՝ բերէին առ նա զա-  
 մենայն հիւանդս և զգիւահարս . \* և էր ա- 53  
 մենայն քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն : \* Եւ 54  
 բժշկեաց բազում հիւանդս 'ի պէտպէս ախ-  
 տից , և դեւս բազումս եհան . և ոչ տայր  
 խօսել զիւացն , զի գիտէին զնա թէ Քրիս-  
 տոսն է :

ԲԴ \* Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուց 55  
 եալ ել և գնաց յանապատ տեղի , և անդ  
 կայր յաղօթս : \* Եւ գնաց զհետ նորա Որմն 56  
 վրն և որ ընդ նմայն էին . \* և իբրեւ գտին 57  
 զնա՝ ասեն ցնա , թէ ամենեքին խնդրեն  
 զքեզ : \* Եւ ասէ ցնոսա . եկայք երթիցուք 58  
 և յայլ մօտաւոր գիւղաքաղաքսն , զի և անդ  
 քարոզեցից . զի յոյս խկ եկեալ եմ : \* Եւ 59  
 քարոզէր 'ի ժողովուրդս նոցա ընդ ամենայն  
 գաւիթացիս , և դեւս հանէր : \* Գայ առ 40  
 նա բորոտ մի , աղաչէր՝ 'ի ծունր իջանէր և  
 ասէր . Տէր , եթէ կամիս , կարող ես զիս սրբ-  
 բեր : \* Իսկ Յիսուս գթացեալ ձգեաց զձեռն , 41  
 մերձեցաւ 'ի նա և ասէ ցնա . կամիմ , սրբե-  
 ցայ : \* Եւ իբրեւ ասացն ցնա , վաղվաղակի 42  
 գնաց 'ի նմանէ բորոտու թիւնն , և սրբեցաւ :  
 \* Եւ սաստեալ նմա՝ եհան զնա արտաքս 43  
 վաղվաղակի , և ասէ . \* զգոյշ լեր , մի ու- 44  
 մեք ինչ ասիցես . այլ երթ ցոյց զքեզ քա-  
 հանային , և մատո վասն սրբութեան քո  
 պատարագ զոր հրամայեաց Մովսէս՝ 'ի վկա-  
 յութիւնն նոցա : \* Եւ նա ելեալ սկսաւ քա- 45

րողել յոյժ և հռչակ հարկանել զբանն ,  
 մինչ ոչ եւս կարող լինել նմա յայտնապէս  
 'ի քաղաք մտանել , այլ արտաքոյ յանա-  
 պատ տեղիս էր . և գային առ նա յամե-  
 նայն կողմանց :

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ մտեալ դարձեալ 'ի Կափառնաում , ԲԵ  
 2 յետ առաւրջ . \* լուր եղեւ եթէ 'ի տան է ,  
 և ժողովեցան բազումք՝ մինչեւ տեղի եւս ոչ  
 լինել և ոչ առ դրանն . և խօսէր նոցա զբա-  
 3 նրն : \* Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամա-  
 4 լոյժ մի բարձեալ 'ի չորից : \* Եւ իբրեւ ոչ  
 կարէին մերձեալ առ նա յամբօխէ անտի ,  
 քակեցին զյարկն՝ ուր էր Յիսուս , և բաց-  
 եալ զսաւստաղն՝ իջուցին զմահիճսն յո-  
 5 բում կայր անդամալոյժն : \* Եւ տեսեալ Յի-  
 սուսի զհաւատս նոցա , ասէ ցանդամալոյժն .  
 6 որդեակ , թողեալ լիցին քեզ մեզք քո : \* Եւ  
 էին ոմանք 'ի դարաց անտի՝ որ անդ նստե-  
 7 ին , և խորհէին 'ի սիրտս իւրեանց . \* զի՞նչ  
 է այս՝ որ խօսի սա զհայհոյս թիւնս . ով կա-  
 րէ թողուլ զմեզս , եթէ ոչ մի Աստուած :  
 8 \* Եւ գիտաց Յիսուս յոգի իւր՝ թէ այնպէս  
 խորհին 'ի սիրտս իւրեանց , և ասէ . զի՞ խոր-  
 9 հիք զայդ 'ի սիրտս ձեր : \* Զի՞նչ գիւրիսն է ,  
 ասել ցանդամալոյժն՝ թողեալ լիցին քեզ  
 մեզք քո , եթէ ասել՝ արի առ զմահիճսն քո  
 10 և երթ 'ի տուն քո : \* Այլ զի գիտաւ իբր եթէ

իշխանութիւն ունի որդի մարդոց 'ի վերայ  
 երկրի թողուլ զմեզս, ասէ ցանգամայջծն .  
 \* քեզ ասեմ, արի առ զմահիճս քո՝ և երթ 11  
 'ի տուն քո : \* Եւ յարեալ, և վաղվաղակի 12  
 առեալ զմահիճսն՝ ել առաջի ամենեցուն .  
 մինչեւ զարմանալ ամենեցուն և փառաւոր  
 առնել զԱստուած և ասել, թէ այսպիսի  
 ինչ երբէք ոչ տեսար :  
 ԲԶ \* Եւ ել զարձեալ 'ի ծովեզրն, և ա. 13  
 մենայն ժողովուրդն գայր առ նա, և ուսու-  
 ցանէր զնոսա : \* Եւ մինչդեռ անցանէր, 14  
 ետես զՂեւի ալիւսայ՝ զի նստէր 'ի մաքսաւո-  
 րութեան, և ասէ ցնա . եկ զինի իմ . Եւ  
 յարուցեալ գնաց զինի նորա : \* Եւ եղեւ 'ի 15  
 բազմելն նորա 'ի տան նորա . և բազում մաք-  
 սաւորք և մեղաւորք բազմեալ էին ընդ Յի-  
 սուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի 'ի ին  
 բազումք որ երթային զհետ նորա : \* Իսկ 16  
 դպիրքն և փարիսեցիք իբրեւ տեսին՝ թէ  
 ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս,  
 ասեն ցաշակերտան նորա, զի է՞ զի ընդ մե-  
 ղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմ-  
 պէք : \* Իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա, 17  
 ոչինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց,  
 և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս : \* Եւ 18  
 էին աշակերտքն Յովհ. ննու և փարիսեցիքն 'ի  
 պահս, գան և ասեն ցնա . ընդ էր աշակերտքն  
 Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն, և քո ա-  
 շակերտքդ ոչ պահեն : \* Եւ ասէ ցնոսա Յի. 19  
 սուս . միթէ մարթ ինչ իցէ որդւոց առագաս-

տի՝ մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն պահել .  
 ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն,  
 20 ոչ է մարթ պահել . \* այլ եկեացեն աւուրք  
 յորժամ վերաոցի 'ի նոցանէ փեսայն, և ա-  
 21 պս պահեացեն յաւուրն յայնմիկ : \* Ոչ որ  
 կապերտ նոր անթափ արկանէ 'ի վերայ հը-  
 նացեալ ձործոյ . ապա թէ ոչ՝ առնու լրու-  
 թեամբն իւրով նորն 'ի հնոյ անտի, և չար  
 22 եւս պատառումն լինի : \* Եւ ոչ որ արկանէ  
 գինի նոր 'ի տիկս հինս . ապա թէ ոչ՝ պոյ-  
 թուցանէ գինին զտիկսն, գինին հեղու՞ն  
 տիկքն կորնչին . այլ գինի նոր 'ի տիկս նորս  
 արկանելի է :  
 23 \* Եւ եղեւ նմա 'ի շաբաթու անցանել ԲԵ  
 ընդ արտորայս, և աշակերտքն 'ի գնալն իւր-  
 24 եանց սկսան հասկ կորզել և ուտել : \* Եւ  
 փարիսեցիքն ասեն ցնա . տես զի՞նչ գոր-  
 ծեն աշակերտքն քո 'ի շաբաթու զոր չէ  
 25 արժան : \* Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . ոչ երբէք  
 իցէ ընթերցեալ ձեր զոր արտքն 'ի աւիթ .  
 յորժամ պիտոյն եղեւ, և քաղցեաւ նա՞ և  
 26 որ ընդ նմայն էին : \* Զիարդ եմուտ 'ի տան-  
 նըն Աստուծոյ առ Աբիաթարու քահանա-  
 յապետիւ, և զհացսն զառաջաւորութեան  
 եկեր՝ և ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին .  
 զոր ոչ էր օրէն ուտել, բայց միայն քահա-  
 27 նայիցն : \* Եւ ասէ ցնոսա շաբաթ վասն  
 մարդոց եղեւ, և ոչ եթէ մարդ փասն շա-  
 28 բաթու . \* ապա ուրեմն Տէր է որդի մար-  
 դոյ՝ և շաբաթու :

ԳԼՈՒԽ Գ

Եւ եմուտ միւսանգամ ՚ի ժողովուրդն , 1  
 և էր անդ այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսաց-  
 եալ էր : \* Եւ սպասէին նմա՝ եթէ բժշկիցէ 2  
 զնա ՚ի շաբաթուն՝ զի չարախօսեացեն ըզ-  
 նմանէ : \* Եւ ասէ ցայրն որոյ ձեռն դօ- 3  
 սացեալ էր . արի անց ՚ի մէջ : \* Եւ ասէ ցը- 4  
 նոսա . զի՛նչ արժան է ՚ի շաբաթու . բարե՞  
 ինչ գործել՝ եթէ չար առնել , սգի մի սպ-  
 րեցուցանել՝ եթէ կորուսանել . և նորա լը-  
 ուեցին : \* Եւ հայեցեալ Յիսուսի զնորօք լի 5  
 ցամամբ , տրտմեալ վասն կուրութեան  
 սրտից նոցա , ասէ ցայրն . ձգեա զձեռն քո-  
 Եւ նա ձգեաց , և ողջացաւ ձեռն նորա :  
 ԳԿ \* Եւ ելեալ արտաքս վաղվազակի փարի- 6  
 սեցիքն հերովդիանոսօք հանդերձ , խոր-  
 հուրդ առնէին վասն նորա՝ թէ զի՛արդ կօ-  
 րուցեն զնա : \* Իսկ Յիսուս աշակերտօքն 7  
 իւրովք գնաց ՚ի Տովեզրն . և բազում ժողո-  
 վուրդ ՚ի գալիլեացուց երթային զհետ նո-  
 րա , և ՚ի Ղրէաստանէ , \* և յԵրուսաղէմէ , 8  
 և յայնկոյս Յորդանանու , և որք ՚ի Տիւրոսէ  
 և ՚ի Սիդօնէ , բազում ժողովուրդ իբրև  
 լսէին որչափ ինչ առնէր , գային առ նա :  
 \* Եւ ասէ ցաշակերտսն իւր , զի նաւակ մի 9  
 պատրաստական կայցէ նմա վասն ամբօխին՝  
 զի մի՛նեղեացեն զնա . \* քանզի զբազումս 10  
 բժշկեաց . մինչ գալ խոնել զնովաւ՝ զի

մերձեցին առ նա , որք ունէին ախտս ինչ :  
 11 \* Եւ այսք պիղծք յորժամ փետանէին զնա ,  
 անկանէին առ աջի նորա , ազաղակէին և ա-  
 12 սէին , \* թէ դու ես որդին Աստուծոյ . և  
 նա յոյժ սաստէր նոցա , զի մի՛ յայտնի  
 առնիցեն զնա :  
 13 \* Ելանէ ՚ի Լեաուն՝ և կոչէ առ ինքն զորս ԳԲ  
 14 ինքն կամեցաւ , և չոգան առ նա : \* Եւ ա-  
 ըսք երկոտասանս՝ զի իցեն զնովաւ , և զի  
 15 առաքեացէ զնոսա քարոզել , \* և ունել իշ-  
 խանութիւն բժշկելոյ զցաւս և հանելոյ ըզ-  
 16 դեւս : \* Եւ եդ անուն Սիմօնի՝ Պետրոս ,  
 17 \* և Յակովբու Զեբեդեայ և Յովհաննու եղ-  
 բօրն Յակովբայ՝ եդ նոցա անուանս Բանե-  
 18 ըեդէս , որ է՝ Արդիք Արտաման , \* և զԱնդ-  
 ըեաս , և զՓիլիպպոս , և զԲարթուղիմէոս , և  
 զՄատթէոս զմաքսաւորն , և զԹովմաս , և  
 զՅակովբոս Ալփեայ , և զԹադէոս , և զՍի-  
 19 մօն Կանանացի , \* և զՅուդա Իսկարիովաւ-  
 ցի , որ և մասնեացն զնա :  
 20 \* Քան ՚ի տուն , և գայ միւսանգամ ընդ ԳԳ  
 նոսա ժողովուրդն , մինչ զի և հաց ևս ոչ  
 21 ժամանել ուտել նոցա : \* Եւ իբրև լուան  
 որ իւրքն էին՝ ելին ունել զնա , զի համա-  
 22 ըէին թէ մոլեգնեալ իցէ : \* Եւ գպիլքն՝ որ  
 յԵրուսաղէմէ իջեալ էին , ասէին թէ Բե-  
 հեղղեբուղոյ ՚ի դժա , և իշխանաւ դիւացն  
 23 հանէ դա զդեւս : \* Եւ կոչեցեալ զնոսա առ  
 ինքն , առակօք խօսէր ընդ նոսա . զի՛արդ  
 24 կարէ՞ստատանայ զստատանայ հանել . \* և արդ՝

Եթէ թագաւորու թիւն յանձն իւր բաժաւ  
 նեւցի , ոչ կարէ կալ թագաւորու թիւնն այն .  
 \* և եթէ տուն յանձն իւր բաժանեւցի , ոչ 25  
 կարէ կալ տունն . \* և եթէ սատանայ 'ի վե- 26  
 րայ անձին իւրոյ յարեաւ և բաժանեալ իցէ ,  
 ոչ կարէ կալ , այլ վախճանեալ է : \* Այլ ոչ 27  
 ոք կարէ զկարասի հզօրի մտեալ 'ի տուն նո-  
 րա՝ աւար հարկանել , եթէ ոչ նախ զհզօրն  
 կապիցէ , և ապա զտուն նորա աւար հար-  
 կանիցէ : \* Ամէն ասեմ ձեզ , զի ամենայն 28  
 թողցի որդւոց մարդկան մեղք և հայհոյու-  
 թիւնք՝ օրջափ և հայհոյեացեն . \* բայց 'որ 29  
 հայհոյեացէ զՀոգին սուրբ , ոչ ունիցի թո-  
 ղու թիւն յաւիտեան . այլ պարտապան լիցի  
 յաւիտենիցն մեղաց : \* Զի ասէին՝ թէ այս 30  
 պիղծ գոյ 'ի նմա :

ԳԴ \* Գրան եղբարքն և մայր նորա , և ար- 31  
 տաքոյ կացեալ՝ յղեցին և կոչէին զնա : \* Եւ 32  
 անդ ժողովուրդն շուրջ զնովաւ նստէր . և  
 իբրեւ ասացին ցնա , ահաւասիկ մայր քո և  
 եղբարք քո՝ կան արտաքոյ , և խնդրեն ըզ-  
 քեզ : \* Պատասխանի ետ նոցա և ասէ . ո՞վ 33  
 է իմ մայր . կամ եղբարք : \* Հայեցաւ շուրջ 34  
 զիւրեւ յաշակերտսն զի նստէին , և ասէ .  
 ահաւասիկ մայր իմ և եղբարք իմ : \* Զի որ 35  
 առնէ զկամս Աստուծոյ , նա է իմ եղբայր  
 և քոյր և մայր :

ԳԼՈՒԽ Դ.

1 Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել առ ծովե- ԳԵ  
 զերբն , և խոնեցան զնովաւ ժողովուրդք  
 բազումք , մինչեւ 'ի նաւ մտանել նմա և նըս-  
 տել 'ի ծովուն . և ամենայն ժողովուրդն ըզ-  
 2 ծովեզերբն զգամաքն ունէին . \* և ուսուցա-  
 նէր զնոսա առաիօք բազում ինչ , եւ ասէր  
 3 նոցա 'ի վարդապետութեան իւրում : \* Ասէք .  
 4 ահաւասիկ ել սերմանող սերմանել . \* և ե-  
 5 պարհաւ , և եկն թռչուն և եկեր զնա : \* Եւ  
 այլն անկաւ յապառափ՝ ուր ոչ գոյր հող  
 բազում , և վաղվաղակի բուսաւ , բանդի ոչ  
 6 գոյր հիւթ երկրին . \* և յորժամ ծագեաց  
 7 մտքեցաւ : \* Եւ այլն անկաւ 'ի մէջ փշոց .  
 ելին փուշքն և հեղձուցին զնա , և պտուղ  
 8 ոչ ետ : \* Եւ այլն անկաւ յերկիր բարւոք ,  
 և ելեալ աճեցեալ տայր պտուղ , և բերէր  
 ընդ միոյ երեսուն , և ընդ միոյ վաթսուն ,  
 9 և ընդ միոյ հարիւր : \* Եւ ասէր . որ ունիցի  
 ականջս լսելոյ՝ լուիցէ :  
 10 \* Եւ իբրեւ եղեւ առանձինն , հարցին ԳԶ  
 ցնա որ զնովաւն էին աշակերտօքն հանդերձ՝  
 11 զառակսն : \* Եւ ասէ ցնոսա . ձեզ տուեալ  
 է գիտել զխորհուրդս արքայութեան Աս-  
 12 տուծոյ . բայց նոցա որ արտաքինքն են՝ ա-

տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն , և լսելով լուսիցեն՝  
 և մի՛ իմացին . զի մի՛ երբէք դարձցին՝ և  
 թողցի նոցա : \* Եւ ասէ ցնոսա . ոչ գիտէք 13  
 գառակս զայս , և զիսորդ զամենայն առական  
 գիտիցէք : \* Ար սերմանէն՝ զբանն սերմանէ : 14  
 \* Եւ նորա են որ առ ճանապարհաւն , ուր 15  
 բանն սերմանի . և յորժամ լսեն զնա , գայ  
 սատանայ՝ և հանէ զբանն սերմանեալ ՚ի  
 սիրտս նոցա : \* Եւ նորա են որ յապառաւ 16  
 ժին սերմանեցան , որք յորժամ լսիցեն ըզ-  
 բանն , վաղվաղակի խնդու թեամբ ընդ ունին .  
 \* և զի ոչ ունին արմատս յանձինս , այլ առ 17  
 ժամանակ մի են , ապա ՚ի հասսնել նեղու-  
 թեան կամ հալածման վասն բանին , վաղ-  
 վաղակի գայթազղին : \* Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն 18  
 սերմանեցան , նորա են՝ որ իբրեւ զբանն  
 լսեն , \* և հոգք աշխարհիս և պատրանք 19  
 մեծութեան մտանեն և հեղձուցանեն զբա-  
 նըն՝ և անպտուղ լինի : \* Եւ նորա են որ 20  
 յերկիրն բարւոք սերմանեցան , որք լսեն  
 զբանն և ընդ ունին , և տան պտուղ , ընդ  
 միոյ երեսուն , և ընդ միոյ վաթսուն , և  
 ընդ միոյ հարիւր :

ԳԵ \* Եւ ասէ ցնոսա , միթէ գայ ճրագ , զի 21  
 ընդ գրուանաւ դնիցի կամ ընդ մահճոք .  
 ոչ ապաքեն ՚ի վերայ աշտանակի դնիցի :  
 \* Զի չէ ինչ ՚ի ծածուկ , որ թէ ոչ յայանես 22  
 ցի . և ոչ եղև ինչ գաղտնի , եթէ ոչ ՚ի  
 յայտ գայցէ . \* Եթէ որ ունիցի ականջս լսե 23  
 լոյ՝ լուսիցէ : \* Եւ ասէ ցնոսա . տեսէք զինչ 24

լսէքդ , և յաւելցի ձեզ որոց լսէքդ . որով  
 25 չափով չափէք՝ նովին , չափեսցի ձեզ : \* Ար  
 որ ունիցի՝ տացի նմա , և որ ոչն ունիցի ,  
 և զոր ունիցին՝ բարձցի ՚ի նմանէ :  
 26 \* Եւ ասէր . այսպէս է արքայութիւն Դև  
 Աստուծոյ , որպէս զի այր մի արկանիցէ  
 27 սերմանիս յերկիր , \* և ննջիցէ և յառնիցէ  
 զցայգ և զցերեկ . և սերմանիքն բուսանի  
 28 ցին և աճիցեն , և նա ոչ գիտէ՝ \* Թէ եր-  
 կիրն ինքնին բերէ զպտուղ . նախ զխտոն ,  
 և ապա զհասկն , և ապա ցորեանն ատոք ՚ի  
 29 հասկին . \* Այլ յորժամ տայցէ զպտուղն ,  
 վաղվաղակի առաքի մանգաղ , զի հատեալ են  
 30 հունձք : \* Եւ ասէր . ում նմանեցուցուք  
 զարքայութիւնն Աստուծոյ , կամ որով ա-  
 31 ռակաւ առակեսցուք զնա : \* Արպէս հատն  
 մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի,  
 փոքրագոյն է քան զամենայն սերմանիս՝ որ  
 32 են յերկրի : \* Եւ յորժամ սերմանիցի , բուսա-  
 նի և լինի մեծ քան զամենայն բանջար , և  
 արձակէ ոսոս մեծամեծս , մինչեւ բաւա-  
 կան լինել ընդ հովանեաւ նորա թռչնոց  
 33 երկնից բնակել : \* Եւ այնպիսի առակօք  
 խօսէր ընդ նոսա զբանն , որպէս կարող լի-  
 34 նէին լսել . \* և առանց առակի ոչ ինչ խօ-  
 սէր ընդ նոսա , բայց առանձինն աշակեր-  
 տացն իւրոց մեկնէր զամենայն :  
 35 Եւ ասէ ցնոսա յառուրն յայնմիկ՝ իբ- ԴԲ  
 րեւ ընդ երեկս լինէր . եկայք անցցուք յայն  
 36 կողմն : \* Թողուն զժողովուրդն , և առնուն

զնա նաւաւն հանդերձ . և զայլ եւս նաւսն  
 որ էին ընդ նմա : \* Եւ լինէր մրրիկ մեծ 37  
 հողմոյ , և զայսն 'ի նաւն զեղոյր՝ մինչ գրե-  
 թէ լի խակ լինել . \* և ինքն ննջէր 'ի խելս 38  
 նաւին 'ի վերայ բարձի . զարթուցանէին ըզ-  
 նա և ասէին . վարդապետ , ոչինչ է բեզ  
 փոյթ , զի կորնչիմք աւասիկ : \* Եւ զարթու- 39  
 ցեալ սաստեաց հողմոյն և ծովուն , ասէ .  
 դադարեա , կարկեաց . և դադարեաց հող-  
 մըն , և եղև խաղաղութիւն մեծ : \* Եւ ասէ 40  
 ցնոսա . ընդէր այդպէս վատասիրոք էք .  
 չեւ եւս ունիք հաւատս : Եւ երկեան եր-  
 կիւղ մեծ , և ասէին ցմիմեանս . ո՞ որ ար-  
 դեօք իցէ սա , զի և հողմ և ծով հնազան-  
 զին սմա :

ԳԼՈՒԽ Ե.



Եւ եկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն Գեր- 1  
 գեսացւոց : \* Եւ ընդ ելանելն նորա 'ի նաւէ 2  
 անտի , պատահեաց նմա այր մի 'ի գերեզմա-  
 նացն՝ զոր ունէր այս պիղծ , \* որոյ և բնա- 3  
 կութիւն իւր խակ 'ի գերեզմանս էր . և ոչ  
 շղթայիւք որ եւս կարէր կապել զնա , \* վա- 4  
 սըն բազում անգամ ոտնակապօք և շղթա-  
 յիւք կապելոյ , և խզելոյ 'ի նմանէ զշղթայ-  
 սըն , և զոտնակապսն խորտակելոյ . և ոչ որ  
 կարէր սրարտել զնա , \* քանզի հանապազ ըզ- 5  
 ցայդ և զցերեկ 'ի գերեզմանս և 'ի լերինս  
 աղաղակէր , և կոծէր զանձն իւր քարամբք :

6 \* Իբրեւ ետես զՅիսուս 'ի հեռաստանէ ,  
 7 ընթացաւ և երկիր եպագ նմա . \* աղաղա-  
 կեաց 'ի ձայն մեծ և ասէ , զի՞ կայ իս և քո ,  
 Յիսուս Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ , երդմե-  
 ցուցանեմ զքեզ յԱստուած , մի՞ տանջեր  
 8 զիս : \* Քանզի ասէր ցնա . ե՛լ այսդ պիղծ 'ի  
 9 մարդոյ այտի : \* Եւ հարցանէր ցնա՝ թէ զի՞նչ  
 անուն է քո . և ասէր ցնա . Լէգեոֆն է ա-  
 10 նուն իմ , քանզի բազումք եմք : \* Եւ աղա-  
 չէին զնա յոյժ , զի մի՞ առաքեսցէ զնոսա  
 11 արտաքս քան զաշխարհն : \* Եւ անդր էր առ-  
 լերամբն երամակ մի խոզաց՝ արօտական  
 12 մեծ : \* Աղաչեցին զնա ամենայն դեւքն և  
 ասեն . առաքեա զմեզ 'ի խողան , զի մոցուք  
 13 'ի նոսա : \* Եւ հրամայեաց նոցա : Եւ իբ-  
 րեւ ելին այսքն պիղծք՝ մտին 'ի խողան , և  
 դիմեաց երամակն 'ի դարէ անտի 'ի ծոֆն .  
 էին իբրեւ երկու հազարք , և հեղձնուին  
 14 'ի ծովուն : \* Եւ խողարածքն փախեան , և  
 պատմեցին 'ի քաղաքին և յագարախս , և ե-  
 15 լին տեսանել զինչ իցէ որ գործեցաւն : \* Փան  
 առ Յիսուս , և տեսանեն զգիւահարն զի  
 նստէր զգեցեալ և զգաստացեալ , որ ունէր  
 16 զԼէգեոֆնն , և զահի հարան : \* Եւ պատ-  
 մեցին նոցա որոց տեսեալն էր , թէ զի՞նչ ե-  
 17 ղեւ այսահարին , և զի՞նչ վասն խողիցն : \* Եւ  
 սկսան աղաչել զնա գնալ 'ի սահմանաց նոցա :  
 18 \* Եւ իբրեւ եմուտ նա 'ի նաւն , աղաչէր  
 19 զնա դիւահարն՝ զի ընդ նմա իցէ . \* և Յի-  
 սուս ոչ ետ նմա թոյլ , այլ ասէ ցնա . երթ

'ի տուն քո առ ընտանիս քո, և պատմեա  
նոցա որ ինչ միանգամ Տէր արար քեզ՝ և  
ողորմեցաւ քեզ: \* Եւ չորաւ և սկսաւ քա. 20  
բողել 'ի Գեկապօլին զոր ինչ արար նմա Յի-  
սուս. և ամենեքին զարմանային:

ԴԳ. \* Եւ իբրեւ անց Յիսուս միւսանգամ 21  
յայն կողմն՝ ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ  
բազում, և էր առ ծովեզերքն: \* Եւ ահա 22  
մի 'ի ժողովրդապետացն դայր, որում անունն  
էր Յայրոս. և իբրեւ ետես զնա՝ անկաւ առ  
ոտո նորա, \* աղաչէր զնա յոյժ եւ ասէր, թէ 23  
դուստր նորա մերձ է 'ի մահ, զի եկեալ  
զնիցէ նմա ձեռն, օրպէս զի ապրեացի և  
կեցցէ: \* Եւ դնաց ընդ նմա. երթայր և ժո. 24  
ղովուրդ բազում զհետ նորա, և նեղէին  
զնա: \* Եւ կին մի էր 'ի տեռատեսութեան 25  
արեան զերկոտասան ամ, \* և յոյժ վշտաց. 26  
եալ 'ի բազում բժշկաց, և ծախեալ զինչս  
իւր զամենայն, և չէր ինչ օգտեսալ, այլ եւս  
առաւել զայրացեալ: \* Եբրեւ լուաւ զՅի. 27  
սուսէ, եկն 'ի մէջ ամբօխին յետոյ՝ և բու-  
ւըն եհար զհանդերձէ նորա. \* քանզի խոր. 28  
հէր 'ի մօի, թէ միայն մերձեցայց 'ի հան-  
դերձս նորա՝ փրկեցայց: \* Եւ վաղվաղակի 29  
ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա, և գի-  
տաց 'ի մարմին իւր թէ բժշկեցաւ 'ի տան-  
ջանացն: \* Եւ անդէն վաղվաղակի գիտաց 30  
Յիսուս յանձն իւր զգորութիւնն որ ել 'ի  
նմանէ, դարձաւ յամբօխն և ասէ. ո՞վ մեր-  
ձեցաւ 'ի հանդերձս իմ: \* Եւ ասեն ցնա 31

աշակերտքն. տեսանէս զի ամբօխ նեղէ  
զքեզ, և ասես՝ թէ ո՞վ մերձեցաւ 'ի հան-  
32 դերձս իմ: \* Եւ շուրջ հայէր տեսանել թէ՝  
33 ո՞վ զայն արար: \* Եւ կինն զարհուրեալ  
և դողացեալ վտան որոյ դադան արար. քան-  
զի գիտէր զինչ եղեւ նմա, եկն անկաւ ա-  
ռաջի նորա, և ասաց զամենայն իրն ստու-  
34 գուութեամբ: \* Եւ Յիսուս ասէ ցնա. դուս-  
տրը, հաւատք քո կեցուցին զքեզ. երթ 'ի  
խաղաղութիւն, և եղիջիր ողջ 'ի տանջանոց  
քոց:

ԴԴ. \* Մինչդեռ նա զայն խօսէր, գան ու ԴԴ  
մանք 'ի տանէ ժողովրդապետին և ասեն,  
թէ դուստրն քո մեռաւ, զի՞ եւս աշխատ  
36 առնես զվարդապետդ: \* Իսկ Յիսուս իբրեւ  
լուաւ զքանն տացեալ, ասէ ցժողովրդա-  
պետն. մի երկնչիր, բայց միայն հաւատա:  
37 \* Եւ ոչ զար եթող ընդ իւր երթալ, բայց  
միայն զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս  
38 զեղբայրն Յակովբայ: \* Գայ 'ի տուն ժող-  
ովրդապետին, և տեսանէ ամբօխ յոյժ և  
39 լաւահանս և աղաղակ յոյժ. \* և մտեալ 'ի  
նեղքս՝ ասէ ցնոսա. զի՞ խոսվեալ էք և լայք,  
40 մանուկն ոչ է մեռեալ. այլ ննջէ: \* Եւ ծա-  
ղբր առնէին զնա: Եւ նորա հանեալ արտա-  
քքս զամենեսեան, առնու ընդ իւր զհայր  
մանկանն և զմայր, և զնոսա որ ընդ նմայն  
41 էին, և մտանէ ուր դնէր մանուկն. \* և կալ-  
եալ զձեռանէ մանկանն՝ ասէ ցնա. Տալիթա՝  
կու՛մի. որ թարգմանի, աղջիկ դու՛ քեզ ա-

սեմ արի: \* Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն 42  
 և գնայր, քանդի էր ամաց իբրեւ երկոտա-  
 սանից . և զարմացան մեծաւ զարմանալեօք:  
 \* Եւ պատուէր տայր նոցա յոյժ, զի մի ոք 43  
 գիտատցէ զայն . և ասաց տալ նմա ուտել:

ԳԼՈՒԽ Զ.

ԴԵ Եւ ել անտի, եկն 'ի գաւառ իւր, և 1  
 երթային զհետ նորա աշակերտքն իւր: \* Եւ 2  
 եղև 'ի շաբաթուն, սկսաւ ուսուցանել 'ի ժո-  
 զովորդեանն . և բազումք իբրեւ լէին՝ զար-  
 մանային ընդ վարդապետութիւն նորա, և  
 ասէին . ուստի է սմա այս, կամ զի՞նչ է ի-  
 մաստու թիւնս որ տուեալ է սմա . զի զօրու-  
 թիւնք այսպիսիք 'ի ձեռաց սորա լինին .  
 \* ոչ սա է մանուկ հիւսանն, և որդին Մարե 3  
 մայ, եղբայր Յակովբայ և Յովսեայ և Յու-  
 գայի և Սիմոնի . և չիցէն քորք դորա  
 աստ առ մեղ . եւ գայթաղէին 'ի նա: \* Եւ 4  
 ասէ ցնոսա Յիսուս . ոչ է մարգարէ անարդ,  
 բայց թէ 'ի գաւառի իւրումն յաղգատոհ-  
 մի և 'ի տան իւրում: \* Եւ ոչ կարէր անդ 5  
 և ոչ մի ինչ զօրութիւն առնել, բայց սա-  
 կաւ հիւանդաց ձեռն եղեալ բժշկէր զնոսա:  
 \* Եւ զարմանայր վասն անհաւատութեան 6  
 նոցա:

ԴԶ Եւ շրջէր շուրջ զգաւառօքն և ուսու-  
 ցանէր: \* Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասան 7  
 արն, և սկսաւ առաքել զնոսա երկուս եր-

կուս . և տայր նոցա իշխանութիւն 'ի վերայ  
 8 այսոց պղծոց: \* Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի  
 մի ինչ բարձցեն 'ի ճանապարհ, բայց միայն  
 գաւազան . մի պարկ, մի հաց, մի պղինձ  
 9 'ի գօտիս . \* այլ ագանել հողաթափս, և մի  
 զդեհնուցուք, ասէ, երկուս պարեգօտս:  
 10 \* Եւ ասէր ցնոսա, յոր տուն մտանիցէք,  
 անդէն օթեվանս կալլիք՝ մինչև ելանիցէք  
 11 անտի: \* Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ, և ոչ  
 լուիցեն ձեզ, յորժամ ելանիցէք անտի՝  
 12 թիւն նոցա: \* Եւ ելեալ քարոզէին՝ զի ա-  
 13 պաշխարեսցեն . \* և դեւս բազումս հանե-  
 ին, և օճանէին իւզով զբազում հիւանդս,  
 և բժշկէին զնոսա:  
 14 \* Եւ լուաւ արքայ Հերովդէս, քանդի ԴԷ  
 յայտնի եղև անուն նորա . և ասէր, թէ  
 Յովհաննէս Սկրտիչ յարեաւ 'ի մեռելոց,  
 և վասն այնորիկ զօրութիւնք լինին նովաւ:  
 15 \* Այլք ասէին՝ թէ Եղիա է, իսկ այլքն՝  
 թէ մարգարէ է, կամ թէ իբրև զմի 'ի մար-  
 16 գարէից: \* Իբրև լուաւ Հերովդէս՝ ասէ,  
 զորոյ ես զգլուխն հատի զՅովհաննու՝ սա  
 17 է, նա յարեաւ 'ի մեռելոց: \* Զի ինքն Հե-  
 րովդէս առաքեաց կալաւ զՅովհաննէս, և  
 կապեաց զնա և եդ 'ի բանտի վասն Հերով-  
 18 կին արար զնա: \* Քանզի ասէր Յովհաննէս  
 ցՀերովդէս՝ թէ ոչ է օրէն քեզ ունել բզ-  
 19 կին եղբօր քս: \* Եւ Հերովդիայ ոխացեալ

էր ընդ նմա , և կամէր սպանանել զնա , և  
 ոչ կարէր : \* Զի Հերովդէս երկնչէր 'ի Յով 20  
 Հաննէ . քանզի գիտէր զնա այր արդար և  
 սուրբ , և սպասէր նմա . և լուեալ 'ի նմանէ  
 բազում ինչ՝ առնէր , և քաղցրութեամբ լսէր  
 նմա : \* Իբրեւ օր մի լինէր պարապոյ , յոր 21  
 ժամ ընթրիս տայր Հերովդէս յաւուր ծննդոց  
 իւրոց՝ նախարարաց իւրոց և հաղարապետաց  
 և մեծամեծաց գալիլեացոց , \* և 'ի մտա 22  
 նել դստերն Հերովդիայ և 'ի կարաւել , հա-  
 ճոյ եղեւ Հերովդի և բազմականացն : Ասէ  
 թագաւորն ցաղձիկն . խնդրեա 'յինէն զոր  
 ինչ կամիս , և տաց քեզ : \* Եւ երգուաւ նմա 23  
 բազում անգամ , թէ զոր ինչ և խնդրեսցես  
 դու 'յինէն , տաց քեզ՝ մինչեւ ցկէս թագա-  
 ւորութեան իմոյ : \* Նա ելեալ ասէ ցմայր 24  
 իւր . զի նչ խնդրեսցից . եւ նա ասէ . զգլուխն  
 Յովհաննու Մկրտչի : \* Եւ մտեալ անգրէն 25  
 փութանակի առ թագաւորն՝ ասէ . կամիմ զի  
 այժմ տացես ինձ վաղվաղակի 'ի վերայ ըս-  
 կրտեղ զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի : \* Եւ 26  
 տրամեցաւ յոյժ թագաւորն , այլ վասն երդ-  
 մանցն և կոչնականացն՝ ոչ կամեցաւ անար-  
 գել զնա . \* և առաքեաց վաղվաղակի թա 27  
 գաւորն՝ դահիժ՝ , և հրամայեաց բերել ըզ-  
 գլուխն նորա : Եւ չորսաւ գլխատեաց զնա 'ի  
 բանտին . \* և եբեր զգլուխն նորա սկտեղբ՝ և 28  
 ետ ցաղձիկն , և աղձիկն տարաւ ետ մօր իւ-  
 բում : \* Իբրեւ լուան աշակերտքն նորա , եկին 29  
 բարձին զմարմինն և եղին 'ի գերեզմանի :

50 \* Ժողովեցան առաքեալքն առ Յիսուս , եւ  
 և պատմեցին նմա զամենայն ինչ զոր արա-  
 51 ըին և զոր ուսուցին : \* Եւ ասէ ցնոսա Յի-  
 սուս . եկայք դուք առանձինն յանապատ  
 տեղի , և հանգիջիք սակաւ մի . զի էին բա-  
 զումք որ երթային և դային . և հաց ան-  
 52 դամ չժամանէին ուտել : \* Եւ գնացին նա-  
 53ւու յանապատ տեղի առանձինն : \* Եւ տե-  
 սին գնոսա զի երթային , և զգացին բա-  
 զումք , և հետի յամենայն քաղաքաց խուռն  
 ընթանային անդր , և մերձեցային առ նոսա :  
 54 \* Եւ ելեալ ետես ամբոխ բազում , և գը-  
 թացաւ 'ի նոսա , զի էին իբրեւ ոչխարք՝ ու-  
 ըոց ոչ իցէ հովիւ , և սկսաւ ուսուցանել ըզ-  
 55նոսա յոյժ : \* Եւ իբրեւ բազում ժամ եղեւ ,  
 մատուցեալ աշակերտքն ասէին . տեղիս ա-  
 56 նապատ է , մինչդեռ առ ուր կայ , \* արձա-  
 կեա զժողովուրդսդ , զի երթեալ շուրջ յա-  
 դարակս և 'ի գեօղս՝ գնեսցեն իւրեանց զինչ  
 57 ուտիցեն , զի աստ ուտել ինչ ոչ ունին : \* Նա  
 պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա , դուք տուք  
 դոցա ուտել : Ասեն ցնա . երթիցուք գնես-  
 58 ցուք երկերիւր դահեկանի հաց , և տացուք  
 59 դոցա ուտել : \* Ասէ ցնոսա . քանի՜ նկա-  
 նակ ունիք , երթայք տեսէք . իբրեւ գիտա-  
 ցին , ասեն ցնա . հինգ , և երկուս ձկունս :  
 60 \* Եւ հրամայեաց նոցա բազմել երախանս ե-  
 40րախանս 'ի վերայ դալար խոտոյ . \* և բազ-  
 մեցան դասք դասք , ուր հարիւր և ուր յի-  
 41 սուն : \* Եւ առեալ զհինգ նկանակն և զեր-

կուս ձկունան՝ հայեցաւ յերկինս , օրհնեաց ,  
մանրեաց զնկանախն , և ետ ցաշակերտսն  
զի արկցեն նոցա , և զերկուս ձկունսն բաշ-  
խեաց ամենեցուն : \* Կերան և յագեցան . 42  
\* և բարձին զնշխարոն երկոտասան սակառի 43  
լի , և ՚ի ձկանց անտի . \* և էին որք կերանն՝ 44  
իբրեւ արք հինգ հազար :

Եւ նոյնժամայն ճեպեաց զաշակերտսն 45  
մտանել ՚ի նաւ , և յառաջագոյն քան զնա  
երթալ յայնկոյս ՚ի Բեթսայիդա , մինչ ինքն  
զժողովուրդսն արձակիցէ : \* Եւ հրաժարեալ 46  
՚ի նոցանէ ել ՚ի լեառն կալ յաղօթս : \* Եւ 47  
իբրեւ երեկոյ եղև՝ էր նաւն ՚ի մէջ ծովուն ,  
և ինքն ՚ի ցամաքի : \* Եւ ետես զնոսա հող- 48  
մակոծեալս ՚ի վարելն , զի էր հողմն ընդ-  
դէմ նոցա . և զչորրորդ պահու գիշերոյն  
գայ առ նոսա գնալով ՚ի վերայ ծովուն , և  
կամէր զանց առնել առ նոքօք : \* Նոքա իբ- 49  
րեւ տեսին զի գնայր ՚ի վերայ ծովուն , հա-  
մարեցան թէ առաջօք ինչ լինիցի , և զաղա-  
ղակ բարձին . \* քանզի ամենեքեան տեսին 50  
զնա՝ և խռովեցան : Եւ նա անդէն վաղ-  
վաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ . բա-  
ջալերեցարուք , ես եմ՝ մի երկնչիք : \* Եւ 51  
ել ՚ի նաւն առ նոսա , և դադարեաց հողմն :  
Եւ առաւել եւս յիմարեալ էին ՚ի միտս իւր-  
եանց , և զարմանային յոյժ . \* քանզի և ՚ի 52  
վերայ հացին ոչ իմացան , զի էր սիրտ նոցա  
թմբբեալ : \* Եւ իբրեւ անցին յայնկոյս , ե- 53  
կին յերկիրն Գեննեսարէթ : \* Եւ իբրեւ ե- 54

լին ՚ի նաւէ անտի , իսկ և իսկ ծանեան զնա  
55 արք տեղւոյն այնորիկ . \* և ընթացեալ այսր  
անդր ընդ ամենայն գաւառն , սկսան մահ-  
ճօք բերել զհիւանդս , ուր լսէին՝ թէ անդ  
56 իցէ : \* Եւ ուր և մտանէր՝ ՚ի գեօղս կամ ՚ի բա-  
ղաքս կամ յագարակս , ՚ի հրապարակս զնէին  
զախտածէտս , և աղաչէին զնա՝ զի գոնէ ՚ի  
քղանցս հանդերձից նորա մերձենայցեն .  
և որ միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան :

### ԳԼՈՒԽ Է.

- 1 Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն , և ԵԻ  
ոմանք ՚ի դպրացն՝ որ եկեալ էին յԵրուսա-
- 2 ղէմէ : \* Եւ տեսեալ զոմանս յաշակերտացն  
անտի՝ զի խառնակ ձեռօք , այսինքն է՝ ան-
- 3 լուա ուտէին հաց , բամբասեցին : \* Ձի փա-  
րիսեցիքն և ամենայն Հրէայք՝ եթէ ոչ բըռ-  
նալիր լուանան զձեռս , հաց ոչ ուտեն . քան-
- 4 զի ունին զաւանդու թիւն ձերոցն . \* Եւ ՚ի հրա-  
պարակէ մտեալ՝ եթէ նախ ոչ մկրտիցին ,  
ոչ ուտեն . և այլ ինչ բաղում է՝ զոր ընկա-  
լան ունել . մկրտութիւնս բաժակաց և ըս-
- 5 տոմանաց և պղնձեաց և մահճաց : \* Ապա  
հարցանեն ցնա փարիսեցիքն և դպիրք , թէ  
ընդէ՞ր աշակերտքն քո ոչ գնան ըստ աւան-  
դու թեան ձերոցն , այլ խառնակ ձեռօք հաց
- 6 ուտեն : \* Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնու-  
սա , թէ բարուք մարդարէացաւ Եսայի վասն  
ձեր կեղծաւորաց , որպէս ասաց , ժողովուր-

դրս այս շրթամբք մեծարէ զիս , և սիրաք  
նոցա հեռացեալ 'ի բացեայ են յինէն : \* Զուր 7  
պաշտեն զիս . ուսուցանեն վարդապետու  
թիւնս զմարդկան պատուիրեալս : \* Թողեալ 8  
զպատուիրանն Աստուծոյ , ունիք զմարդկան  
աւանդութիւն : Մտկրտութիւնս ստոմանաց և  
բաժակոց , և այլոց նմանեաց սոցին առնէք  
բազումս : \* Եւ ասէ ցնոսա . բարւոք 9  
խոտէք զպատուիրանն Աստուծոյ , զի զձեր  
աւանդութիւնն հաստատիցէք : \* Զի Մովսէս 10  
ասէ . պատուեա զհայր քո և զմայր , և որ  
չարախօսեսցէ զհօրէ կամ զմօրէ , մահու  
վախճանեսցի : \* Եւ դուք ասէք . եթէ ասի 11  
ցէ որ ցհայր կամ ցմայր՝ կորբան , որ է պա  
տարագ . զոր յինէն օգտեսցիս . \* և ոչ եւս 12  
տայք թոյլ նմա առնել ինչ հօրն կամ մօր :  
\* Եւ անարգէք զբանն Աստուծոյ ձերով ա 13  
ւանդութեամբն զոր աւանդեցիք . և բա  
զում ինչ այլ որ այսմ նման է՝ առնէք : \* Եւ 14  
կոչեալ առ ինքն զամենայն ժողովուրդն՝ ա  
սէ ցնոսա . լուարուք ինձ ամենեքեան և 'ի  
միտ առէք : \* Ոչինչ արտաքուստ 'ի մարդ 15  
մտեալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա . այլ որ ե  
լանէ 'ի նմանէ՝ այն է որ պղծէ զմարդն :  
\* Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ : 16  
**ԵԴ** \* Եւ իբրեւ եմուտ 'ի տուն յամբօխէ ան 17  
տի , հարցանէին զնա աշակերտքն վասն ա  
ռակին : \* Եւ ասէ ցնոսա . այգպէս և դուք 18  
անմիտ էք . ոչ իմանայք , եթէ ամենայն որ  
արտաքուստ 'ի ներքս մտանէ 'ի մարդ՝ ոչ

19 կարէ զնա պղծել . \* զի ոչ եթէ 'ի սիրա  
նորա մտանէ , այլ յորովայն՝ և արտաքս ե  
20 լանէ . և սրբէ զամենայն կերակուրան : \* Եւ  
ասէր , թէ որ ինչ 'ի մարդոյն ելանէ՝ այն  
21 պղծէ զմարդ . \* զի 'ի ներքուստ 'ի սրտէ  
մարդկան խորհուրդք չարութեան ելանեն .  
22 շնու թիւնք , պոռնկութիւնք , \* գողութիւնք ,  
սպանութիւնք , ագահութիւնք , չարու  
թիւնք , նենդութիւնք , գիշութիւնք , չարա  
կնութիւն , հայհոյութիւն , ամբարտաւանու  
23 թիւն , անղգամութիւն : \* Այս ամենայն չա  
րիք 'ի ներքուստ ելանեն , և պղծեն զմարդ :  
24 \* Եւ անտի յարուցեալ եկն 'ի սահմանս ԵՅ  
Տիւրօսի և Սիդոնի . և մտեալ 'ի տուն՝ ոչ  
ու մեք կամէր յայտնել , և ոչ կարաց ծած  
25 կել : \* Լուաւ կին մի զնմանէ , որոյ դուստր  
իւր նեղեալ էր յայտոյ պղծոյ , եկն անկաւ  
26 առաջի նորա : \* Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւ  
նիկ ասորի յագգէ . և աղաչէր զնա՝ զի ըզ  
27 դեւն հանցէ 'ի դստերէ նորա : \* Եւ Յիսուս  
ասէ ցնա . թոյլ տուր՝ նախ յագեսցին ման  
կունք . զի ոչ է բարւոք առնուլ զհաց ման  
28 կանց՝ և արկանել շանց : \* Նա պատասխանի  
ետ և ասէ . Տէր , և շունք 'ի փշրանաց սե  
29 զանոյ մանկանցն կերակրին : \* Եւ ասէ ցնա .  
վասն այգր բանի՝ երթ , ել դեւն 'ի դստե  
30 րէ քումմէ : \* Գնաց 'ի տուն իւր , և եգիտ  
ելեալ զդեւն , և զդուստրն՝ զի անկեալ դը  
31 նէր 'ի մահիծս : \* Եւ ելեալ միւսանգամ 'ի  
սահմանայն Տիւրօսի և Սիդոնի . և եկն 'ի

ծովեզրն գալիլեացւոց 'ի մէջ սահմանացն 'ի  
 Գեկապոլիս : \* Եւ բերին առաջի նորա խուր 32  
 մի և համբ , և աղաչէին զի ձեռն գիցէ 'ի  
 վերայ նորա : \* Եւ առեալ զնա մեկուսի յամ 33  
 բոխէ անտի , արկ զմատուռնս իւր ընդ ա-  
 կանջս նորա՝ և եթուք անդր . և կալաւ ըզ-  
 լեզուէ նորա . \* Հայեցաւ յերկինս՝ յողոց ե- 34  
 հան՝ և ասէ . Եփփաթա , որ է բացիր : \* Եւ 35  
 նոյնժաման բացան լսելիք նորա , և լուծան  
 կապանք լեզուի նորա , և խօսէր ուղիղ .  
 \* և պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ումեք ասի- 36  
 ցեն : Եւ որչափ նա պատուիրէր նոցա , նո-  
 քա եւս առաւել քարոզէին . \* և եւս բան 37  
 զեւս զարմանային և ասէին . զամենայն ինչ  
 բարուք գործեաց սա . զի խլից լսել տայ ,  
 և համերց խօսել :

ԳԼՈՒԽ Ը.

62 ԅաւուրսն յայնտիկ դարձեալ ժողովուրդ 1  
 բազում էր , և ինչ ոչ ունէին ուտել . կոչ-  
 եաց զաշակերտսն իւր՝ և ասէ ցնոսա . \* Գը- 2  
 թամ ես 'ի վերայ ժողովրդեանդ . զի արդ ե-  
 րեք աւուրք են՝ մինչ առ իս են , և ոչ ու-  
 նին զինչ ուտիցեն . \* և եթէ արձակեմ զդո- 3  
 սա նօթիս 'ի տունս իւրեանց՝ նքթիցեն 'ի  
 ճանապարհի , զի ոմանք 'ի դոցանէ 'ի հե-  
 աատանէ եկեալ են : \* Պատասխանի ետուն 4  
 նմա աշակերտքն նորա . ուստի՞ կարես յա-  
 գեցուցանել զդոսա հացիւ յանապատի աստ :

5 \* Եւ հարցանէր զնոսա . բանի՞ նկանակ հաց  
 6 ունիք : Եւ նորա ասեն՝ եօթն : \* Եւ հրա-  
 մայեաց ժողովրդեանն բազմել 'ի վերայ երկ-  
 րի . և առեալ զեօթն նկանակն՝ դոհացաւ ,  
 եբեկ՝ և տայր ցաշակերտսն զի արկցեն . և  
 7 արկին առաջի ժողովրդեանն : \* Եւ ձկուռնս  
 սակաւ ունէին . և զայն ևս օրհնեաց , և  
 8 հրամայեաց արկանել : \* Կերան և յագեցան ,  
 և բարձին զնշխարս կոտորոցն եօթն զամ-  
 9 բիղ : \* Եւ էին որ կերանն՝ իբրեւ չորք հա-  
 զարք . և արձակեաց զնոսա :  
 10 \* Եւ նոյնժամայն մտեալ 'ի նաւ հանդերձ **եք**  
 աշակերտօքն՝ եկն 'ի կողմանս Գաղմանուն .  
 11 եաց : \* Եկին փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել  
 ընդ նմա , և խնդրէին 'ի նմանէ նշան յերկ-  
 12 նից՝ փորձելով զնա : \* Եւ զայրացաւ յոգի  
 իւր՝ և ասէ . զի՞ է՝ զի ազգս այս նշան խընդ-  
 րէ . ամէն ասեմ ձեզ , թէ տացի նշան ազ-  
 15 գիս այսմիկ : \* Եթող զնոսա . դարձեալ ե-  
 14 մուտ 'ի նաւ՝ և գնաց յայնկոյս : \* Եւ մոռա-  
 ցան հաց բառնալ . բայց միայն մի նկանակ  
 15 ունէին ընդ իւրեանս 'ի նաւին : \* Եւ պատուի-  
 րէր նոցա և ասէր . զպոչ եղերուք 'ի խմո-  
 րոյ անտի փարիսեցւոց և 'ի խմորոյ հերով-  
 16 դիանոսաց : \* Եւ խորհէին ընդ միմեանս և  
 17 ասէին , թէ զի հացս ոչ ունիմք : \* Գիտաց Յի-  
 սուս՝ և ասէ ցնոսա . զի՞ խորհիք 'ի սիրտս  
 ձեր , թերահաւատք , թէ հաց ոչ ունիք .  
 տակաւին ոչ իմանայք և ոչ յիշէք . սաշու-  
 18 թիւն ունի զսիրտս ձեր . \* աչք գոն՝ և ոչ

տեսանէք . ականջք են՝ և ոչ լսէք . և ոչ  
 19 իմանայք տակաւին , և ոչ յիշէք . \* յորժամ  
 զհինգ նկանակն 'ի հինգ հաղարսն . և քանի՛  
 սակառի լի բարձիք զկոտորոցն : Եւ ասեն  
 ցնա . երկոտասան : \* Եւ յորժամ զեօթն նը 20  
 կանակն 'ի չորս հաղարսն , և քանի՛ զամբիղ  
 լի բարձիք զկոտորոցն : Եւ նոքա ասեն . եօ-  
 21 թրն : \* Եւ ասէ ցնոսա . իսկ զիսորդ ոչ իմա  
 նայք : \* Գան 'ի Բեթսայիդա . և ածեն առա 22  
 ջի նորա կոյր մի , և աղաչէին զնա՝ զի մեր-  
 ձեացի 'ի նա : \* Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝ 23  
 եհան արաաքոյ շինին . եթուք յաչս նորա ,  
 և ձեռն եդ 'ի վերայ նորա . և հարցանէր  
 ցնա՝ թէ տեսանիցե՞ ինչ : \* Բացաւ՝ և ստէր . 24  
 տեսանեմ զմարդիկս՝ զի շրջին իբրեւ զճառս :  
 \* Գարձեալ եդ ձեռս 'ի վերայ աչաց նորա . 25  
 եբաց՝ և տեսանէր . ողջացաւ և տեսանէր  
 համարձակ զամենայն : \* Արձակեաց զնա 'ի 26  
 տուն իւր և ասէ . 'ի շէնդ մի մտանիցես .  
 այլ երթ 'ի տուն քո . և յորժամ 'ի շէնն մը-  
 տանիցես , մի ումէք ասիցես 'ի շինին :

24 \* Եւ ել Յիսուս աշակերտօքն հանդերձ 27  
 'ի շէնս Կեսարեայ Փիլիպպեայ . և 'ի ճանա-  
 պարհին հարցանէր ցաշակերտսն և ասէր .  
 զո՞ ուստէք ասեն զինէն մարդիկս թէ իցեմ :  
 \* Նոքա ետուն պատասխանի՛ և ասեն . զՅով 28  
 հաննէս մկրտիչ , և այլք զՆղիա , և այլք ըզ-  
 մի որ 'ի մարգարէից անաի : \* Ասէ ցնոսա . 29  
 իսկ դուք զո՞ ուստէք ասէք զինէն թէ իցեմ :  
 Պատասխանի ետ Պետրոս , և ասէ ցնա . դու

30 ես Քրիստոսն : \* Եւ սաստեաց 'ի նոսա՝ զի  
 31 մի ումէք ասիցեն զնմանէ : \* Եւ սկսաւ ու-  
 սուցանել զնոսա , թէ պարտ է որդւոյ մար-  
 դոյ բազում չարչարանս ընդունել , և անար-  
 4 զիլ յերիցանց՝ և 'ի քահանայապետից՝ և 'ի  
 դպրաց , և մեռանել և յերիբ առուր յառ-  
 52 նել : \* Եւ համարձակ զբանն խօսեցաւ : Եւ  
 առեալ զնա մեկուսի Պետրոսի՝ սկսաւ սաս-  
 35 տել նմա : \* Եւ նա դարձաւ ետես զաշա-  
 կերտսն , սաստեաց Պետրոսի և ստէ . երթ  
 յետս իմ սատանայ , զի ոչ խորհիս դու զԱս-  
 34 տուծոյսն՝ այլ զմարդկան : \* Եւ կոչեցեալ  
 առ ինքն զժողովուրդն աշակերտօքն հան-  
 դերձ՝ ասէ ցնոսա , եթէ որ կամի գալ զինի  
 իմ , ուրաւցի զանձն իւր . և բարձցէ զխաչ  
 35 իւր՝ և եկեցցէ զինի իմ : \* Զի որ կամիցի ապ-  
 բեցուցանել զանձն իւր , կորուսցէ զնա . և  
 որկորուսցէ զանձն իւր վասն աւետարանին ,  
 36 ապրեցուսցէ զնա : \* Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ ,  
 եթէ զաշխարհս ամենայն շահեցի , և զանձն  
 37 իւր տուժեցէ . \* քանզի զի՞նչ տացէ մարդ  
 38 փոխանակ անձին իւրոյ : \* Զի որ որ ամօթ  
 համարեցի զիս և զբանս իմ 'ի շնացող և 'ի  
 մեղաւոր ազգիս այսմիկ , և որդի մարդոյ  
 յամօթ արասցէ զնա՝ յորժամ եկեացէ փա-  
 39 ռօք Հօր իւրոյ՝ և հրեշտակայ սրբոց : \* Եւ  
 ասէ ցնոսա . ամէն ասեմ ձեզ . զի են ոմանք  
 'ի սոցանէ որ աստ կան , որք մի ճաշակեա-  
 ցեն զմահ՝ մինչեւ տեսցեն զարքայու թիւն  
 Աստուծոյ եկեալ զօրու թեամբ :

ԳԼՈՒԽ Թ .

Եւ յետ վեց առուր առնու ընդ իւր Յիւ 1  
սուս զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս ,  
և հանէ զնոսա 'ի լեառն մի բարձր առանձիւ  
նրն . և յայլակերպս եղեւ առաջի նոցա . \* և 2  
ձորձք նորա եղէն փայլուն սպիտակ յոյժ ,  
որպէս թափիչք երկրի ոչ կարեն այնպէս  
սպիտակացուցանել : \* Եւ երեւեցաւ նոցա 3  
Եղիա Մովսէսիւ հանդերձ , և խօսէին ընդ  
Յիսուսի : \* Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ 4  
ցՅիսուս . աբբի , բարւոք է մեզ աստ լի-  
նել . և արասցուք երիս տաղաւորս , մի  
քեզ , և մի Մովսէսի և մի Եղիայի . \* քանզի 5  
ոչ գիտէր զինչ խօսէր , զի զարհուրեալ էին :  
\* Եւ եղեւ ամպ մի հովանի 'ի վերայ նոցա . 6  
ձայն եղեւ յամպոյ անտի և ասէ . դա է որդի  
իմ սիրելի , դմա լուարուք : \* Եւ յանկարծաւ 7  
կի հայեցեալ այսր անդր , ոչ ևս զոք ուրեք  
տեսին , բայց միայն զՅիսուս ընդ իւրեանս :  
\* Եւ մինչդեռ իջանէին 'ի լեռնէ անտի , պատ 8  
ու իրեաց նոցա՝ զի մի ու մեք պատմեացեն զոր  
տեսինն . բայց յորժամ որդի մարդոյ 'ի մեռե-  
լոց յարիցէ : \* Եւ նորա զբանն 'ի մտի ունէ 9  
ին , և խնդրէին ընդ միմեանս՝ թէ զինչ իցէ  
'ի մեռելոցն յառնել : \* Հարցին ցնա և ա 10  
սեն . զի՞նչ է այն՝ զոր դպիրքն ասեն , եթէ  
նախ Եղիայի պարտ է դալ : \* Նա պատաս 11  
խանի ետ նոցա և ասէ . Եղիա նախ եկեալ

յարդարեացէ զամենայն : Իսկ զիւրոք գրեալ  
է զորդոց մարդոյ , զի բազում ինչ չարչա-  
12 րեսցի և անգոսնեացի : \* Այլ ես ասեմ ձեզ .  
եթէ Եղիա եկն , և արարին ընդ նմա զինչ  
և կամեցան , որպէս և գրեալ է վասն նորա :  
13 \* Եւ եկեալ առ աշակերտսն՝ տեսին ամ 26  
բոխ շուրջ զնորք , և զդպիրսն՝ զի վիճէին  
14 ընդ նոսա : \* Եւ վաղվաղակի ամենայն ժողո-  
վուրդն իբրեւ տեսին զնա՝ զարմացան , և  
ընդ առաջ ընթացեալ՝ ողջոյն տային նմա :  
15 \* Եւ եհարց ցնոսա՝ թէ զի՞նչ վիճէիք ընդ  
16 նոսա : \* Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի ժողովր-  
դենէն և ասէ . վարդապետ , ածի զորդի իմ  
17 առ քեզ , զոր ունի այս համր . \* և ուր հա-  
սանէ՝ զարկուցանէ զնա , և փրփրէ և կրճտէ  
զատամուռնս իւր՝ և ցամաքի . և ասացի ցա-  
շակերտսն քո զի հանցեն , և ոչ կարացին  
18 հանել զնա : \* Պատասխանի ետ նոցա և ա-  
սէ . սվազդ անհաւատ , մինչեւ յերբ իցեմ  
ընդ ձեզ , մինչեւ ցերբ անսայցեմ ձեզ . ա-  
19 ծէք զնա առ իս : \* Եւ ածին զնա առ նա :  
Իբրեւ ետես զնա այսն , վաղվաղակի շարժ-  
լեաց զնա , և անկեալ յերկիր թաւալէր  
20 և փրփրեայր : \* Եհարց ցհայր նորա և ա-  
սէ . քանի՞ ժամանակք են յորմէ հետէ այդ  
եղեւ դմա : Եւ նա ասէ . 'ի մանկութենէ :  
21 \* Եւ բազում անգամ 'ի հուր արկանէ զդա  
և 'ի ջուր՝ զի կորուսցէ . արդ՝ եթէ կարող  
ինչ ես , օգնեա մեզ , Տէր , դթացեալ 'ի վե-  
22 րայ մեր : \* Եւ Յիսուս ասէ ցնա . ասացեր՝

Թէ կարող ես . ամենայն ինչ հնարաւոր է  
այնմ , որ հաւատայն : Եւ վաղվաղակի աղա 23  
ղակեաց հայր մանկանն և ասէ . հաւատամ ,  
օգնեա անհաւատութեանս իմում : \* Իբրեւ 24  
ետես Յիսուս՝ եթէ կուտի ժողովուրդն՝ ի վե-  
րայ , սաստեաց այսոյն պղծոյ և ասէ . համբդ  
և խուլ այս , ես տամ քեզ հրաման , ել ՚ի  
դմանէ , և այլ եւս մի մտանիցես ՚ի դա :  
\* Եւ աղաղակեաց և յոյժ լլկեաց զնա՝ և ել . 25  
և եղեւ պատանեակն իբրեւ զվեռեալ , մին-  
չեւ բաղմաց իսկ ասել թէ մեռաւ : \* Եւ Յիւ 26  
սուս կալաւ զձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա . և  
կանգնեցաւ : \* Եւ իբրեւ եմուտ նա ՚ի տուն , 27  
աշակերտքն առանձինն հարցին ցնա . մեք  
ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա : \* Եւ ասէ 28  
ցնոսա . այդ ազգ ոչ իւրք ելանէ , եթէ ոչ  
պահովք և աղօթիւք :

27 \* Եւ անտի ելեալ անցանէին առ դալիւ 29  
լեացւ ուրք . և ոչ կամեր եթէ որ գիտացէ :  
\* Քանզի ուսուցանէր զաշակերտսն իւր՝ և ա 30  
սէր ցնոսա . թէ որդի մարդոյ մասնեւոյ է  
՚ի ձեռս մարդկան , և սպանցեն զնա . և իբ-  
րեւ սպանցի , յերիբ աւուր յարիցէ : \* Եւ նո 31  
քա ոչ գիտէին զբանն , և երկնչէին հարցա-  
նել ցնա : \* Եկն ՚ի Կափառնաում . և իբրեւ 32  
եմուտ ՚ի տուն , հարցանէր զնոսա . զի՞նչ  
վիճէիք զճանապարհայն ընդ միմեանս : \* Եւ 33  
նորա լուռ լինէին , քանզի ընդ միմեանս վի-  
ճէին ՚ի ճանապարհին՝ թէ ով մեծ իցէ : \* Եւ 34  
իբրեւ նստաւ՝ կոչեաց զերկոտասանսն և ա-

սէ ցնոսա . եթէ որ կամի առաջին լինել ,  
եղիցի ամենեցուն կրտսեր՝ և ամենեցուն  
35 պաշտօնեայ : \* Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց  
՚ի մէջ նոցա , և ընկալեալ զնա ՚ի գիրկս իւր՝  
36 ասէ ցնոսա : \* Որ միանգամ յայսպիսի ման-  
կըտուոյ ընկալցի յանուն իմ , զիս ընդունի .  
և որ զիսն ընդունիցի , ոչ զիս ընդունի՝ այլ  
37 զայն որ առաքեացն զիս : \* Պատասխանի ետ  
նմա Յովհաննէս և ասէ . վարդապետ , տե-  
սաք զոմն , զի յանուն քո դեւս հաներ՝ և  
38 զմեր կնի ոչ չըլէր , և արդելաք զնա : \* Եւ  
նա ասէ . մի արդելաք զնա . զի ոչ որ է որ  
առնէ զօրութիւնս յանուն իմ , և կարիցէ  
39 հայհոյել զիս . \* զի որ ոչն է ընդ մեզ հա-  
40 կառօսկ , ՚ի մեր կոյս է : \* Եւ որ որ արբուս-  
ցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յանունս յայտ՝ թէ  
դուք Քրիստոսի էք , ամէն ասեմ ձեզ՝ մի՛  
41 կորուսցէ զվարձս իւր : \* Եւ որ որ գայթաղ-  
ղեցուսցէ զմի ՚ի փոքրկանցս որ հաւատան  
յիս , լաւ էր նմա առսուել՝ եթէ արկեալ էր  
ընդ պարանոց նորա երկան իշոյ , և ընկեց-  
42 եալ ՚ի ծով : \* Եւ եթէ գայթաղեցուսցէ  
զքեզ ձեռն քո , հատ՝ ընկեա ՚ի քէն . զի  
լաւ իցէ քեզ խեղ ՚ի կեանսն յախտենից  
մտանել , քան երկուս ձեռս ունել՝ և եր-  
45 թալ ՚ի գեհէն ՚ի հուրն անշէջ : (\* Ուր որդն  
44 նոցա ոչ մեռանի և հուրն ոչ շիջանի) : \* Եւ  
եթէ սոն քո գայթաղեցուսցէ զքեզ . հատ  
ընկեա զնա ՚ի քէն . լաւ իցէ քեզ կող մտա-  
նել ՚ի կեանսն յախտենից , քան երկուս ոտս

ուներ՝ և անկանել 'ի գեհեն ('ի հուրն ան-  
 շէջ : \* Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի և հուրն 45  
 ոչ շիջանի) : \* Եւ եթէ ակն քո գայթաղէ 46  
 ցուցէ գբեզ, հան զնա 'ի բաց . լաւ իցէ  
 քեզ միով ակամբ մտանել յարքայութիւն  
 Աստուծոյ, քան երկուս աչս ուներ՝ և անկա-  
 նել 'ի գեհեն : \* Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի, 47  
 և հուրն ոչ շիջանի . \* զի ամենայն ինչ հրով 48  
 յաղեսցի, (և ամենայն ողջակէզ աղիւ յա-  
 զեսցի) : \* Բարւոք է աղ . և եթէ աղն ան 49  
 համեցի, ի՞նչ համեմեցի : Արդ դուք կա-  
 լարուք յանձինս ձեր զաղն, և խաղաղու-  
 թիւն արարէք ընդ միմեանս :

ԳԼՈՒԽ Ժ .

27

Եւ անտի յարուցեալ գայ 'ի կողմանս 1  
 Հրէաստանի՝ յայնկոյս Յորդանանու . և եր-  
 թայր դարձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ նա,  
 և որպէս սովոր էր միւսանգամ ուսուցանէր  
 զնոսա : \* Իսկ փարիսեցիքն մատուցեալ փոր- 2  
 ձելով հարցանէին զնա և ասէին, եթէ ար-  
 ժան իցէ առն զկին իւր արձակել : \* Եւ պա- 3  
 տախանի ետ նոցա և ասէ . զի՛նչ պատու իր-  
 եաց ձեզ Մովսէս : \* Եւ նորա ասեն . Մովսէս 4  
 հրաման ետ գիր մեկնելոյ գրել, և արձա-  
 կել : \* Պատախանի ետ Յիսուս և ասէ ցնո՞ 5  
 սա . վասն իստասրտութեան ձերոյ գրեաց  
 ձեզ զպատուիրանն զայն : \* Այլ 'ի սկզբանէ 6  
 արարածոց արու և էգ արար զնոսա Աստուած,

7 և ասէ . \* վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր  
 իւր և զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ :  
 8 \* Եւ եղիցին երկուքն 'ի մարմին մի, և այ-  
 նուհետեւ ոչ են երկու . այլ մարմին մի .  
 9 \* արդ՝ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի՝  
 10 մեկնեսցէ : \* Եւ 'ի տան դարձեալ աշա-  
 11 կերտքն զնոյն հարցին ցնա : \* Եւ ասէ ցնո-  
 սա . եթէ այր արձակեսցէ զկին իւր՝ և ա-  
 12 րացէ այլ, շնայ . \* և կին եթէ ելցէ յառ-  
 նէ իւրմէ՝ և եղիցի տուն այլում, շնայ :  
 13 \* Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի 26  
 ձեռն դիցէ նոցա . իսկ աշակերտքն սաստե-  
 14 ին այնոցիկ որ մատուցանէինն : \* Իբրեւ ե-  
 տես Յիսուս, բարկացեալ սաստեաց նոցա  
 և ասէ . թոյլ տուք մանկուոյդ գալ առ իս,  
 և մի արգելուք զդոսա . զի այդպիսեացդ  
 15 է արքայութիւն Աստուծոյ : \* Ամէն ասեմ  
 ձեզ, որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն Աստու-  
 16 ծոյ իբրեւ զմանուկ, ոչ մացէ 'ի նա : \* Եւ  
 առեալ զնոսա 'ի գիրկս՝ ձեռն եդ 'ի վերայ  
 17 և օրհնեաց զնոսա : \* Եւ ընդ ելանէն նո-  
 րա անտի 'ի ճանապարհ, ահաւասիկ ոմն  
 մեծատուն ընթացեալ 'ի ծուռր իջանէր,  
 հարցաներ ցնա և ասէր . վարդապետ բա-  
 րի, զի՛նչ արարից՝ զի զկեանս յաւիտեանա-  
 18 կանս ժառանգեցից : \* Եւ Յիսուս ասէ ցը-  
 նա . զի՞ ասես զիս բարի . չէք ոք բարի՝  
 19 բայց մի Աստուած . \* զպատուիրանս գիտես .  
 մի՛ նար, մի՛ սպանաներ, մի՛ գողանար, մի՛  
 սուտ վկայեր . պատուեա զհայր քո և զմայր :

\* Նա պատասխանի ետ և ասէ ցնա . վար- 20  
դապեա , զայդ ամենայն արարի 'ի մանկու-  
թենէ իմմէ , արդ՝ զի՛նչ եւս պակաս իցեմ :

\* Եւ Յիսուս հայեցեալ 'ի նա՝ սիրեաց զնա , 21  
և ասէ ցնա . մի ինչ պակաս է 'ի քէն . եթէ  
կամիս կատարեալ լինել , երթ՝ զոր ինչ ու-  
նիս վաճառեա և տուր աղքատաց , և ու-  
նիցիս գանձս յերկինս . և առ զխաչն և եկ՝  
զկնի իմ : \* Եւ նա խոժոռեալ ընդ բանն՝ գը- 22  
նաց տրտում , զի ունէր ինչս բազումս : \* Եւ 25  
հայեցեալ յայսկոյս յայնկոյս Յիսուս , ասէ  
ցաշակերտսն . զիարդ դժուարին է՝ որ զինչսդ  
ունին , մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ :

\* Եւ աշակերտքն զարմացեալ էին 'ի վերայ 24  
բանիցն նորա . իսկ Յիսուս դարձեալ պա-  
տասխանի ետ նոցա և ասէ . որդեալք , ո՞ր-  
չափ դժուարին է յուսացելոց յինչս՝ մտանել  
յարքայութիւն Աստուծոյ . \* զիւրին է մալ- 25  
խոյ ընդ ծակ ասղան անցանել , քան մեծա-  
տան յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել : \* Եւ 26  
նորա առաւել եւս զարմանային՝ և ասէին  
ընդ միմեանս . իսկ ո՞ կարացէ ապրել :

\* Հայեցեալ ընդ նոսա Յիսուս՝ ասէ . առ 'ի 27  
մարդկանէ այդ անհնարին է , այլ ո՛չ առ 'ի  
Աստուծոյ :

22 \* Սկսաւ ասել ցնա Պետրոս . ահաւասիկ 28  
մեք թողաք զամենայն , և եկաք զկնի քո :  
\* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . ամէն ա- 29  
սեմ՝ ձեզ , ոչ որ է որ եթող զտուն , կամ զեղ-  
բարս կամ զքորս , կամ զհայր կամ զմայր ,

կամ զորդիս , կամ զագարակս՝ վասն իմ կամ  
30 վասն աւետարանին , \* եթէ ոչ առնուցու հա-  
րիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի՝ տու-  
նըս , և եղբարս , և քորս , և մայր , և որ-  
դիս , և ագարակս հալածանօք հանդերձ , և  
յաշխարհին որ դալոց է՝ զկեանսն յաւի-  
31 տենականս : \* Զի բազումք եղիցին առաջինք  
32 յետինք , և յետինք առաջինք : \* Եւ էին  
'ի ճանապարհի մինչդեռ ելանէին յերու-  
սաղէմ , և երթայր-Յիսուս առաջի քան ըզ-  
նոսա , և զարմացեալ էին որ զհետն երթա-  
լին , և երկնչէին :

Եւ առեալ միւսանդամ զերկոտասանսն 25  
առանձինն՝ սկսաւ ասել նոցա զինչ անցք  
33 անցանելոց իցեն ընդ նա . \* Թէ ահաւասիկ  
ելանէմք յերուսաղէմ , և որդի մարդոյ մատ-  
նեացի քահանայապետիցն և դպրոց , և դա-  
տեսցեն զնա 'ի մահ , և մատնեսցեն զնա  
34 հեթանոսաց . \* և կատակեցեն զնովաւ , և  
հարկանիցեն զնա , և թքանիցեն 'ի նա , և  
35 սպանցեն , և յերկր առուր յարկցէ : \* Եւ  
երթային առ նովաւ Յակովբոս և Յովհան-  
նէս՝ որդիքն զԵբեդեայ , և ասեն ցնա .  
վարդապետ , կամիմք զի զոր ինչ խնդրես-  
36 ցուք 'ի քէն՝ արսուցես մեզ : \* Եւ նա ասէ  
ցնոսա . զի՛նչ կամիք յինէն՝ զի արարից ձեզ :  
37 \* Եւ նորա ասեն ցնա . տուր մեզ՝ զի նրստ-  
ցուք մի յաջմէ քումմէ և մի յահեկէ 'ի  
38 փառսն քումմ : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և  
ասէ ցնոսա . ո՛չ գիտէք զինչ խնդրէք , կա-

րէք ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոց եմ,  
 կամ զմկրտու թիւնն մկրտել՝ զոր ես մկրտե-  
 րոց եմ: \* Եւ նորա ասեն ցնա, կարեմք: 39  
 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. զբաժակն՝ զոր ես  
 ըմպելոց եմ՝ ըմպիցէք, և զմկրտու թիւնն՝  
 զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք. \* այլ նրս 40  
 տուցանել ընդ աջմէ իմմէ և ընդ ահեկէ՝  
 ոչ է իմ տալ, այլ որոց պատրաստեալ իցէ:  
 \* Եւ լուեալ զայն տասանցն, սկսան բար 41  
 կանալ Յակովբայ և Յովհաննու: \* Եւ Յիսուս 42  
 կոչեաց զնոսա առ ինքն, և ասէ ցնոսա. դի-  
 տէք՝ զի որ յանուան իշխանքն են հեթանո-  
 սաց, տիրեն նոցա. և մեծամեծք նոցա իշ-  
 խեն նոցա: \* Ոչ նոյնպէս իցէ և ՚ի ձերում 43  
 միջի. այլ որ կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ լինել, ե-  
 ղիցի ձեր պաշտօնեայ. \* և որ կամիցի ՚ի 44  
 ձէնջ առաջին լինել, եղիցի ամենեցուն ծա-  
 ուայ: \* Քանզի և որդի մարդոյ ոչ եկն առ 45  
 նուր պաշտօն, այլ պաշտել, և տալ զանձն  
 իւր փրկանս փոխանակ բազմաց:

ԵԿ \* Եւ քան յԵրիբով. և ընդ ելանելն նո 46  
 րա յԵրիբովէ աշակերտօքն, և բազում ժո-  
 ղովրդով. որդի Տիմէի Բարտիմէոս կոյր նրս  
 տէր մուրացիկ յանցս ճանապարհի: \* Իբրեւ 47  
 լուաւ թէ Յիսուս նազովրեցի է, սկսաւ ա-  
 ղաղակել և ասել. որդի Դաւթի Յիսուս,  
 ողորմեաց ինձ: \* Եւ սաստէին նմա բազումք 48  
 զի լուեացէ. և նո առաւել եւս աղաղակեր.  
 որդի Դաւթի, ողորմեաց ինձ: \* Չտեղի առ 49  
 Յիսուս, և հրամայեաց կոչել զնա. կոչեն

զկոյրսն՝ և ասեն ցնա. բաջալերեաց, արի՛  
 50 կոչէ զքեզ: \* Եւ նորա ընկեցեալ զձորձս  
 51 իւր, յարեաւ եկն առ Յիսուս: \* Պատաս-  
 խանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. զի՛նչ կամիս  
 թէ արարից քեզ. ասէ ցնա կոյրն. Ռաբ-  
 52 բունի, զի բացայց: \* Եւ Յիսուս ասէ ցնա.  
 երթ, հաւատք քո կեցուցին զքեզ: Եւ  
 վաղվաղակի բացաւ, և երթայր զհետ նորա  
 ՚ի ճանապարհին:

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

- 1 Եւ յորժամ մերձ եղեն յԵրուսաղէմ ՚ի  
 Բեթփագէ և ՚ի Բեթանիա մօտ ՚ի լեառն ձի-  
 թենեաց, առաքէ երկուս յաշակերտաց ան-
- 2 տի, \* և ասէ ցնոսա. երթայք դուք ՚ի  
 գեօղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ, և նոյն ժամայն  
 իբրեւ մտանէք ՚ի նա, գտանէք յաւանակ  
 մի կապեալ. յորոյ վերայ ոչ որ ՚ի մարդկա-
- 3 նէ նստաւ, լուծէք զնա և ածէք: \* Եւ ե-  
 թէ որ ասացէ ձեզ՝ եթէ զի՞ լուծանէք  
 զյաւանակդ, ասասջիք եթէ տեսն իւրում  
 պիտոյ է. և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա
- 4 այսր: \* Չոգան և գտին զյաւանակն կապ-  
 եալ առ դուրս արտաքոյ ՚ի փողցի անդ, և
- 5 լուծին զնա: \* Եւ ոմանք յորոց անդն կա-  
 յին, ասեն ցնոսա. զի՞ դորձէք, զի՞ լուծա-
- 6 նէք զյաւանակդ: \* Եւ նորա ասեն ցնոսա  
 որպէս ասացն Յիսուս. և թոյլ ետուռն նոցա:
- 7 \* Ածեն զյաւանակն առ Յիսուս. և սրկա-

նեն 'ի վերայ նորա հանդերձս, և նստաւ 'ի վերայ նորա : \* Եւ բազումք զհանդերձս իւր 8  
 ըեանց տարածանէին 'ի վերայ ճանապարհին, և այլք ոսոս 'ի ծառոց հատանէին՝ և արկանէին զճանապարհաւն : \* Եւ որ առաջին 9  
 և զինի երթային՝ աղաղակէին և ասէին . ովսաննա բարձրելոյն . \* օրհնեալ որ դատդ յա 10  
 նուն Տեառն . օրհնեալ թագաւորու թիւնդ եկեալ հօր մերոյ Գաւթի . խաղաղութիւն յերկինս և փառք 'ի բարձունս : \* Եւ եմուտ 11  
 Յիսուս յերուսաղէմ 'ի տաճարն, և հայեցաւ շուրջ զամենեքումք . և զի էր երեկոյսցեալ ժամն, ել 'ի Բեթանիա երկուտասնիւքն հանդերձ :

ԷԲ \* Եւ 'ի վաղիւ անդր մինչդեռ ելանէին 12  
 'ի Բեթանիա՝ քաղցեաւ . \* Եւ ետես թղենի 13  
 մի 'ի բացուստ տերեւալից . և եկն՝ թէ գըտանիցէ ինչ 'ի նմա . և իբրեւ եկն 'ի նա, ոչինչ եգիտ՝ բայց միայն տերեւ . զի ոչ իսկ էր ժամանակ թղոյ : \* Պատասխանի ետ և 14  
 ասէ ցնա, մի՛ եւս որ յաւիտեան 'ի քէն պըտուող կերիցէ : Եւ լսէին աշակերտքն նորա : \* Գան յերուսաղէմ . և մտեալ 'ի տաճարն՝ 15  
 սկսաւ հանել զվաճառականսն և զգնոցս՝ որ էին 'ի տաճարին . և զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց, և զաթոռս աղանէվաճառացն կործանեաց . \* և ոչ թողոյր՝ եթէ որ 16  
 անօթ ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն : \* Եւ 17  
 ուսուցանէր ցնոսա և ասէր . գրեալ է, տունդ իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն

հեթանոսաց, և դուք արարիք զդա այլս 18  
 աւաղակաց : \* Լուան քահանայապետքն և դպիրք, և խնդրէին թէ որպէս կորուսեն զնա, բայց երկնչէին 'ի նսանն . զի ամենայն ժողովուրդն զարմացեալ էր ընդ ուսումն նորա : \* Եւ իբրեւ երեկոյ լինէր՝ արտաքոյ 19  
 քան զքաղաքն ելանէին : \* Եւ մինչդեռ այգուցն առ նովաւ անցանէին, տեսին զթղե 20  
 նին ցամաքեալ յարմատոց : \* Յիշեաց Պետրոս և ասէ ցնա . Ռաբբի, ահաւասիկ թղե 21  
 նին զոր անիծեր՝ ցամաքեցաւ : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . եթէ ու 22  
 նիցիք զհաւատսն Աստուծոյ, \* ամէն ասեմ ձեզ, որ որ ասիցէ լերինս այամիկ՝ բարձիր և անկիր 'ի ծով, և ոչ երկմտիցէ 'ի սրտի իւրում, այլ հաւատայցէ՝ թէ զոր ասեն լինի, 23  
 24 եղիցի նմա զոր ինչ և ասիցէ : \* Վասն այսուրիկ ասեմ ձեզ . զամենայն ինչ վասն որոյ աղօթս արարեալ խնդրիցէք և հաւատայցէք 25  
 թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ : \* Եւ յորժամ յաղօթս կայցէք, թողուցուք եթէ ունիցիք ինչ զուժքէ . զի և հայրն ձեր որ յերկինս 26  
 է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր : (\* Զի եթէ դուք ոչ թողուցուք, և ոչ Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր) : 27  
 \* Գան միւսանդամ յերուսաղէմ, և մինչ ԷԳ  
 դեռ 'ի տաճարի անդ զգնայր, գան առ նա 28  
 քահանայապետքն և դպիրքն և ծերք, \* և ասեն ցնա . որով իշխանութեամբ առնես զայդ, և ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ :

\* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ յնոսա . 29  
 Հարցից և ես զձեզ բան մի , տուք ինձ պատասխանի , և ես ասացից ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս : \* Մկրտութիւնն 30  
 Յովհաննու յերկնից էր՝ եթէ 'ի մարդկանէ , տուք ինձ պատասխանի : \* Խորհէին ընդ 31  
 միմեանս՝ և ասէին . եթէ ասեմք՝ եթէ յերկնից , ասէ ցմեզ՝ իսկ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա . \* այլ եթէ ասեմք՝ 'ի մարդկանէ , եր- 32  
 կընչիմք 'ի ժողովրդեանէն . զի ամենեքին գիտէին զՅովհաննէս՝ թէ մարգարէ էր : \* Պա- 33  
 տասխանի ետուն և ասեն ցՅիսուս . չգիտեմք : Եւ Յիսուս ետ նոցա պատասխանի և ասէ . և ոչ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս :

### ԳԼՈՒԽ ԺԲ .

Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք և 1  
 ասել . Այլ մի տնկեաց այգի , և ած շուրջ զնովաւ ցանօք , և գուբ հնձան փորեաց , և շինեաց աշտարակ , և ետ զնա ցմշակս , և զնաց 'ի տար աշխարհ : \* Եւ առաքեաց սու 2  
 մշակսն 'ի ժամանակի ծառայ մի , զի 'ի մշակաց անտի առցէ 'ի պտողոյ այգւոյն : \* Եւ նո- 3  
 ցա կալեալ՝ գան հարին զնա , և արձակեցին ունայն : \* Դարձեալ առաքեաց առ նոսա 4  
 այլ ծառայ . և զնա կառափնատեցին՝ և արձակեցին անարդեալ : \* Եւ դարձեալ այլ ա- 5  
 ճաքեաց , և զնա սպանին . և զբազումս այլս ,

զոմանս հարկանէին և զոմանս սպանանէին :  
 6 \* Ապա որդի մի էր իւր սիրելի . զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ , և ասէ . Թերեւս ա-  
 7 մաչեացեն յորդւոյ աստի իմմէ : \* Իսկ մշակքն իբրեւ տեսին զնա թէ գայ՝ ասեն ցըմիմեանս . սա է ժառանգն , եկայք սպանցուք զսա , և մեր լիցի ժառանգութիւնն :  
 8 \* Եւ կալեալ զնա սպանին , և հանին արտա-  
 9 թոյ այգւոյն : \* Արդ՝ զինչ արացէ տէր այգւոյն : Եկեաց և կորուսցէ զմշակսն , և տացէ  
 10 զայգին 'ի ձեռս այլոց : \* Եւ ոչ զգիրն զայն իցէ ընթերցեալ ձեր , թէ զվէմս զոր անարգեցին շինողքն , նա եղեւ գլուխ անկեան ,  
 11 \* 'ի Տեսառնէ եղեւ այս և է սքանչելի յայս  
 12 մեր : \* և խնդրէին զնա ունել , և երկեան 'ի ժողովրդեանէ անտի , զի գիտացին թէ առ նոսա ասաց զառակն . և թողին զնա և զնա-  
 13 ցին : \* Եւ առաքեն առ նա զոմանս 'ի փարիսեցւոց անտի և 'ի հերովդիսնոսաց , զի  
 14 զնա որասացեն բանիւ : \* Եւ նոքա եկեալ հարցանէին զնա նենգութեամբ և ասէին . վարդապետ , գիտեմք զի ճշմարիտ ես , և ոչ ինչ փոյթ է քեզ զումեքէ . զի ոչ հայիս յերեսս մարդկան , այլ ճշմարտութեամբ զձանապարհն Աստուծոյ ուսուցանես , արդ ասա մեզ . արժան է հարկս տալ կայսեր՝ ե-  
 15 թէ ոչ . տացումք՝ եթէ ոչ տացուք : \* Եւ Յիսուս գիտաց զկեղծաւորութիւն նոցա , ասէ յնոսա . զի փորձէք զիս , կեղծաւորք . բե-  
 16 ղէք ինձ դահեկան մի զի տեսից : \* Եւ նո-

քա բերին : Եւ ասէ ջնոսա . ոյր է պատկերս  
այս կամ գիր . Եւ նորա ասեն ջնա . կայսեր :  
\* Պատասխանի ետ Յիսուս , և ասէ ջնոսա . 17  
Երթայք տուք զկայսերն՝ կայսեր , և զԱստու-  
ծոյն՝ Աստուծոյ : Եւ զարմացան ընդ նա :  
էր <sup>էր</sup> \* Քան առ նա սաղուկեցիքն որ ասեն՝ 18  
Թէ չիք յարութիւն . հարցանէին ջնա և ա-  
սէին . \* վարդապետ , Մովսէս գրեաց մեզ , 19  
եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի , և թողու-  
ցու կին՝ և որդի ոչ թողուցու , զի առցէ  
եղբայր նորա զկին նորա , և յարուսցէ զա-  
ւակ եղբօր իւրում : \* Արդ՝ եղբարք եօթն է- 20  
ին առ մեզ . առաջինն առ կին և մեռաւ ,  
և ոչ եթող զաւակ . \* և երկրորդն առ ըզ- 21  
նոյն՝ և մեռաւ , և ոչ նա եթող զաւակ .  
նոյնպէս և երրորդն առ զնոյն . \* և եօթ- 22  
նեքեան իսկ , և ոչ թողին զաւակ . յետ ա-  
մենեցուն մեռաւ և կինն : \* Արդ՝ ՚ի յարու- 23  
թեանն յորժամ յառնիցեն , ոյր ՚ի նոցանէ  
լինիցի կինն . զի եօթնեքեան կալան զնա  
կին : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ջը- 24  
նոսա . ոչ վասն այգորիկ իսկ մուրեալ էք ,  
զի ոչ գիտէք զգիրս և ոչ զգորութիւնն Աս-  
տուծոյ : \* Զի յորժամ ՚ի մեռելոց յարիցեն , 25  
ոչ արք կանայս առնեն , և ոչ կանայք ա-  
րանց լինին . այլ իբրեւ զհրեշտակս իցեն՝ որ  
յերկինս են : \* Այլ վասն յարութեան մե- 26  
ռելոց զի յառնեն , ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր  
՚ի գիրսն Մովսէսի՝ ՚ի սորենուոյն . որպէս ա-  
սաց ջնա Աստուած . ես եմ ասէ , Աստուած

Աբրահամու , և Աստուած Իսահակայ , և  
27 Աստուած Յակովբայ . \* և ոչ է Աստուած  
մեռելոց՝ այլ կենդանեաց . և արդ՝ դուք յոյժ  
28 մուրեալ էք : \* Եւ մատուցեալ մի ոմն ՚ի  
դպրացն՝ լսէր նոցա մինչ վիճէինն . իբրեւ  
ետես եթէ բարուք ետ նոցա զպատասխա-  
նին , եհարց ջնա և ասէ . ոյր պատուիրան է  
29 առաջին : \* Եւ Յիսուս ասէ ջնա . առաջին  
քան զամենայն՝ լուր Իսրայէլ Տէր Աստուած  
30 մեր՝ Տէր մի է . \* և սիրեսցես զՏէր Աստուած  
քո յամենայն սրտէ քումմէ , և յամենայն  
անձնէ քումմէ , և յամենայն մտաց քոց , և  
յամենայն զօրութենէ քումմէ . այս է առա-  
31 ջին պատուիրան : \* Եւ երկրորդն նման սմին .  
սիրեսցես զընկերքո՝ իբրեւ զանձն քո . մեծ  
32 քան զսոսա այլ պատուիրան ոչ գոյ : \* Եւ ասէ  
ջնա դպիրն . բարուք է վարդապետ . ճշմար-  
տութեամբ ասացեր՝ թէ մի է Աստուած , և  
33 ոչ գոյ այլ բաց ՚ի նմանէ . \* և սիրելն զնա յա-  
մենայն սրտէ , և յամենայն զօրութենէ , և  
յամենայն մտաց , և սիրելն զընկերն իբրեւ  
զանձն , առաւել է քան զողջակէզս և զզո-  
34 հըս : \* Եւ տեսեալ Յիսուսի թէ իմաստու-  
թեամբ ետ զպատասխանին՝ ասէ ջնա . չէս  
հեռի յարքայութենէ Աստուծոյ : Եւ ոչ  
եւս որ իշխէր ինչ հարցանել ջնա :  
35 \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ՝ մինչ էս  
ուսուցանէր ՚ի տաճարին . զիմարդ ասեն դը-  
36 պիւրն՝ եթէ Քրիստոսն որդի Գաւթի է . \* և  
ինքն Գաւթի հոգւովն սրբով ասէ . ասաց

Տէր ցՏէր իմ, նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչեւ եդից զԹշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց: \* Արդ՝ եթէ ինքն իսկ Գաւիթ զնա Տէր 37 կոչէ, զիմարդ իցէ որդի նորա: Եւ բազում ժողովուրդ լսէր նմա քաղցրութեամբ: \* Եւ 38 ասէր ուսուցանելով ՚ի վարդապետութեան իւրում. զգոյշ լերուք ՚ի դպրաց անտի՝ որ կամին ՚ի հանդերձս երեւելիս շրջել, զնա խողջոյնս խնդրել ՚ի հրապարակս. \* և զնա 39 խաթոռս ՚ի ժողովուրդս, և զգահագլուխս յընթրիս. \* որ ուտեն դառնս այրեաց, 40 պատճառանօք յերկարեալ զաղօթս, զի աւելի եւս դատաստանս ընկալցին: \* Կայր 41 Յիսուս ընդդէմ գանձանակին, տեսանէր թէ զիմարդ ժողովուրդն արկանէր պղինձ ՚ի գանձանակն. և բազում մեծատունք արկին բազում ինչ: \* Եկն այր մի՝ և արկ երկուս 42 լումայս, որ է նաքարակիտ մի: \* Եւ կոչեց 43 եալ առ ինքն զաշակերտոն՝ ասէ ցնոսա. աւմէն ասեմ ձեզ, զի այրին այն տառապեալ շատ արկ քան զամենեօտան որ արկին ՚ի գանձանակն. \* քանզի ամենեքին յաւելոր 44 դաց իւրեանց արկին, այլ նա ՚ի չքաւորութենէ իւրմէ՝ զամենայն ինչ զոր ունէր՝ արկ գոյիւ չափ զկեանս իւր:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.



Եւ յերանելն նորա ՚ի տաճարէ անտի, աւ 1 սէ ցնա մի յաշակերտացն նորա. վարդաւ

պետ, տես որպիսի են քարինքս, և որպիսի 2 սի շինուածք: \* Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ. տեսանէս զայդ ամենայն շինուածս, ամեն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ թողցի այդք քար ՚ի քարի վերայ՝ որ ոչ քակտեսցի: 3 \* Եւ մինչ նստէր նա ՚ի լերինն ձիթենեաց յանդիման տաճարին, հարցանէին ցնա աւանձինն՝ Պետրոս և Յակովբոս և Յովհան 4 նէս և Անդրէաս: \* Ասա մեզ՝ երբ լինիցի այդ, և զի՞նչ նշան է՝ յորժամ կատարելոց 5 իցէ այդ ամենայն: \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. զգոյշ կացէք, մի՛ որ 6 զձեզ խաբեսցէ. \* զի բազումք եկեսցեն յանուն իմ և ասիցեն՝ թէ ետ եմ Քրիստոսն, և 7 զբազումս մտորեցուցեն: \* Այլ յորժամ լսիցէք պատերազմունս և համբաւս պատերազմաց՝ մի՛ խռովիցիք, զի պարտ է լինել. 8 բայց չեւ է կատարածն: \* Զի յարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թագաւորութիւն ՚ի թագաւորութեան վերայ, և եղիցին շարժումնք ՚ի տեղիս տեղիս, սովք և սրածութիւնք և խռովութիւնք. այլ այն ամենայն սկիզբն է 9 երկանց: \* Եւ զձեզ իսկ մատնեսցեն յատեանս, և ՚ի ժողովուրդս տանջիցիք, և առաջի դատաւորաց և թագաւորաց կայցէք վասն 10 իմ ՚ի վկայութիւն նոցա. \* և ամենայն հետ թանրաց. բայց նախ պարտ է աւետարանիս 11 քարոզել: \* Այլ յորժամ տանիցին զձեզ մատնել, մի՛ յառաջագոյն հոգայցէք, և մի՛ զմտաւ ածիցէք թէ զի՞նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ

տացի ձեզ 'ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսի-  
 ցէք . զի ոչ դուք էք որ խօսիցէքն՝ այլ հո-  
 զին սուրբ : \* Մատնեցէ եղբայր զեղբայր 'ի 12  
 մահ , և հայր՝ զորդի . և յարիցեն որդէք 'ի  
 վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա . \* և ե- 13  
 ղիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն ան-  
 ուան իմոյ . այլ որ համբերեսցեն իսպառ՝  
 նա կեցցէ : \* Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղղ- 14  
 ծուծիւն աւերածին՝ զի կայցէ 'ի տեղւոջ  
 ուր չիցէ արժան . որ ընթեռնուն 'ի միտ առ-  
 ցէ : Յայնժամ որ 'ի Հրէաստանի իցեն՝ փա- 15  
 խիցեն 'ի լերինս . \* և որ 'ի վերայ տանեացն  
 իցէ՝ մի իջցէ 'ի տուն , և մի մտցէ բառնալ  
 ինչ 'ի տանէ իւրմէ . \* և որ յադարակին ի- 16  
 ցէ՝ մի դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր :  
 \* Բայց վայ իցէ յղեաց և ստնտուաց յաւուր- 17  
 սրն յայնոսիկ : \* Յաղօթս կացէք՝ զի մի՛ ձմե- 18  
 րանի լինիցի այն : \* Եղիցին աւուրքն այնորիկ 19  
 նեղուծեանց , որպիսի ոչ եղեն երբէք այն-  
 պիսիք 'ի սկզբանէ արարածոց մինչեւ ցայժմ ,  
 և մի՛ այլ լիցին : \* Եւ եթէ ոչ էր կարճեալ 20  
 Աստուծոյ զաւուրսն զայնոսիկ՝ վասն ընտ-  
 րելոց իւրոց , ոչ ապրէր ամենայն մարմին . այլ  
 փասն ընտրելոցն զորս ընտրեաց՝ կարճեաց  
 զաւուրսն զայնոսիկ : \* Յայնժամ եթէ որ ա- 21  
 սիցէ ձեզ՝ եթէ ահաւասիկ է Քրիստոսն կամ  
 աւանիկ , մի՛ հաւատայցէք : \* Զի յարիցեն 22  
 սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք , և տա-  
 ցեն նշանս և արուեստս՝ առ 'ի մտրեցուցա-  
 նելոյ եթէ հնար ինչ իցէ և զընտրեալսն :

23 \* Բայց դուք զգոյշ լերուք . ահաւասիկ յա-  
 24 ռաջագոյն ասացի ձեզ զամենայն : \* Այլ յա-  
 ւուրսն յայնոսիկ յետ նեղուծեան այնորիկ՝  
 արեգակն խաւարեսցի , և լուսին ոչ տացէ  
 25 զլոյս իւր . \* և աստեղք յերկնից թօթափես-  
 ցին , և զօրուծիւնք յերկինս՝ շարժեսցին :  
 26 \* Եւ յայնժամ տեսցեն զորդի մարդոյ ե-  
 կեալ ամպովք՝ զօրուծեամբ և փառօք բաղ-  
 27 մօք : \* Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակս  
 իւր , և ժողովեսցէ զընտրեալս իւր 'ի չորից  
 հողմոց՝ 'ի ծագաց երկրի մինչեւ 'ի ծագս  
 28 երկնից : \* Բայց դուք 'ի թզենւոյ անտի ուս-  
 ջիք զառակն . յորժամ տակաւ ոստքն նորա  
 կակղանայցեն , և տերեւ արձակիցի 'ի նմա ,  
 29 գիտէք թէ մերձ է ամառն . \* նոյնպէս և  
 դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն  
 եղեալ , գիտասջիք թէ մերձ է առ դուրս :  
 30 \* Ամէն ասեմ ձեզ , թէ ոչ անցցէ ազգս այս՝  
 31 մինչեւ այս ամենայն եղիցի : \* Երկինք և եր-  
 կիր անցցեն , և բանք իմ՝ ոչ անցանիցեն :  
 32 \* Այլ փասն աւուրսն այնորիկ և ժամու՝ ոչ որ  
 գիտէ , ոչ հրեշտակք յերկինս՝ և ոչ որդի ,  
 33 բայց Հայր միայն : \* Զգոյշ եղերուք , սկե-  
 ցէք և կացէք յաղօթս . զի ոչ գիտէք երբ  
 34 ժամանակն իցէ : \* Արպէս այր մի գնացեալ  
 'ի տար աշխարհ , թողուցու զտուն իւր , և  
 տացէ ծառայից իւրոց իշխանուծիւն , և իւ-  
 րաքանչիւր զգործս իւր , և դռնապանին  
 35 պատուէր տայցէ , զի արթուն լինիցի : \* Արդ՝  
 արթուն կացէք , զի ոչ գիտէք երբ Տէր

տանն գայցէ , յերեկորեայ՝ եթէ 'ի յէջ գի-  
 շերի , եթէ 'ի հաւախօսի՝ եթէ ընդ առա- 36  
 ւօտս . \* գուցէ եկեալ յանկարծակի գտաւ  
 նիցէ զձեզ 'ի քուն : \* Բայց զոր ձեզդ ասեմ , 37  
 ամենեցուն ասեմ՝ արթուն կացէք :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

Եւ էր Զատիկն և բաղարջակերք յետ եր- 1  
 կուց աւուրց . խնդրէին քահանայապետքն և  
 դպիրք՝ եթէ զիւրդ զնա նենգաւ կալեալ  
 սպանանիցեն . \* Բայց ասէին՝ Թէ մի 'ի տօնի 2  
 աստ , զի մի խռովութիւն լինիցի 'ի ժողովը-  
 դեանն : \* Եւ մինչ էր 'ի Բեթանիա 'ի տան 3  
 Սիմօնի բորոտի բազմեալ , եկն կին մի որ ու-  
 նէր շիշ իւղոյ նարդեան ազնուի մեծագնոյ ,  
 և բեկեալ զշիշն՝ եհեղ 'ի վերայ գլխոյ նորա :  
 \* Եւ աշակերտքն զչարէին և ասէին . ընդէր 4  
 եղեւ կորուստ իւղոյդ այդորիկ : \* մարթ 5  
 էր զայդ իւղ վաճառել աւելի քան երեք-  
 հարիւր դահեկանի , և տալ աղքատաց . և  
 զայրանային նմա յոյժ : \* Եւ Յիսուս ասէ 6  
 ցնտա . Թոյլ տուք դմա . զի աշխատ առ-  
 նէք , զի գործ մի բարի գործեաց դա յիս .  
 \* յամենայն ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ու- 7  
 նիք . և յորժամ կամիք՝ կարող էք առնել  
 նոցա բարիս . այլ զիս ոչ յամենայն ժամ  
 ընդ ձեզ ունիք : \* Իս զոր ունէրդ՝ արար . 8  
 յառաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ 'ի նշան  
 պատանաց : \* Ամէն ասեմ ձեզ . ուր և քա- 9

րողեսցի աւետարանս այս ընդ ամենայն աշ-  
 խարհ , և զոր արար դա՝ խօսեսցի վասն յի-  
 10 շատակի դորին : \* Եւ Յուդա Սկարիօվտացի  
 մի յերկրօտասանից անտի՝ գնաց առ քահա-  
 11 նայապետն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա : \* Նո-  
 քա իբրեւ լուան՝ խնդացին , և խոստացան  
 տալ նմա արծաթ . և խնդրէր՝ Թէ զիւրդ  
 պարապով մատնեսցէ զնա :  
 12 \* Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակե-  
 րացն յորժամ զզատիկն զենուին , ասեն ցը-  
 նա աշակերտքն . ուր կամիս՝ երթիցուք պատ-  
 13 րաստեսցուք , զի կերիցես զզատիկն : \* Եւ  
 առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ  
 ցնտա , երթայք 'ի քաղաք՝ և իբրեւ մտա-  
 նիցէք 'ի քաղաքն՝ պատահեսցէ ձեզ այր մի  
 որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի , երթայք զհետ  
 14 նորա . \* և յոր տուն մտանիցէ , ասասջիք  
 ցտանուտէրն . վարդապետ ասէ՝ ուր են ի-  
 ջեւանքն , ուր աշակերտօքս ուտիցեմ զզա-  
 15 տիկն . \* և նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի  
 մեծ զարդարեալ . անդ պատրաստեսջիք  
 16 մեզ : \* Եւ գնացին պատրաստել աշակերտքն  
 նորա . եկին 'ի քաղաքն , և գտին որպէս ա-  
 սացն նոցա . և պատրաստեցին զզատիկն :  
 17 \* Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ՝ գայ երկրօտասա-  
 18 նիւքն հանդերձ : \* Եւ իբրեւ բազմեցան և  
 դեռ ուտէին , ասէ Յիսուս . ամէն ասեմ  
 ձեզ՝ զի մի ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս . որ  
 19 ուտէ իսկ ընդ իս : \* Եւ նոքա սկսան տըրտ-  
 մել և ասել մի ըստ միջէ . միթէ ես իցեմ ,

և միւսն՝ միթէ էս իցեմ: \* Նա պատասխաւ 20  
 նի ետ և ասէ ցնոսա . մի յերկոտասանից  
 պատի , որ միեաց ընդ իս 'ի սկաւառակդ :  
 \* Այլ որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս և գրեալ 21  
 է վասն նորա . բայց վայ իցէ մարդոյն այն .  
 միկ՝ յոյր ձեռս որդին մարդոյ մատնեացի .  
 լաւ էր նմա՝ եթէ չէր իսկ ծնեալ մարդն  
 այն : \* Եւ մինչդեռ ուտէին , առեալ Յիսուս 22  
 սի հաց՝ օրհնեաց և եբեկ՝ ետ նոցա , և ա-  
 սէ . առէք՝ պղէ մարմին իմ : \* Եւ առեալ 23  
 բաժակ՝ գոհացաւ և ետ նոցա . և արբին 'ի  
 նմանէ ամենեքեան : \* Եւ ասէ ցնոսա . այս 24  
 է արիւն իմ նորոյ ուխտի , որ փոխանակ  
 բազմաց հեղանի : \* Ամէն ասեմ ձեզ , թէ ոչ 25  
 եւս յաւելից ըմպել 'ի բերոյ որթոյ մինչեւ  
 ցօրն յայն՝ յորժամ արբից զնա նոր յար-  
 քայութեան Աստուծոյ : \* Եւ գոհացեալ՝ ե- 26  
 վին 'ի լեառն ձիթենեաց :  
 \* Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . ամենեքին 27  
 գայթաղելոց էք յինէն յայսմ գիշերի . զի  
 գրեալ է , թէ հարից զհովիւն՝ և ոչխարքն  
 ցրուեացին : \* Այլ յետ յարութեան իմոյ՝ 28  
 յառաջագոյն երթայցքան զձեզ 'ի Գալիլեա :  
 \* Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա . 29  
 Թէպէտ և ամենեքին գայթաղելոցին ,  
 այլ ես ոչ : \* Եւ ասէ ցնա Յիսուս . ամէն ա- 30  
 սեմ քեզ . թէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչ-  
 չեւ հաւու խօսեալ իցէ՝ երկցս ուրացիս զիս :  
 \* Իսկ Պետրոս առաւել եւս պնդէր և ա- 31  
 սէր . եթէ մեռանել եւս հասանիցէ ընդ-

վ. 2

քեզ , զքեզ ոչ ուրացայց : Նոյնպէս և ամե-  
 32 նեքեան ասէին : \* Գան 'ի գետոն՝ որում ա-  
 նուն էր Գեթսեմանի . և ասէ ցաշակերտսն .  
 նստարուք աստ՝ մինչև ես յաղօթս կացից :  
 33 \* Եւ առնու ընդ իւր զՊետրոս և զՅակովբոս  
 և զՅովհաննէս , և սկսաւ տխրել և հոգալ :  
 34 \* Յայնժամ ասէ ցնոսա . տրտում է անձն իմ  
 մինչև 'ի մահ . մնացէք աստ՝ և արթուն կա-  
 35 ցէք : \* Եւ մատուցեալ սակաւիկ մի յառաջ ,  
 անկաւ 'ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր . և  
 կայր յաղօթս , զի եթէ հնար ինչ է՝ անցցէ  
 36 'ի նմանէ ժամն : \* Եւ ասէ . աբբա հայր ,  
 ամենայն ինչ քեզ հնարաւոր է , անցո զբա-  
 ժակս զայս յինէն . բայց ոչ որպէս ես կամիմ ,  
 37 այլ որպէս դու կամիս : \* Եւ գայ գտանէ զնո-  
 սա զի ննջէին , և ասէ ցՊետրոս . Սիմոն ,  
 ննջէս . ոչ կարացեր ժամ մի արթուն կալ :  
 38 \* Արթուն կացէք և յաղօթս կացէք , զի մի  
 մտջիք 'ի փորձութիւն . ոգիս յօժար է՝ բայց  
 39 մարմինս տկար : \* Եւ դարձեալ չոգաւ եկաց  
 40 յաղօթս , և զնոյն բանս ասաց : \* Գարձաւ  
 միւսանգամ անդրէն , և եգիտ զնոսա 'ի  
 քուն . քանզի էին աչք նոցա ծանրացեալ ,  
 և ոչ գիտէին թէ զինչ պատասխանի տայ :  
 41 ցեն նմա : \* Գայ երրորդ անգամ , և ասէ ցնո-  
 սա , ննջեցէք այսուհետև և հանգերուք ,  
 զի հասեալ է վախճան . եկն ժամ՝ և ահա  
 մատնի որդի մարդոյ 'ի ձեռս մեղաւորաց :  
 42 \* Օ՛ն արիք գնացուք , զի ահաւասիկ մեր-  
 43 ձեցաւ՝ որ մատնելոցն է զիս : \* Եւ մինչդեռ

նա զայն խօսէր , գայ Յուդա Սկարիփօտացի՝  
 մի յԵրկոտասանից անտի . և ընդ նմա ամ-  
 բոխ սուսերօք և բրօք , 'ի քահանայապե-  
 տիցն և 'ի դպրաց և 'ի ծերոց : \* Տուեալ էր 44  
 նշան մատնչին՝ և ասէր , ընդ որում ես համ-  
 բուրեցից՝ նա է , կալջիք զնա և տարջիք ըզ-  
 գուշութեամբ : \* Եւ մատուցեալ վաղվաղաւ 45  
 կի՛ր ասէ ցնա . Ռաբբի , Ռաբբի . և համ-  
 բուրեաց զնա : \* Եւ նորա արկին 'ինա ձեռս՝ 46  
 և կալան զնա : \* Եւ մի ոմն յայնցանէ որ ըզ- 47  
 նովաւն կային՝ ձգեաց սուր և եհար զծա-  
 ոայ քահանայապետին , և 'ի բաց եհան  
 զունկն նորա : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և 48  
 ասէ ցնոսա . իբրև 'ի վերայ աւաղակի ելլիք  
 սուսերօք և բրօք ունել զիս . \* Հանապազ 49  
 առ ձեզ էի և ուսուցանէի 'ի տաճարին , և  
 ոչ կալարուք զիս . այլ զի լցին գիրք մար-  
 գարէիցն : \* Յայնժամ թողին զնա աշակերտ 50  
 քրն ամենեքին և փախեան : \* Եւ ոմն երիւ- 51  
 տասարդ զհետ երթայր նորա՝ արկեալ զիւ-  
 բեաւ կտաւ մի 'ի մերկուց . ունէին զնա ե-  
 րիտասարդքն . \* և նորա թողեալ զկտաւն՝ 52  
 փախեաւ մերկ 'ի նոցանէ : \* Եւ տարան ըզ- 53  
 Յիսուս առ քահանայապետն Կայիափա . և  
 գային ընդ նմա ամենայն քահանայապետքն  
 և դպիրք և ծերք : \* Եւ Պետրոս երթայր 54  
 'ի հեռաստանէ զհետ նորա մինչև 'ի ներքս  
 իսկ 'ի դաւիթ քահանայապետին , և նստէր  
 ընդ սպասաւորսն և ջեռնոյր առ լուսովն :  
 \* Իսկ քահանայապետքն և ամենայն ատեաւ 55

նրն խնդրէին հակառակ Յիսուսի վկայութիւն  
 ինչ , զի սպանանիցեն զնա . և ոչ գտանէին :  
 56 \* Զի բազումք սուտ վկայութիւն վկայէին  
 զնմանէ , և նման միմեանց ոչ էին վկայու-  
 57 թիւնքն : \* Այլք յարուցեալ վկայէին սուտ  
 58 զնմանէ , և ասէին , \* Թէ մեք լուաք 'ի դը-  
 մանէ՝ զի ասէր . ես բակեցից զտաճարդ զայդ  
 ձեռագործ , և զերիս աւուրս շինեցից այլ՝  
 59 առանց ձեռագործի : \* Սակայն և այնպէս  
 60 չէր նման վկայութիւնն նոցա : \* Ապա յա-  
 րուցեալ քահանայապետն 'ի մէջ՝ հարցա-  
 նէր զՅիսուս և ասէր . ոչ ի՞նչ տաս պատաս-  
 61 խանի , զի՞նչ դորա զքէն վկայեն : \* Եւ նա  
 լուռ և եթ կայր , և չտայր ինչ պատասխանի :  
 Դարձեալ քահանայապետն հարցանէր զնա  
 կրկին անգամ և ասէր . դո՞ւ ես Քրիստոս  
 62 որդի Աստուծոյ օրհնելոյն : \* Պատասխանի ետ  
 Յիսուս և ասէ ցնա . դու ասացեր՝ թէ ես  
 եմ . բայց տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ  
 ընդ աջմէ զօրութեանն , և եկեալ ընդ ամպս  
 63 երկնից : \* Եւ քահանայապետն պատառեաց  
 վաղվաղակի զպատմուածանս իւր և ասէ . զի՞նչ  
 64 եւս պիտոյ են մեզ վկայք , \* ասա լուաք ա-  
 մենեքին զհայհոյութիւն 'ի բերանոյ դորա .  
 զի՞որդ թուի ձեզ : Եւ ամենեքեան դատաւ-  
 65 պարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ է : \* Եւ ու-  
 մանք սկսան թքանել ընդ երեսս նորա . ձորձ  
 զգլխով արկանել՝ կռփել և ասել . մարգա-  
 րէաց մեզ , Քրիստոսդ՝ ո՞վ է այն որ եհարն  
 զքեզ : Եւ սպասաւորքն ապտակս հանէին

նմա : \* Եւ Պետրոս մինչդեռ էր 'ի խոնարհ 'ի 66  
 գաւթին, դայ ազախին մի քահանայապետին,  
 \* և տեսանէ զնա զի ջեռնոյր . հայեցաւ ընդ 67  
 նա և ասէ . և դու ընդ Յիսուսի Նազովրեց-  
 ւոյ էիր : \* Նա ուրացաւ և ասէ . ոչ ճանա 68  
 չեմ և ոչ գիտեմ զինչ դուդ ասես : Եւ իբ-  
 բեւ եւ յարտաքին գաւթիթն , և հաւ խօսե-  
 ցաւ : \* Գարձեալ ետես զնա սպոխինն , և 69  
 սկսաւ ասել ցոյնոսիկ որ շուրջն կային , թէ  
 և սա 'ի նոցանէ է : \* Եւ նա դարձեալ ու 70  
 րացաւ : Եւ յետ սակաւ միոյ դարձեալ որ  
 շուրջն կային ասեն ց Պետրոս . արդարեւ և  
 դու 'ի նոցանէ ես , քանզի Գալիլեացի ես .  
 և խօսքդ իսկ քո նման են : \* Եւ նա սկսաւ 71  
 նզովել՝ երդնուլ և ասել , թէ ոչ գիտեմ  
 զայրն զորմէ դուքդ ասէք : \* Եւ նոյն ժա 72  
 մայն կրկին հաւ խօսեցաւ : Եւ յիշեաց  
 Պետրոս զբանն՝ զոր ասաց յնա Յիսուս , թէ  
 չեւ իցէ հաւու երկիցս խօսեալ՝ զի դու ե-  
 րիցս ուրացիս զիս . և սկսաւ լալ :

ԳԼՈՒԽ ԺԵ . Ժ

Եւ վազվազակի ընդ առաւօտն խորհուրդ 1  
 արարեալ քահանայապետիցն հանդերձ ծե-  
 րովքն և դպրօք՝ և ամենայն ատեանն ,  
 կապեցին զՅիսուս և տարան մատնեցին  
 Պիղատոսի : \* Եհարց զնա Պիղատոս և ա 2  
 սէ . դո՞ւ ես թագաւորն Հրէից : Նա պա-  
 տասխանի ետ նմա և ասէ . դու ասես : \* Եւ 3

չարախօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետ 4  
 քրն , և նա ոչինչ տայր պատասխանի : \* Իսկ  
 Պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա , ո՞չ ինչ  
 տաս պատասխանի . տես քանի ամբաստա- 5  
 նեն զքէն : \* Եւ Յիսուս այնուհետեւ ոչինչ  
 ետ պատասխանի , մինչեւ զարմանալ յոյժ 6  
 Պիղատոսի : \* Բայց ըստ տօնի արձակէր նոցա  
 7 զմի որ զկապեալ՝ զոր ինքեանք խնդրէին : \* Եւ  
 էր որում անուն էր Բարաբբաս կապեալ ընդ  
 խառովիչան , որոց 'ի խառովելն՝ այր մի սպան 8  
 եալ էր : \* Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել  
 ամբօխն և խնդրել՝ որպէս սովոր էր , զի ար 9  
 ձակեացէ նոցա զԲարաբբայն : \* Պատասխա-  
 նի ետ Պիղատոս և ասէ յնոսա . կամի՞ք զի  
 10 արձակեցից ձեզ զարբայն Հրէից : \* Քանզի  
 գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին զնա  
 11 քահանայապետքն . \* որք և զամբօխն հա-  
 ւանեցուցին՝ զի արձակեացէ նոցա զԲարաբ- 12  
 բայն : \* Գարձեալ պատասխանի ետ Պիղա-  
 տոս և ասէ յնոսա . իսկ զինչ կամիք թէ ա 13  
 բարից զարբայն Հրէից : \* Եւ նորա դարձ-  
 եալ աղաղակէին՝ յուզեալք 'ի քահանայա 14  
 պետիցն , 'ի խաչ հան զդա : \* Առէ յնոսա  
 Պիղատոս , զինչ ինչ չար արարեալ իցէ դու 15  
 րա : Եւ նորա առաւել եւս աղաղակէին և  
 ասէին . 'ի խաչ հան զդա : \* Իսկ Պիղատոս  
 իբրեւ զմիտս կամեցաւ հաճել զամբօխին ,  
 արձակեաց նոցա զԲարաբբայն , և զՅիսուս  
 16 գէ : \* Եւ զինուորքն տարան զնա 'ի ներքս

'ի գաւիթն՝ ուր հրապարակն էր, և կոչեն  
 միանգամայն զամենայն զգունդն. \* և զգե- 17  
 ցուցանեն նմա քղամիդ կարմիր և ծիրանիս,  
 և եղին 'ի գլուխ նորա պսակ արարեալ 'ի  
 փռոց. \* և սկսան ողջոյն տալ նմա և ասել. 18  
 ող էր, արքայդ Հրէից: \* Եւ ծեծէին զգը- 19  
 լուին եղեգամբ, և թքանէին ընդ երեսս,  
 և 'ի ծունր իջեալ երկիրպագանէին նմա:  
 \* Եւ իբրեւ կատակեցին զնա, մերկացուցին 20  
 զքղամիդն և զծիրանիս, և զգեցուցին նմա  
 զիւր հանդերձն, և ածին արտաքս՝ զի 'ի խաչ  
 հանցեն զնա: \* Եւ ունէին պահակ զՍիմոն 21  
 Ալւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր եկեայ յա-  
 գարակէ, զհայրն Աղէքսանդրի և Ռուփայ,  
 զի բարձցէ զխաչափայտն նորա: \* Եւ ածեն 22  
 զնա 'ի Գողգոթա տեղի մի՝ որ թարգմանի  
 տեղի կառափելոյ: \* Եւ տային նմա գինի 23  
 զմոսեալ, և նա ոչ առ, և հանին զնա 'ի  
 խաչ: \* Եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա, 24  
 արկեալ վիճակս 'ի վերայ՝ թէ ո՞ զինչ առ-  
 նուցու: \* Էր ժամերորդ՝ և հանին զնա 25  
 'ի խաչ: \* Եւ էր գիր վնասու նորա քրեալ, 26  
 թէ թագաւոր է Հրէից: \* Եւ ընդ նմա հա- 27  
 նին 'ի խաչ երկուս աւաղակս, մի ընդ աջմէ  
 և մի ընդ ահեկէ նորա: \* Եւ լցաւ գիրն որ 28  
 ասէ. թէ ընդ անորէնս համարեցաւ: \* Եւ 29  
 որք անցանէինն՝ հայհոյէին զնա՝ շարժեալ  
 զգլուխս իւրեանց, և ասէին. վահ, որ քա-  
 կէիր զտաճարն՝ և զերիս աւուրս շինէիր. \* 30  
 ասրեցո զանձն քո և էջ 'ի խաչէդ: \* Նոյն 31

պէս և քահանայապետից այսն արարեալ՝  
 ընդ միմեանս հանդերձ գպրօքն ասէին.  
 զայլս ասրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ասրե-  
 32 ցուցանել: \* Քրիստոսդ արքայդ Իսրայէլի,  
 իջե այժմ 'ի խաչէ այտի, զի տեսցուք և  
 հաւատասցուք դմա. և որ ընդ նմա 'ի խաչն  
 33 ելեալ էին՝ նախատէին զնա: \* Եւ իբրեւ  
 վեց ժամ եղեւ՝ խաւար կալաւ զամենայն  
 34 երկիր մինչեւ ցինն ժամ: \* Եւ յիններորդ  
 ժամուն աղաղակեաց Յիսուս 'ի ձայն մեծ,  
 և ասէ. էլի, էլի, լամա սաբաբթանի. որ  
 թարգմանի, Աստուած իմ, Աստուած իմ,  
 35 ընդէր թողեր զիս: \* Եւ ոմանք 'ի նոցանէ  
 որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրեւ լուան, ա-  
 36 սէին՝ թէ զՆդիա կարդայ: \* Եւ ընթացեալ  
 մի ոմն՝ ելից սպունդ մի քացախով. և հար-  
 եալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա, և ասէ.  
 թոյլ տուր, տեսցուք՝ գայ Նդիա իջուցա-  
 37 նել գդա: \* Եւ Յիսուս արձակեաց ձայն մեծ՝  
 38 և եհան զոգի: \* Եւ վարագոյր տաճարին  
 պատռեցաւ յերկուս 'ի վերուստ մինչեւ 'ի  
 39 խոնարհ: \* Եւ տեսեալ հարիւրապետին որ  
 կայր անդ՝ եթէ աղաղակեաց և եհան զո-  
 գի, ասէ. արդարեւ այրս այս որդի Աստու-  
 40 ծոյ էր: \* Էին և կանայք որ հայէին 'ի հե-  
 ոաստանէ. յորս էր Մարիամ Մագդաղենա-  
 ցի, և Մարիամ Յակովբու փոքրկան և Յով-  
 41 սեայ մայրն, և Սաղովմէ. \* որք յորժամ  
 էրն 'ի Գալիլեա՝ զհետ շրջէին նորա և պաշ-  
 տէին զնա. և այլ բազում կանայք՝ որք

ընդ նմա իսկ ելեալ էին յԵրուսաղէմ :  
 \* Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ . քանզի ուր 42  
 բաթ էր՝ որ ՚ի շաբաթն մտանէր , \* եկեալ 43  
 Յովսէփ որ Յարիմաթեայն էր , այր պար-  
 կեշտ նախարար , որ և ինքն իսկ ակն ունէր  
 արքայութեանն Սատուծոյ . համարձակեցաւ  
 եմուտ առ Պիղատոս , և խնդրեաց զմարմինն  
 Յիսուսի : \* Եւ Պիղատոս զարմացաւ թէ այն 44  
 չափ վաղ մեռաւ . և կոչեցեալ առ ինքն ըզ-  
 հարիւրապետն , եհարց զնա և ասէ , թէ ար-  
 դարեւ այնչափ վաղ մեռաւ : \* Եւ իբրեւ 45  
 ստուգեաց ՚ի հարիւրապետէ անտի , շնորհ-  
 եաց զմարմինն Յովսէփայ : \* Եւ Յովսէփ զըն 46  
 եաց կտաւ , և իջուցեալ զնա՝ պատեաց կը-  
 տառովն . և եդ ՚ի գերեզմանի՝ զոր էր փոր-  
 եալ ՚ի վիմէ . և թաւալեցոյց վէմ մի ՚ի դուռն  
 գերեզմանին : \* Իսկ Մարիամ Մագդաղենաւ 47  
 ցի և Մարիամ Յակովբայ և Յովսեայ տեսին  
 զտեղին ուր եդաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ .

Եւ իբրեւ անց շաբաթն , Մարիամ Մագ- 1  
 դաղենացի և Մարիամ Յակովբայ և Սաղովմէ  
 չոգան պատրաստեցին խունկս . զի եկեղեցն  
 օձցեն զնա : \* Եւ ընդ առաւօտս միաշաբա- 2  
 թուն դան ՚ի գերեզմանն ընդ արեւադարն ,  
 \* և ասէին ցմիմեանս . ո՞վ թաւալեցուցե 3  
 մեզ զվէմն ՚ի դրանց գերեզմանին : \* Եւ հա- 4  
 յեցեալ տեսին զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն

5 ՚ի գերեզմանն . քանզի էր մեծ յոյժ : \* Եւ  
 մտեալ ՚իներքս ՚ի գերեզմանն՝ տեսին երի-  
 տասարդ մի զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝  
 զգեցեալ պատմուճան օպիտակ , և զարհու-  
 6 բեցան : \* Եւ նա ասէ ցնոսա . մի երկնչիք .  
 զՅիսուս ինդրէք զՆազովրեցի զիսաչեւեալն .  
 յարեաւ՝ չէ տտ . ահաւագիկ տեղին ուր  
 7 եդին զնա : \* Այլ երթայք ասացէք ցաշա-  
 կերտս նորա և ցՊետրոս , եթէ ահա յառա-  
 ջագոյն երթայք քան զձեզ ՚ի Քալիլեա , անդ  
 8 տեսանիցէք զնա՝ որպէս ասացն ձեզ : \* Եւ  
 իբրեւ լուան՝ ելին և փախտան ՚ի գերեզմա-  
 նէն , քանզի զահի հարեալ էին . և ոչ ումեք  
 ինչ ասացին , զի երկնչէին :  
 9 \* Յարուցեալ Յիսուս առաւօտուն առա-  
 ջինն միաշաբաթուն՝ երեւեցաւ Մաբիամու  
 Մագդաղենացոյ , յորմէ հանեալ էր զեօթն  
 10 դուռն : \* Եւ նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ  
 որ ընդ նմայն էին , մինչդեռ սոպին և լա-  
 11 յին : \* Նոքա իբրեւ լուան թէ կենդանի է  
 12 և երեւեցաւ նմա . ոչ հաւատացին : \* Յետոյ  
 երեւեցաւ այլով կերպարմաւ՝ որք երթա-  
 13 յին յանդատան : \* Նոքա չոգան պատմե-  
 14 ջին այլոց , և ոչ նոցա հաւատացին : \* Յետոյ  
 մինչդեռ բազմեալ էին մետասանքն , երե-  
 ւեցաւ նոցա , և թնամանեաց զանհաւա-  
 տու թիւն նոցա և զխտասարսու թիւն . զի որ  
 երեւեցաւ նոցա յարուցեալ ՚ի մեռելոց . և  
 15 նոքա ոչ հաւատացին : \* Եւ ասէ ցնոսա , եր-  
 թայք յաշխարհ ամենայն . և քարոզեցէք

զաւետարանն ամենայն արարածոց : \* Որ հաւ 16  
 ւատայ և մկրտեսցի՝ կեցցէ , և որ ոչն հաւ  
 ւատայ՝ դատապարտեսցի : \* Նշանք այսու 17  
 քիկ՝ որ հաւատանն , երթիցեն զհետ այնու  
 ցիկ . յանուն իմ դեւս հանցեն , լեզուս խօս  
 սեսցին , \* ՚ի ձեռս իւրեանց օծս բարձցեն , 18  
 և եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն՝ նոցա ինչ  
 ոչ վնասեսցէ . ՚ի վերայ հիւանդաց ձեռս դի  
 ցեն՝ և բժշկեսցեն : \* Եւ ինքն Տէր Յիսուս 19  
 յեա խօսելոյն ընդ նոսա՝ համբարձաւ յեր  
 կինս . և նստաւ ընդ աջմէ Հօր : \* Եւ նորա 20  
 ելեալ քարոզէին ընդ ամենայն երկիր՝ Տեառն  
 գործակցու թեամբ . և զբանն հաստատէին  
 ամենայն նշանօք՝ որ երթայր զհետ նոցա :



# Ն Ա Խ Ա Դ Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն

## Ղ Ո Ի Կ Ա Ս Ո Ի Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Չ Ի Ն

Աւետարանս որ ըստ Ղուկայ գրեալ է : Նոյն ին  
 քըն Ղուկաս աշակերտ էր Պետրոսի , եւ ձեռ  
 նադրեցաւ ընթացակից Պաւղոսի , եւ վկայեցաւ  
 ՚ի նմանէ . սա գրեաց զաւետարանս զայս : Սկիզբն  
 առնէ ՚ի ծննդենէն Յովհաննու , եւ զոր ըստ նմին .  
 պատմէ եւ զմարմնանալ Փրկչին . ազգաթիւ առնէ  
 եւ ելանէ ՚ի Յովսեփայ ՚ի Կաւիթ , եւ ՚ի Կաւթայ  
 մինչեւ յԱդամ : Պատմէ սա եւ զմկրտութիւնն Յով  
 հաննու . եւ լինելով ի լեառնն զփորձելն ՚ի սատա  
 նայէ . եւ զընտրութիւն աշակերտացն , եւ այլ եօ  
 թանասունս . եցոյց նշանս եւ արուեստս բազումս  
 եղեալս . եւ զխորհուրդ մատնութեան , եւ զկատա  
 րածն՝ որ մատնեցաւ Պիղատոսի Պոնտացւոյ , եւ  
 խաչեցաւ մարմնով . զի զինուորքն բաժանեցին ըզ  
 հանդերձս նորա . եւ որք խաչեցան յերկուց աւազա  
 կացն մին ապաշխարեաց խոստովանութեամբ : Եւ  
 զի մարմնն նորա եղաւ ՚ի գերեզմանի , եւ յար  
 եաւ յերրորդ աւուրն . եւ յեա այսորիկ համբար  
 ձաւ յերկինս՝ տեսանելով հրեշտակացն : Ղուկաս  
 արուեստիւ բժիշկ գոյով , սա աշակերտեցաւ Փրկչ  
 չին , եւ համարեալ կոչեցաւ ՚ի թիւս եօթանասնի  
 ցըն : Իսկ յետոյ աշակերտեցաւ Պաւղոսի . վասն ո  
 րոյ ասի՝ գովութիւն սորա յաւետարանին : Սա հրա  
 մանաւ Պաւղոսի գրեաց զաւետարանս իւր յԱնտիօք  
 քաղաքի ՚ի լեզու Ասորի՝ զկնի ժէ ամի համբառ  
 նալոյ Փրկչին :

Ղուկաս՝ Յարութիւն :

|                                                      | ԳԼ | ՀՎԲ |
|------------------------------------------------------|----|-----|
| Վասն աշխարհադրին . . . . .                           | Բ  | 1   |
| Վասն բացօթեայ հովուայն . . . . .                     | Բ  | 8   |
| Վասն Սիմէոնի . . . . .                               | Բ  | 28  |
| Վասն մարգարէին Աննայի . . . . .                      | Բ  | 56  |
| Վասն լինելոյ բանին Աստուծոյ առ Յովհաննէս . . . . .   | Գ  | 2   |
| Վասն որոց հարցանելին զՅովհաննէս . . . . .            | Գ  | 10  |
| Վասն փորձութեանց Փրկչին . . . . .                    | Դ  | 2   |
| Վասն որ ունէր զհողին Գիււական . . . . .              | Դ  | 55  |
| Վասն զօրջանչին Պետրոսի . . . . .                     | Դ  | 58  |
| Վասն որոց բժշկէին 'ի պէս պէս հիւանդութեանց . . . . . | Դ  | 40  |
| Վասն որոց ձկանցն . . . . .                           | Ե  | 4   |
| Վասն բորոտին . . . . .                               | Ե  | 12  |
| Վասն անդամալուծին . . . . .                          | Ե  | 15  |
| Վասն Ղեւեայ մաքսաւորին . . . . .                     | Ե  | 27  |
| Վասն դօսացեալ ձեռինն . . . . .                       | Զ  | 6   |
| Վասն առաքելոցն համարոյ . . . . .                     | Զ  | 15  |
| Վասն երանութեանցն . . . . .                          | Զ  | 20  |
| Վասն հարիւրապետին . . . . .                          | Է  | 2   |
| Վասն որդւոյ այրոյն . . . . .                         | Է  | 12  |
| Վասն որոց առաքեցանն 'ի Յովհաննէ . . . . .            | Է  | 19  |
| Վասն օծանելոյ զՏէրն մեռնաւն . . . . .                | Է  | 58  |
| Վասն առակի սերմնացանին . . . . .                     | Ը  | 5   |
| Վասն սաստելոյ ջուրցն . . . . .                       | Ը  | 24  |
| Վասն որ ունէր զլէզէոյն . . . . .                     | Ը  | 27  |
| Վասն դստեր ժողովրդապետին . . . . .                   | Ը  | 41  |
| Վասն տեւատես կնոջն . . . . .                         | Ը  | 45  |

|                                                                   |    |    |
|-------------------------------------------------------------------|----|----|
| Վասն առաքելոյ զերկոտասանն . . . . .                               | Թ  | 2  |
| Վասն հինգ հացիցն եւ երկու ձկանցն . . . . .                        | Թ  | 15 |
| Վասն ցաշակերասն հարցանելոյ . . . . .                              | Թ  | 18 |
| Վասն այլակերպութեանն Յիսուսի . . . . .                            | Թ  | 29 |
| Վասն լուսնահարին . . . . .                                        | Թ  | 59 |
| Վասն խորհելոյն 'Թէ ո՞վ մեծ իցէ . . . . .                          | Թ  | 46 |
| Վասն չտալոյն հրաման զկնի երթալ . . . . .                          | Թ  | 57 |
| Վասն երեւեցուցանելոյ զեօթանասունս . . . . .                       | Ժ  | 1  |
| Վասն հարցանելոյ օրինականին . . . . .                              | Ժ  | 25 |
| Վասն անկելոյն 'ի ձեռս աւաղակաց . . . . .                          | Ժ  | 50 |
| Վասն Մարիամու եւ Մարթայի . . . . .                                | Ժ  | 58 |
| Վասն յաղօթս կալոյն . . . . .                                      | ժա | 1  |
| Վասն խուլ դիւին . . . . .                                         | ժա | 14 |
| Վասն որ կինն ձայն եբարձ 'ի ժողովրդեանն . . . . .                  | ժա | 27 |
| Վասն նշան խնդրելոյն . . . . .                                     | ժա | 29 |
| Վասն որ փարիսեցին կոչեաց զՏէրն . . . . .                          | ժա | 57 |
| Վասն վայ տալոյ օրինականացն . . . . .                              | ժա | 46 |
| Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն . . . . .                                 | ժբ | 1  |
| Վասն բաժանելոյ զինչն ընդ եղբօրն . . . . .                         | ժբ | 15 |
| Վասն պաղարբերելոյ Անդոյ մեծատանն . . . . .                        | ժբ | 16 |
| Վասն Գալիլեացւոցն՝ եւ որոց 'ի Սելովամ, եւ վասն թղենւոյն . . . . . | ժգ | 1  |
| Վասն կարկամեալ կնոջն այսահարի . . . . .                           | ժգ | 11 |
| Վասն առակացն . . . . .                                            | ժգ | 19 |
| Վասն 'Թէ սակաւք իցեն որ ապրելոց իցեն ժգ . . . . .                 | ժգ | 25 |
| Վասն որք ասացին ցՅիսուս զՀերովդէէ ժգ . . . . .                    | ժգ | 51 |
| Վասն որ ջրգողեալ էր . . . . .                                     | ժգ | 2  |
| Վասն որք սիրեն զնախագահս . . . . .                                | ժգ | 7  |
| Վասն կոչելոյն յընթրիսն . . . . .                                  | ժգ | 12 |
| Վասն շինելոյ աշտարակին . . . . .                                  | ժգ | 28 |
| Վասն հարիւր ոչխարացն . . . . .                                    | ժե | 4  |

Վասն անառակ որդւոյն . . . . . ժե. 11

Վասն անիրաւ տնտեսին . . . . . ժզ. 1

Վասն մեծատանն եւ Ղազարու . . . . . ժզ. 19

Վասն տան բորոտացն . . . . . ժէ. 12

Վասն անիրաւ դատաւորին . . . . . ժը. 2

Վասն փարիսեցւոյն եւ մաքսաւորին . . . . . ժը. 10

Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս . . . . . ժը. 18

Վասն կուրին . . . . . ժը. 35

Վասն Զաքէոսի . . . . . ժթ. 2

Վասն գնալոյ առնուլ իւր թագաւորու-  
թիւն եւ դառնալ . . . . . ժթ. 12

Վասն առնլոյ զտասն մնասն . . . . . ժթ. 15

Վասն յաւանակին . . . . . ժթ. 30

Վասն հարցանելոյ քահանայիցն զՏէր . . . . . ի. 1

Վասն առակի այդւոյն . . . . . ի. 9

Վասն դահեկանին . . . . . ի. 23

Վասն սաղուկեցւոյն . . . . . ի. 27

Վասն թէ զիւրդ է որդի Գաւթի Գրիս-  
տոս . . . . . ի. 41

Վասն երկու լումայի այրւոյն . . . . . իա. 2

Վասն հարցման կատարածին . . . . . իա. 7

Վասն զատկին . . . . . իբ. 1

Վասն վիճելոյն թէ ով մեծ իցէ . . . . . իբ. 24

Վասն ինդրելոյն սատանայի փորձել ըզ-  
Սիմոն . . . . . իբ. 31

Վասն նախատանաց Հերովդի զՏէրն . . . . . իգ. 11

Վասն կոծելոյ կանանցն . . . . . իգ. 27

Վասն ապաշխարելոյ աւազակին . . . . . իգ. 40

Վասն ինդրելոյ զտէրունական մարմինն . . . . . իգ. 52

Վասն իւղաբեր կանանցն . . . . . իդ. 1

Վասն Կղէովպեանցն . . . . . իդ. 13

Վասն համբառնալոյն Տեառն . . . . . իդ. 51



|                                             |     |    |
|---------------------------------------------|-----|----|
| Վասն անառակ որդւոյն . . . . .               | ԺԵ. | 11 |
| Վասն անիրաւ տնտեսին . . . . .               | ԺԶ. | 1  |
| Վասն մեծատանն եւ Ղազարու . . . . .          | ԺԷ. | 19 |
| Վասն տասն բորոտացն . . . . .                | ԺԸ. | 12 |
| Վասն անիրաւ դատաւորին . . . . .             | ԺԹ. | 2  |
| Վասն փարիսեցւոյն եւ մաքսաւորին . . . . .    | ԺՐ. | 10 |
| Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս . . . . .  | ԺՐ. | 18 |
| Վասն կուրին . . . . .                       | ԺՐ. | 55 |
| Վասն Չաքէոսի . . . . .                      | ԺՐ. | 2  |
| Վասն գնալոյ առնուլ իւր Թագաւորու-           |     |    |
| թիւն եւ դառնալ . . . . .                    | ԺՐ. | 12 |
| Վասն առնլոյ զտասն մնասն . . . . .           | ԺՐ. | 15 |
| Վասն յաւանակին . . . . .                    | ԺՐ. | 30 |
| Վասն հարցանելոյ քահանայիցն զՏէր . . . . .   | Ի.  | 1  |
| Վասն առակի այդւոյն . . . . .                | Ի.  | 9  |
| Վասն դահեկանին . . . . .                    | Ի.  | 25 |
| Վասն սաղուկեցւոյն . . . . .                 | Ի.  | 27 |
| Վասն թէ զիւրդ է որդի Դաւթի Քրիս-            |     |    |
| տոս . . . . .                               | Ի.  | 41 |
| Վասն երկու լումայի այրւոյն . . . . .        | Իա. | 2  |
| Վասն հարցման կատարածին . . . . .            | Իա. | 7  |
| Վասն զատկին . . . . .                       | Իբ. | 1  |
| Վասն վիճելոյն թէ ով մեծ իցէ . . . . .       | Իբ. | 24 |
| Վասն ինդրելոյն սատանայի փորձել ըզ-          |     |    |
| Սիմոն . . . . .                             | Իբ. | 51 |
| Վասն նախատանաց Հերովդի զՏէրն . . . . .      | Իգ. | 11 |
| Վասն կոծելոյ կանանցն . . . . .              | Իգ. | 27 |
| Վասն ապաշխարելոյ աւազակին . . . . .         | Իգ. | 40 |
| Վասն ինդրելոյ զտէրունական մարմինն . . . . . | Իգ. | 52 |
| Վասն իւղաբեր կանանցն . . . . .              | Իգ. | 1  |
| Վասն Կղէովպեանցն . . . . .                  | Իգ. | 15 |
| Վասն համբառնալոյն Տեառն . . . . .           | Իգ. | 51 |



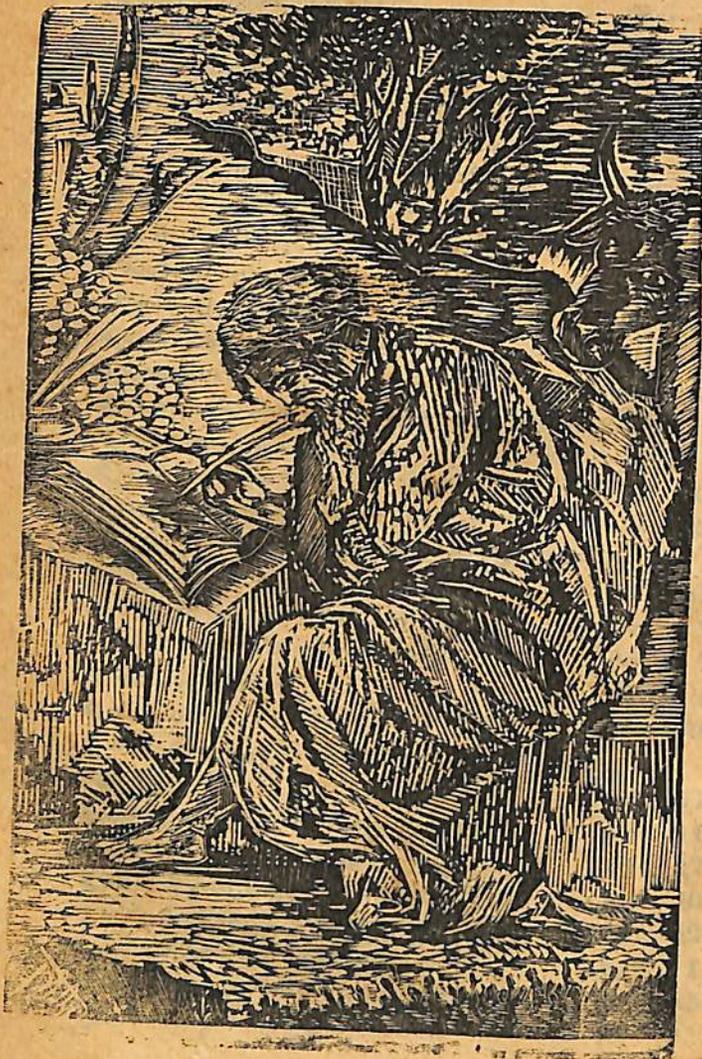


# ԱԻԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ



ԳԼՈՒԽ Ա.



- 1 **ՔԱՆՁԻ** բազումք յօժարեցին վերստին կարգել զպատմութիւնն լիան իրացն հաս-
- 2 տատերց 'ի մեզ, \* որպէս աւանդեցին մեզ՝ որ 'ի սկզբանէ ականատեսք և սպասաւորք
- 3 եղեն բանին: \* Կամ եղել և ինձ որ 'ի սկզբանէ զհետ երթեալ էի ամենայնի ճշմարտութեամբ, կարգաւ գրել բեզ, բաջդ թէ ո-
- 4 փիլէ, \* զի ծանիցես զբանիցն որոց աշակերտեցար՝ զճշմարտութիւնն:
- 5 \* Եւ եղել յաւուրս Հերովդի արքայի Հրէաստանի, բահանայ ոմն՝ անուն Զաբարիա 'ի դասակարգէ Աբիսայ, և կին նորա 'ի դստերաց Ահարովի, և անուն նորա Եղի-
- 6 սաբեթ: \* Եւ էին արդարք երկոքին առաջի Աստուծոյ. գնային յամենայն պատուիրանս և յիրաւունս Տեառն անարատք:
- 7 \* Եւ ոչ գոյր նոցա որդեակ, բանցի Եղի-

սաբեթ ամուլ էր , և երկօրեան անցեալ է-  
ին զաւուրբք իւրեանց : \* Եւ եղև ՚ի քահանայ 8  
նայանալն նորա ըստ կարգի աւուրցն հասա-  
նելոյ առաջի Աստուծոյ , - \* ըստ օրինի քա- 9  
հանայութեանն՝ եհաս նմա խունի արկանել  
մտեալ ՚ի տաճարն Տեառն . \* և ամենայն 10  
բազմութիւն ժողովուրդեանն կային յաղօթս  
արտաքոյ ՚ի ժամ խնկոցն : \* Եւ երեւեցաւ 11  
նմա հրեշտակ Տեառն , Պի կայր ընդ շնիւ  
սեղանոյ խնկոցն : \* Եւ խառնեցաւ Չաքարիա՝ 12  
իբրեւ ետես . և անկաւ աս ՚ի վերայ նորա :  
\* Ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն . մի երկնչիր , 13  
Չաքարիա , զի լսելի եղեն աղօթքքո , և  
կինքո Եղիսաբեթ ծնցի քեզ որդի , և կու-  
չեցես զանուն նորա Յովհաննէս , \* Եւ եղի 14  
ցի քեզ ուրախութիւն և ցնծութիւն . և  
բազումք ՚ի ծննդեան նորա խնդացեն . \* Պի 15  
եղիցի մեծ առաջի Տեառն . և գինի և օղի  
մի՛ արբցէ . և հոգւով սրբով լցցի անդստին  
յորովայնէ մօր իւրոյ . \* և զբազումս յորդ- 16  
ւոցն իսրայելի դարձուցէ ՚ի տէր Աստուած  
իւրեանց : \* Եւ ինքն եկեցէ առաջի նորա 17  
հոգւով զօրութեամբ Եղիայի դարձուցանել  
զսիրտս հարց յորդիս , և զանհաւանս յի-  
մաստութիւն արդարոց . պատրաստել Տեա- 18  
ռն ժողովուրդ կազմեալ : \* Եւ ասէ Չաքա-  
րիա ցհրեշտակն . և ինքիտացից զայդ . զի  
ես ծեր եմ , և կին իմ անցեալ զաւուրբք  
իւրովք : \* Պատասխանիեա հրեշտակն և ասէ 19  
ցնա . ես եմ Գաբրիէլ՝ որ կամ առաջի Աս-

տուծոյ , և առաքեցայ խօսել ընդ քեզ և  
20 աւետարանել քեզ զայդ : \* Եւ ասա եղիցիս  
համր , և մի՛ կարացես խօսել մինչեւ ցօրն՝  
յորում այդ լինիցի . փոխանակ զի ոչ հաւա-  
տացեր բանից իմոց՝ որք լցցին ՚ի ժամանա-  
21 կի իւրեանց : \* Եւ ժողովուրդն ակն ունէր  
Չաքարիայ , և զարմանային ընդ յամեննո-  
22 ըս ՚ի տաճարին : \* Եւ իբրեւ ել՝ ոչ կարէր  
խօսել ընդ նոսա , և իմացան թէ տեսիլ ե-  
տես ՚ի տաճարին . և նա նշանացի խօսէր ընդ-  
23 նոսա , և կայր պապանձեալ : \* Եւ եղև իբ-  
րեւ լցան աւուրբ պաշտաման նորա , քնաց  
24 ՚ի տուն իւր : \* Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ յը-  
ղացաւ Եղիսաբեթ կինն նորա , և թաքու-  
25 ցանէր զանձն ամիսս հինգ , և ասէր . \* զի՞նչ  
գործ գործեաց ընդ իս Տէր՝ յաւուրս յորս  
հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ՝ ՚ի  
մարդկանէ :  
26 \* Եւ յամենան վեցերորդի առաքեցաւ  
Գաբրիէլ հրեշտակ յԱստուծոյ ՚ի քաղաք մի  
դալիլեացոց , որում անուն էր Նազարէթ ,  
27 \* առ կոյս խօսեցեալ անն՝ որում անուն էր  
Յովսէփ՝ ՚ի տանէ Գաւթի , և անուն կուսին  
28 Մարիամ : \* Եւ եկեալ առ նա՝ ասէ . ուրախ  
29 լեր , բերկրեալդ , Տէր ընդ քեզ : \* Եւ նա  
ընդ բանն խառնեցաւ , և խորհէր ընդ միտս՝  
30 թէ որպիսի՛ ինչ իցէ ողջոյնս այս : \* Եւ ասէ  
ցնա հրեշտակն . մի՛ երկնչիր Մարիամ , զի գը-  
31 տեր շնորհս Աստուծոյ . \* և ասա յղասջիր ,  
և ծնցես որդի . և կոչեսցես զանուն նորա

Յիսուս : \*Նա եղիցի մեծ , և որդի բարձ 32  
 րելոյ կոչեացի . և տացէ նմա Տէր Աստուած  
 զաթոռն Գաւթի հօր նորա , և թագաւո-  
 րեսցէ 'ի վերայ տանն Յակովբայ 'ի յաւի-  
 տեանս . \* և թագաւորութեան նորա վախ- 33  
 ճան մի լիցի \* Եւ ասէ Մարիամ զհրեշտակն . 34  
 զիմարդ լինիցի ինձ այդ , քանզի զայր ոչ գի-  
 տեմ : \* Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ 35  
 ցնա . հոգի սուրբ եկեսցէ 'ի քեզ , և զօրու-  
 թիւն բարձրելոյն հովանի լիցի 'ի վերայ քո .  
 քանզի և որ ծնանելցն է 'ի բէն՝ սուրբ է ,  
 և որդի Աստուծոյ կոչեացի : \* Եւ ահա Եղի 36  
 սաբեթ ազգական քո՝ և նա յղի է 'ի ծե-  
 րութեան իւրում . և այս վեցերորդ ամիս  
 է նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր . \* զի ոչ 37  
 տկարացի առ յԱստուծոյ ամենայն բան :  
 \* Եւ ասէ Մարիամ . ահաւասիկ կամ աղա- 38  
 խին Տեառն , եղիցի ինձ ըստ բանի քում .  
 և գնաց 'ի նմանէ հրեշտակն :

\* Յարուցեալ Մարիամ յաւուրսն յայնո 39  
 սիկ՝ գնաց 'ի լեռնակողմն փութապէս 'ի քա-  
 ղաբն Յուզայ , \* և եմուտ 'ի տուն Զաքա 40  
 րիայ , և ետ ողջոյն Եղիսաբեթի : \* Եւ եղեւ 41  
 իբրեւ լուաւ զողջոյնն Մարիամու Եղիսաբեթ ,  
 խաղաց մանուկն յորովայնի նորա . և լցաւ  
 Եղիսաբեթ հոգւով սրբով . \* և 'ի ձայն բարձր 42  
 աղաղակեաց և ասէ . օրհնեալ ես դու 'ի  
 կանայս . և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո .  
 \* և ուստի է ինձ այս , զի եկեսցէ մայր Տեա 43  
 ուրն իմոյ առ իս : \* Զի ահաւասիկ իբրեւ ե 44

ղեւ ձայն ողջունի քո յականջս իմ , խաղաց  
 45 ցնձալով մանուկս յորովայնի իմում . \* և ե-  
 րանի՛ որ հաւատայցէ՝ եթէ եղիցի կատա-  
 46 րումն ասացելոցս նմա 'ի Տեառնէ : \* Եւ ա-  
 սէր Մարիամ . Մեծացուցէ անձն իմ զՏէր ,  
 47 \* և ցնձացաւ հոգի իմ յԱստուած փրկիչ իմ ,  
 48 \* զի հայեցաւ 'ի խոնարհութիւն աղախնոյ  
 իւրոյ : Զի ահա յայսմ հետէ երանեսցեն ինձ  
 49 ամենայն ազգք . \* զի արար ինձ մեծամեծո  
 50 հզօրն , և սուրբ է անուն նորա , \* և ողորմու-  
 թիւն նորա ազգաց յազգս երկիւղածաց իւ-  
 51 րոց : \* Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով .  
 ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրաից իւ-  
 52 րեանց . \* քակեաց զհզօրս յաթոռոց , և  
 53 բարձրացոյց զխոնարհս : \* Զքաղցեալս լոյց  
 բարութեամբ , և զմեծատունս արձակեաց  
 54 ունայնս : \* Պաշտպանեաց Իսրայէլի ծառայի  
 55 իւրում՝ յիշել զողորմութիւնս , \* որպէս  
 խօսեցաւ առ հարս մեր՝ Աբրահամու և զա-  
 56 ւակի նորա յաւիտեան : \* Եկաց Մարիամ  
 առ նմա իբրեւ ամիս երիս , և դարձաւ 'ի  
 57 տուն իւր : \* Եւ Եղիսաբեթի լցան ժամա-  
 58 նակք ծնանելոյ , և ծնաւ որդի : \* Եւ լուան  
 որ շուրջ զնովաւ էին՝ և ազգատոհմ նորա ,  
 զի մեծ արար Տէր զողորմութիւն իւր ընդ  
 59 նմա , և խնդային ընդ նմա : \* Եւ եղեւ յա-  
 ւուրն ութերորդի եկին թրփատել զմանուկն ,  
 և կոչէին զնա յանուն հօր իւրոյ Զաքարիա :  
 60 \* Պատասխանի ետ մայր նորա և ասէ . ոչ ,  
 61 այլ կոչեսցի Յովհաննէս : \* Եւ ասեն ցնա .

քանզի ոչ որ է յազգի բուժմ որոյ կոչի ա-  
 նան Յովհաննէս : \* Ակնարկէին հօրն նորա՝ 62  
 թէ զինչ կամիցի կոչել զնա : \* Եւ խնդրեաց 63  
 տախտակ , գրեաց և ասէ . Յովհաննէս է ա-  
 նուն գորա : Եւ զարմացան ամենեքին : \* Եւ 64  
 բացաւ բերան նորա վազվազակի և լեզու  
 նորա , և խօսէր և օրհնէր զԱստուած : \* Եւ 65  
 եղեւ ահ ՚ի վերայ ամենեցուն որ լսէին զայս ,  
 և որ շուրջ բնակեալ էին զնորօք , և ընդ  
 ամենայն լեռնակողմն Հրէաստանի պատ-  
 մէին ամենայն բանքս այտօքիկ : \* Եւ եգին 66  
 ամենեքեան որ լսէինն ՚ի սիրտս իւրեանց և  
 ասէին . զինչ լինիցի մանուկս այս : Եւ ձեռն  
 Տեառն էր ընդ նմա : \* Եւ Ձայքարիա հայր 67  
 նորա լցաւ հոգւով սրբով , մարգարէացաւ  
 և ասէ : \* Օրհնեալ Տէր Աստուած իսրայէլի , 68  
 զի յայց ել մեզ և արար փրկութիւն ժողո-  
 վըրդեան իւրում : \* Եւ յարոյց եղջիւր փըր- 69  
 կութեան մեզ ՚ի տանէ Դաւթի ծառայի իւ-  
 րոյ : \* Արպէս խօսեցաւ բերանով սրբոց՝ որ 70  
 յաւիտենից մարգարէքն նորա էին : \* Փըր- 71  
 կութիւնն ՚ի թշնամեաց մերոց , և ՚ի ձեռաց  
 ամենայն ատելեաց մերոց . \* առնել ողոր- 72  
 մութիւնն ընդ հարս մեր , և յիշել զուխտն  
 իւր սուրբ : \* Ձերգումն զոր երգուաւ Սբ- 73  
 րահամու հօր մերում , տալ մեզ . \* առանց 74  
 երկիւղի , ՚ի ձեռաց թշնամեաց մերոց փրկեա-  
 լըս , պաշտել զնա . \* սրբութեամբ և արդա- 75  
 րութեամբ առաջի նորա՝ զամենայն աւուրս  
 կենաց մերոց : \* Եւ դու , մանուկ , մարգարէ 76

բարձրելոյ կոչեալիւր . զի երթիցես առաջի  
 երեսաց Տեառն՝ պատրաստել զճանապարհս  
 77 նորա : \* Տալ գիտութիւն փրկութեան ժո-  
 ղովրդեան նորա , ՚ի թողութիւն մեղաց նո-  
 78 ցա : \* Վանդութութեանց ողորմութեան Աս-  
 տուծոյ մերոյ , որովք այց արացցէ մեզ ա-  
 79 ընդահին ՚ի բարձանց , \* երեւելորոց ՚ի խա-  
 ւարի և ՚ի ստուերս մահու նստէին , ուղղել  
 զոտս մեր ՚ի ճանապարհս խաղաղութեան :  
 80 \* Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր հոգւով ,  
 և էր յանապատս մինչեւ յօր երեւելոյ նո-  
 րա իսրայէլի :

ԳԼՈՒԽ Բ.

- 1 Եւ եղեւ ընդ աւուրսն ընդ այնուիկ ել  
 հրաման յՕգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր
- 2 առնել ընդ ամենայն տիեղերս . \* այս առա-  
 ջին աշխարհագիր եղեւ ՚ի դատաւորութեան
- 3 Ասորւոց կիւրենեաց : \* Եւ երթային ամե-  
 նեքեան մտանել յաշխարհագիր յիւրսքան-
- 4 չիւր քաղաքի : \* Եւ և Յովսէփ ՚ի Դալիլէէ  
 ՚ի քաղաք Դաւթի , որ կոչի Բեթղէհէմ , վասն  
 լինելոյ նորա ՚ի տանէ և յազգէ Դաւթի ,
- 5 մտանել յաշխարհագիր Մարեմաւ հան-  
 դերձ զոր խօսեալն էր նմա , և էր յղի :
- 6 \* Եւ եղեւ ՚ի հասանելն նոցա անդր , լցան ա-  
 7ւուրք ծնանելոյ նորա : \* Եւ ծնաւ զորդին իւր  
 զանդրանիկ , և պատեաց ՚ի խանձարուրս ,

և եդ զնա 'ի մուր . զ ի ոչ գոյր նոցա տե-  
զի յիջեւանին :

\* Եւ հովիւք էին 'ի տեղւոջն յայնմիկ բաւ 8  
ցօթեադք , որ պահէին զպահպանութիւնս  
գիշերոյ հօտից իւրեանց : \* Եւ հրեշտակ 9  
Տեառն երեւեցաւ նոցա , և փառք Տեառն  
ճագեցին աւ նոսա , և երկեան երկիւղ մեծ :  
\* Եւ ասէ ցնոսա հրեշտակն . մի երկնէիք , զի 10  
ահաւասիկ աւետարանեմ ձեզ ուրախու-  
թիւն մեծ , որ եղիցի ամենայն ժողովրդեա-  
նն . զի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ , որ է օւ 11  
ճեալ Տէր , 'ի քաղաքի Գաւթի : \* Եւ այս 12  
նշանակ ձեզ , գտանիցէք մանուկ պա-  
տեալ 'ի խանձարուրս , և եդեալ 'ի մուր :  
\* Եւ յանկարծակի եղեւ ընդ հրեշտակին ընդ 13  
այնմիկ բաղմութիւն զօրաց երկնաւորաց ,  
որ օրհնէին զԱստուած և ասէին : \* Փառք 14  
'ի բարձունս Աստուծոյ , և յերկիր խաղա-  
ղութիւն , 'ի մարդիկ հաճութիւն : \* Եւ եւ 15  
ղեւ իբրեւ վերացան 'ի նոցանէ հրեշտակքն  
յերկինս , ասեն ցմիմեանս հովիւքն . եկայք  
երթիցուք մինչեւ ցֆեթղէհէմ , և տեսցուք  
զի՞նչ է բանս այս որ եղեւ , զոր Տէր եցոյց  
մեզ : \* Եւ եկին փութանակի , և դտին ըզ 16  
Մարիամ և զՅովսէփ , և զմանուկն եդեալ  
'ի մուր , \* և ճանեան վասն բանին՝ որ աւ 17  
սացաւ նոցա զմանկանէն : \* Եւ ամենեքեան 18  
որ լսէին՝ զարմանային վասն բանիցն զոր խօ-  
սեցան ընդ նոսա հովիւքն : \* Եւ Մարիամ 19  
զամենայն զբանս զայսոսիկ պահէր , և խե-

20 լամուտ լինէր 'ի սրտի իւրում : \* Եւ դար-  
ձան հովիւքն՝ փառաւոր առնէին և օրհ-  
նէին զԱստուած վասն ամենայնի զոր լուան  
21 և տեսին , որպէս պատմեցաւ նոցա : \* Եւ  
իբրեւ լցան աւուրք ութ թրիառել զնա , և  
կոչեցաւ անուն նորա Յիսուս՝ որ կոչեցեալն  
էր 'ի հրեշտակէն , մինչեւ յղացեալ էր զնա  
22 յօրովայնի : \* Եւ իբրեւ լցան աւուրք սըր-  
բութեան նորա ըստ օրինացն Մովսէսի , ա-  
ծին զնա յերուսաղէմ յանդիման առնել  
23 Տեառն . \* որպէս և գրեալ է յօրէնս Տեա-  
ռն , թէ ամենայն արու որ բանայ զսըր-  
24 գանդ՝ սուրբ Տեառն կոչեցի : \* Եւ տալ  
պատարագս՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս Տեա-  
ռն . զոյգս տատրակոց կամ երկուս ձագս  
ազուներաց :  
25 \* Եւ ահա այր մի էր յերուսաղէմ , ու-  
րոյ անուն էր Սիմէոն . և էր այրն այն ար-  
դար և երկիւղած , և ակն ունէր մխիթա-  
րութեանն խրայելի , և հոգի սուրբ էր 'ի  
26 նմա : \* Եւ էր նորա հրաման առեալ 'ի հոգ-  
ւոյն սրբոյ՝ մի տեսանել զմահ , մինչեւ տես-  
27 ցէ զօծեալն Տեառն : \* Եւ եկն հոգւովն 'ի  
տաճարն : Եւ իբրեւ ածին ծնողքն զմանուկն  
Յիսուս՝ առնել նոցա ըստ սովորութեան օւ  
28 ըինացն 'ի վերայ նորա , \* և նա առ ընկա-  
լաւ զնա 'ի գիրկս իւր , և օրհնեաց զԱստ-  
29 ուած և ասէ . \* Արդ՝ արձակես զճառայս քո  
Տէր , ըստ բանի բում 'ի խաղաղութիւն ,  
30 \* զի տեսին աչք իմ զգիրկութիւն քո . \* զոր

պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդ 31  
 դոց : \* Լոյս 'ի յայտնութիւն հեթանոսաց , 32  
 և փառս ժողովրդեան քու մ Իսրայելի : \* Եւ 33  
 էին հայրն և մայրն նորա զարմացեալ 'ի վե-  
 րայ բանիցն , որ խօսէին զնմանէ : \* Եւ օրհ 34  
 նեաց զնոսա Սիմէոնն , և ասէ ցՄարիամ մայր  
 նորա . ահա սա կայ 'ի գրորումն և 'ի կանգ-  
 նումն բազմաց 'ի մէջ Իսրայելի , և 'ի նշան  
 հակառակութեան . \* և ընդ քո իսկ անձն 35  
 անցցէ սուր . զի յայննեցին 'ի բազում սըր-  
 տից խորհուրդք : \* Եւ անդ էր Աննա մար 36  
 գարէ՝ դուստր Փանուէլի յազգէ Ասերայ .  
 սա ինքն անցեալ էր զաւուրքք բազմօք , կե-  
 ցեալ ընդ առն ամս եօթն 'ի կուսութենէ  
 իւրմէ : \* Եւ էր այրի ամաց իբրեւ ութսուն 37  
 և չորից , որ ոչ մեկնէր 'ի տաճարէն , այլ  
 պահօք և աղօթիւք պաշտէր զցայգ և զցե-  
 րեկ : \* Եւ սա 'ի նմին ժամու յարուցեալ գո 38  
 հանայր զՏեառնէ , և խօսէր զնմանէ ընդ  
 ամենեկին՝ որ ակն ունէին փրկութեանն Ե-  
 րուսաղէմի : \* Եւ իբրեւ կատարեցին զամե 39  
 նայն ըստ օրինացն Տեառն , դարձան անդ-  
 րէն 'ի Փայիլեա 'ի քաղաքն իւրեանց Նազա-  
 րէթ : \* Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր լի 40  
 իմաստութեամբ , և շնորհք Աստուծոյ էին  
 'ի վերայ նորա : \* Եւ երթային ծնողք նորա 41  
 ամի ամի յԵրուսաղէմ 'ի տօն Չատկին : \* Եւ 42  
 իբրեւ եղեն նորա ամբ երկոտասան , յերա-  
 նէին նոցա յԵրուսաղէմ ըստ սովորութեան  
 տօնին , \* և կատարել զաւուրսն՝ և դառնալ 43

անդրէն , մնաց Յիսուս մանուկն յԵրուսա-  
 44 ղէմ . և ոչ գիտացին ծնողքն նորա : \* կար-  
 ծէին զնմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ . ե-  
 կին իբրեւ աւուր միոյ ճանապարհ , և խընդ-  
 րէին զնա ընդ դրացիսն և ընդ ծանօթս .  
 45 \* և իբրեւ ոչ գտին , դարձան անդրէն յԵ-  
 46 րուսաղէմ խնդրել զնա : \* Եւ եղեւ յետ  
 երից աւուրց՝ գտին զնա 'ի տաճարին զի  
 նստէր ընդ վարդապետան , լսէր 'ի նոցանէ  
 47 և հարցանէր զնոսա : \* Զարմանային ամենե-  
 քեան որ լսէին 'ի նմանէ՝ ընդ իմաստութիւ-  
 48 նրն և ընդ պատասխանիս նորա . \* և իբրեւ  
 տեսին զնա՝ սքանչացան : Եւ ասէ ցնա մայրն  
 իւր . որդեակ , զի՞նչ գործ գործեցեր դու  
 ընդ մեզ . ահաւասիկ հայր քո և ես տառա-  
 49 պէսք խնդրէսք զքեզ : \* Եւ ասէ ցնոսա .  
 զի՞ խնդրէիք զիս . ոչ գիտէիք եթէ 'ի տան  
 50 հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել : \* Եւ նորա ոչ  
 իմացան զբանն զոր խօսեցաւ ընդ նոսա :  
 51 \* Եւ էջ ընդ նոսա , և գնաց 'ի Նազարէթ . և էր  
 նոցա հնազանդ , և մայրն նորա պահէր զա-  
 52 մենայն զբանն 'ի սրտի իւրում : \* Եւ Յիսուս  
 զարդանայր իմաստութեամբ և հասակաւ ,  
 և շնորհօք յԱստուծոյ և 'ի մարդկանէ :

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Ի հնգետասաներորդի ամի տէրութեանն  
 Տիրերիայ կայսեր , 'ի դատաւորութեան Հը-  
 րէաստանի Պիղատոսի Պոնտացւոյ , և 'ի չոր-

րորդ պետութեան գալիլեացւոց Հերովդի, և  
 ՚ի Փիլիպպոսի եղբօր նորա չորրորդ պետու-  
 թեան Իտուրացւոց և Տրաքոնացւոց աշ-  
 խարհին, և ՚ի չորրորդ պետութեան Լիւսա-  
 նեայ՝ Աբիլենացւոց, \* և ՚ի քահանայապե- 2  
 տութեան Աննայի և Կայիափայ, եղև բան  
 Աստուծոյ ՚ի վերայ Յովհաննու որդւոց Չա-  
 քարիայ յանապատի անդ : \* Եւ եկն յամե- 3  
 նայն կողմն Յորդանանու՝ քարոզել մկրտու-  
 թիւն ապաշխարութեան ՚ի թողութիւն մե-  
 շոյց : \* Որպէս և գրեալ է ՚ի գիրս պատգա- 4  
 մաց Եսայեայ մարգարէի . ձայն բարբառոյ  
 յանապատի, պատրաստ արարէք զճանա-  
 պարհ Տեառն, և ուղիղ արարէք զչաւիղս  
 նորա . \* ամենայն ձորք լցցին, և ամենայն 5  
 լեւրինք և բլուրք խոնարհեցցին, և եղիցին  
 դժուարինքն ՚ի դիւրինս, և առապարքն ՚ի  
 հարթ ճանապարհս . \* և տեսցէ ամենայն 6  
 մարմին զփրկութիւն Աստուծոյ : \* Եւ ասէր 7  
 ցժողովուրդսն ելեալս մկրտիլ ՚ինմանէ . ծը-  
 նունդք իժից, ո՞ եցոյց ձեզ փախչել ՚ի բար-  
 կութենէն որ գալոց է . \* սրարէք այսուհե- 8  
 տեւ պտուղս արժանի ապաշխարութեան .  
 և մի՛ սկսանիցիք ասել՝ եթէ ունիմք հայր  
 զԱբրահամ . զայս ասեմ ձեզ, եթէ կարող  
 է Աստուած ՚ի քարանցս յայտցանէ յարու- 9  
 ցանել որդիս Աբրահամու : \* Բայց ահաւա-  
 սիկ տապար առ արմին ծառոց կայ . ամե-  
 նայն ծառ՝ որ ո՛չ առնէ զպտուղ բարւոյք,  
 հատանի և ՚ի հուր արկանի :

10 \* Հարցանէին զնա ժողովուրդքն և ասէ-  
 11 ին . իսկ արդ՝ զինչ գործեսցուք : \* Պատաս-  
 խանի ետ և ասէ ցնոսա . յըր իցեն երկու-  
 հանդերձք՝ տայց զմին այնմ յըր ոչն գուցէ,  
 և յըր կայցէ կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ :  
 12 \* Եկին և մաքսաւորք մկրտիլ, և ասէն ցնա .  
 13 վարդապետ . զինչ գործեսցուք : \* Եւ նա  
 ասէ ցնոսա . մի՛ ինչ աւելի քան զհրամայ-  
 14 եալն ձեզ առնիցէք : \* Հարցանէին զնա և  
 զինուորքն և ասէին . և մեք զինչ գործես-  
 ցուք : Ասէ ցնոսա . մի՛ զոք խուիցէք՝ և մի՛  
 զոք զրպարտիցէք, շատ լիցին ձեզ թոշակքն  
 15 ձեր : \* Մինչ ակն ունէր ժողովուրդն, և  
 խորհէին ամենեքեան ՚ի սիրտս իւրեանց  
 վասն Յովհաննու՝ միթէ սո՞ իցէ Քրիստոսն :  
 16 \* Պատասխանի ետ ամենեցուն և ասէ . ես  
 մկրտեմ զձեզ ջրով . բայց գայ զօրագոյն  
 քան զիս, զորոյ չեմ բաւական բառնալըզ-  
 կօշիկս, նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւով սրբով  
 17 և հրով : \* Որոյ հեծանոցն ՚ի ձեռին իւրում  
 սրբել զկալ իւր, և ժողովել զցորեանն ՚ի  
 շտեմարանս իւր, և զյարդն այրեսցէ անշէջ  
 18 հրով : \* Բազում և այլ ինչ միտիթարու-  
 19 թեամբ աւետարանէր ժողովրդեանն : \* Բայց  
 Հերովդէս չորրորդապետ յանդիմանեալ ՚ի  
 նմանէ վասն Հերովդիայ կնոջ եղբօր իւրոյ,  
 և վասն ամենայն չարեացն զոր գործեաց Հե-  
 20 րովդէս, \* յաւել և զայն եւս ՚ի վերայ ա-  
 21 մենայնի, և եդ ՚ի բանտի զՅովհաննէս : \* Եւ  
 եղև ՚ի մկրտիլ ամենայն ժողովրդեանն, և

ընդ Յիսուսի մկրտիլն և գալ յաղօթս , բա-  
 նալ երկնից , \* և իջանել հոգւոյն սրբոյ 22  
 մարմնաւոր տեսեամբ իբրեւ զաղաւնի ՚ի  
 վերայ նորա . և գալ ձայն յերկնից՝ որ ա-  
 սէր . դու ես որդի իմ սիրելի , ընդ քեզ  
 հաճեցայ = \* Եւ ինքն Յիսուս էր ամաց իբ- 25  
 ըեւ երեսնից , սկսեալ՝ որոց որպէս կարծէր  
 որդի Յովսեփայ . որ Յակովբայն , որ Հեղ-  
 եայն , որ Մատթեայն , \* որ Ղեւեայն , որ 24  
 Մեղքեայն , որ Յաննեայն , որ Յովսեփայն ,  
 \* որ Մատթեայն , որ Ամովսայն , որ Նաւու- 25  
 մայն , որ Եսդեայն , որ Նանգեայն , \* որ Մա- 26  
 հաթայն , որ Մատտաթայն , որ Սեմեայն , որ  
 Յովսեփեայն , որ Յովզայն , \* որ Յովնանայն , 27  
 որ Բեսայն , որ Զօբաբաբելին , որ Սաղաթիւ-  
 լին , որ Ներեայն , \* որ Մեղքեայն , որ Ադ- 28  
 դեայն , որ Կովսամայն , որ Եղմովդադայն , որ  
 Երայն , \* որ Յեսուայն , որ Եղիազարայն , 29  
 որ Յովրամայն , որ Մատթայն , որ Ղեւեայն ,  
 \* որ Սիմէովնին , որ Յուդային , որ Յովսե- 30  
 փայն , որ Յովնամայն , որ Եղեկիմայն , \* որ 31  
 Մեղթայն , որ Մեննայն , որ Մատտաթայն ,  
 որ Նաթանայն , որ Դաւթին , \* որ Յես- 32  
 սեայն , որ Ովբեդայն , որ Բոտայն , որ Սաղ-  
 մովնայն , որ Նասսովնին , \* որ Ամինադա- 33  
 բայն , որ Արամայն , որ Ագմեայն , որ Աւ-  
 նեայն , որ Եսրովմայն , որ Փարէսին , որ  
 Յուդային , \* որ Յակովբայն , որ Իսահա- 34  
 կայն , որ Սբրահամուն , որ Թառային ,  
 որ Նաքովրայն , \* որ Սերուքայն , որ Ռա- 35

գաւայն , որ Փաղեկայն , որ Եբեբայն , որ  
 36 Սաղային , \* որ Կայնանայն . որ Արփաքա-  
 դայն , որ Սեմայն , որ Նոյին , որ Ղամե-  
 37 քայն , \* որ Մաթուսաղային , որ Ենովքայն ,  
 որ Յարեդին , որ Մաղաղէելին , որ Կայնա-  
 38 նայն , \* որ Ենովսայն , որ Սեթայն , որ Ա-  
 դամայն , որ Աստուծոյն :

ԳԼՈՒԽ Դ.

1 Եւ Յիսուս լի հոգւով սրբով դարձաւ  
 ՚ի Յորդանանէ , և վարէր հոգւովն յանապատ ,  
 2 \* աւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի սատանա-  
 յէ . և ոչ եկեր և ոչ արբ յաւուրսն յայնու-  
 3 սիկ , և ՚ի կատարելն նոցա քաղցեաւ : \* Եւ  
 ասէ ցնա սատանայ . եթէ որդի ես Աստու-  
 4 \* Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . գը-  
 րեալ է , եթէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ ,  
 5 այլ ամենայն բանիւ Աստուծոյ : \* Եւ հան-  
 եալ զնա ՚ի լեառն մի բարձր՝ եցոյց նմա զա-  
 մենայն թագաւորու թիւնս աշխարհի ՚ի վայր-  
 6 կեան Ժամանակի . \* և ասէ ցնա սատանայ .  
 քեզ տայ դայս ամենայն իշխանութիւն և  
 7 զփառս սոցա , զի ինձ տուեալ է , և ում  
 կամիմ՝ տամ զսա : \* արդ՝ դու եթէ ան-  
 կեալ երկիր պագանիցես առաջի իմ , քեզ  
 8 եղիցի ամենայն : \* Պատասխանի ետ նմա Յի-  
 սուս և ասէ . գրեալ է , Երկիր պագցես  
 Տեառն Աստուծոյ քում , և զնա միայն պաշ-

ընդ Յիսուսի մկրտիլն և գալ յաղօթս , բա-  
 նալ երկնից , \* և իջանել հոգւոյն սրբոյ 22  
 մարմնաւոր տեսլեամբ իբրեւ զազաւնի ՚ի  
 վերայ . նորա . և գալ ձայն յերկնից՝ որ ա-  
 սէր . դու ես որդի իմ սիրելի , ընդ քեզ  
 հաճեցայ : \* Եւ ինքն Յիսուս էր ամոց իբ- 23  
 րեւ երեսնից , սկսեալ՝ որոց որպէս կարճէր  
 որդի Յովսեփայ . որ Յակովբայն , որ Հեղ-  
 եայն , որ Մատթթայն , \* որ Ղեւեայն , որ 24  
 Մեղքեայն , որ Յաննեայն , որ Յովսեփայն ,  
 \* որ Մատթթայն , որ Ամովսայն , որ Նաւու- 25  
 մայն , որ Եսդեայն , որ Նանգեայն , \* որ Մա- 26  
 հաթայն , որ Մատտաթայն , որ Սեմեայն , որ  
 Յովսեփեայն , որ Յովդայն , \* որ Յովնանայն , 27  
 որ Ռեսայն , որ Զորաբարելին , որ Սաղաթիէ-  
 լին , որ Ներեայն , \* որ Մեղքեայն , որ Ադ- 28  
 դեայն , որ Կովսամայն , որ Եղմովդադայն , որ  
 Երայն , \* որ Յեսուայն , որ Եղիազարայն , 29  
 որ Յովրամայն , որ Մատթայն , որ Ղեւեայն ,  
 \* որ Սիմէոնին , որ Յուդային , որ Յովսե- 30  
 փայն , որ Յովնամայն , որ Եղեկիմայն , \* որ 31  
 Մեղթայն , որ Մենայն , որ Մատտաթայն ,  
 որ Նաթանայն , որ Դաւթին , \* որ Յես- 32  
 սեայն , որ Ովբեդայն , որ Բոսսայն , որ Սաղ-  
 մովսայն , որ Նասսոնին , \* որ Ամինադա- 33  
 բայն , որ Արամայն , որ Ադմեայն , որ Աւ-  
 նեայն , որ Եսրովմայն , որ Փարէսին , որ  
 Յուդային , \* որ Յակովբայն , որ Իսահա- 34  
 կայն , որ Աբրահամուն , որ Թառային ,  
 որ Նաքովրայն , \* որ Սերուբայն , որ Ռա- 35

գաւայն , որ Փաղեկայն , որ Եբերայն , որ  
 36 Սաղային , \* որ Կայնանայն , որ Արփաքաւ-  
 դայն , որ Սեմայն , որ Նոյին , որ Ղամե-  
 37 քայն , \* որ Մաթուսաղային , որ Ենովքայն ,  
 որ Յարեդին , որ Մաղաղէլին , որ Կայնա-  
 38 նայն , \* որ Ենովսայն , որ Սեթայն , որ Ա-  
 դամայն , որ Աստուծոյն :

ԳԼՈՒԽ Դ.

1 Եւ Յիսուս լի հոգւով սրբով զարձաւ  
 ՚ի Յորդանանէ , և վարէր հոգւովն յանապատ ,  
 2 \* աւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի սատանա-  
 յէ . և ոչ եկեր և ոչ արբ յաւուրսն յայնու-  
 3 սիկ , և ՚ի կատարելն նոցա քաղցեաւ : \* Եւ  
 ասէ ցնա սատանայ . եթէ որդի ես Աստու-  
 4 ծոյ , ասա քարիդ այդմիկ՝ զի հաց լիցի :  
 5 \* Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . գը-  
 րեալ է , եթէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ ,  
 6 այլ ամենայն բանիւ Աստուծոյ : \* Եւ հան-  
 եալ զնա ՚ի լեառն մի բարձր՝ եցոյց նմա զա-  
 7 մենայն թագաւորութիւնս աշխարհի ՚ի վայր-  
 8 կեան ժամանակի . \* և ասէ ցնա սատանայ .  
 քեզ տաց դայս ամենայն իշխանութիւն և  
 9 զփառս սոցա , զի ինձ տուեալ է , և ում  
 10 կամիմ՝ տամ դսա : \* արդ՝ դու եթէ ան-  
 կեալ երկիր պաղանիցես առաջի իմ , քեզ  
 11 եղիցի ամենայն : \* Պատասխանի ետ նմա Յի-  
 սուս և ասէ . գրեալ է , երկիր պաղցես  
 12 Տեառն Աստուծոյ քում , և զնա միայն պաշ-

տեսցես : \* Եւ աճ զնա յԵրուսաղէմ, և կա 9  
 ցլց ՚ի վերայ աշտարակի տաճարին . և ա-  
 սէ ցնա . Եթէ որդի ետ Աստուծոյ, արկ ըզ-  
 քեզ աստի ՚ի վայր . \* զի գրեալ է, Եթէ հը 10  
 ըեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո՝  
 պահել զքեզ . \* զի ՚ի վերայ ձեռաց բարձ 11  
 ցեն զքեզ, մի երբէք հարցես զբարի զոտն  
 քո : \* Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . 12  
 առացեալ է . Թէ ոչ փորձեսցես զՏէր Աստ-  
 ուած քո : \* Եւ կատարեալ զամենայն փոր 13  
 ձու թիւնս սատանայի, ՚ի բաց եկաց ՚ի նմա-  
 նէ առ ժամանակ մի :

ԲԿ \* Եւ դարձաւ Յիսուս զօրութեամբ 14  
 հոգւոյն ՚ի Գալիլեա, և ել համբաւ զնմանէ  
 ընդ ամենայն կողմանս գաւառին . \* և նա ու 15  
 սուցանէր ՚ի ժողովուրդս նոցա փառաւորեալ  
 յամենեցունց : \* Եւ եկն ՚ի Նազարէթ՝ ուր 16  
 սնեալն էր, և եմուտ ըստ սովորութեան իւ-  
 րում յաւուրն շաբաթուց ՚ի ժողովուրդն :  
 \* Եւ ետուն նմա գիրս զԵսայեայ մարգարէի՝ 17  
 և յարեաւ ընթեռնուլ . և իբրեւ եբաց  
 զգիրսն՝ եգիտ զայն տեղի յորում գրեալն  
 էր : \* Հոգի Տեառն ՚ի վերայ իմ, վասն որոյ 18  
 և օժ խոկ զիս . աւետարանել աղքատաց ա-  
 ռաքեաց զիս, բժշկել զբեկեալս որտիւք .  
 \* քարոզել գերեաց զթողութիւն, և կու 19  
 րաց տեսանել, արձակել զվիրաւորս ՚ի թո-  
 ղութիւն, քարոզել զտարեկան Տեառն ըն-  
 դունելի : \* Եւ խփեալ զգիրսն՝ ետ ցպաշ 20  
 տօնեայն, և նստաւ . և ամենեցուն որ ՚ի

21 ժողովրդեանն էին աչք՝ ՚ի նա հայէին : \* Եւ  
 սկսաւ ասել ցնոսա . այսօր լցան գիրքս այս  
 22 յականջս ձեր : \* Եւ ամենեքին վկայէին նը-  
 մա, և զարմանային ընդ բանս շնորհացն որ  
 ելանէին ՚ի բերանոյ նորա . և ասէին, ոչ սա  
 23 է որդին Յովսեփայ : \* Եւ ասէ ցնոսա, ա-  
 պաքէն ասիցէք առ իս զառակս զայս . բը-  
 ժիշկ, բժշկեա զանձն քո . որչափ լուսք զոր  
 արարեր ՚ի Կափառնաում, աքա և աստ ՚ի  
 24 քում գաւառի : \* Եւ ասէ . ամէն ասեմ  
 ձեզ, թէ չէ մարգարէ ընդունելի ՚ի քաղա-  
 25 քի իւրում : \* Արդարեւ ասեմ ձեզ, զի բա-  
 զում այրիք էին յաւուրս Եղիայի ՚ի մէջ Խա-  
 րայէլի, յորժամ փակեցանն երկինք զերիս  
 ամս և զվեց ամիս, և եղեւ սով մեծ ընդ  
 26 ամենայն երկիր . \* և ոչ առ մի ՚ի նոցանէ  
 առաքեցաւ Եղիա, բայց միայն ՚ի Սարեփոա  
 27 Սիդոնացւոց՝ առ կին մի այրի : \* Եւ բա-  
 զում բորոտք էին յԽարայէլի առ Եղիսէիւ  
 մարգարէիւ . և ոչ որ ՚ի նոցանէ սրբեցաւ,  
 28 բայց միայն Նէէման ատորի : \* Եւ լցան ամե-  
 նեքին բարկութեամբ ՚ի ժողովրդեանն իբրև  
 29 լսէին զայս . \* Եւ յարուցեալ հանին զնա  
 արտաքոյ քաղաքին . և աճին զնա մինչեւ յար-  
 տեւան լերինն՝ յորոյ վերայ քաղաքն նոցա  
 30 շինեալ էր, գահավէժ առնել զնա : \* Եւ  
 նա անցեալ ընդ մէջ նոցա՝ գնայր :  
 31 \* Եւ էջ ՚ի Կափառնաում ՚ի քաղաքն գա- ԲԲ  
 լիլեացւոց, և ուսուցանէր զնոսա ՚ի շաբաթ-  
 32 սրն : \* Եւ զարմանային ընդ վարդապետու-

Թիւն նորա , զի իշխանութեամբ էր բան  
 նորա : \* Եւ էր 'ի ժողովրդեանն այր մի , զոր 33  
 ունէր այս դիւի պղծոյ , և աղաղակեաց 'ի  
 ձայն մեծ՝ \* և ասէ . Թուլացո , զի՞ կայ մեր 34  
 և քո , Յիսուս Նազովրեցի , եկիր կորուսա  
 նել զմեզ , գիտեմք զքեզ սլ ես , սուրբդ  
 Աստուծոյ : \* Սաստեաց 'ի նա Յիսուս և աւ 35  
 սէ . պատանձեաց և ել 'ի դմանէ : Չգետ  
 նեաց զնա դեւն 'ի միջի անդ և ել 'ի նմա  
 նէ , և ինչ ոչ վաստեաց նմա : \* Եւ եղէն 36  
 զարմանալիք 'ի վերայ ամենեցուն , խօսէին  
 ընդ միմեանս և ասէին . զի՞ ոչ է բանս այս ,  
 զի իշխանութեամբ և զօրութեամբ սաստե  
 պսոց պղծոց՝ և ելանեն : \* Եւ երթայր հըռ 37  
 չակ զնմանէ ընդ ամենայն տեղիս շուրջ ըզ  
 գաւառաւն : \* Եւ յարուցեալ 'ի ժողովրդե 38  
 նէ անտի , եմուտ 'ի տուն Սիմովի . \* զս 39  
 քանչ Սիմովի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ .  
 և աղաչեցին զնա վասն նորա : \* Եկաց առ 40  
 նմա , սաստեաց ջերմանն , և եթող զնա . և  
 վաղվաղակի յարեաւ և պաշտէր զնոսա :  
 \* Եւ ընդ արեւուն մտանել՝ ամենեքեան ու 41  
 ըոց էին հիւանդք 'ի պեսպէս ցաւս , բերէ  
 ին զնոսա առ նա : Եւ նա իւրաքանչիւր ու  
 մէք 'ի նոցանէ զնէր ձեռս՝ և բժշկէր ըզ  
 նոսա : \* Ելանէին դեւք 'ի բաղմաց , աւ 42  
 զաղակէին և ասէին . եթէ դու ես որդի Աս  
 տուծոյ , և նա սաստէր և ոչ տայր նոցա թոյլ  
 խօսել , զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է :  
 \* Եւ իբրեւ տիւ եղեւ , ել զնաց յաւ 45

ԲԳ

նապատ տեղի . և ժողովուրդքն խնդրէին  
 զնա . եկին մինչեւ առ նա , և արգելուին  
 44 զնա՝ զի մի գնացէ 'ի նոցանէ : \* Եւ նա  
 ասէ ցնոսա . և այոց քաղաքաց պարտ է  
 ինձ աւետարանել զարքայութիւնն Աստու  
 45 ծոյ , զի յայն իսկ առաքեցայ : \* Եւ քարո  
 զէր 'ի ժողովուրդսն Գալիլեացոց :

ԳԼՈՒԽ Ե.

1 Եւ եղեւ 'ի խռնել զնովաւ ժողովրդեա  
 նըն և լսել զբանն Աստուծոյ , և ինքն կայր  
 2 առ ծովակին Գեննեսարեթայ . \* և ետես եր  
 կուս նաւս զի կային առ ծովակին , և ձրկ  
 նորքն ելեալ 'ի նոցանէ՝ լուանային զգոր  
 3 ծիան : \* Եւ նա 'ի մի նաւուցն՝ որ էր Սիմով  
 նի , և աղաչեաց զնա՝ սակաւիկ մի տանել  
 'ի ներքս 'ի ցամաքէն . նստաւ՝ և ուսուցա  
 4 նէր 'ի նաւէ անտի զժողովուրդսն : \* Եւ իբ  
 ըեւ լուեաց 'ի խօսիցն , ասէ ցՍիմովն . խա  
 զացո 'ի խորն , և արկէք զգործիս ձեր յորս :  
 5 \* Պատասխանի ետ Սիմովն և ասէ ցնա . վար  
 դապետ , զամենայն զիշէրս աշխատ եղեաք՝  
 և ոչ ինչ կալաք , բայց վասն քո բանիդ  
 6 արկցուք զգործիսս : \* Չայս իբրեւ արարին՝  
 7 մինչեւ պարպատէին ուռկանք նոցա . \* և  
 ակնարկէին որոակցացն 'ի միւս նաւն՝ գալ  
 օգնել նոցա . և եկին , և լցան երկրքին  
 8 նաւքն՝ մինչեւ մերձ յընկղմել նոցա : \* Իբ

րև ետես Սիմոն Պետրոս, անկաւ առ ծռնկ-  
 սըն Յիսուսի և ասէ. 'ի բաց գնա յինէն  
 Տէր, զի այր մեղաւոր եմ ես: \* Քանզի ահ 9  
 պատեաց զնա և զամենեսեան որ ընդ նմայն  
 էին՝ վասն որոյ ձկանցն զորս ըմբռնեցին,  
 \* Նոյնպէս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս զոր- 10  
 դիսն զԵբեդեայ, որ էին որսակիցք Սիմոնի:  
 Եւ ասէ ցՍիմոն Յիսուս. մի երկնչիւր, յայ-  
 սըմէտէ զմարդիկ որսայցես 'ի կեանս: \* Եւ 11  
 հանեալ զնաւն 'ի ցամաք՝ Թողին զամենայն,  
 և գնացին զհետ նորա:

ԲԴ \* Եւ եղև 'ի հասանելն նորա 'ի մի 12  
 քաղաքացն, ահա այր մի լի բորոտութեամբ,  
 իբրեւ ետես զՅիսուս՝ անկեալ 'ի վերայ ե-  
 բեսաց, աղաչեաց զնա և ասէ, Տէր, եթէ  
 կամիս, կարող ես զիս սրբել: \* Չգեաց զձեռն 13  
 իւր՝ հասոյց 'ի նա և ասէ. կամիմ, սրբեաց:  
 Եւ վազվազակի գնաց 'ի նմանէ բորոտու-  
 թիւնն: \* Եւ նա պատուիրեաց նմա՝ մի ու- 14  
 մէք ասել, այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քա-  
 հանային, և մատո պատարագ վասն սրբ-  
 բութեան քո, որպէս և հրամայեաց Մով-  
 սէս՝ 'ի վկայութիւն նոցա: \* Եւ յորդէր ա- 15  
 ռաւել բանն զնմանէ, և ժողովէին ժողո-  
 վուրդք բազումք լսել և բժշկել 'ի հիւան-  
 դութենէ իւրեանց: \* Եւ նա խոյս տայր յա- 16  
 նապատ տեղիս, և կայր յաղօթս:

ԲԵ \* Եւ եղև 'ի միում աւուրց՝ և ինքն 17  
 ուսուցանէր, և փարիսեցիքն և օրինացն  
 վարդապետք նստէին. որք ժողովեալ էին

յամենայն քաղաքաց գալիլեացոց և չը-  
 րէատտանի և Նրուսաղէմի. և զօրութիւն  
 18 Տեառն էր 'ի բժշկել զնոսա: \* Եւ ահա արք  
 բերէին մահճօք զայր մի՝ որ էր անդամա-  
 լոյծ, և խնդրէին զնա մուծանել 'ի ներքս  
 19 և դնել առաջի նորա. \* և իբրեւ ոչ գտա-  
 նէին թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա 'ի ներքս՝  
 վասն ամբոխին, ելին 'ի տանիս, և 'ի ցուոցն  
 կախեցին զնա, և իջուցին մահճօքն հան-  
 20 դերձ 'ի մէջ առաջի Յիսուսի: \* Եւ տեսեալ  
 զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա. այր դու, Թո-  
 21 ղեալ լիցին քեզ մեղք քո: \* Սկսան խորհել  
 դպիրքն և փարիսեցիք, և ասեն. ո՞ է սա՝  
 որ խօսի զհայհոյութիւնս. ո՞վ կարէ Թողու-  
 22 զմեղս, բայց միայն Աստուած: \* Իբրեւ գի-  
 տաց Յիսուս զխորհուրդս նոցա, պատաս-  
 խանի ետ և ասէ ցնոսա. զի՞ խորհիք 'ի  
 23 սիրտս ձեր. զի՞նչ դիւրագոյն է, ասել՝  
 Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ ա-  
 24 ըի և գնա: \* Այլ զի գիտասցիք՝ եթէ իշ-  
 խանութիւն ունի որդի մարդոյ յերկրի Թո-  
 ղուլ զմեղս. ասէ ցանդամալոյծն, քեզ ա-  
 սեմ՝ արի առ զմահիճս քո, և երթ 'ի տուն  
 25 քո: \* Եւ առժամայն յարուցեալ առաջի ա-  
 մենեցուն՝ առ զիւրեւ յորոյ վերայ անկեալ  
 դնէր, գնաց 'ի տուն իւր, և փառաւոր առ-  
 26 նէր զԱստուած: \* Չարմանք կալան զամենե-  
 սեան, և փառաւ որ առնէին զԱստուած. լի  
 եղեն ահիւ և ասեն, եթէ տեսաք այսօր նոր  
 նշան:

ԲԶ

\* Եւ յետ այնորիկ ել անտի, և ետես 27  
մաքսաւոր մի՝ որում անուռն էր Ղեւի, զի  
նստէր 'ի մաքսաւորութեան. և ասէ ցնա,  
եկ զինի իմ: \* Եւ թողեալ զամենայն՝ յա 28  
րեաւ գնաց զինի նորա: \* Եւ արար ընդու 29  
նելու թիւն մեծ նմա Ղեւի 'ի տան իւրում.  
և էր ժողովուրդ բազում մաքսաւորաց և  
այլոց՝ որ էին բազմեալ ընդ նոսա: \* Եւ 30  
տրտնջէին փարիսեցիքն և դպիրքն նոցա  
զնմանէ առ աշակերտսն նորա՝ և ասէին.  
ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ու  
տէք և ըմպէք: \* Պատասխանի ետ Յիսուս 31  
և ասէ ցնոսա, ոչ ինչ են պիտոյ բժիշկ ող  
ջոց, այլ հիւանդաց. \* և սչ եկի կոչել զար 32  
դարս, այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն:  
\* Եւ նորա ասեն ցնա, ընդէ՞ր աշակերտքն 33  
Յովհաննու պահեն ստէպ, և խնդրուածս  
առնեն, նոյնպէս և փարիսեցւոցն, և բոյբո  
ուտեն և ըմպեն: \* Եւ նա ասէ ցնոսա. 34  
մի թէ կարող էք մանկանց առագաստի, մինչ  
փեսայն ընդ նոսա իցէ՝ հրաման տալ պա  
հել. \* եկեսցեն առուրք յորժամ բարձցի 'ի 35  
նոցանէ փեսայն, ապա պահեսցեն յառուրսն  
յայնոսիկ: \* Ասաց և առակ մի առ նոսա, 36  
թէ ոչ որ արկանէ 'ի նոր հանդերձէ 'ի վե  
րայ հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ոչ՝ և զնորն  
պատառէ, և ընդ հնոյն չմիաբանի կապերան  
որ 'ի նորոյն: \* Եւ ոչ որ արկանէ գինի նոր 37  
'ի տիկս հինս. ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ  
գինին նոր զտիկսն հինս. ինքն հեղու, և

38 տիկքն կորնչին: \* Այլ գինի նոր 'ի տիկս նորս  
39 արկանելի է, և երկոքին պահին: \* Եւ ոչ  
որ ըմպէ զհինն՝ և կամիցի զնորն. քանզի  
ասէ՝ թէ հինն քաղցրագոյն է:

ԳԼՈՒԽ Զ.

1 Եւ եղեւ 'ի շաբաթու յերկրորդում ա. Եւ  
աաջնոյն՝ անցանել նմա ընդ արտորայսն, և  
աշակերտքն նորա կորգէին հասկ՝ շփէին ընդ  
2 ամբ և ուտէին: \* Եւ ոմանք 'ի փարիսեցւոցն  
ասեն ցնոսա, զինչ գործէք՝ զոր չէ օրէն 'ի  
3 շաբաթու: \* Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս  
և ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զոր արարն  
Գաւիթ, յորժամ քաղցեաւն ինքն և որ  
4 ընդ նմայն էին. \* զիմորք եմուտ նա 'ի տունն  
Աստուծոյ, և զհացն զառաջաւորութեան ե  
կեր՝ և ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին. զոր  
ոչ էր օրէն ումեք ուտել, բայց միայն քա  
5 հանայապետիցն: \* Եւ ասէ ցնոսա. Տէր է  
6 որդի մարդոյ և շաբաթու: \* Եւ եղեւ 'ի միւ  
սում շաբաթուն մտանել նմա 'ի ժողովուրդն  
և ուսուցանել. և էր անդ այր մի, և ձեռն  
7 իւր աջ գոսացեալ էր: \* Եւ սպասէին նմա  
դպիրքն և փարիսեցիք՝ թէ 'ի շաբաթուն  
բժշկիցէ, զի գտանիցեն չարախօսութիւն  
8 զնմանէ: \* Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նոցա.  
ասէ յայրն՝ որոյ ձեռնն գոսացեալ էր. արի  
9 անց 'ի մէջ: Եւ նա յարուցեալ եկաց: \* Ա  
սէ ցնոսա Յիսուս, հարցից ինչ զձեզ. զինչ

արժան է 'ի շաբաթու , բարի ինչ առնել՝  
 եթէ չար գործել , ոգի մի ապրեցուցանեն՝  
 թէ կորուսանել : \* Եւ հայեցեալ շուրջ զաւ 10  
 մենեքումբք զայրազին՝ սակցնա . ձգեա  
 զձեռնքո : Եւ նա ձգեաց , և հաստատեցաւ  
 ձեռն նորա իբրեւ զմիւսն : \* Նորա լցան 11  
 յիմարութեամբ . և խօսէին ընդ միմեանս՝  
 թէ զի՞նչ առնիցեն Յիսուսի :

94 \* Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ 12  
 ել 'ի լեառն կալ յաղօթս . և հանէր զգիւ  
 շերն 'ի գլուխ յաղօթսն Աստուծոյ : \* Եւ իբւ 13  
 ըեւ այգ եղև՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր ,  
 և ընտրեաց 'ի նոցանէ երկուսսանս , զորս  
 և աւաբեալս անուանեաց : \* ԶՍիմոն՝ զոր 14  
 և Պետրոսն անուանեաց , և զԱնդրէաս եղ  
 բայր նորին , և զՅակոբոս , և զՅովհաննէս , և  
 զՓիլիպպոս , և զԲարթուղիմէոս , \* և զՄատ 15  
 թէոս , և զԹովմաս , և զՅակովբոս Ալփեայ ,  
 և զՍիմոն՝ զկոչեցեալն նախանձայոյդ , \* և 16  
 զՅուդա Յակովբայ , և զՅուդա Իսկարիովտա  
 ցի՝ որ եղև իսկ մատնիչ : \* Եւ իջեալ նորօք 17  
 հանդերձ 'ի տեղի մի տափարակ , և ժողով  
 աշակերտացն նորա , և բազմութիւն յոյժ  
 ժողովրդեանն յամենայն Հրէաստանէ և յԵւ  
 թուսաղէմէ , և յայնմ կողմանէ , և 'ի ծովե  
 զերէն Տիւրոսի և Սիդոնի , \* որ եկին լուել 18  
 'ի նմանէ , և բժշկել 'ի հիւանդութենէ իւր  
 եանց . և նեղեալքն յայտոց պղծոց՝ բժշկէին :  
 \* Եւ ամենայն ժողովուրդն ինդրէր մերձէ 19  
 նալ 'ի նա , զի զօրութիւն բազում ելանէր

20 'ի նմանէ՝ և բժշկէր զամենեւին : \* Եւ նա  
 ամբարձ զաչս իւր յաշակերտսն իւր՝ և ա  
 սէ : Երանի աղքատացդ հոգւով , զի ձեր է  
 21 արքայութիւնն Աստուծոյ : \* Երանի որքաղը  
 եալ են այժմ , զի յագեացին : Երանի որ  
 22 լան այժմ , զի ծիծաղեցին : \* Երանի է ձեզ  
 յորժամ նախատիցեն զձեզ մարդիկ , և յոր  
 ժամ որոշիցեն զձեզ և նախատիցեն , և հա  
 նիցեն անուն չար զձէնջ վասն որդւոյ մար  
 25 ոյ : \* Ուրախ լիջիք յաւուր յայնմիկ և ցըն  
 ծասջիք , զի ահա վարձք ձեր բազում են  
 յերկինս , ըստ դմին օրինակի առնէին մար  
 24 գարէիցն հարբ իւրեանց : \* Բայց վայ ձեզ՝  
 մեծատանցդ , զի ընկալայք զմխիթարութիւն  
 25 ձեր : \* Վայ ձեզ որ յագեալդ էք այժմ ,  
 զի քաղցիցէք . վայ ձեզ որ ծիծաղէքդ այ  
 26 ժըմ , զի սգայցէք և լայցէք : \* Վայ ձեզ  
 յորժամ բարի ասիցեն զձէնջ ամենայն մար  
 դիկ , զի այդպէս առնէին սուտ մարգարէ  
 27 իցն հարբ նոցա : \* Այլ ձեզ ասեմ որ լը  
 սէքդ . սիրեցէք զթշնամիս ձեր , բարի արա  
 28 ըէք ատելեաց ձերոց : \* Օրհնեցէք զանիծիչս  
 ձեր . աղօթս արարէք 'ի վերայ նեղաց ձե  
 29 ըոց : \* Որ հարկանէ զճնօտքո , մատո նմա  
 և զմիւսն . և որ հանէ 'ի քէն զբաճկոնքո ,  
 30 մի արդելուր 'ի նմանէ և զշապիկս : \* Ամե  
 նայնի որ խնդրէ 'ի քէն՝ տուր , և զոր ինչ  
 31 հանէ ոք 'ի քէն՝ մի պահանջեր : \* Եւ որ  
 պէս կամիք թէ արասցեն ձեզ մարդիկ , այն  
 32 պէս արասջիք և դուք նոցա : \* Եւ եթէ սի

բէք դուք զսիրելիս ձեր, զի՞նչ շնորհ է ձեր.  
 զի և մեղաւորք սիրեն զսիրելիս իւրեանց,  
 \* և եթէ բարի առնէք բարերարաց ձերոց, 33  
 ո՞ր շնորհ է ձեր. զի և մեղաւորք զնոյն գործեն:  
 \* Եւ եթէ տայք փոխ այնոցիկ՝ յորոց 34  
 ակն ունիցիք առնուլ, ո՞ր շնորհ է ձեր. քան զի  
 և մեղաւորք մեղաւորաց փոխ տան, զի  
 առցեն անդրէն զլիշուսն: \* Բայց սիրեցէք 35  
 զթշնամիս ձեր, և բարի արարէք ատելեաց  
 ձերոց. և տուք փոխ՝ ուստի ոչ ակն ունիցիք  
 առնուլ, և եղիցին վարձք ձեր բազում,  
 և եղիցիք որդիք բարձրելոյ. զի նա  
 քաղցր է ՚ի վերայ չարաց՝ և ապաշնորհաց:  
 \* Եւ եղերուք գթածք՝ որպէս և Հայրն ձեր 36  
 գթած է: \* Մի՛ դատէք՝ և ոչ դատիցիք. 37  
 մի՛ պատժէք՝ և ոչ պատժիցիք. արձակեցէք  
 և արձակիցիք. \* տուք՝ և տացի ձեզ. 38  
 չափ բարւոք՝ թաթաղուն շարժուն զեղուն՝  
 տացեն ՚ի դոքս ձեր. նովին չափով որով չափէք՝  
 չափեսցի ձեզ: \* Ասաց և առակ մի սա 39  
 նոսա. միթէ կարիցէ՞ կտր կուրի առաջնորդել,  
 ո՞չ ապաքեն երկօրին ՚ի խորխորատ անկանիցին:  
 \* Ոչ է աշակերտ լաւ քան ըզ 40  
 վարդապետ իւր. ամենայն կատարեալն եղևի  
 իբրեւ զվարդապետ իւր: \* Զի՞ տեսա 41  
 նես զշուղ յական եղբօր քո, և ՚ի բում ախան  
 զգերանդ ոչ նշմարես: \* Կամ զիմօրդ 42  
 կարես ասել ցեղբայր քո. եղբայր. թող  
 հանից զշուղդ յականէ բումմէ, և դու ՚ի  
 բում ախան զգերանդ ոչ տեսանես: Կեղծաւոր

ւոր, հան նախ զգերանդ յականէ բումմէ,  
 և ապա հայեսցիք հանել զշուղ յականէ եղ  
 43 բօր քո: \* Զի ոչ է ծառ բարի՝ որ առնէ պրտուղ  
 չար. և ոչ դարձեալ ծառ չար՝ որ առնէ  
 44 առնէ պրտուղ բարի. \* զի իւրաքանչիւր ծառ  
 ՚ի պտոյղ իւրմէ ճանաչի: Զի ոչ եթէ ՚ի փրշոց  
 քաղեն թուղ, և ոչ ՚ի մորենույ կթեն  
 45 խաղող: \* Մարդ բարի՝ ՚ի բարի գանձուց  
 սրտի իւրոյ բխէ զբարի, և մարդ չար՝ ՚ի  
 չարէն բխէ զչար. քանզի ՚ի յաւելուածոյ  
 46 սրտին խօսի բերան նորա: \* Զի՞ կոչէք զիս՝  
 47 Տէր, Տէր. և զոր ասեմն ոչ առնէք: \* Ամենայն  
 որ գայ առ իս և լսէ զբանս իմ և առնէ  
 զնոսա. ցուցից ձեզ ում նման է:  
 48 \* Նման է առն՝ որ շինիցէ տուն, որ փորեաց  
 և խորեաց, և եդ հիմն ՚ի վերայ վիմի. ՚ի  
 յառնել հեղեղաց՝ բաղխեաց գետ զտունն,  
 և ոչ կարաց շարժել զնա. զի հաստատեալ  
 49 էր հիմն ՚ի վերայ վիմի: \* Իսկ որ լսէ զբանս  
 իմ և ոչ առնէ՝ նման է տուն՝ որ շինիցէ  
 տուն ՚ի վերայ հողոյ առանց հիման. զոր բաղխեաց  
 գետ, և վաղվաղակի անկաւ, և եղև կործանու  
 մն ւանն այնորիկ մեծ:

ԳԼՈՒԽ Է.

1 Եւ իբրեւ կատարեաց զամենայն զբանս իւր  
 ՚ի լսելիս ժողովրդեանն, եմուտ ՚ի Կա  
 2 փառնասում: \* Հարիւրապետի ուրումն ծառայ  
 չարաչար հիւանդացեալ մերձ էր ՚ի

վախճանել, որ էր նմա պատուական: \* Իբ- 3  
 րեւ լուաւ զՅիսուսէ, առաքեաց զճերսն 'ի  
 Հրէից, աղաչէր զնա՝ զի եկեոցէ ապրեցուս-  
 ցէ զծառայն նորա: \* Եւ նոքա եկեալ առ 4  
 Յիսուս՝ աղաչէին զնա ստէպ և ասէին, թէ  
 արժանի է՝ որում զշնորհս զայս առնես: \* զի 5  
 սիրէ զագոս մեր, և զժողովրդանոցն նա շին-  
 եաց մեզ: \* Եւ Յիսուս գնաց ընդ նոսա. իբ- 6  
 րեւ ոչ ինչ կարի հեռի էր 'ի տանէն, յըզ-  
 եաց առ նա հարիւրապետն բարեկամս, և  
 ասէ ցնա. Տէր՝ մի ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ  
 բաւական եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանի-  
 ցես: \* Վասն որոյ և ոչ զանձն համարեցայ 7  
 արժանի առ քեզ գալոյ. այլ առա բանիւ՝  
 և բժշկեսցի մանուկս իմ. \* քանզի և ես այր 8  
 մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութեամբ. ու-  
 նիմ ընդ ինեւ զինուորս, և ասեմ սմա՝  
 երթ, և երթայ. և այլում՝ թէ եկ, և գայ.  
 և ծառայի իմում՝ թէ արա զայս, և առ-  
 նէ: \* Եւ իբրեւ լուաւ զայս Յիսուս՝ զար- 9  
 մացաւ, դարձաւ առ ժողովուրդն որ եր-  
 թային զհետ նորա և ասէ. ամէն ասեմ ձեզ,  
 թէ և ոչ յիսրայէլի այսչափ հաւատս գտի:  
 \* Եւ դարձան անդրէն պատգամաւորքն 'ի 10  
 տուն, և գտին զծառայն հիւանդ բժշկեալ:  
 99 \* Եւ եղև 'ի վաղիւն երթայր 'ի բաղաբ 11  
 մի որում անուն էր Նային. երթային ընդ  
 նմա և աշակերտքն նորա և ժողովուրդ բա-  
 ղում: \* Իբրեւ մերձ եղև 'ի դուռն քաղա- 12  
 քին, և ահա ելանէր մեռեալ մի՝ որդի միա-

մօր մօր իւրոյ, և նա էր այրի. և ժողովուրդ-  
 13 բաղում քաղաքին էր ընդ նմա: \* Իբրեւ  
 ետես զնա Տէր, դթացաւ 'ի նա և ասէ՝  
 14 մի լար: \* Եւ մատուցեալ մերձեցաւ 'ի դա-  
 դաղն. և որ բարձեալն տանէին՝ զտեղի ա-  
 ոխն, և ասէ. պատանի դու՝ քեզ ասեմ,  
 15 արի: \* Կանգնեցաւ և նստաւ մեռեալն, և  
 16 սկսաւ խօսել. և ետ զնա ցմայր իւր: \* Եւ  
 ահ կալաւ զամենեսին, և փառաւ սր առնէին  
 զԱստուած՝ և ասէին, թէ մարգարէ ոմն մեծ  
 յարուցեալ է 'ի միջի մերում, և թէ՛ այց  
 արար Աստուած ժողովրդեան իւրում 'ի բա-  
 17 ղում թիւն: \* Եւ ել զրոյցս այս ընդ ամենայն  
 Հրէաստան վասն նորա, և ընդ ամենայն  
 18 կողմանս աշխարհին: \* Եւ պատմեցին Յով-  
 հաննու աշակերտքն իւր վասն ամենայնի այ-  
 19 սորիկ: \* Եւ կօչեաց առ ինքն երկուս ոմանս  
 յաշակերտացն իւրոց Յովհաննէս, առաքեաց  
 առ Տէր և ասէ. դո՞ւ ես որ գալոցն ես, ե-  
 20 թէ այլում ակն կալուք: \* Եւ եկեալ առ  
 նա արքն ասեն. Յովհաննէս Մկրտիչ առա-  
 քեաց զմեզ առ քեզ և ասէ, դո՞ւ ես որ  
 21 գալոցն ես, եթէ այլում ակն կալուք: \* Եւ  
 'ի նմին ժամու բժշկեաց զբաղումս 'ի հիւան-  
 դութեանց և 'ի հարուածոց և յայտոց չա-  
 22 նել: \* Պատասխանի ես նոցա և ասէ, եր-  
 թայք պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր տեսիլքդ  
 և լուայք. զի կոյրք տեսանեն, և կաղք քը-  
 նան, բորոտք սրբին, խուլք լսեն, մեռ-

Եալք յառնեն, աղքատք աւետարանին. \* Ե 23  
 երանի իցէ՛ որ ոչ գայթակղեցի յիս: \* Եւ 24  
 իբրեւ գնացին հրեշտակքն Յովհաննու, ըս-  
 կըսաւ խօսել ընդ ժողովուրդսն վասն Յով-  
 հաննու. զի՛ ելէք յանապատն տեսանել,  
 եղէ՛ գն շարժուն ՚ի հողմոյ: \* Այլ զի՛նչ ելէք 25  
 տեսանել. ո՞յր ՚ի հանդերձս փափիւութեան  
 զարդարեալ. ահաւանիկ որ ՚ի հանդերձս  
 երեւելիս և փափիւութեան են՝ յարբու-  
 նիս են: \* Այլ զի՛նչ ելէք տեսանել. մար- 26  
 գարէ՛. այո, ասեմ ձեզ՝ առաւել եւս քան  
 զմարգարէ, \* զի սա է՝ վասն որոյ գրեալն 27  
 է, թէ ահա առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի  
 քո՛ որ յարդարեցցէ զճանապարհս քո առա-  
 ջի քո: \* Ամէն ասեմ ձեզ. մեծ ՚ի ծնունդս 28  
 կանանց մարգարէ քան զՅովհաննէս ոչ որ  
 է. բայց փոքրիկն յարբայութեան Աստու-  
 ծոյ՝ մեծ է քան զնա: \* Եւ ամենայն ժողո- 29  
 վուրդն իբրեւ լուաւ՝ և մաքսաւ որքն. ար-  
 դարացուցին զԱստուած, զի մկրտեցան ՚ի  
 մկրտութիւն Յովհաննու: \* Իսկ փարիսե- 30  
 ցիքն և օրինականք զխորհուրդն Աստուծոյ  
 անարգեցին յանձինս իւրեանց. զի ոչ մկր-  
 տեցան ՚ի նմանէ. \* Արդ ո՞ւմ նմանեցուցից 31  
 զմարդիկ ազգիս այսորիկ, և ո՞ւմ իցեն նմա-  
 նողք. \* նման են մանկուոյ՝ որ ՚ի հրապա- 32  
 րակս նստիցին, կարգայցեն զմիմեանս և ա-  
 սիցեն. փողս հարաք ձեզ՝ և ոչ կարաւե-  
 ցիք, ողբացո՞ք և ոչ լացիք: \* Եկն Յովհան- 33  
 նէս Սկրտիչ՝ ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր, և ասէ-

34 իք՝ զեւ գոյ ՚ի նմա: \* Եկն որդի մարդոյ՝  
 ուտէ և ըմպէ, և ասէք, ահա այր կերող  
 և արբեցող, բարեկամ մաքսաւորաց և մե- 35  
 ղաւորաց: \* Եւ արդարացաւ իմաստութիւն  
 յորդոց իւրոց: 36 \* Աղաչէր զնա ոմն ՚ի փարիսեցւոցն՝ զի ԳԴ  
 կերիցէ ճաշ ընդ նմա. և մտեալ ՚ի տուն  
 37 փարիսեցւոյն՝ բազմեցաւ: \* Եւ կին մի էր  
 ՚ի քաղաքին մեղաւոր, իբրեւ գիտաց թէ  
 բազմեալ է ՚ի տան փարիսեցւոյն. բերեալ 38  
 շիշ մի իւղոյ ազնուի՛, \* կայր յետոյ առ ոտս  
 նորա, լայր. և արտասուօքն սկսաւ թանալ  
 զոտս նորա, և հերով գլխոյ իւրոյ ջնջէր,  
 և համբուրէր զոտս նորա, և օձանէր իւղո- 39  
 վըն: \* Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն որ կոչեացն  
 զնա. ասէր ընդ միտս իւր. սա թէ մար-  
 գարէ որ էր, ապա գիտէր թէ ով և որպի-  
 սի որ կին մերձենայ ՚ի սա. զի մեղաւոր է: 40  
 \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա. Սի-  
 մոնի, ունիմ ինչ տեսէք: Եւ նա ասէ.  
 41 ասա փարդապետ. եւ ասէ: \* Երկու պար-  
 տապանք էին ուրումն փոխատուի. մինն պար-  
 տէր հինգ հարիւր դահեկան, և միւսն յի- 42  
 սուսն. \* և իբրեւ ոչ գոյր նոցա հատուցա-  
 նել, երկոցունցն շնորհեաց. արդ ասա՛ ով 43  
 առաւել սիրեցէ զնա: \* Ասէ Սիմոն. ինձ  
 այսպէս թուի՛ եթէ որում զբազումն շնոր-  
 հեաց: Եւ նա ասէ ցնա, ուղիղ դատեցար: 44  
 \* Եւ դարձեալ ՚ի կինն կողմն, ասէ ցՍիմոն.  
 տեսանէս զայս կին. մտի ՚ի տուն քո, ջուր

ոտից իմոց ոչ ետուր . իսկ սա արտասուզք  
 իւրովք եթաց զոտս իմ, և հերով իւրով  
 ջնջեաց . \* Համբար մի դու ոչ ետուր ինձ, 45  
 սա աւասիկ յորմէ հետէ մտեալ եմ՝ ոչ դա-  
 դարեաց ՚ի համբուրելոյ զոտս իմ . \* իւզով 46  
 գգլուխ իմ ոչ օծեր, սա իւզով անուշիւ օծ =  
 \* Վասն որոյ ասեմ քեզ . թողեալ լիցին 47  
 սմա մեղք իւր բազում . զի յոյժ սիրեաց ,  
 զի որում շատ թողուցու՝ շատ սիրէ, և ու-  
 բում սակաւ՝ սակաւ = \* Եւ ասէ ցնա . թող 48  
 եալ լիցին քեզ մեղք քո = \* Եւ սկսան՝ որ 49  
 բազմեալն էին ընդ նմա՝ ասել ընդ միտս իւր-  
 եանց , ո՞վ է սա՝ որ զմեզս թողու = \* Եւ նա 50  
 ասէ ցկինն . հաւատք քո կեցուցին գքեզ ,  
 երթ ՚ի խաղաղութիւն :

ԳԼՈՒԽ Ը.

ԳԵ

Եւ եղեւ յետ այնորիկ, և ինքն շրջէր 1  
 ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս, քարոզէր և ա-  
 ւետարանէր զարքայութիւն Աստուծոյ, և  
 երկոտասանքն ընդ նմա . \* և կանայք ոմանք՝ 2  
 որ բժշկեալ էին յայտոց չարաց և ՚ի հիւան-  
 դութեանց, Մարիամ՝ որ կոչէր Մագդաղե-  
 նացի, յորմէ եօթն դեւն ելեալ էր : \* Եւ 3  
 Յովհաննա կին Քուզայ հաղարպետին Հե-  
 բովդի, և Շուշան, և այլք բազումք որք  
 պաշտէին զնա յընչից իւրեանց : \* Եւ ՚ի ժո 4  
 զովել բազում ժողովրդոց, և ըստ քաղա-  
 քաց քաղաքաց եկեւրցն առ նա . ասէ առա-

5 կաւ = \* Եւ սերմանացան սերմանել զսերմա-  
 նիս իւր . և ՚ի սերմանելն իւրում՝ էր որ ան-  
 կաւ առ ճանապարհաւ և եղեւ կոխան, և  
 6 թռչունք երկնից կերան զնա = \* Եւ այլն ան-  
 կաւ յապառաժի . և ընդ բուսանելն չորա-  
 7 ցաւ՝ առ ՚ի չգոյէ հիւթոյ : \* Եւ այլն անկաւ  
 ՚ի մէջ փշոց . և ընդ նմին բուսեալ փշոցն՝  
 8 հեղձուցին զնա = \* Եւ այլն անկաւ յերկիր  
 բարի և պարարտ . և բուսեալ՝ արաք պտուղ  
 հարիւրապատիկ = Չայս իբրեւ խօսեցաւ՝ ա-  
 9 սէ . որ ունիցի ահանջս լսելոյ լուիցէ = \* Հար-  
 ցանէին զնա աշակերտքն, թէ զի՛նչ իցէ ա-  
 10 ռակն = \* Եւ նա ասէ . ձեզ տուեալ է գի-  
 տել զխորհուրդս արքայութեան Աստուծոյ .  
 բայց այլոցն առակօք, զի տեսցեն՝ և մի՛  
 11 տեսցեն, և լուիցեն՝ և մի՛ իմասցին = \* Բայց  
 առակն այս ինչ է : Սերմն՝ բանն Աստուծոյ  
 12 է . \* և որք առ ճանապարհաւն, այնորիկ  
 են որ լսենն, և Լապա գայ սատանայ՝ հանէ  
 զբանն ՚ի սրտից նոցա, զի մի՛ հաւատասցեն  
 13 և ապրեսցին = \* Եւ որք յապառաժին, որք  
 յորժամ լիցենն՝ խնդութեամբ ընդունին  
 զբանն, և արմատս ոչ ունիցին, որք առ  
 ժամանակ մի հաւատան, և ՚ի ժամանակի  
 14 փորձութեան հեռանան = \* Իսկ որ ՚ի մէջ  
 փշոցն անկաւ՝ նոքա են, որ իբրեւ լսեն ըզ-  
 բանն՝ և ՚ի հոգս և ՚ի մեծութիւն և ՚ի ցան-  
 կութիւն աշխարհիս զբաղեալ հեղձուուն և  
 15 անպտուղ լինին = \* Իսկ որ յերկիրն պա-  
 րարտ, որոց բարւոք և զուարթագին սրտի-

լուեալ զբանն՝ ընդունին , և տան պտուղ  
 համբերութեամբ : \* Ոչ որ լուցանէ ճրագ և 16  
 թագուցանէ ընդ կարասեալ , կամ դնէ ընդ  
 մահճօք . այլ 'ի վերայ աշտանակի դնէ , զի  
 որ մտանեն զլոյս տեսցեն : \* Չիբ ինչ ծա 17  
 ծուկ՝ որ ոչ յայտ լիցի , և ոչ գաղտնի՝ որ  
 ոչ ծանկիցի և եկեսցէ 'ի յայտ : \* Տեսէք այ 18  
 սուհետեւ զիւրդ լսէքք , զի սր գուցէ՝ տա  
 ցի նմա , և սր ոչն գուցէ՝ և զոր կարծեն  
 թէ ունիցի՝ բարձցի 'ի նմանէ : \* Եկին առ 19  
 նա մայրն և եղբարք իւր . և ոչ կարէին հա  
 սանել 'ի նա վասն բազմութեանն : \* Ազդ 20  
 եղեւ նմա և ասեն . մայր քո և եղբարք քո  
 կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տեսանել :  
 \* Եւ ասէ ցնոսա . մայր իմ և եղբարք իմ 21  
 սորա են , որ զբանն Աստուծոյ լսեն և առ  
 նեն :  
 ԳԶ \* Եւ եղեւ 'ի միում յաւուրց՝ ինքն ել 'ի 22  
 նաւ և աշակերտքն նորա , և ասէ ցնոսա .  
 եկայք անցցուք յայնկոյս ծովակիս . եւ գնա  
 ցին : \* Եւ մինչդեռ նաւէին՝ 'ի բունեմուտ . 23  
 և էջ մորրիկ հողմոյ 'ի ծովակն՝ և ուռնայր , և  
 տագնապէին : \* Մատուցեալ զարթուցին զնա 24  
 և ասեն . վարդապետ , վարդապետ , կորըն  
 չիք աւասիկ : Եւ նա յարուցեալ սաստեաց  
 հողմոյն և խռովութեան ջուրցն , և հան  
 գարտեցին , և եղեւ խաղաղութիւն : \* Ասէ 25  
 ցնոսա . ուր են հաւատք ձեր : Եւ զահի հար  
 եալ զարմացան , և ասէին ցմիմեանս . ո՞վ  
 արդեօք իցէ սա՝ զի և հողմոյ և ջրոյ հրա

ման տայ . և հնազանդին սմա : \* Եւ նաւե 26  
 ցին իջին յաշխարհն Գերգեսացոց , որ է  
 27 յայնկոյս հանդէպ Գալիլեայ : \* Եւ ընդ ելա  
 նելն նորա 'ի ցամաք՝ պատահեաց այր մի 'ի  
 քաղաքէն , յորում էին դեւք , և բազում  
 ժամանակս չէր հանդերձ զգեցեալ և ոչ 'ի  
 28 տան բնակեալ , այլ 'ի գերեզմանս : \* Եւ տես  
 եալ զՅիսուս , աղաղակեաց և անկաւ առա  
 ջի նորա , և ասէ մեծաձայն . զի՞ կայ իմ և  
 քո , Յիսուս՝ որդի Աստուծոյ բարձրելոյ . ա  
 29 զաչեմ զքեզ մի՛ տանջեր զիս : \* Քանզի հրա  
 ման տայր այսոյն պղծոյ ելանել 'ի մարդոց  
 անտի . զի բազում ժամանակս յափշտակեալ  
 էր զնա , և կապէր 'ի շղթայս , և պահէր  
 յերկաթս , և խզէր զկապանան և վարէր 'ի  
 30 դիւէն յանապատս : \* Եհարց ցնա Յիսուս և  
 ասէ . զի՞նչ անուն է քեզ : Եւ նա ասէ . Լե  
 գէոֆն . զի դեւք բազումք մտեալ էին 'ի նա .  
 31 \* և աղաչէին զնա՝ զի մի հրաման տացէ նո  
 32 ցա երթալ յանդունդս : \* Եւ էր անդ երա  
 մակ մի խողից բազմաց արօտական 'ի լերինն .  
 և աղաչեցին զնա զի հրաման տացէ նոցա  
 33 մտանել 'ի նոսա . և հրամայեաց նոցա : \* Եւ  
 ելեալ դեւքն յառնէն՝ մտին 'ի խողեանն ,  
 և դիմեաց երամակն 'ի գահէ անտի 'ի ծո  
 34 վակն՝ և հեղձաւ : \* Իբրեւ տեսին խողա  
 րածքն զիրան որ եղեն՝ փախեան , և պատ  
 35 մեցին 'ի քաղաքին և յաղարակին : \* Եւ իբ  
 րեւ ելին տեսանել զգործսն , և եկին առ  
 Յիսուս , և դտին զայրն ուստի դեւքն ելեալ

էին , զգեցեալ և զգաստացեալ նստէր առ  
 ոտան Յիսուսի , և երկեան : \* Պատմեցին նո 36  
 ցա որոց տեսեալն էր՝ թէ զխարդ փրկեցաւ  
 դիւահարն : \* Եւ աղաչէր զնա ամենայն բազ 57  
 մու թիւնն շուրջ զկողմամբքն Գերգեսացւոց՝  
 գնուլ ՚ի սահմանայն նոցա , քանզի ահիւ  
 մեծաւ տաղնապէին . և նա մտեալ ՚ի նաւ՝  
 դարձաւ անդրէն : \* Աղաչէր զնա այրն ուս 58  
 տի դեւքն ելեալ էին՝ շրջել ընդ նմա , ար-  
 ձակեաց զնա և ասէ . \* դարձ ՚ի տուն քս , 59  
 և պատմեա զոր միանգամ արար քեզ Աստ-  
 ուած : Գնաց ՚ի քաղաքն և քարոզէր զոր ինչ  
 արար նմա Յիսուս : \* Եւ իբրեւ դարձաւ անդ 40  
 ըէն Յիսուս , ընկալաւ զնա ժողովուրդն .  
 քանզի ամենեքեան ակն ունէին նմա : \* Եւ 41  
 ահա եկն այր մի՝ որում անուն էր Յայրոս ,  
 և նա էր իշխան ժողովրդեանն . անկեալ առ  
 ոտան Յիսուսի՝ աղաչէր զնա մտանել ՚ի տուն  
 նորա . \* զի դուստր միամօր էր նորա , ամաց 42  
 իբրեւ երկոտասանից , և էր մերձ ՚ի մահ .  
 և ընդ երթալն նորա՝ ժողովուրդքն նեղէին  
 զնա : \* Եւ կին մի էր ՚ի տեռատեսութեան 43  
 արեան յամաց երկոտասանից , (որ ՚ի բժիշկս  
 ծախեալ էր զամենայն ինչս իւր) . որում ոչ  
 էր լեալ հնար յումեքէ բժշկիլ : \* Մատու 44  
 ցեալ յետոյ մերձեցաւ ՚ի քղանցս հանդեր-  
 ձի նորա , և նոյնժամայն եկաց բղսումն ա-  
 րեան նորա : \* Եւ ասէ Յիսուս . ո՞վ է՝ որ մեր 45  
 ձեցաւն յիս : Իբրեւ ամենեքեան ուրանա-  
 յին , ասէ Պետրոս և որ ընդ նմա էին . վար-

դապեա , ժողովուրդք պնդեն և նեղեն  
 46 զքեզ : \* Եւ ասէ Յիսուս . ոմն մերձեցաւ յիս .  
 քանզի գիտացի՝ եթէ զորու թիւն ել յինէն :  
 47 \* Իբրեւ ետես կինն՝ եթէ ոչ ծածկեցաւ ՚ի  
 նմանէ , եկն դողալով և անկաւ առաջի նո-  
 րա , թէ վասն որոյ իրաց մերձեցաւ ՚ի նա՝  
 պատմեաց առաջի ամենայն ժողովրդեանն ,  
 48 և թէ սրպէս բժշկեցաւ առ ժամայն : \* Եւ  
 ասէ . քաջալերեաց դուստր , հաւատք քո  
 կեցուցին զքեզ . երթ ՚ի խաղաղութիւն :  
 49 \* Եւ մինչդեռ նա խօսէր , դայ ոմն ՚ի տանէ  
 ժողովրդապետին՝ և ասէ ցնա . մեռաւ  
 դուստրն քո , մի ինչ աշխատ առնէր զդա :  
 50 \* Իսկ Յիսուս իբրեւ լուաւ , պատասխանի  
 ետ նմա և ասէ . մի երկնչիւր , միայն հաւա-  
 51 տա՝ և կեցցէ : \* Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ  
 զօք եթող մտանել՝ բայց միայն զՊետրոս և  
 և զՅակովբոս և զՅովհաննէս , և զհայր  
 52 մանկանն և զմայր նորա : \* Լային ամենե-  
 քեան և կոծէին զնա . և նա ասէ . մի՛ լայք ,  
 53 զի չէ մեռեալ այլ ննջէ : \* Եւ նորս ծաղր  
 առնէին զնա . զի գիտէին թէ մեռաւ :  
 54 \* Եւ նորա հանեալ զամենեսին արտաքս ,  
 55 \* կալաւ զձեռանէ նորա , բարբառեցաւ և  
 56 ասէ . արի կաց մանուկ դու : \* Եւ դար-  
 ձաւ ոչի նորա , և կանդնեցաւ վաղվաղակի .  
 57 և հրամայեաց տալ նմա ուտել : \* Եւ զար-  
 մագան ծնողքն նորա , և նա պատուիրէր՝  
 մի ումեք ասել՝ որ ինչ եղեւն :

ԳԼՈՒԽ Թ.

Եւ կոչեցեալ զերկոտասան առաքեալսն , 1  
 ետ նոցա զօրութիւն և իշխանութիւն 'ի վե-  
 րայ ամենայն դիւաց , և բժշկել զհիւանդու-  
 թիւնս : \* Եւ առաքեաց զնոսա քարոզել 2  
 զարքայութիւնն Աստուծոյ , և բժշկել զախ-  
 տաժէտս : \* Եւ ասէ ցնոսա . մի' ինչ բառ 3  
 նայք 'ի ճանապարհ , մի' գաւազան , և մի'  
 մախաղ . մի' հաց , և մի' արծաթ , մի' եր-  
 կուս հանդերձս ունիցիք : \* Եւ յորտուն մը 4  
 տանիցէք՝ անդ ազջիք , և անտի գնայցէք :  
 \* Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ , յորժամ ելա- 5  
 նիցէք 'ի քաղաքէն յայնմանէ , զփոշի ոտից  
 ձերոց թօթափես՛իք 'ի վկայութիւն նոցա :  
 \* Եւ ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս և ընդ 6  
 գեօղս . աւետարանէին և բժշկէին ընդ ա-  
 մենայն տեղիս : \* Լուաւ Հերովդէս չորրոր- 7  
 դապետ զգործսն ամենայն . և զարմանայր  
 վասն ասելոյն յոմանց , \* Թէ Յովհաննէս 8  
 յարեաւ 'ի մեռելոց . և յոմանց՝ Թէ Յղիա  
 յայտնեցաւ , և յայլոց՝ Թէ մարգարէ ոմն  
 յառաջնոցն յարեաւ : \* Ասէ Հերովդէս . ըզ- 9  
 Յովհաննէս ես գլխատեցի . իսկ սա ո՞վ իցէ՝  
 զորմէ զայսպիսի իրս լսեմ : Եւ խնդրէր տե-  
 սանել զնա : \* Դարձան առաքեալքն և պատ- 10  
 մեցին նմա զամենայն զոր արարին : Եւ առ-  
 եալ զնոսա՝ խուսեաց առանձինն 'ի տեղի ա-  
 նապատ քաղաքի միոյ , որում անուն էր Բեթ-

11 սայիդա : \* Եւ ժողովուրդքն իբրեւ գիտա-  
 ցին , գնացին զհետ նորա . և ընկալեալ ըզ-  
 նոսա՝ խօսէր ընդ նոսա վասն արքայութեան  
 Աստուծոյ , և որոց պէտք էին բժշկու-  
 12 թեան՝ բժշկէր : \* Եւ օրն սկսաւ տարածա-  
 մել . մատեան երկոտասանքն և ասէն ցնա .  
 արձակեա զժողովուրդսդ , զի երթեալ շուրջ  
 'ի գեօղսն և յագարակս՝ հանգիցեն և գըտ-  
 ցեն կերակուր , զի աստ յանապատի տեղւոյ  
 13 եմք : \* Ասէ ցնոսա . դուք տուք դոցա ու-  
 տել : Եւ նորա ասէն . ոչ գոյ մեր աւելի  
 քան զհինգ նկանակ և զերկուս ձկունս . բայց  
 եթէ երթիցուք գնեսցուք բաւական ժողո-  
 14 վըրդեանդ կերակուր : \* Քանզի էին արք իբ-  
 րեւ հինգ հազար : Ասէ ցաշակերտսն . բազ-  
 մեցուցէք զդոսա դասս դասս , յիսուն յի-  
 15 սուն : \* Եւ արարին այնպէս , և բաղմեցու-  
 16 ցին զամենեսեան : \* Եւ առեալ զհինգ նը-  
 կանակն և զերկուս ձկունսն , հայեցաւ յեր-  
 կինս՝ օրհնեաց , և եբեկ , և տայր ցաշա-  
 17 կերտսն արկանել ժողովրդեանն : \* Կերան և  
 յագեցան ամենեքեան , և բարձին զնշխարս  
 կոտորոցն երկոտասան սակառի :  
 18 \* Եւ եղեւ 'ի կալն նորա յաղօթս առան- ԳԿ  
 ձինն՝ էին ընդ նմա և աշակերտքն նորա .  
 եհարց զնոսա և ասէ . զո՞ք ասէն զինէն  
 19 ժողովուրդքն թէ իցեմ : \* Եւ նոցա պատաս-  
 խանի տուեալ ասէն . զՅովհաննէս մկրտիչ ,  
 և այլք՝ զՅղիա , իսկ այլք՝ Թէ մարգարէ դք  
 20 յառաջնոցն յարեաւ : \* Ասէ ցնոսա . դուք

զով որ ասէք զինէն թէ իցեմ: Պատասխա-  
 նի ետ Պետրոս և ասէ. զՔրիստոսն Աստու- 21  
 ծոյ: \* Նա սաստեաց ՚ի նոսա, և պատուի-  
 րեաց մի ումէք ասել զայն. \* և ասէ, թէ 22  
 պարտ է որդւոյ մարդոյ բողոքմն չարչարիլ  
 և անարդիլ ՚ի քահանայապետից և ՚ի ծերոց  
 և ՚ի դպրաց, և սպանանիլ, և յերիւր աւուր  
 յառնել: \* Եւ ասէր առ ամենեոսն. եթէ 23  
 որ կամի զինի իմ գալ, ուրացի զանձն, և  
 առցէ չխաչ իւր հանապաղ, և եկեացէ ըղ-  
 հեա իմ: \* Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցու- 24  
 ցանել՝ կորուսցէ զնա. և որ կորուսցէ զանձն  
 իւր վասն իմ՝ կեցուցցէ զնա: \* Զինչ օգուտ 25  
 է մարդոյ եթէ զաշխարհ շահեցի, և զանձն  
 իւր կորուսցէ կամ տուժեցի: \* Զի որ ա- 26  
 մօթ համարեցի զիս և զբանս իմ, զնա և  
 որդի մարդոյ յամօթ արասցէ՝ յորժամ գայ-  
 ցէ փառօք իւրովք և Հօր՝ և հրեշտակաց սրբ-  
 բոց: \* Բայց արդարեւ ասեմ ձեզ. եթէ են 27  
 ոմանք ՚ի զոցանէ սր պղբ կան, որք մի  
 ճաշակեցեն զմահ, մինչեւ տեսցեն զարքա-  
 յու թիւն Աստուծոյ: \* Եւ եղեւ յետ այսց 28  
 բանից իբրեւ աւուրք ութ, առեալ զՊետ-  
 րոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս՝ ել ՚ի լեառն  
 կալ յաղօթս: \* Եւ ՚ի կալ նմա յաղօթս՝ ե- 29  
 ղեւ տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ, և փո-  
 խեցաւ հանդերձ նորա, և եղեւ սպիտակ  
 փայլուն: \* Եւ ահա արք երկու խօսէին ընդ 30  
 նմա, որ էին Մովսէս և Նղիա, \* երեւեալ 31  
 փառօք. և ասէին զելլիցն նորա՝ զոր կատա-

32 ըրելոց էր յԵրուսաղէմ: \* Իսկ Պետրոս՝ և որ  
 ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք ՚ի քնոյ, զարթ-  
 եան. տեսին զփառսն նորա՝ և զերկուսարսն,  
 33 որ կային առ նմա: \* Եւ եղեւ ՚ի մեկնեւն  
 նոցա ՚ի նմանէ, ասէ Պետրոս ցՅիսուս. վար-  
 դապեա, բարւոք է մեզ աստ լինել. և ա-  
 րասցուք երիս տաղաւարս. մի քեզ, և մի  
 Մովսէսի, և մի Նղիայի. և ոչ գիտէր զինչ  
 34 խօսէր: \* Եւ իբրեւ զայս ասաց, եկն ամպ  
 և հովանի եղեւ ՚ի վերայ նոցա. և երկեան  
 35 ՚ի մտանեւն նոցա ընդ ամպովն: \* Զայն եղեւ  
 յամպոյն և ասէ. դա է որդի իմ ընտրեալ,  
 36 զմա լուարուք: \* Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝  
 գտաւ Յիսուս միայն. և ինքեանք լուեցին,  
 և ոչ բւմէք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ  
 և ոչ ինչ՝ յորոց տեսինն:  
 37 \* Եւ եղեւ ՚ի վաղիւն մինչ իջանէին նո- ԴԲ  
 քա ՚ի լեռնէ անտի, ընդ առաջ եղեւ նմա  
 38 ժողովուրդ բազում: \* Եւ ահա այր մի ՚ի  
 ժողովուրդեանէ անտի աղաղակեաց և ասէ.  
 վարդապետ. աղաչեմ զքեզ, հայեաց յորդի  
 39 իմ, զի միամօր է ինձ. \* և ահա այս հար-  
 կանի ՚ի նմա, և յանկարծ գոչէ, և զարկու-  
 ցանէ զնա, և թաւալեցուցանէ և փրփրե-  
 ցուցանէ, և հաղիւ մեկնի ՚ի նմանէ խորտա-  
 40 կեալ զնա. \* և աղաչեցի զաշակերտսն քո  
 41 զի հանցեն զնա, և ոչ կարացին: \* Պատաս-  
 խանի ետ Յիսուս և ասէ. ով ազգ անհա-  
 լատ և թիւր. մինչեւ յերբ եղէց ընդ ձեզ,  
 և անասցեմ ձեզ. մատո այսր զորդին քո:

\* Եւ մինչդեռ մատչէր, զարկոյց զնա դեւն՝ 42  
 և շարժլեաց: \* Սաստեաց Յիսուս այսոյն պրղ 45  
 ծոյ, և բժշկեաց զմանուկն, և ետ զնա ցհայր  
 իւր: \* Եւ զարմանային ամենեքեան 'ի վերայ 44  
 մեծամեծացն Աստուծոյ: Եւ 'ի զարմանալն  
 ամենեցուն 'ի վերայ ամենայնի, զոր աւնէր,  
 ասէ ցաշակերտսն իւր. դէք դուք 'ի լսելիս  
 ձեր զբանս զայստօսիկ. զի որդի մարդոյ մատ-  
 նելոց է 'ի ձեռս մարդկան: \* Եւ նոքա ոչ 45  
 գիտէին զբանն, և էր ծածկեալ 'ի նոցանէ՝  
 զի մի՛ գիտասցեն. և երկնչէին հարցանել  
 ցնա վասն բանին այնորիկ: \* Եմուտ խոր 46  
 հուրդ 'ի նոսա, թէ ս'արդեօք մեծ իցէ 'ի  
 նոցանէ: \* Յիսուս իբրեւ ծանեաւ զխորհուր 47  
 դըս սրտից նոցա, առ մանուկ մի. կացոյց 'ի  
 մէջ նոցա առ իւր, \* և ասէ ցնոսա. որ ոք 48  
 ընկալցի զմանուկս զայս յանուն իմ՝ զիս ըն-  
 դունի. և որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի զա-  
 ռաքիչն իմ. զի որ փոքրիկն է յամենեսին 'ի  
 ձեզ՝ նա եղիցի մեծ: \* Պատասխանի ետ Յով 49  
 հաննէս և ասէ. վարդապետ, տեսաք զոմն  
 որ յանուն քո գեւս հանէր, և արգելաք  
 զնա, զի ոչ շրջի ընդ մեզ: \* Ասէ ցնոսա Յիւ 50  
 սուս. մի՛ արգելուք զնա, զի որ ոչն է ձեր  
 թշնամի՛ 'ի ձեր կողմն է:

77 \* Եւ եղև 'ի կատարել առուրց վերա 51  
 նալոյ նորա՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց  
 երթալ յԵրուսաղէմ: \* Եւ առաքեաց հը 52  
 բեշտակս առաջի երեսաց իւրոց. և իբրեւ  
 չողան, մտին 'ի գիւղ մի Սամարացոց՝ պատ-

53 րաստել ինչ նմա. \* և ոչ ընկալան զնա. զի  
 դէմ եդեալ էր նորա երթալ յԵրուսաղէմ:  
 54 \* Իբրեւ տեսին աշակերտքն Յակովբոս և Յով-  
 հաննէս՝ ասեն. Տէր, կամի՞ն զի ասասցուք  
 և իջցէ հուր յերկնից և սատակեացէ զնոսա:  
 55 \* Գարձաւ սաստեաց 'ի նոսա և ասէ, ոչ գի-  
 56 տէք՝ որոյ հոգւոյ էք դուք. \* զի որդի մար-  
 դոյ ոչ եկն զոգիս մարդկան կորուսանել՝ այլ  
 57 կեցուցանել: Եւ գնացին յայլ գետոչ: \* Եւ  
 մինչդեռ երթային նոքա 'ի ճանապարհի, ա-  
 սէ ոմն ցնա. եկից զկնի քո՝ յոր վայր և եր-  
 58 թիցես: \* Ասէ ցնա Յիսուս. աղուեսուց որք  
 գոն, և թուչնոց երկնից դագաքք, և որդ-  
 59 ւոյ մարդոյ ոչ գոյ՝ ուր գիցէ զգլուխ: \* Ա-  
 սէ ցմիւս եւս. եկ զկնի իմ: Եւ նա ասէ.  
 Տէր, հրաման տուր ինձ՝ երթալ նախ թա-  
 60 ղել զհայր իմ: \* Ասէ ցնա Յիսուս. թող ըզ-  
 մեռեալսն՝ թաղել զմեռեալս իւրեանց, և  
 դու երթ պատմեա զարքայութիւն Աստու-  
 61 ծոյ. \* Ասէ և այլ ոմն, եկից զկնի քո, Տէր.  
 բայց նախ հրաման տուր ինձ հրաժարել 'ի  
 62 տանէ իմմէ: \* Ասէ ցնա Յիսուս, ոչ ոք ար-  
 կանէ ձեռն զմաճով՝ և հայիցի յետս, եթէ  
 յաջողեալ իցէ արքայութեան Աստուծոյ:

ԳԼՈՒԽ Ժ.

1 Յետ այսորիկ երեւեցոյց Տէր և այլ ևս ԳԲ  
 եօթանասուն և երկուս. և առաքեաց ըզ-  
 նոսա երկուս երկուս առաջի իւր յամենայն

քաղաքս և 'ի տեղիս՝ ուր ինքն երթալոց  
 էր: \* Եւ ասէ ցնոսա. հունձք բազում են՝ 2  
 և մշակք սակաւ. արդ՝ աղաչեցէք զտէր հըն-  
 ձոց, զի հանցէ մշակս 'ի հունձս իւր: \* Եւ 3  
 թայք, ահա առաքեմ զձեզ իբրեւ զգա-  
 ոինս 'ի մէջ գայլոց: \* Մի բառնայք քսակ, 4  
 մի մախազ, մի կօշիկս. և 'ի ճանապարհի  
 ումեք ողջոյն մի տայցէք: \* Յոր տուն մտա- 5  
 նիցէք՝ նախ ասասլիք թէ ողջոյն տանս այս-  
 միկ. \* և եթէ իցէ անդ որդի ողջունի, հան- 6  
 գեցէ 'ի վերայ նորա ողջոյնն ձեր, ասա թէ  
 ոչ՝ 'ի ձեզ դարձցի: \* Եւ 'ի նմին տան ա- 7  
 գանիջիք. ուտիջիք և ըմպիջիք 'ի նոցանէ,  
 զի արժանի է մշակն վարձու իւրոյ, մի՛ փո-  
 խիցիք տանէ 'ի տուն: \* Յոր քաղաք մտա- 8  
 նիցէք և ընդունիցին զձեզ, ուտիջիք զինչ  
 առաջի գնիցեն ձեր, \* և բժշկեսլիք որ 'ի նը 9  
 մա հիւանդք իցեն. և ասասլիք նոցա, մեր-  
 ձեալ է 'ի վերայ ձեր արքայութիւն Աստու-  
 ծոյ: \* Իսկ յոր քաղաք մտանիցէք և ոչ ըն- 10  
 դունիցին զձեզ, իբրեւ ելանիցէք 'ի հրա-  
 պարակս նորա՝ ասասլիք. \* և զփոշիս որ կը- 11  
 ուտեալ է 'ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝  
 թօթափեսցուք 'ի ձեզ. բայց զայս գիտաս-  
 չիք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն Աստու-  
 ծոյ: \* Ասեմ ձեզ, զի Սողոմոնացոց ընդար- 12  
 ձակագոյն լիցի յաւուրն յայնմիկ՝ քանքա-  
 ղաբին այնմիկ: \* Վայ բեզ, բորաղին, վայ 13  
 բեզ Բեթսայիդա. զի եթէ 'ի Տիւրոս և 'ի  
 Սիդոն եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ եղեն 'ի

ձեզ, վաղուց եւս արդեօք 'ի խորդ և 'ի մո-  
 14 խիր նոտեալ ապաշխարեալ էր: \* Բայց Տիւ-  
 րոսի և Սիդոնի ընդարձակագոյն լիցի 'ի  
 15 դատաստանիքան ձեզ: \* Եւ դու, Կափառ-  
 նաում, որ մինչեւ յերկինս բարձրացեալ  
 16 ես, մինչեւ 'ի դժոխս իջես: \* Որ ձեզ լսէ,  
 ինձ լսէ. և որ զձեզ անարգէ, զիս անար-  
 գէ. և որ զիս անարգէ, զառաքիչն իմ աջ  
 նարգէ. և որ ինձ լսէ, լսէ այնմիկ՝ որ զիսն  
 17 առաքեաց: \* Գարձան եօթանասուն և եր-  
 կուքն խնդութեամբ և ասեն. Տէր, և դեւք  
 18 հնազանդին մեզ յանուն քո: \* Եւ ասէ ցը-  
 նոսա. տեսանէի՛ զաստանայ անկեալ յերկ-  
 19 նից իբրեւ զփայլակն: \* Ահա ետու ձեզ իշ-  
 խանութիւն կրիսել զօձս և զկարիձս, և զա-  
 մենայն զօրութիւն թշնամոյն, և ձեզ ոչինչ  
 20 մեղանչիցեն: \* Բայց ընդ այն մի խնդայք՝  
 եթէ այսք հնազանդին ձեզ. այլ խնդայք՝  
 զի անուանք ձեր գրեալ են յերկինս:  
 21 \* Ի նմին ժամու ցնձացաւ Յիսուս հոգւով  
 սրբով և ասէ. դոհանամ զբէն, Հայր, տէր  
 երկնից և երկրի. զի ծածկեցեր զայս յի-  
 մասանոց և 'ի գիտնոց, և յայտնեցեր զայս  
 տղայոց. այն, Հայր, զի այսպէս հաճոյ ե-  
 22 ղեւ առաջի քո: \* Ամենայն ինչ տուաւ ինձ  
 'ի հօրէ իմմէ. և ոչ որ գիտէ թէ ո՞վ է որդի,  
 եթէ ոչ՝ Հայր. և ո՞ է Հայր՝ եթէ ոչ՝ որդի.  
 23 և ում կամիցի որդին յայտնել: \* Եւ դար-  
 ձեալ առանձինն առ աշակերտսն ասէ. ե-  
 րանի աչաց՝ որ տեսանիցեն զոր տեսանէք:

\* Ասեմ՝ ձեզ . զի բազում մարդարէք և թա 24  
բաւորք կամեցան տեսանել՝ զոր դուք տե-  
սանէք՝ և ոչ տեսին . և լսել զոր լսէք՝ և  
ոչ լուան :

ԴԵ \* Եւ ահա յարեաւ ոմն օրինական՝ փոր 25  
ձէր զնա և ասէր . վարդապետ , զինչ գոր-  
ծեցից՝ զի զիեանս յաւիտենականս ժառան-  
գեցից : \* Եւ նա ասէ ցնա . յօրէնս զինչ 26  
գրեալ է . հրպէս ընթեռնուս : \* Նա պա 27  
տասխանի ետ և ասէ . սիրեսցես զՏէր Աստ-  
ուած քո յամենայն սրտէ քումմէ , և յա-  
մենայն անձնէ քումմէ , և յամենայն զօրու-  
թենէ քումմէ , և յամենայն մտաց քոց . և  
զընկեր քո իբրեւ զանձն քո : \* Եւ ասէ ցնա , 28  
ուզիչ ետուր զպատասխանիդ . զայդ արա և  
կեցցես : \* Նա իբրեւ կամեցաւ զանձն արդա 29  
բացուցանել՝ ասէ ցՅիսուս . և ո՞վ է իմ ըն-  
կեր : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . այր 30  
մի իջանէր յԵրուսաղէմէ յԵրիքով . և անկա-  
լի ձեռս աւաղակաց . որք մերկացուցին զնա ,  
և վերս ՚ի վերայ եդին . թողին կիսամահ և  
գնացին : \* Ղեպ եղեւ քահանայի միոջ իջա 31  
նել ընդ նոյն ճանապարհ . և տեսեալ զնա՝  
զանց արար : \* Նոյնպէս և Ղեւաացի մի ե 32  
կեալ ընդ նոյն տեղի , ետես՝ և զանց ա-  
րար : \* Սամարացի ոմն ճանապարհորդեալ՝ 33  
եկն ընդ նոյն առ նովաւ , և տեսեալ զնա՝  
գթացաւ . \* և մատուցեալ պատեաց զվերս 34  
նորա՝ արկեալ ՚ի վերայ ձէթ և գիւի . և ե-  
դեալ ՚ի վերայ գրաստու . իւրոյ՝ ած զնա ՚ի

35 պանդոկ մի , և դարմանեաց զնա : \* Եւ ՚ի  
վաղիւ անդր իբրեւ ելանէր անտի , հանեալ  
ետ ցարանդոկապեան երկուս դահեկանս , և  
ասէ . դարման տար դմա , և զոր ինչ ծա-  
խեսցես ՚ի դա , ՚ի միւսանգամ դարտեան  
36 իմում հատուցից քեզ : \* Արդ՝ ո՞ յերեցունց  
՚ի նոցանէ թուի քեզ մերձաւոր լեալ ան-  
37 կերոյն ՚ի ձեռս աւաղակաց : \* Եւ նա ասէ .  
որ արար զողորմութիւնն ՚ի վերայ նորա : Ա-  
սէ ցնա Յիսուս . երթ՝ և դու արա նոյնպէս :  
38 \* Եւ եղեւ ՚ի գնալն նոցա , և ինքն եմուտ ՚ի  
դեօղ մի . և կին ոմն անուն Մարթա՝ ընկա-  
39 լաւ զնա ՚ի տան իւրում : \* Եւ նորա էր քոյր  
մի , որում անուն էր Մարիամ . որ և եկն  
նստաւ առ ուսն Տեառն , և լսէր զբանս  
40 նորա : \* Եւ Մարթա զբաղեալ էր ՚ի բազում  
սպասու , եկն եկաց առ նմա և ասէ . Տէր ,  
ոչինչ է փոյթ քեզ , զի քոյրդ իմ միայն ե-  
թող զիս ՚ի սպասու . արդ՝ ասա դմա զի օդ-  
41 նեսցէ ինձ : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ա-  
սէ . Մարթա , Մարթա , դու հոգաս և զբա-  
42 զում իւրք զբաղեալ ես . \* բայց աստ սակաւ  
ինչ պիտոյ է . Մարիամ մասն բարի ընա-  
րեաց , որ ոչ բարձցի ՚ի նմանէ :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ եղեւ ՚ի տեղում ուրեք կալ յաղօ . ԴԶ  
թըս . և իբրեւ դադարեաց՝ ասէ ցնա ոմն  
յաշակերտացն իւրոյ . Տէր , ուստ մեզ յա-

զօթս կալ որպէս և Յովհաննէս ուսոյց աշա-  
 կերտաց իւրոց : \* Ասէ ցնոսա . յորժամ 2  
 կայցէք յաղօթս , ստատձիք . Հայր մեր ,  
 սուրբ եղիցի անուն քո . եկեացէ արքայու-  
 թիւն քո . \* զհաց մեր հանապազորդ տուր 3  
 մեզ զօրրստօրէն . \* և թող մեզ զմեզս մեր ,  
 զի և մեք թողումք ամենայնի՝ որ պարտի-  
 ցի մեզ . և մի՛ տանիր զմեզ ՚ի փորձութիւն :  
 \* Եւ ասէ ցնոսա . ո՞վ է ՚ի ձէնձ՝ որոյ իցէ բա- 5  
 րեկամ . և երթայցէ առ նա ՚ի մէջ գիշերի ,  
 և ստիցէ ցնա . բարեկամ , տուր ինձ փոխ  
 երիս նկանակս , \* զի բարեկամ իմ եկն առ 6  
 իս յուզուոյ . և ոչինչ ունիմ՝ դնել առաջի  
 նորա : \* Եւ նա ՚ի ներքուստ տայցէ պատաս- 7  
 խանի և ստիցէ . մի՛ աշխատ առներ զիս ,  
 զի դուրքդ փակեալ են , և մանկուներս ընդ  
 ինեւ կան յանկողնի . ոչ կարեմ յառնել և  
 տալ քեզ : \* Ասեմ ձեզ . եթէ ոչ յարու- 8  
 ցեալ տայցէ նմա վասն բարեկամութեանն .  
 սակայն վասն ժտութեանն յարուցեալ տայ-  
 ցէ նմա՝ զինչ և պիտոյ իցէ : \* Եւ ես ասեմ 9  
 ձեզ . խնդրեցէք՝ և տացի ձեզ . հայցեցէք՝  
 և գտալիք . բախեցէք՝ և բացցի ձեզ . \* զի 10  
 ամենայն որ խնդրէ՝ առնու . և որ հայցէ՝  
 գտանէ . և որ բախէ՝ բացցի նմա : \* Յո՞ որ 11  
 ՚ի ձէնձ հայր , խնդրիցէ որդի իւր ձուկն , մի-  
 թէ փոխանակ ձկանն ո՞՞՞ տայցէ նմա . \* և 12  
 կամ խնդրիցէ ձու , միթէ կարի՞՞ տայցէ  
 նմա : \* Իսկ եթէ դուք որ չարքդ էք՝ գի- 13  
 տէք պարգեւս բարիս տալ որդուոց ձերոց .

որչափ եւս առաւել Հայր ձեր յերկնից տա-  
 ցէ բարիս այնոցիկ , որ խնդրենն ՚ի նմանէ :  
 14 \* Եւ հաներ դեւ մի համր . և եղեւ յե- ԴԵ  
 լանել գիւին , խօսեցաւ համրն , և զարմա-  
 15 ցան ամենայն ժողովուրդքն : \* Եւ ոմանք ՚ի  
 նոցանէ ասեն . Բէեղղբուզաւ իշխանաւն  
 16 զիւաց հանէ դա զդեւս : \* Եւ այլք փոր-  
 ձէին և նշան յերկնից խնդրէին ՚ի նմանէ :  
 17 \* Իսկ նորա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա ,  
 ասէ ցնոսա . ամենայն թագաւորութիւն բա-  
 ժանեալ յանձն՝ աւերի , և տուն բաժան-  
 18 եալ յանձն՝ կործանի : \* Ապա եթէ և սա՞  
 տանայ բաժանեցաւ յանձնէ , զիսորդ կայցէ  
 թագաւորութիւն նորա . զի ասէք զինէն ե-  
 թէ Բէեղղբուզաւ իշխանաւն դիւաց հանէ  
 19 դա զդեւս : \* Եթէ ես Բէեղղբուզաւ հա-  
 նեմ զդեւս , որդիքն ձեր իւ հանիցեն .  
 վասն այդորիկ նոքին եղիցին ձեր դատա-  
 20ւորք : \* Իսկ եթէ մատամք Աստուծոյ հա-  
 նեմ զդեւս , ապա հասեալ է ՚ի վերայ ձեր  
 21 արքայութիւն Աստուծոյ : \* Յորժամ հզօր  
 վառեալ՝ պահիցէ զտուն իւր , ՚ի խաղաղու-  
 22 թեան են ինչք նորա : \* Բայց եթէ հզօրա-  
 գոյն քան զնա ՚ի վերայ եկեալ յաղթեացէ  
 նմա , զսպառազինութիւնն հանէ՝ յոր  
 յուսացեալ էր , և զաւար նորա բաշխեացէ :  
 25 \* Որ ոչ է ընդ իս , հակառակ իմ է . և որ  
 24 ոչ ժողովէ ընդ իս , ցրուէ : \* Յորժամ այսն  
 ելանիցէ ՚ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տե-  
 զիս խնդրէ հանգիստ . և իբրեւ ոչ գտանէ ,

ասէ . դարձայց անդրէն 'ի տուն իմ, ուստի ելի . \* և գայ գտանէ մաքրեալ և յարդա 25  
 րեալ : \* Յայնժամ երթայ և առնու եօթն 26  
 այլ այս չար եւս քան զինքն , և մտանէ բնակէ անդ . և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջինն : \* Եւ եղեւ մինչ 27  
 դեռ խօսէր զայս , ձայն եբարձ կին մի 'ի ժողովրդէն անտի և ասէ . երանի է որովայնին՝ որ կրեացն զքեզ . և ստեանցն՝ որ դիեցուցին զքեզ : \* Եւ նա ասէ . նա երանի 28  
 այնոցիկ է , որ լսեն զբանն Աստուծոյ , և առնեն : \* Եւ 'ի դիզանել 'ի վերայ նորա 29  
 ժողովրդոցն՝ սկսաւ ասել . ազգս այս՝ ազգ չար է . նշան խնդրէ , և նշան յերկնից ոչ տացի ամա՛ բայց նշանն Յովնանու : \* Զի որ 30  
 պէս եղեւ Յովնան նշան Նինուէացւոց , այնպէս եղիցի և որդի մարդոյ ազգիս այսմիկ : \* Իշխոյն հարաւոյ յարիցէ 'ի դատաստանի 31  
 ընդ արս ազգիս այսորիկ , և դատապարտեսցէ զոտս . զի եկն 'ի ծագաց երկրի լուսել զիմաստութիւնն Սողոմոնի . և ահա առաւել քան զՍողոմոն է աստ : \* Աբբ 32  
 Նինուէացիք յարիցեն 'ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ , և դատապարտեսցեն զսա . զի ապաշխարեցին 'ի բարողութեանն Յովնանու , և ահա առաւել քան զՅովնան է աստ :

ԵԿ \* Ոչ ուրուք լուցեալ ճրագ՝ դնէ 'ի թա 33  
 քրստեան ( և ոչ ընդ գրուանաւ ) , այլ 'ի վերայ աշտանակի . զի որ մտանեն՝ լոյս տե-

34 սանիցեն : \* Ճրագ մարմնոյ ակն է . յորժամ ակնն առատ է , ամենայն մարմինն լուսաւոր եղիցի . և երբ ակն չար է , և մար 35  
 մինն խաւարին եղիցի : \* Արդ՝ զգոյշ լեր , 36  
 գուցէ լոյսդ որ 'ի քեզ է՝ խաւար իցէ : \* Եթէ մարմինդ քո ամենայն լուսաւոր է , և չգուցէ մասն ինչ խաւարին , եղիցի լուսաւոր ամենայն . որպէս յորժամ ճրագն նշուղ 37  
 իւք լուսաւորեսցէ զքեզ : \* Եւ մինչդեռ խօսէր զայս , աղաչէր զնա ոմն փարիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա . և նա մտեալ բազմեցաւ : 38  
 \* Իբրեւ ետես փարիսեցին՝ զարմացաւ . զի 39  
 նախ ոչ մկրտեցաւ . յառաջ քան զճաշ : \* Ասէ ցնա Տէր . այժմ դուք փարիսեցիք զարտաքին բաժակին և զպնակին սրբէք . և ներքինն ձեր լի է յափշտակութեամբ և չարութ 40  
 թեամբ . \* անմիտք , ոչ ապաքէն որ զարտաքինն արար՝ և զնեքքինն նոյն արար : 41  
 \* Բայց ա՞ղէ զարժանն իսկ՝ տուք ողորմութիւն , և ահա ամենայն սուրբ է ձեր : \* Այլ 42  
 վայ ձեզ փարիսեցւոց , զի տասանորդէք զանանուի և զփեգանայ և զամենայն բանջար . և անցանէք զիրաւամբք և զսիրովն Աստուծոյ . զայս արժան էր առնել՝ և զայնու ոչ 43  
 անցանել : \* Վայ ձեզ փարիսեցւոց , զի սիրէք զբարձրագահս 'ի ժողովուրդս , և զնախող 44  
 շնոս 'ի հրապարակս : \* Վայ ձեզ , զի էք դուք իբրեւ զգերեզմանս անյայտս , և մար 45  
 դիկ գնան 'ի վերայ և ոչ դիտեն : \* Պատասխանի ետ ոմն յօրինականայն , և ասէ ցնա .

վարդապետ, զայս բանս ասելով՝ և զմեզ  
 թշնամանես: \* Եւ նա ասէ. և ձեզ վայ օրիւ 46  
 նահանացդ. զի բառնայք մարդկան բեռինս  
 դժուարակիրս, եւ դուք մատամբ միով ՚ի բե-  
 ուրնսն ոչ մերձենայք: \* Վայ ձեզ. զի շինէք 47  
 զշիրիմս մարդարելիցն. և հարքն ձեր սպա-  
 նին զնոսա. \* ապա ուրեմն վկայէք՝ եթէ 48  
 կամակից էք դործոց հարցն ձերոց. զի նու-  
 քա կոտորեցին զնոսա. և դուք զգերեզմանս  
 նոցա շինէք: \* Ղանն այնորիկ իմաստութիւ 49  
 նքն Աստուծոյ ասաց. առաքելից ՚ի նոսա  
 մարդարէս և առաքելալս, և ՚ի նոցանէ ըս-  
 պանանիցեն և հարածիցեն. \* զի խնդրեսցի 50  
 արիւն ամենայն մարդարելից հեղեալ ՚ի ըս-  
 կըզքանէ աշխարհի՝ յազգէ յայդմանէ, \* յա 51  
 բենէն Աբելի մինչեւ յարիւնն Չաքարիայ կու-  
 բուսելոյ ընդ սեղանն և ընդ տաճարն, այս  
 ասեմ ձեզ, խնդրեսցի յազգէ յայդմանէ:  
 \* Վայ ձեզ օրինականացդ. զի թաքուցա 52  
 նէք զփականս գիտութեանն, դուք ոչ մտա-  
 նէք, և որ մտաներցն են՝ արգելուք: \* Եւ 53  
 ՚ի խօսելն զայս ամենայն առ նոսա առաջի  
 ամենայն ժողովրդեանն, զամօթի հարկանէ-  
 ին: Եւ սկսան դպիրքն և փարիսեցիք զչա-  
 բել և դրգուել ընդ նմա վասն բազում ի-  
 րաց. \* և սպասել որսալ ինչ բանս ՚ի բերա 54  
 նոյ նորա, զի չարախօսեսցեն զմանէ:

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

1 Որովք ՚ի կուտել բիւրաւորաց ժողովրդ-  
 դեանն՝ մինչեւ կոխել զվիմեանս, սկսաւ ա-  
 սել ցաշակերտսն իւր. նախ՝ զգոյշ լերուք  
 անձանց ՚ի խմորոյ փարիսեցւոցն, որ է կեղ-  
 2 ծաւորութիւն: \* Զի ոչինչ է ՚ի ծածուկ՝ որ  
 ոչ յայտնեսցի, և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի:  
 3 \* Վասն զի զոր ինչ ասիցէք ՚ի խաւարի, լսե-  
 լի լիցի ՚ի լոյս. և զոր յունկանէն խօսեցա-  
 րուք ՚ի շտեմարանս, քարոզեսցի ՚ի վերայ  
 4 տանեաց: \* Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց իմոց.  
 մի՛ զարհուրիցիք յայնցանէ՝ որ սպանանեն  
 զմարմին, և յետ այնորիկ աւելի ինչ ոչ ու-  
 5 նիցին առնել: \* Այլ ցուցից ձեզ յումմէ եր-  
 կընչիցիք. երկնչիջիք յայնմանէ՝ որ յետ ըս-  
 պանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ՚ի  
 6 գեհէն. այս, ասեմ ձեզ, յայնմանէ երկնչի-  
 7 ջիք: \* Ոչ ապաքէն հինգ ձագ երկուց դան-  
 գաց վաճառի, և մի ՚ի նոցանէ ոչ է մոռաց-  
 8 զի բան զբազում ձագս լաւ էք դուք: \* Ա-  
 սեմ ձեզ, զի ամենայն որ խոստովանեսցի  
 յիս առաջի մարդկան, և որդի մարդոյ խոս-  
 տովանեսցի զմանէ առաջի հրեշտակաց Աս-  
 9 տուծոյ: \* Եւ որ ուրացի զիս առաջի մարդ-  
 կան, ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց  
 10 Աստուծոյ: \* Եւ ամենայն որ ասէ բան զորդ-

ւոյ մարդոյ՝ Թողցի նմա . բայց որ զհոգին սուրբ հայհոյիցէ , մի Թողցի նմա : \* Այլ 11 յորժամ տանկցին զձեզ 'ի ժողովուրդս և 'ի պետութիւնս և յիշխանութիւնս , մի հոգայցէք , որպէս թէ զի՛նչ պատասխանի տայցէք , կամ զի՛նչ ասիցէք : \* զի հոգին 12 սուրբ ուսուցցէ ձեզ 'ի նմին ժամու՝ զի՛նչ պարտ իցէ խօսել :

**ԵՖ** \* Ասէ ոմն 'ի ժողովրդեանէն ցնա . վար 13 դպպետ , ասա ցեղբայր իմ բաժանել ընդ իս զժառանգութիւնն : \* Եւ նա ասէ ցնա . 14 այր դու , ո՞ կացոյց զիս դատաւոր կամ բաժանարար 'ի վերայ ձեր : \* Եւ ասէ ցնոսա . 15 տեսէք և զգոյշ լերուք յամենայն սոգահութենէ . զի ոչ եթէ 'ի մթերից ընչից ուրուք իցեն կեանք նորա : \* Խօսեցաւ առ 16 նոսա առակ մի՛ և ասէ . տուն ուրումն մեծատան ետուն անդք տոհմականս . \* և 17 խորհէր 'ի միտս իւր և ասէր . զի՞ գործեցից՝ զի ոչ գոյ տեղի ուր ժողովեցից զարգիւնս իմ : \* Եւ ասէ , գիտեմ զի՛նչ արաւ 18 ըլից . քակեցից զչաւմարանս իմ , և եւս մեծամեծս շինեցից . և անդր ժողովեցից ըզցորեան և զամենայն բարութիւնս իմ , \* և 19 ասացից ցանձն իմ . անձն՝ ունիս բազում բարութիւնս համբարեալ ամաց բազմաց . հանգիր , կեր , արբ , և ուրախ լեր : \* Ասէ 20 ցնա Աստուած . անմիտ , յայսմ գիշերի զգիդ 'ի քէն 'ի բաց պահանջիցեն , իսկ զոր պատրաստեցերն ո՞ւմ լինիցի : \* Նոյնպէս և 21

որ գանձէ անձին , և ոչ յԱստուած մեծաւ 22 նայցէ : \* Ասէ ցաշակերտան իւր . վասն այգորիկ ասեմ ձեզ . մի հոգայք ընդ ոգւոյ՝ թէ զինչ ուտիցէք , և մի՛ ընդ մարմնոյ՝ թէ 23 զինչ զգենուցուք . \* զի ոգի առաւել է քան զկերակուր , և մարմին քան զհանդերձ : 24 \* Հայեցարուք ընդ ագռաւս , զի ոչ սերմանեն և ոչ հնձեն , որոց ոչ գոն շտեմաւրանք՝ և ոչ համբարանոցք , և Աստուած կերակրէ զնոսա . ո՞րչափ եւս առաւել զձեզ՝ 25 որ լաւ էք քան զթուզունս : \* Ո՞վ 'ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ յաւելլուլ 'ի հասակ իւր 26 կանգուն մի : \* Իսկ արդ՝ եթէ 'ի փոքուն չէք 27 բաւական , վասն այլոցն զի՞ հոգայցէք : \* Հայեցարուք ընդ շուշանն որպէս անձ , ոչ ջանայ և ոչ նիւթէ . ասեմ ձեզ՝ և ոչ Սողոմոնն յամենայն 'ի փառսն իւր զգեցաւ իբրեւ զմի 28 'ի նոցանէ : \* Իսկ եթէ զխոտն որ այսօր 'ի բացի է և վաղիւ 'ի հնոց արկանելի՛ Աստուած այնպէս զգեցուցանէ . ո՞րչափ եւս առաւել զձեզ , թերահաւատք : \* Եւ դուք մի՛ խնդրէք՝ զինչ ուտիցէք կամ զինչ ըմպիցէք , և մի՛ զբաղնուք . \* զի զայն ամենայն հեթանոսք աշխարհի խնդրեն . այլ ձեր հայր 31 գիտէ՝ զի պիտոյ է այն ամենայն : \* Բայց խնդրեցէք զարքայութիւն Աստուծոյ , և այն յաւելցի ձեզ : 32 \* Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ , զի հաճեցաւ հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն : 33 \* Վաճառեցէք զինչս ձեր , և տուք ողորմու-

ԵԳ

Թիւն . և արարէք ձեզ քսակս առանց հնա-  
նալոյ , գանձ անպակաս յերկինս . ուր ոչ  
գող մերձենայ , և ոչ ցեց ապականէ : \* Զի 34  
ուր գանձն ձեր է , անդ և սիրաք ձեր ե-  
ղիցին : \* Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ 35  
մէջս , և ճրագունք լուցեալք , \* և դուք 36  
նմանողք մարդկան որ ակն ունիցին տեառն  
իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ 'ի հարսան-  
եաց . զի յորժամ գայցէ և բախիցէ , վաղ-  
վաղակի բանայցեն նմա : \* Երանի իցէ ծա 37  
ուայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն գտցէ  
արթունս . ամէն ասեմ ձեզ , զի գօտի ընդ  
մէջ ածցէ , և բազմեցուցէ զնոսա , և ան-  
ցեալ պաշտիցէ զնոսա . \* և եթէ յերկրորդ 38  
կամ յերրորդ պահու եկեսցէ և գտցէ այն-  
պէս , երանելի են ծառայքն այնոցիկ : \* Բայց 39  
զայն գիտասջիք , եթէ գիտէր տանուտէրն  
յորում ժամու գող գայ՝ ( հսկէր և ) չը-  
տայր թոյլ ական հատանել 'ի տան իւրում :  
\* Եւ դուք եղերուք պատրաստք , զի յորում 40  
ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ որդի մարդոյ :  
\* Ասէ Պետրոս . Տէր , առ մեզ ասացեր զա 41  
ուակդ զայդ՝ թէ առ ամենեսեան : \* Եւ ա 42  
սէ Տէր . ո՞վ իցէ հաւատարիմ տնտես և ի-  
մաստուն , զոր կացոյց տէր իւր 'ի վերայ  
գերդաստանի իւրոյ տալ 'ի ժամու զկերա-  
կուրս : \* Երանի իցէ ծառային այնմիկ՝ զոր 43  
եկեալ տէր իւր գտանիցէ արարեալ այն-  
պէս : \* Արդարեւ ասեմ ձեզ , զի 'ի վերայ 44  
ամենայն ընչից իւրոց կացուցէ զնա : \* Ա 45

պա եթէ ասիցէ ծառայն այն 'ի որտի իւ-  
րում . յամէ տէր իմ 'ի գալ , և սկսանիցի հար-  
կանել զծառայսն և զաղախնայս , ուտել և  
46 ըմպել և արբենալ : \* Եկեսցէ տէր ծառա-  
յին այնորիկ յառուր յորումակն ոչ ունիցի ,  
և 'ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ . ընդ մէջ կըս-  
րեսցէ զնա , և զմասն նորա ընդ անհաւատս  
47 դիցէ : \* Եւ ծառայ որ գիտիցէ զկամս տեա-  
ռըն իւրոյ՝ և ոչ պատրաստեսցէ ըստ կամաց  
48 նորա , արբցէ գան բազում : \* Եւ որ ոչն գի-  
տիցէ՝ և արժանի գանի ինչ գործիցէ , արբ-  
ցէ գան սակաւ : Ամենայնի՝ որում շատ տը-  
ւաւ , շատ խնդրեսցի 'ի նմանէ . և որում  
բազում աւանդեցաւ , առաւել եւս պա-  
հանջեսցեն 'ի նմանէ :  
49 \* Հուր եկի արկանել յերկիր . և զի՞նչ , ԵԳ  
50 կամիմ թէ արդէն իսկ բորբոքէր . \* և մը-  
կըրտու թիւն մի ունիմ մկրտիլ . և զի՞նչ ,  
51 փութամ մինչեւ կատարեսցի : \* Համարէք  
եթէ խաղաղութիւն եկի տալ յերկիր . ոչ ,  
52 ասեմ ձեզ , այլ բաժինս : \* Զի եղիցին յայսմ-  
հետէ հինգ 'ի տան միում բաժանեալք , ե-  
53 րեքն յերկուց , և երկուքն յերկոյ : \* Բա-  
ժանեսցի հայր յորդույ՝ և որդի 'ի հօրէ , մայր  
'ի դստերէ՝ և դուստր 'ի մօրէ , սկեսուր 'ի  
54 հարսնէ՝ և հարսն 'ի սկեսրէ իւրմէ : \* Ասաց  
և ցժողովուրդսն . յորժամ տեսանիցէք ամպ  
ծագեալ յարեւմտից , իսկոյն ասէք թէ անձ-  
55 րեւ գայ , և լինի այնպէս . \* և յորժամ հա-  
րաւ շնջեալ , ասէք թէ խորշակ լինի , և լինի

այնպէս : \* Կեղծաւորք , զերեսս երկնի և 56  
 երկրի գիտէք փորձել . իսկ զժամանակս զայս  
 զիւրոգ ոչ փորձէք : \* Ընդէր և յանձանց իսկ 57  
 ոչ ընտրէք զարժանն : \* Յորժամ երթայցես 58  
 ընդ սոսիսի քուժառ իշխան , ՚ի ճանապարհի  
 սուր զհաշիւն զերծանել ՚ի նմանէ . զի գու-  
 ցէ գարշիցէ զքեզ առ դատաւորն , և դա-  
 տաւորն մատնիցէ դահճի , և դահիճն ար-  
 կանիցէ ՚ի բանտ : \* Ասեմ քեզ , ոչ ելանի 59  
 ցես անտի՝ մինչեւ հատուցանիցես զյետին  
 բնիոնն :

### ՔԼՈՒԽ ԺԳ.

Եկին ոմանք ՚ի նմին ժամանակի , և պատ 1  
 մեցին նմա վան գալիլեացւոցն , որոց զա-  
 բիւնն Պիղատոս խառնեաց ընդ զոհս նոցա :  
 \* Պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա . համարիք 2  
 եթէ այն գալիլեացիք եղեն մեղաւորք քան  
 զամենայն գալիլեացիս , զի զայնպիսի անցս  
 կրեցին . \* ոչ . ասեմ ձեզ , այլ եթէ ոչ ապաշ- 3  
 խարիցէք , ամենեքին նոյնպէս կորնչիջիք :  
 \* Կամ նորա ութուտասանքն՝ յորոց վերայ 4  
 աշտարակն անկաւ ՚ի Սերուլամ և սպան զնո-  
 սա . համարիք եթէ նորա պարտապանք ե-  
 շեն քան զամենայն մարդիկ որ բնակեալ  
 են յԵրուսաղէմ : \* Այ , ասեմ ձեզ , այլ ե- 5  
 թէ ոչ ապաշխարիցէք , ամենեքեան նոյնպէս  
 կորնչիջիք : \* Ասաց և զառակս զայս . թզե- 6  
 նի մի էր ուրումն անկեալ յայգւոջ իւրում .

և եկն խնդրել պտուղ ՚ի նմանէ՝ և ոչ ե-  
 7 գիտ : \* Ասէ ցայգեգործն . ահա երեք ամբ  
 են յորմէ հետէ դամ խնդրել պտուղ ՚ի թը-  
 զենւոջդ՝ և ոչ գտանեմ . արդ՝ կտրեա ըզ-  
 8 դա . ընդէր և զերկիրդ խափանէ : \* Նա պա-  
 տասխանի ետ և ասէ . տէր , թող զդա յայս  
 ամ եւս , մինչեւ շուրջ զդուաւ բրեցից և  
 9 արկից աղբ . \* Թերեւս արացցէ պտուղ . ա-  
 պա թէ ոչ՝ յամէ եւս հատցես զդա :  
 10 \* Եւ ուսուցանէր ՚ի միում ժողովրդանո- 66  
 11 ցացն ՚ի շաբաթս : \* Եւ ահա կին մի զոր ու-  
 նէր այս հիւանդու թեան ամս ու թուտասն ,  
 և էր կարկամեալ , և ոչ կարէր ամենեւին  
 12 ՚ի վեր հայել : \* Եւ տեսեալ զնա Յիսուսի՝  
 կոչեաց առ ինքն և ասէ ցնա . կին դու՝  
 արձակեալ ես ՚ի հիւանդութենէ քումմէ :  
 13 \* Եւ եդ ՚ի վերայ նորա ձեռն , և առ ժա-  
 մայն ուղղեցաւ , և փառաւոր առնէր զԱստ-  
 14 ուած : \* Պատասխանի ետ ժողովրդապետն  
 ցասուցեալ , թէ ընդէր ՚ի շաբաթու բժրը-  
 կեոց Յիսուս . և ասէ յժողովուրդն . վեց  
 օր է յորս արժան է գործել , յայնս եկայք  
 բժշկեցարուք , և մի յաւուր շաբաթու :  
 15 \* Պատասխանի ետ նմա Տէր և ասէ . կեղ-  
 ծաւորք՝ իւրաքանչիւրոք ՚ի ձէնջ ՚ի շաբա-  
 թու ոչ արձակէ զեզն իւր կամ զէշ ՚ի մարց ,  
 16 և տանի տայ ջուր . \* իսկ այս դուստր Աբ-  
 րահամու էր զոր կապեաց սատանայ՝ ահա-  
 ւադիկ ու թուտասն ամ . ոչ էր արժան ար-  
 17 ձակել ՚ի կապանոց անտի ՚ի շաբաթու : \* Եւ

զայս իբրեւ ստաց , յամօթ լինէին ամենեքին որ հակառակն կային նմա . և ամենայն ժողովուրդն ուրախ լինէր ՚ի վերայ ամենայն փառաւորութեանցն՝ որ գործէին ՚ի նմանէ :  
 \* Եւ ասէր . ում նման է արքայութիւն Աստուծոյ , և որ ում նմանութեան նմանեցուցից զնա : \* Նման է հատոյ մանանխոյ , զոր 19 առեալ մարդոյ՝ արկ ՚ի պարտեզ իւր . աճեաց և եղեւ ծառ , և թռչունք երկնից բնակեալ էին յոստս նորա : \* Եւ դարձեալ 20 ասէ . ում նմանեցուցից զարքայութիւն Աստուծոյ . \* նման է խմորոյ՝ զոր առեալ կը 21 նոջ թագոյց յալէր երից գրուաց՝ մինչեւ խմորեցաւ ամենայն :

62 \* Եւ շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գետոս , 22 ուսուցանէր . և ճանապարհ արարեալ յԵրուսաղէմ , \* ասէ ոմն ցնա . Տէր՝ եթէ սա 23 կա՞ք իցեն , որ ապրելոց իցեն : Եւ նա ասէ ցնոսա . \* Չանացարուք մտանել ընդ դուռն 24 նեղ . ասեմ ձեզ՝ զի բազումք խնդրեսցեն մտանել՝ և ոչ կարասցեն : \* Յորմէ հետէ 25 մտցէ տանուտէրն և փակեսցէ զդուռնն , և սկսանիցիք կալ արտաքոյ և բախել զդուռնըն . և ասել . տէր տէր , բաց մեզ . և պատասխանի տուեալ ասիցէ ձեզ . ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք : \* Յայնժամ սկսանիցիք ա 26 սել . կերաք առաջի քո և արբաք , և ՚ի հրապարակս մեր ուսուցեր : \* Եւ ասիցէ . 27 ասեմ ձեզ , ոչ գիտեմ զձեզ ուստի էք . ՚ի բաց կացէք յինէն ամենայն մշակդ անիրաւ .

28 ւութեան : \* Անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց , յորժամ տեսանիցէք զՍբբահամ և զԻսահակ և զՅակովբ՝ և զամենայն մարդարէս յարքայութեան Աստուծոյ , և զձեզ հա 29 նեալ արտաքս : \* Եւ եկեսցեն յարեւելից և յարեւմտից և ՚ի հիւսիսոյ և ՚ի հարաւոյ , և բազմեսցին յարքայութեան Աստուծոյ :  
 30 \* Եւ ահա իցեն յետինք՝ որ եղիցին առաջինք . և իցեն առաջինք՝ որ լինիցին յետինք : \* Ի նմին աւուր մատեան ոմանք փարիսեցիք և առեն ցնա . էլ և գնա աստի , 32 զի Հերովդէս կամի սպանանել զքեզ : \* Եւ ասէ ցնոսա , երթայք ասացէք աղուեսուն այնմիկ . ահա առիկ հանեմ դեւս , և բժըշկութիւնս կատարեմ այսօր և վաղիւ , և յետ 33 ըրր աւուր կատարիմ : \* Բայց պարտ է այսօր և վաղիւ և ՚ի միւսում աւուր գնալ . զի ոչ է մարթ մարգարէի կարնչել արտաքոյ քան 34 զԵրուսաղէմ : \* Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ , որ կոտորէիր զմարգարէս , և բարկոծ առնէիր զառաքեալն առ քեզ . քանիցս անդամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո , որպէս հա զձադս իւր ընդ թեւովք , և ոչ կամեցա 35 րուք . \* ահա թողեալ լիցի ձեզ տուն ձեր : Բայց ասեմ ձեզ , եթէ ոչ եւս տեսանիցէք զիս , մինչեւ ասիցէք՝ օրհնեալ եկեալն յա նուն Տեառն :

## ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

Եւ եղև ՚ի մտանելն նորա ՚ի տուն ու 1  
 բումն իշխանացն փարիսեցւոց ՚ի շաբաթու  
 ուտել հաց, և նորա սպասէին նմա: \* Եւ 2  
 ահա այր ոմն էր անդ ջրգողեալ առաջինս  
 բա: \* Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցո 3  
 բինաւորսն և ցփարիսեցիս, եթէ արժան  
 իցէ ՚ի շաբաթու բժշկել: \* Եւ նորա լուռ 4  
 եղեն: Եւ բուռն հարեալ զնմանէ՝ բժշկեաց  
 զնա և արձակեաց: \* Եւ ասէ ցնոսա. ոյր 5  
 ուրուք ՚ի ձէնը էշ կամ եզն անկանիցի ՚ի  
 ջրհոր, և ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յա  
 լուր շաբաթու: \* Եւ ոչ կարացին տալ նմա 6  
 պատասխանի առ այն: \* Ասաց և առ կոչ  
 նականսն առակ մի, հայեցեալ թէ զիարդ  
 բարձրնտիր լինէին, ասէ ցնոսա. \* յորժամ 8  
 կոչիցէ որ զքեզ ՚ի հարսանիս կամ ՚ի կո  
 շունս, մի՛ բաղմիցիս յառաջին բարձին.  
 գուցէ պատուահանագոյն եւս քան զքեզ  
 իցէ կոչեցեալ ՚ի նմանէ. \* և եկեալ որ ըզ 9  
 քեզն և զնա կոչեաց՝ ասիցէ ցքեզ. տուր  
 սմա տեղի. և ասպ սկսանիցիս ամօթով ըզ  
 յետին տեղին ունել: \* Այլ յորժամ կոչի 10  
 ցիս, երթիջիր բաղմեսջիր ՚ի յետին տեղուջ.  
 զի յորժամ գայցէ որ կոչեացն զքեզ՝ ասի  
 ցէ ցքեզ. բարեկամ ՚ի վեր մատիր. յայն  
 ժամ եղիցին քեզ փառք առաջի բարձակ  
 ցացն քոց: \* Զի ամենայն որ բարձրացու 11

ցանէ զանձն, խոնարհեցի. և որ խոնարհե  
 12 ցուցանէ զանձն, բարձրացի: \* Ասէ և ցը  
 կոչնատերն. յորժամ առնիցես ճաշ կամ  
 ընթրիս, մի՛ կոչեր զբարեկամս քո, և մի՛ զեղ  
 բարս քո, և մի՛ զաղբականս քո, և մի՛ ըզ  
 դրացիս քո, և մի՛ զմեծամեծս. զի մի՛ և  
 նորա փոխարէն կոչեցեն զքեզ, և լինիցի  
 13 քեզ հատուցումն: \* Այլ յորժամ առնիցես  
 ընդունելու թիւն, կոչեա զաղբատս և ըզ  
 14 խեղս, և զխաղս և զկոյրս. \* և երանելի լինի  
 ցիս, զի ոչ ունին փոխարէն հատուցանելոյ  
 քեզ, և հատուցի քեզ փոխարէն ՚ի յարու  
 15 թեան արդարոց: \* Իբրեւ լուաւ զայս ոմն ՚ի  
 բաղմականացն՝ ասէ ցնա. երանի որ կերիցէ  
 16 ճաշ յարքայու թեան Աստուծոյ: \* Եւ նա ա  
 սէ. այր ոմն գործեաց ընթրիս, և հրաւիրեաց  
 17 զբաղումն: \* Եւ առաքեաց զճառայ իւր ՚ի  
 ժամու ընթրեացն կոչել զհրաւիրեալսն՝ թէ  
 եկայք, զի ահաւասիկ պատրաստ է ամե  
 18 նայն ինչ: \* Եւ սկսան մի ըստ միովէ ամե  
 նեքեան հրաժարել: Առաջինն ասէ. ագա  
 րակ գնեցի, և հարկ է ելանել տեսանել  
 զնա. աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս հրաժարեալ:  
 19 \* Եւ միւսն ասէ. լուծս հինգ եզանց գնե  
 ցի, և երթամ փորձել զնոսա, աղաչեմ  
 20 զքեզ՝ կալ զիս հրաժարեալ: \* Եւ միւսն  
 ասէ. կին ամի, և վասն այնորիկ ոչ կարեմ  
 21 դալ: \* Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց զայն  
 տեսուն իւրում: Յայնժամ բարկացեալ տա  
 նուտերն՝ ասէ ցճառայն իւր. ել վաղվա

զակի 'ի հրապարակս և 'ի փողոցս քաղաքիդ ,  
 և զաղքատս և զխեղս և զկաղս և զկոյրս  
 մոյճ այսր : \* Եւ ասէ ծառայն . Տէր , եղեւ 22  
 զոր հրամայեցերն , և կայ եւս տեղի : \* Եւ 23  
 ասէ Տէրն ցճառայն . ել 'ի ճանապարհս և  
 'ի ցանգս , և արա այսր մտանել՝ զի լցցի  
 տունս իմ : \* Ասեմ՝ ձեզ , զի ոչ որ յայնց 24  
 կոչեցելոց ճաշակեսցէ յընթրեաց իմոց :  
 25 \* Եւ երթային ընդ նմա ժողովուրդք  
 բազումք . դարձաւ և ասէ ցնոսա : \* Եթէ 26  
 որ դայ առ իս , և ոչ ատեայ զհայր իւր և  
 զմայր և զկին և զորդիս և զեղբարս և ըզ-  
 քորս , նա և զանձն եւս իւր , ոչ կարէ իմ  
 աշակերտ լինել : \* Զի որ ոչ բառնայ զխաչ 27  
 իւր և դայ զկնի իմ , ոչ կարէ իմ աշակերտ  
 լինել : \* Ո՛վ որ 'ի ձէնջ կամիցի շինել աշ- 28  
 տարակ , և ոչ նախ նստեալ համարիցի ըզ-  
 ծախսն՝ եթէ ունիցի բաւական 'ի կատա-  
 րումս , \* զի գուցէ իբրեւ արկանիցէ հիմն 29  
 և ոչ կարիցէ կատարել , ամենեքին որ տե-  
 սանիցեն՝ սկսանիցին ծաղր առնել զնա , \* և 30  
 ասել՝ Թէ այս այր սկսաւ շինել , և ոչ կա-  
 րաց կատարել : \* Կամ որ Թագաւոր եր- 31  
 Թեալ տայցէ պատերազմ ընդ այլում Թա-  
 գաւորի , և ոչ նստեալ նախ խորհիցի , եթէ  
 կարող իցէ տասն հազարաւ զգեմ ունել զայ-  
 նորիկ՝ որ դայցէ 'ի վերայ նորա քսան հա-  
 զարաւ . \* ապա Թէ ոչ մինչդեռ հեռագոյն 32  
 իցէ , հրեշտակու թիւն առաքեալ՝ աղաչես-  
 ցէ 'ի խաղաղութիւն : \* Արդ՝ այսպէս ամե- 33

նայն որ 'ի ձէնջ՝ որ ոչ հրաժարեսցէ յամե-  
 նայն ընչից իւրոց , ոչ կարէ իմ աշակերտ  
 34 լինել : \* Բարեւ որ է աղ . ապա Թէ աղն ան-  
 35 համեսցի , ի՞նչ համեմեսցի : \* Ոչ յերկիր և ոչ  
 յաղբ է պիտանացու . այլ ընկենուլ զնա  
 արտաքս . որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ :

### ԳԼՈՒԽ ԺԵ .

- 1 Եւ էին մերձ առ նա ամենայն մաքսա-
- 2ւորք և մեղաւորք՝ լսել 'ի նմանէ : \* Տրտըն-
- ջէին փարիսեցիքն և դպիրք և ասէին . ըն-
- դէր սա զմեղաւորս ընդուսնի , և ուտէ ընդ
- 3նոսա : \* Առայ առ նոսա զառակս զայս :
- 4 \* Ո՛վ որ իցէ 'ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ հարիւր
- ոչխար , և կորուսանիցէ մի 'ի նոցանէ , ոչ
- Թողուցու զիննսուն և զինն յանապատի , և
- եւրթայցէ զհետ կորուսելոյն՝ մինչեւ գտա-
- 5նիցէ զնա . \* և իբրեւ գտանէ , զնէ զնա 'ի
- 6 վերայ ուսոց իւրոց խնդալով , \* և երթայ 'ի
- տուն . կոչէ զբարեկամս և զգրացիս , և ա-
- սէ ցնոսա . ուրախ եղբրուք ընդ իս , զի գտի
- 7 զոչխարս իմ զկորուսեալ : \* Ասեմ՝ ձեզ , զի
- սցոպէս է ուրախութիւն յերկինս վասն միոյ
- մեղաւորի որ ապաշխարիցէ , քան վասն ինն-
- սուն և ինն արդարոց՝ որոց չիցէ պիտոյ ա-
- 8 պաշխարութիւն : \* Կամ ո՛վ իցէ կին , որոյ
- իցեն դրամք տասն , և եթէ կորուսանիցէ
- դրամ մի , ոչ լուցանիցէ ճրագ , և ամիցէ
- աւել 'ի տան , և խնդրիցէ ստեպ մինչեւ

գտանկցէ . և իբրեւ գտանէ , կոչէ զբա 9  
 րեկամս և զգրացիս և ասէ . ուրախ լերուք  
 ընդ իս , զի գտի զգրամս իմ զոր կորուսի :  
 \* Այնպէս ասեմ ձեզ , ուրախութիւն եղիցի 10  
 առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ 'ի վերայ միոյ  
 մեղաւորի որ ապաշխարիցէ : \* Եւ ասէ . առն 11  
 միոջ էին երկու որդիք . \* ասէ կրտսերն 'ի 12  
 նոցանէ ցհայրն . հայր , տուր ինձ բաժին ,  
 որ անկանի յընչիցդ : Եւ նա բաժանեաց նո-  
 ցա զկեանսն : \* Եւ յետ ոչ բազում աւուրց' 13  
 ժողովեալ զամենայն կրտսեր որդւոյն՝ գը-  
 նաց յաշխարհ հեռի . և անդ վատնեսց զինչս  
 իւր , զի կեայր անառակութեամբ : \* Եւ իբ 14  
 րեւ սպառեաց զամենայն , եղեւ սով սաս-  
 տիկ յաշխարհին յայնմիկ . և սկսաւ ինքն  
 չքաւորել . \* և գնացեալ յարեցաւ 'ի մի ոմն 15  
 'ի քաղաքացոց աշխարհին այնորիկ , և յը-  
 դեաց զնա յագարակ իւր արածել խողս .  
 \* և ցանկայր ընուլ զորովայն իւր յեղջերէն 16  
 զոր խողքն ուտէին , և ոչ որ տայր նմա :  
 \* Եւ եկեալ 'ի միտս իւր՝ ասէ . քանի՞ վարձ 17  
 կանք իցեն 'ի տան հօր իմոյ հացալիցք , և  
 ես աստ սովամահ կորնչիմ . \* յարուցեալ 18  
 գնացից առ հայր իմ , և ասացից ցնա . հայր ,  
 մեղայ յերկինս և առաջիքս , \* և ոչ եւս 19  
 եմ արժանի կոչիլ որդիքս , արա զիս իբ-  
 րեւ զմի 'ի վարձկանաց քոց : \* Եւ յարու 20  
 ցեալ եկն առ հայր իւր : Եւ մինչդեռ հե-  
 ռագոյն էր , ետես զնա հայրն՝ և գթացաւ ,  
 յարեաւ և ընթացաւ ընդ առաջ . անկաւ

զպարանոցաւն նորա , և համբուրեաց զնա :  
 21 \* Եւ ասէ ցնա որդին . հայր , մեղայ յերկինս  
 և առաջիքս . ոչ եւս եմ արժանի կոչիլ  
 22 որդիքս : \* Ասէ հայրն ցճառայս իւր . վաղ-  
 վաղակի հանէք զպատմութեանն առաջին , և  
 ագուցէք նմա , և տուք զմատանին 'ի ձեռն  
 23 նորա և կօշիկս յոտս նորա . \* և աճէք զեզն  
 պարարակ՝ զենէք , կերիցուք և ուրախ լի-  
 24 ցուք . \* զի այս որդի իմ մեռեալ էր՝ և ե-  
 կեաց , կորուսեալ էր՝ և գտաւ . և սկսան  
 25 ուրախ լինել : \* Եւ էր երեց որդին նորա  
 յագարակի . և մինչդեռ գայր և մերձ եղեւ  
 'ի տունն , լուաւ զձայն երգոց և զպարուց .  
 26 \* և կոչեցեալ առ ինքն զմի 'ի ծառայիցն՝  
 27 հարցանէր թէ զինչ իցէ այն : \* Եւ նա ասէ  
 ցնա . զի եղբայր քո եկեալ է , և եղեն հայր  
 քո զեզն պարարակ , զի ողջամբ ընկալաւ  
 28 զնա : \* Բարկացաւ՝ և ոչ կամէր մտանել :  
 Եւ հայրն ելեալ արտաքս՝ աղաչէր զնա :  
 29 \* Պատասխանի ետ և ասէ ցհայրն . այս քա-  
 նի՞ ամբ են՝ զի ծառայեմ քեզ , և երբէք  
 զպատուիրանաւ քով ոչ անցի . ուլ մի եր-  
 30 բեկամս իմ : \* Յորժամ եկն որդիդ քո՝ այդ  
 որ եկեր զկեանս քո ընդ պոռնիկս , զեներ  
 31 դմա զեզն պարարակ : \* Եւ ասէ ցնա . որ-  
 դեակ , դու հանապազ ընդ իս ես , և ամե-  
 32 նայն որ ինչ իմ է՝ քո է . \* այլ ուրախ լինել  
 և խնդալ պարտ էր , զի եղբայր քո այս մե-  
 ռեալէր՝ և եկեաց , կորուսեալ էր՝ և գտաւ :

### ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

Եւ ասէ առ աշակերտսն . այր մի էր մե . 1  
 ծատուն , որոյ էր տնտես . և եղեւ զնմանէ  
 ամբաստանութիւնն որպէս թէ վատնիցէ զին-  
 չքս նորա : \* Կոչեաց և ասէ ցնա . զինչ է 2  
 այս զոր լսեմս զքէն . տուր զհամար տնտե-  
 սութեան քո , զի ոչ եւս կարես լինել տըն-  
 տես : \* Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն . զինչ 3  
 գործեցից , զի Տէր իմ հանէ զտնտեսու-  
 թիւնս . գործել ոչ կարեմ , մուրանալ առ  
 մաչեմ : \* Գիտեմ զինչ արարից , զի յորժամ 4  
 'ի բաց լինիցիմ 'ի տնտեսութենէս՝ ընկալցին  
 զիս 'ի տունս իւրեանց : \* Եւ կոչեցեալ առ 5  
 ինքն մի ըստ միովէ 'ի պարտապանաց տեառն  
 իւրոյ , ասէ ցառաջինն . քանի՞ ինչ պարտիս  
 տեառն իմում : \* Եւ նա ասէ . հարիւր մար 6  
 ձիթոյ . ասէ ցնա . կա զգիր քո , և նիստ գը-  
 րեա վաղվազակի յիսուն : \* Դարձեալ ասէ 7  
 ցմիւսն . դու քանի՞ ինչ պարտիս : Եւ նա ա-  
 սէ . հարիւր քու ցորենոյ : Եւ ասէ ցնա .  
 կա զգիր քո , և նիստ գրեա ութսուն : \* Եւ 8  
 գովեաց տէրն զտնտեսն անիրաւութեան ,  
 զի իմաստութեամբ արար . զի որդիք աշ-  
 խարհիս այսորիկ իմաստնագոյն են քան  
 զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց : \* Եւ ես ձեզ 9  
 ասեմ . արարէք ձեզ բարեկամս 'ի մամոնայէ  
 անիրաւութեան . զի յորժամ պակասիցէ այն ,  
 ընկալցի զձեզ 'ի յարկսն յաւիտենականս :

10 \* Որ 'ի փոքուն հաւատարիմ է , և 'ի բազմին  
 հաւատարիմ է . և որ 'ի փոքուն անիրաւ ,  
 11 և 'ի բազմին անիրաւ է : \* Իսկ արդ՝ եթէ  
 յանիրաւ մամոնային չեղէք հաւատարիմք ,  
 12 զճշմարիտն ձեզ ո՞ հաւատացէ : \* Եւ եթէ  
 յօտարին չեղէք հաւատարիմք , զձերն ո՞  
 13 տացէ ձեզ : \* Ոչ որ կարէ երկուց տերանց  
 ծառայել . զի եթէ զմին ատիցէ , և զմիւսն սի-  
 րիցէ . կամ զմին մեծարիցէ , և զմիւսն արհա-  
 մարհիցէ . ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել և  
 14 մամոնայի : \* Իբրեւ լսելն զայս ամենայն փա-  
 րիսեցիքն , քանզի արծաթասէրք էին , ան-  
 15 գոռնէին զնա : \* Եւ ասէ ցնոսա . դուք ար-  
 դարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան ,  
 սակայն Աստուած գիտէ զիտէ զիւրտս ձեր . զի  
 որ առաջի մարդկան բարձր է , պիղծ է ա-  
 16 ռաջի Աստուծոյ : \* Օրէնքն և մարգարէք  
 մինչեւ ցՅովհաննէս . յայնմ հետէ արքա-  
 յութիւն Աստուծոյ աւետարանի , և ամե-  
 17 նայն որ զնա բռնաբարէ : \* Դիւրին իցէ երկ-  
 նից և երկրի անցանել , քան յօրինացն միոյ  
 18 նշանախեցի անկանել : \* Ամենայն որ արձա-  
 կէ զկին իւր և առնէ այլ շնայ . և որ զար-  
 19 ձակեալն առնէ՝ շնայ : \* Այր ոմն էր մեծա-  
 տուն , և ագանէր բեհեզս և ծիրանիս , և  
 20 ուրախ լինէր հանապազ առատապէս : \* Եւ  
 ազբատ ոմն անուն Ղազարոս՝ անկեալ դնէր  
 21 առ դրան նորա վիրաւորեալ . \* և ցանկայր  
 յագել 'ի փշրանացն՝ որ անկանէին 'ի սեղանոյ  
 մեծատանն . այլ և շունք եւս գային , և լի-

զուին զվէրս նորա = \* Եւ եղեւ մեռանել աղ 22  
 քատին , և տանել հրեշտակացն զնա 'ի գողն  
 Աբրահամու . մեռաւ և մեծատունն և թա  
 զեցաւ = \* Եւ 'ի դժոխսն ամբարձ զաչս իւր 23  
 մինչ 'ի տանջանսն էր , ետես զԱբրահամ 'ի  
 հեռաստանէ , և զՂազարոս 'ի գող նորա  
 հանդուցեալ = \* Եւ նա աղաղակեաց և ասէ . 24  
 հայր Աբրահամ , ողորմեաց ինձ , և առաքեա  
 զՂազարոս , զի թացցէ դժագ մատին իւրոյ 'ի  
 ջուր , և զովացուցէ զլեզու իմ . զի պատա  
 կիմ 'ի տապոյ աստի = \* Եւ ասէ ցնա Աբրա 25  
 համ . որդեակ , յիշեա . զի ընկալար անդէն  
 զբարիս քո 'ի կեանսն քում . և Ղազարոսնոյն  
 պէս զչարչարանսն . արդ սա աստ միտիթարի ,  
 և դու այդք պապակիս . \* և 'ի վերայ այսր 26  
 ամենայնի՛ վիհ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ .  
 եթէ կամիցին աստի առ ձեզ անցանել՝ ոչ  
 կարեն , և ոչ այտի որ առ մեզ անցանել :  
 \* Եւ ասէ . արդ աղաչեմ զքեզ , հայր , զի 27  
 արձակեսցես զդա 'ի տուն հօր իմոյ . \* Են 28  
 իմ անդ եղբարք հինգ , որպէս զի տացէ նո  
 ցա վկայութիւն , զի մի և նոքա գայցեն յայս  
 տեղի տանջանաց : \* Եւ ասէ Աբրահամ . ունին 29  
 զՄովսէս և զմարգարէսն , նոցա լուիցեն : \* Եւ 30  
 նա ասէ . ոչ , հայր Աբրահամ . բայց եթէ 'ի  
 մեռելոց որ երթիցէ առ նոսա , և ապաշխա  
 բեացեն : \* Եւ ասէ ցնա . եթէ Մովսէսի և 31  
 մարգարէիցն ոչ լսեն , և ոչ թէ 'ի մեռելոց  
 որ յառնիցէ՝ հաւատասցեն :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Ասաց և առ աշակերտսն իւր . ոչ է մարթ 29  
 չգալ գայթագղութեան . բայց վայ այնմիկ  
 2 է՝ յոյր ձեռն գայցէ . \* լաւ էր նմա թէ վէմ  
 երկանաբար կախէր զպարանոցէ նորա՝ և  
 անկանէր 'ի ծով , քան թէ գայթագղեցու  
 ցանէ զմի որ 'ի փոքրկանցս յայսցանէ :  
 3 \* Զգոյշ կացէք անձանց . եթէ մեղիցէ եղբայր  
 քո , սաստեա նմա . և եթէ ապաշխարիցէ ,  
 4 թող նմա . \* և եթէ եօթն անգամ մեղիցէ  
 քեզ , և եօթն անգամ դարձցի 'ի քեզ և  
 5 ասիցէ՝ ապաշխարեմ , թողցես նմա : \* Եւ ա  
 սեն առաքեալքն ցտէր . յաւել մեզ հա  
 6 լատս = \* Եւ ասէ տէր . եթէ ունիցիք հա  
 լատս քան զհատ մանանխոյ , և ասիցէք  
 թթենւոյս այսմիկ , խլեաց և տնկեաց 'ի ծո  
 7 վու , և հնազանդեսցի ձեզ : \* Իսկ սվ որ  
 'ի ձէնջ , որ ունիցի ծառայ հողագործ կամ  
 հովիւ , որ իբրեւ մտանիցէ յագարակէ՝ ա  
 սիցէ ցնա վաղվաղակի , թէ անց բաղմեաց :  
 8 \* այլ ոչ ասիցէ ցնա , թէ պատրաստեա զինչ  
 ընթրեցց իցեմ . և գօտի ածեալ պաշտեա  
 զիս՝ մինչեւ կերայց և արբից . և ապա կե  
 9 ըիցես և արբցես դու . \* միթէ շնորհ ինչ  
 ունիցի ծառային այնմիկ . զի արար զամենայն  
 10 հրամանսն : \* Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ  
 առնիցէք զամենայն հրամայեալսն ձեզ , ա  
 սաջիք՝ թէ ծառայք անպիտանք եմք , զոր

պարտեալքն առնել՝ արարաք : \* Եւ եղեւ 11  
մինչեւ երթայր նա յԵրուսաղէմ, և ինքն  
անցանէր ընդ մէջ Սամարեայ և Գալիլեաց  
ւոց : \* Եւ մինչդեռ մտանէր 'ի գետոյ ուրեւ 12  
մըն, պատահեցան նմա տասն այր բորոտ,  
որք կացին 'ի հեռաստանէ . \* բարձին զձայնս 13  
և ասեն . Յիսուս վարդապետ, ողորմեաց  
մեզ : \* Եւ իբրեւ ետես զնոսա, ասէ ցնոսա . 14  
երթայք ցուցէք զանձինս քահանայիցն : Եւ  
եղեւ իբրեւ գնացին, առ ժամայն սրբեցան :  
\* Մի ամի 'ի նոցանէ իբրեւ ետես՝ եթէ բը 15  
ժըշկեցաւ, դարձաւ անդրէն՝ 'ի ձայն մեծ  
փառաւոր առնէր զԱստուած . \* անկաւ 'ի 16  
վերայ երեսաց իւրոց առ ոտս նորա և գո  
հանայր զնմանէ . և ինքն էր Սամարացի :  
\* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . ո՞չ տասն 17  
սորա սրբեցան . իսկ արդ ինունքն ո՞ւր են .  
\* զի ոչ գտան դառնալ տալ փառս Աստուծոյ . 18  
բայց միայն այլադգիս այս : \* Եւ ասէ ցնա . 19  
արի գնա, զի հաւատք քո կեցուցին զքեզ :  
20 \* Իբրեւ հարցաւ 'ի փարիսեցւոցն՝ թէ 20  
Երբ դայցէ արքայութիւն Աստուծոյ . պա  
տասխանի ետ նոցա և ասէ . ոչ դայ արքա  
յութիւն Աստուծոյ խորանօք . \* և չասիցեն 21  
թէ ահաւասիկ աստ է՝ կամանդ . զի ահա  
արքայութիւն Աստուծոյ 'ի ներքս 'ի ձեզ է :  
\* Ասաց և առ աշակերտսն . եկեցեն աւուրք 22  
ցանկանալոյ ձեզ մի յաւուրցն որդւոյ մար  
դոյ տեսանել և ոչ տեսանիցէք : \* Եւ եթէ 23  
ասիցեն ձեզ, եթէ ահաւասիկ է՝ կամանդ ,

27

24 մի երթայցէք զհետ : \* Զի որպէս փայլակն  
փայլատակեալ 'ի ներքոյ երկնից՝ ընդ երկ  
նիւք ծագիցէ, նոյնպէս և որդի մարդոյ յա  
25 ռուրն իւրում : \* Բայց նախ պարտ է նմա  
բազումս չարչարիլ և խոտիլ յազգէս յայս  
26 մանէ : \* Եւ որպէս եղեւ յաւուրսն Նոյի, նոյն  
27 պէս եղիցի և յաւուրս որդւոյ մարդոյ . \* ու  
տէին, ըմպէին, կանայս առնէին, և արանց  
լինէին, մինչեւ յօրն յորում եմուտ Նոյ 'ի տա  
պանն, և եկն ջրհեղեղն՝ և կորոյս զամենեւ  
28 սին : \* Նոյնպէս՝ և որպէս յաւուրսն Ղովտայ  
եղեւ . ուտէին, ըմպէին, գնէին, վաճառէին,  
29 տնկէին, շինէին \* և յորում աւուր ել Ղովտ  
'ի Սոդոմայ, տեղաց հօւր և ծծումբ յերկնից՝  
30 և կորոյս զամենեւսին . \* ըստ նմին օրինակի ե  
ղիցի և յաւուրն՝ յորում որդի մարդոյ յայտ  
31 ներոց է : \* Յայնմ աւուր որ կայցէ 'ի տանիս՝  
և կարասի իւր 'ի տան, մի իջցէ առնուլ զայն .  
և որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի դարձցի յետս :  
32 \* Յիշեցէք զկինն Ղովտայ . \* Որ խնդրիցէ զանձն  
33 իւր ապրեցուցանել, կորուսցէ զնա . և որ կո  
34 ռուսցէ, ապրեցուսցէ զնա : \* Ասեմ ձեզ .  
յայնմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու 'ի մի մահիւ  
35 ճրս, մին առցի՝ և միւսն թողցի . \* և եթէ  
եղիցին երկու աղալ 'ի միասին, մին առցի՝ և  
միւսն թողցի . և եթէ իցեն երկու յանդի,  
36 մին առցի՝ և միւսն թողցի : \* Պատասխանի  
37 ետուն և ասեն ցնա . յո՞ Տէր : \* Եւ նա ասէ  
ցնոսա . ուր մարմին է, անդր և սրծուիք  
ժողովեցին :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

26 Ասաց և առակ մի նոցա՝ առ այն, թէ 1  
 պարտ է յամենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս  
 և մի՛ ձանձրանալ. \* ասէ. դատաւոր մի 2  
 էր 'ի քաղաքի ուրեմն. յԱստուծոյ ոչ եր-  
 կընչէր, և 'ի մարդկանէ՛ ոչ ամաչէր: \* Եւ 3  
 այրի մի էր 'ի նմին քաղաքի, գայր առ նա  
 և ասէր. դատ արա ինձ յոտխէ իմմէ: \* Եւ 4  
 ոչ կամէր 'ի քաղում ժամանակս: Յետ այ-  
 նորիկ ասէ 'ի մտի իւրում, թէ և յԱստու-  
 ծոյ ոչ երկնչիմ, և 'ի մարդկանէ՛ ոչ ամա-  
 չեմ, \* գոնէ վասն աշխատ առնելոյ զիս այր. 5  
 ւոյն՝ արարից սմա դատ, զի մի՛ իսպառ ե-  
 կեալ թախանձիցէ զիս: \* Եւ ասէ Տէր. 6  
 լուարուք զինչ դատաւորն անիրաւութեան  
 ասէր: \* Իսկ Աստուած ո՛չ առնիցէ վրէժ. 7  
 խընդրութիւն ծառայից իւրոյ, որ աղաղա-  
 կեն առ նա 'ի տուէ և 'ի գիշերի. և երկայ-  
 նամիտ միայն լինիցի առ նոսա: \* Ա. յո. ասեմ 8  
 ձեզ, զի արատցէ վրէժ խնդրութիւն նոցա  
 վաղվաղակի. իսկ որդի մարդոյ եկեալ գտա-  
 նիցէ՞ արդեօք հաւատոս յերկրի: \* Ասաց և 9  
 առ ոմանս պանծացեալս յանձինս՝ թէ ար-  
 դարք իցեն և խոտիցեն զքաղումս, զառակս  
 զայս: \* Արք երկու ելին 'ի տաճարն կալ 10  
 յաղօթս. մին փարիսեցի, և միւսն մաքսա-  
 ւոր: \* Փարիսեցին կայր մեկուսի. և զայս ա. 11  
 ռանձինն աղօթս մատուցանէր. Աստուած

իմ, գոհանամ զքէն, զի ոչ եմ իբրեւ զայս  
 'ի մարդկանէ՛ զյափշտակողս և զանիրաւս և  
 12 զչունս, կամ իբրեւ զայս մաքսաւոր. \* այլ  
 պահեմ երկիցս 'ի շաքաթու. և տամ տասա-  
 13 նորդս յամենայն ստացուածոց իմոց: \* Եւ  
 մաքսաւորն կայր մեկուսի, և ոչ կամէր և  
 ոչ զաչսն ընդ երկինս ամբառնալ. այլ կոծէր  
 զկուրծս իւր, և ասէր. Աստուած, քաւեա  
 14 զիս զմեղաւորս: \* Ասեմ ձեզ. էջ սա ար-  
 դարացեալ 'ի տուն իւր քան զնա: Զի ամե-  
 նայն որ բարձրացուցանէ զանձն իւր, խո-  
 նարհեցի. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն,  
 բարձրացի:  
 15 \* Մատուցանէին առ նա և մանկտի՛ զի 22  
 մերձենայցէ 'ի նոսա. իբրեւ տեսին աշա-  
 16 կերտքն՝ սաստէին նոցա: \* Իսկ Յիսուս կո-  
 չեցեալ զնոսա առ ինքն՝ ասէ. թոյլ սուք  
 մանկուոյդ գալ առ իս, և մի՛ արգելուք ըզ-  
 17 Աստուծոյ: \* Ամէն ասեմ ձեզ. որ ոչ ըն-  
 դունիցի զարքայութիւն Աստուծոյ իբրեւ ըզ-  
 18 մանուկ, ոչ մացէ 'ի նա: \* Եւ եհարց զնա  
 ոմն իշխան և ասէ. վարդապետ բարի, զի՞նչ  
 գործեցից, զի զկեանսն յաւիտեանականս ժա-  
 19 ռանգեցից: \* Ասէ ցնա Յիսուս. զի՞ ասես  
 զիս բարի. չիք որ բարի՛ բայց մի Աստուած:  
 20 \* Զպատուիրանս գիտես. մի շնար, մի սպա-  
 նաներ, մի գողանար, մի՛ սուտ վկայեր,  
 21 պատուեա զհայր քո և զմայր: \* Եւ նա ասէ.  
 զայդ ամենայն պահեցի 'ի մանկութեանէ իմմէ:

\* Իբրեւ լուաւ զայն Յիսուս՝ ասէ ցնա . միւս 22  
 եւս պահասէ քեզ . զամենայն ինչ զոր ունիս՝  
 վաճառեա եւ տուր աղքատաց , եւ ունիցիս  
 գանձս յերկինս . և եկ զկնի իս : \* Նա իբրեւ 23  
 լուաւ զայս՝ տրամեցաւ , քանզի էր մեծա-  
 տուն յոյժ : \* Իբրեւ ետես զնա Յիսուս տրաւ 24  
 մեալ , ասէ . սրպէս դժուարաւ որ ինչս ունի-  
 ցին՝ մտանիցեն յարքայութիւն Աստուծոյ :  
 \* Իիւրադոյն իցէ մալխոյ ընդ ծակ ասղան 25  
 անցանել , քան մեծատան յարքայութիւն  
 Աստուծոյ մտանել : \* Եւ որ լուանն՝ ասէ ին . 26  
 և ո՞ կարիցէ ապրել : \* Եւ նա ասէ . անհնաւ 27  
 ըինք առ ՚ի մարդկանէ՝ հնարաւորք են յԱս-  
 տուծոյ : \* Եւ ասէ Պետրոս . ահաւասիկ մեք 28  
 թողաք զամենայն ինչ զմեր , և եկաք զկնի  
 քս : \* Եւ նա ասէ ցնասա . ամէն ասեմ ձեզ . 29  
 եթէ ոչ որ է՝ որ եթող զտունս կամ զծնողս  
 կամ զեղբարս կամ զկին կամ զորդիս՝ վասն  
 արքայութեան Աստուծոյ , \* եթէ ոչ առնու- 30  
 ցու բազմապատիկ՝ ՚ի ժամանակի յայսմիկ .  
 և յաշխարհին որ գալոցն է՝ զկեանսն յաւի-  
 տենականս ժառանգեոցէ : \* Եւ առեալ զեր- 31  
 կոտասանսն առանձինն՝ ասէ ցնոսա . ահա-  
 ւասիկ երոնեմք յերուսաղէմ , և կատարես-  
 ցին ամենայն գրեալքն մարգարէիւք վասն  
 որդւոյ մարդոյ . \* զի մատնեցի հեթանոսաց և 32  
 կատակեցի , \* և հարկանիցեն և սպանանիցեն 33  
 զնա , և յերկր աւուր յարիցէ : \* Եւ նորա ոչ 34  
 ինչ իմացան յայնցանէ . այլ էր բանն ծած-  
 կեալ ՚ի նոցանէ , և ոչ գիտէին զասացեալսն :

35 \* Եւ եղեւ ՚ի մտանելն նորա յերկրով , 25  
 կոյր ոմն նստէր առ ճանապարհաւն մուրա-  
 36 ցիկ : \* Իբրեւ լուաւ զանցանել ժողովրդեա-  
 37 նքն՝ հարցանէր թէ զինչ իցէ այն : \* Եւ  
 պատմեցին նմա , թէ Յիսուս Նազովրեցի ան-  
 38 ցանէ : \* Աղաղակեաց և ասէ . Յիսուս որդի  
 39 Գաւթի , ողորմեաց ինձ : \* Եւ որ առաջին  
 երթային՝ սաստէին նմա զի լուեցէ . և նա  
 եւս առաւել աղաղակէր . որդի Գաւթի , ո-  
 40 զորմեաց ինձ : \* Զտեղի առ Յիսուս , և հը-  
 բամայեաց ածել զնա առ իւր . և իբրեւ  
 մերձ եղեւ առ նա , եհարց զնա և ասէ .  
 41 \* զինչ կամիս դու զի արարից քեզ : Եւ նա  
 ասէ . Տէր , զի բացցին աչք իմ և տեսից :  
 42 \* Եւ Յիսուս ասէ ցնա . հայեաց , հաւատք  
 43 քո կեցուցին զքեզ : \* Եւ առ ժամայն ե-  
 տես , և երթայր զհետ նորա և փառաւոր  
 առնէր զԱստուած . և ամենայն ժողովրդ-  
 դեանն տեսեալ՝ տայր օրհնութիւն Աստու-  
 ծոյ :

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

1 Եւ մտեալ շրջէր ընդ Երիբով : \* Եւ ա-  
 2 հա այր մի անուն կոչեցեալ Զակեոս , և նա  
 3 էր Մաքսապետ . և ինքն մեծատուն . \* և  
 խնդրէր տեսանել՝ թէ ո՞վ իցէ Յիսուս , և  
 ոչ կարէր ՚ի բազմութենէն , զի կարճ էր հա-  
 4 սակաւ : \* Եւ ընթացեալ յառաջս , ել ՚ի ժամ-  
 տաթղենին զի տեսանիցէ զնա . քանզի ընդ

այն իսկ անցանկերց էր : \* Իբրեւ եկն 'ի տեղին, 8  
հայեցաւ 'ի վեր Յիսուս՝ և ասէ ցնա . Չակ-  
քէ . փութաւ էջ այտի , զի այսօր 'ի տանքում  
արժան է ինձ ադանել : \* Փութացաւ և էջ, 6  
և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ : \* Իբրեւ 7  
տեսին ամենեքին . տրտնջէին և ասէին , թէ  
առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել : \* Եկն 8  
եկաց Չակքէոս և ասէ ցտէր . Տէր . ահա  
զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց . և եթէ  
զոր զրկեցի , հատուցից չորեքկին : \* Եւ ա-  
սէ ցնա Յիսուս , այսօր եղեւ փրկութիւն  
տանս այսմիկ . քանզի և սա որդի Աբրահա-  
մու է : \* Չի եկն որդի մարդոց ինդրել և կե- 10  
ցուցանել զփրուսեալն : \* Եւ մինչդեռ նորա 11  
զայն լսէին , յաւել առակ մի և ասէ՝ վասն  
մերձենալոյ նորա յԵրուսաղէմ , և համարե-  
լոյ նոցա եթէ առժամայն յայտնեցց է ար-  
քայութիւն Աստուծոյ : \* Ասէ . այր ոմն ազ- 12  
նուական գնաց յաշխարհ հեռի՝ առնու լիւր  
թագաւորութիւն և դառնալ : \* Եւ կոչեց- 13  
եալ զճառայս իւր՝ ետ նոցա տասն մնաս , և  
ասէ ցնոսա . յարգեցէք զայդ մինչեւ եկից :  
\* Եւ քաղաքացիքն նորա ատէին զնա . առա- 14  
քեցին հրեշտակս զինի նորա և ասեն , թէ  
ոչ կամիմք թագաւորել դմա 'ի վերայ մեր :  
\* Եւ եղեւ դառնալ նմա՝ առեալ զթագաւոր- 15  
ութիւնն . և կոչեալ զճառայսն՝ որոց տուեալ  
էր զարծաթն , զի գիտացէ թէ ո՞ զինչ շա-  
հեցաւ : \* Եկն առաջինն և ասէ . տէր , մնասն 16  
քո՝ տասն մնաս արար : \* Եւ ասէ ցնա . ազ- 17

նիւ ճառայ և բարի , զի 'ի փոքուդ հաւա-  
տարիմ եղեր , լիջիր իշխանութիւն ունել 'ի  
18 վերայ տասն քաղաքի : \* Եկն երկրորդն և ա-  
19 սէ . մնասն քո արար հինգ մնաս : \* Ասէ և  
ցնա . և դու լիջիր 'ի վերայ հինգ քաղա-  
20 քաց : \* Եկն միւսն և ասէ . տէր , ահա մը-  
նասն քո զոր ունէի ճրարեալ 'ի վարչամակի .  
21 \* երկնչէի 'ի քէն , զի այր մի ստամբակ ես .  
բառնաս՝ զոր ոչ եղեր , և հնձես զոր ոչ սեր-  
22 մանեցեր : \* Եւ ասէ ցնա . 'ի բերանոյ քում-  
մէ դատեցայց դքեզ ճառայ անհաւատ . գի-  
տէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ . բառ-  
նամ զոր ոչ եղի . և հնձեմ ուր ոչ սերմանե-  
23 ցի . \* և ընդէր ոչ ետուր զարծաթն իմ 'ի  
սեղանաւորս , և եկեալ ես տոկոսեօք պա-  
24 հանջէի : \* Եւ ասէ ցսպասաւորսն . առէք 'ի  
դմանէ զմնասն , և տարայք տուք այնմ՝ որ  
25 ունիցի զտասն մնասն : \* Եւ ասեն ցնա .  
26 տէր , ունի տասն մնաս : \* Ասեմ ձեզ . եթէ  
ամենայնի որ ունիցի , տացի . և յայնմանէ  
որ ոչն ունիցի , և զոր ունիցին՝ բարձցի 'ի  
27 նմանէ : \* Բայց զթշնամիսն իմ զայնսոսիկ որ  
ոչն կամէին զիս թագաւորել 'ի վերայ նո-  
28 ցա , ածէք այսր՝ և սպանէք առաջի իմ : \* Եւ  
իբրեւ զայս ասաց , գնաց յառաջ՝ ելանել  
յԵրուսաղէմ :  
29 \* Եւ եղեւ իբրեւ մերձեցաւ 'ի Բեթփա-  
գէ և 'ի Բեթանիա մօտ 'ի լեառն՝ որ կոչի  
ձիթենեաց , առաքեաց երկուս յաշակեր-  
30 տացն իւրոց և ասէ . \* երթայք դուք 'ի

գեօղն որ հանդէս մեր կայ . յոր իբրեւ մը-  
տանէք՝ գտանիցէք յաւանակ կայեալ , յու-  
րում ոք ՚ի մարդկանէ երբէք ոչ նստաւ .  
լուծէք զնա և անէք : \* Եւ եթէ որ հար- 31  
ցանիցէ զձեզ՝ թէ ընդէր լուծանէք , այս-  
պէս աստժիք ցնա , թէ տեառն իւրում պի-  
տոյ է : \* Իբրեւ չոգան որ առաքեցանն , գը- 32  
տին որպէս ասացն ցնոսա . կայր յաւանակն :  
\* Եւ մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն , ասեն 33  
տեաքքն նորա ցնոսա . զի լուծանէք զյա-  
ւանակդ : \* Եւ նորա ասեն . տեառն իւրում 34  
պիտոյ է : \* Եւ անին զնա առ Յիսուս . և ար- 35  
կին զնալաւ հանդերձս , և հեծուցին զՅի-  
սուս : \* Եւ մինչդեռ երթայր , զհանդերձս 36  
իւրեանց տարածանէին զձանապարհաւն : \* Եւ 37  
իբրեւ այն ինչ մերձ եղեւ ՚ի դառ ՚ի վայր  
լերինն ձիթենեաց . սկսաւ ամենայն բաղմու-  
թիւն աշակերտացն ուրախութեամբ օրհնել  
զՍտուած ՚ի ձայն մեծ վասն ամենայն եղե-  
լոց զօրութեանցն զոր տեսին , \* և ասէին . 38  
օրհնեալ որ գայ թագաւորդ յանուն Տեառն .  
խաղաղութիւն յերկինս , և փառք ՚ի բար-  
ձունս : \* Եւ ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն յամբո- 39  
խէ անտի , ասեն ցնա . վարդապետ , սաս-  
տեա աշակերտացդ քոց : \* Պատասխանի ետ 40  
և ասէ . ասեմ ձեզ՝ զի եթէ դոքա լուծու-  
ցեն , քարինքդ աղաղակեսցեն : \* Եւ իբրեւ 41  
մերձեցաւ , տեսեալ զքաղաքն՝ ելաց ՚ի վե-  
րայ նորա և ասէ . \* եթէ գիտէիր դու գոնէ 42  
յաւուրս յայսմիկ զխաղաղութիւնն քո . բայց

43 այժմ ծածկեցաւ յերեսաց քոց : \* Զի եկես-  
ցեն աւուրք ՚ի վերայ քո , և պատեսցեն ըզ-  
քեւ թշնամիք քո պատնէշ , և պաշարեսցեն  
զքեզ , և նեղեսցեն զքեզ յամենայն կող-  
44 մանց . \* և յատակեսցեն զքեզ , և զորդիս  
քո ՚ի քեզ . և ոչ թողուցուն քար ՚ի բարի  
վերայ յամենայնի ՚ի քեզ . փոխանակ զի ոչ  
ծանեար զժամանակ այցելութեան քո :  
45 \* Եւ մտեալ ՚ի տաճարն սկսաւ հանել զաղաւ-  
նէվաճառսն և զգնողս , և զսեղանս հատա-  
46 վաճառացն ցրուեաց . \* և ասէ ցնոսա . գըր-  
եալ է՝ և եղևի տուն իմ տուն աղօթից . և  
47 դուք արարիք զգա այրս աւազակաց : \* Եւ  
ուսուցանէր զնոսա հանապաղ ՚ի տաճարին :  
Իսկ քահանայապետքն և դպիրք և գլխա-  
ւորք ժողովրդեանն խնդրէին զնա կորոսա-  
48 նել . \* և ոչ գտանէին՝ թէ զինչ արասցեն .  
զի ժողովուրդն ամենայն կախեալ կային ըզ-  
նմանէ ՚ի լսել :

ԳԼՈՒԽ Ի .

1 Եւ եղեւ ՚ի միում աւուրցն յայնցանէ , ին  
մինչդեռ ուսուցանէր զժողովուրդն ՚ի տա-  
ճարի անդ՝ և աւետարանէր , հասին ՚ի վե-  
րայ քահանայապետքն և դպիրք ձերովքն  
2 հանդերձ , \* և ասեն ցնա . ասա մեզ , որով  
իշխանութեամբ գործես դու զայդ , կամ  
3 ո՞վ է՝ որ ետ քեզ զայդ իշխանութիւն : \* Պա-  
տասխանի ետ և ասէ ցնոսա . հարցից և ես



ցձեզ բան մի, և ասացէք ինձ: \* Մկրտու- 4  
 թիւնն Յովհաննու յերկնիցէր՝ եթէ 'ի մարդ-  
 կանէ: \* Եւ նոքա խորհեցան 'ի միտս իւր- 5  
 եանց և ասեն. \* Եթէ ասեմք յերկնից, ա- 6  
 սէ. իսկ ընդէր ոչ հաւատացիք նմա. և ե-  
 թէ ասեմք 'ի մարդկանէ, ամենայն ժողո-  
 վուրդն քարկոծ առնեն զմեզ. զի հատուտ-  
 եալ է 'ի միտս զՅովհաննէ, թէ մարդարե 7  
 է: \* Եւ պատասխանի ետուն չգիտել թէ 7  
 ուստի իցէ: \* Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա. և ոչ 8  
 ես ասեմ ձեզ որով իշխանու թեամք առնեմ  
 զայս:

ԵԳ \* Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն զառակս 9  
 զայս: Այր ոմն տնկեաց այգի, և ետ զնա  
 մշակաց, և ինքն գնաց 'ի ճանապարհ ժամա-  
 նակս բազում: \* Եւ 'ի ժամու առաքեաց 10  
 առ մշակսն ծառայ, զի 'ի պողոյ այգւոյն  
 տացեն նմա. և մշակքն գան հարին զնա,  
 և արձակեցին ունայն: \* Եւ յաւել միւս ևս 11  
 ծառայ յղել. նոքա և զնա եւս գան հարին՝  
 անարգեցին և առաքեցին ունայն: \* Եւ յա- 12  
 ւել զերրորդն առաքել. նոքա և զնա վի-  
 բաւորեցին, և հանին արտաքս: \* Ասէ տէր 13  
 այգւոյն. զի՞նչ արարից. առաքեցից զորդի  
 իմ սիրելի, թերեւս 'ի սմանէ պատկառես-  
 ցեն: \* Իբրեւ տեսին զնա մշակքն, խորհե- 14  
 ցան ընդ միմեանս և ասեն. սա է ժառան-  
 գըն. սպանցուք զսա, զի մեր լինիցի ժա-  
 ոանդու թիւնն: \* Եւ հանին զնա արտաքս 15  
 քան զայգին և սպանին: Արդ՝ զի՞նչ արասցէ

16 ընդ նոսա տէր այգւոյն. \* Ոչ ապաքէն գայ-  
 ցէ և կորուսանիցէ զմշակսն զայնոսիկ, և  
 տացէ զայգին այլոց: Իբրեւ լուան՝ ասեն.  
 17 քաւ, մի՞ լիցի: \* Եւ նա հայեցեալ ընդ նո-  
 սա՝ ասէ. իսկ զի՞նչ իցէ այն որ գրեալն է.  
 Թէ զվէմն, զոր անարգեցին շինողքն՝ նա ե-  
 18 ղեւ գլուխ անկեան: \* Ամենայն՝ որ ընդ-  
 հարցի ընդ վէմս ընդ այս՝ խորտակեցի, և  
 19 յորոյ վերայ անկի՞ն հոսեցէ զնա: \* Եւ  
 ինդրէին դպիւրքն և քահանայապետք ար-  
 կանել 'ի նա ձեռս 'ի նմին ժամու, և եր-  
 կեան 'ի ժողովրդեանն, զի գիտացին՝ թէ առ-  
 20 նոսա ասաց զառակն զայն: \* Եւ ապա սպա-  
 սեցին, և առաքեցին դաւաճանս կեղծաւոր-  
 եալս զանձինս առ արդարս ունել, զի ըմ-  
 բրունեցեն զնա բանիւք, առ 'ի մասնել  
 զնա պետութեան և իշխանութեան գատա-  
 21ւորին: \* Հարցին ցնա և ասեն. վարդա-  
 պետ, գիտեմք, եթէ ուղիղ խօսիս և ու-  
 սուցանես. և ոչ առնուս ակն. այլ ճշմար-  
 տութեամք զճանապարհն Աստուծոյ ուսու-  
 22 ցանես, \* արժան է մեզ կայսեր հարկս տալ  
 23 թէ ոչ: \* Եւ նայեցեալ ընդ խորամանկու-  
 24 թիւն նոցա՝ ասէ ցնոսա. \* ցուցէք ինձ ըզ-  
 դահեկանն. և նոքա ցուցին: Եւ ասէ.  
 25 զո՞ր պատկեր և զգիր ունի: Պատասխանի  
 26 ետուն և ասեն՝ զկայսեր: \* Եւ նա ասէ ցը-  
 նոսա. արդ երթայք, տուք զկայսերն՝ կայ-  
 սեր. և զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ: \* Եւ ոչ  
 կարացին զնա ըմբռնել բանիւք առաջի ժո-

դուրդեանն . և զարմացեալ ընդ պատաս-  
խանին նորա՝ լուեցին :  
**ԷԻ** \* Մատուցեալ ոմանք 'ի սադուկեցւոցն՝ 27  
 որք հակառակէին չլինել յարութեան ,  
 \* հարցին ցնա՝ և ասեն . վարդապետ , Մով- 28  
 սէս գրեաց մեզ , եթէ ուրուք եղբայր մե-  
 ռանիցի՝ որոյ իցէ կին , և նա անորդի իցէ ,  
 զի առնուցու եղբայր նորա զկինն , և յա-  
 րուսցէ զաւակ եղբօր իւրում : \* Արդ՝ եօթն 29  
 եղբարք էին . և առաջնոյն առեալ կին՝ մե-  
 ռաւ անորդի . \* առ զնա և երկրորդն . մե- 30  
 ռաւ և նա անորդի . \* առ զնա և երրորդն . 31  
 նոյնպէս և եօթանեքին . և ոչ թողին որ-  
 դիս . մեռաւ և կինն . \* արդ՝ 'ի յարու- 32  
 թեան ում 'ի նոցանէ լինիցի կին . զի եօ- 33  
 թանեքին կալան զնա կին : \* Պատասխանի 34  
 ետ նոցա Յիսուս և ասէ . որդիք աշխարհիս  
 այսորիկ կանայս առնեն , և արանց լինին .  
 \* իսկ որ արժանի լինիցին այնմ աշխարհի հա- 35  
 սանել՝ և յարութեանն որ 'ի մեռելոց , ոչ  
 կանայս առնեն , և ոչ արանց լինին . \* քան 36  
 զի և ոչ մեռանիլ եւս կարեն . զի հաւատար  
 հրեշտակաց են որդիք և Աստուծոյ . քան-  
 զի յարութեան որդիք են : \* Այլ զի յառ- 37  
 նեն մեռեալք , և Մովսէս գուշակեաց 'ի մո-  
 րենուօջն , որպէս ասէ զտեառնէ Աստուծոյ  
 Աբրահամու և զԱստուծոյ Սահակայ և զԱս-  
 տուծոյ Յակովբայ . \* և Աստուած չէ մեռե- 38  
 լոց՝ այլ կենդանեաց . զի ամենեքին նմա  
 կենդանի են : \* Պատասխանի ետուն ոմանք 39

ոմանք 'ի դպրացն և ասեն . վարդապետ ,  
 40 բարեոք ասացեր : \* Եւ ոչ եւս սք իշխեր  
 հարցանել զնա՝ և ոչինչ :  
 41 \* Ասէ և առ նոսա . զի արդ ասեն զԲը- **ԷԵ**  
 42 ըիստոսէ՝ թէ որդի է Գաւթի . \* զի ինքն  
 Գաւթի ասէ 'ի գիրս սաղմոսաց . ասաց Տէր  
 43 ցաէր իմ . նիստ ընդ ալմէ իմմէ , \* մինչեւ  
 եդից զԹշնամիսքս պատուանդան օտիցքոց .  
 44 \* իսկ արդ՝ եթէ Գաւթի զնա Տէր կոչէ , զի-  
 45 արդ որդի նորա իցէ : \* Եւ լուիլու ամենայն  
 46 ժողովրդեանն՝ ասէ ցաշակերտսն . \* զդոյշ  
 լերուք 'ի դպրացն՝ որ կամին պատմուծա-  
 նօք շրջիլ , և սիրեն ողջոյնս 'ի հրապարակս ,  
 և զնախաթոռս 'ի ժողովուրդս , և զբարձե-  
 47 ռէցս յընթրիս : \* Որ ուտեն զտունս այր-  
 եաց , և պատճառանօք յերկարեն զաղօթս ,  
 նօքս ընկալցին աւելի դատաստանս :

### ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

1 Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունն՝ որ  
 արկանէին զտուրս իւրեանց 'ի գանձանակն :  
 2 \* Ետես և զկին ոմն այրի աղքատ , որ արկ  
 3 անդր երկուս լումայս , \* և ասէ . արդարեւ  
 ասեմ ձեզ . զի այրին այն աղքատ՝ աւելի  
 4 արկ քան զամենեօին : \* Ամենեքին նօքս 'ի  
 մթերից իւրեանց արկին յընձայսն Աստու-  
 5 ծոյ . բայց նա 'ի կարօտութենէ իւրմէ զա-  
 մենայն զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ :  
 6 \* Եւ յասել ոմանց զտաճարէն՝ թէ գե- **ԷԶ**

ղեցիկ վիմօք և աշտարակօք զարդարեալ է,  
 ասէ. \* զայդ ամենայն զոր տեսանէք, ե- 6  
 կեսցեն աւուրք յորս ոչ թողցի այդ բար  
 'ի բարի վերայ՝ որ ոչ քակտեսցի: \* Հարցին 7  
 ցնա և ասեն. վարդապետ, երբ լինիցի այդ,  
 և զինչ նշան իցէ՝ յորժամ այդ լինելոց ի-  
 ցէ: \* Եւ նա ասէ. զգոյշ կացէք. մի խա- 8  
 բիցիք. զի բազումք գայցեն յանուն իմ և  
 ասիցեն՝ թէ ես եմ. և մերձեցաւ ժամա-  
 նակ, մի երթայցէք զինի նոցա: \* Եւ յոր- 9  
 ժամ լսիցէք պատերազմունս և խռովու-  
 թիւնս՝ մի զարհուրիցիք, զի պարտ է նախ  
 այնմ լինել. այլ ոչ առ ժամայն կատարած:  
 \* Յայնժամ ասէ ցնոսս. յարիցէ ազգ յազ- 10  
 գի վերայ. և թագաւորութիւն 'ի թագա-  
 ւորութեան վերայ. \* և շարժմունք մեծա- 11  
 մեծք. և 'ի տեղիս տեղիս սովք և սրածու-  
 թիւնք. եղիցին արհաւիրք և նշանք մեծա-  
 մեծք յերկնից: \* Բայց յառաջ քան զայս 12  
 ամենայն՝ մխեսցեն զձեռս իւրեանց 'ի ձեզ,  
 և հալածեսցեն. մատնեսցեն 'ի ժողովուրդս.  
 և 'ի բանտս, և տանիցին առաջի դատաւո-  
 րաց և թագաւորաց վասն անուան իմոյ.  
 \* և լինիցի ձեզ այն 'ի վկայութիւն: \* Արդ՝ 13  
 դիք 'ի սիրտս ձեր՝ մի յառաջագոյն կրթել 14  
 տալոյ պատասխանի: \* Զի ես տաց ձեզ բե- 15  
 րան, և իմաստութիւն. որում ոչ կարիցեն  
 կալ հակառակ՝ կամ տալ պատասխանի ա-  
 մենայն հակառակորդքն ձեր: \* Մատնես- 16  
 ջիք և 'ի ծնողաց և յեղբարց և յազգակա-

նաց և 'ի բարեկամաց, և սպանանիցեն 'ի  
 17 ձէնջ. \* և եղիջիք ատեցեալք յամենեցունց  
 18 վասն անուան իմոյ. \* և մազ մի 'ի գլխոյ  
 19 ձերմէ ոչ կորիցէ. \* և համբերութեամբ ձե-  
 20 ըով ստասջիք զողիս ձեր: \* Այլ յորժամ  
 տեսանիցէք շուրջ պատեալ զօրօք զերու-  
 սաղէմ, յայնժամ գիտասջիք թէ մերձ է  
 21 աւեր նորա: \* Յայնժամ որ 'ի Հրէաստանի  
 իցեն՝ փախիցեն 'ի լեբնիս. և որ 'ի միջի նո-  
 րա իցեն՝ խուսեսցեն. և որ 'ի գաւառսն  
 22 իցեն՝ մի մոցեն 'ի նա. \* զի աւուրք վրէժ-  
 ինդրութեան են այնքիկ՝ առ 'ի կատարե-  
 23 լոյ ամենայն գրեւոց: \* Բայց վայ իցէ յղեաց  
 և սանտուաց յաւուրսն յայնսիկ. զի եղի-  
 ցի տագնապ մեծ 'ի վերայ երկրի. և բար-  
 24 կութիւն ժողովրդեանն այնմիկ: \* Եւ անկ-  
 ցին 'ի սուր սուսերի. և գերեսցին յամե-  
 նայն հեթանոսս. և Երուսաղէմ եղիցի կո-  
 խան ազգաց մինչեւ կատարեսցին ժամա-  
 25 նակք հեթանոսաց: \* Եւ եղիցին նշանք յա-  
 րեգակն և 'ի լուսին և յաստեղս. և յերկ-  
 րի տագնապ հեթանոսաց՝ յահեղ բար-  
 26 բառոյ իբրեւ ծովու և խռովութեան, \* յե-  
 լանելոյ ոգւոց մարդկան յերկիւղէ և 'ի կար-  
 ծեաց եկելոց 'ի վերայ տիեզերաց. զի զօ-  
 27 ըութիւնք երկնից շարժեսցին: \* Եւ յայն-  
 ժամ տեսցեն զորդի մարդոյ եկեալ ամպովք  
 28 զօրութեամբ և փառօք բազմօք: \* Եւ յոր-  
 ժամ սկսանիցի այս լինել, ամբարձջիք և  
 բարձրացուսջիք զգլուխս ձեր. զի մերձ է

փրկութիւն ձեր : \* Եւ ասաց առակ մի նո 29  
 ցա . տեսէք զթղեհնիդ և զամենայն ծառ ,  
 \* յորժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց , 30  
 տեսանէք և 'ի նոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ  
 է ամառն . \* նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տես 31  
 սանիցէք զայս ամենայն եղեալ , գիտասցիք  
 թէ մերձ է արքայութիւնն Աստուծոյ : \* Ա 32  
 մէն ասեմ ձեզ , թէ ոչ անցցէ ազգս այս ,  
 մինչեւ այս ամենայն եղիցի : \* Երկինք և եր 33  
 կիր անցցեն , և բանք իմ ոչ անցանիցեն :  
 \* Զգոյշ լերուք անձանց , գուցէ ծանրանայ 34  
 ցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ և արբե-  
 ցութեամբ և հոգւովք աշխարհականօք , և  
 յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն  
 այն . \* զի իբրեւ զբողոքայթ հասանիցէ 'ի 35  
 վերայ ամենեցուն որ բնակեալ են ընդ ա-  
 մենայն երեսս երկրի : \* Արթուն կացէք այ 36  
 սուհետեւ . յամենայն ժամ աղօթս արարէք ,  
 զի արժանի լինիջիք զերծանել յայնմ յամե-  
 նայնէ որ լինելոց է , և կալ առաջի որդւոյ  
 մարդոյ : \* Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսու 37  
 ցանէր , և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լե-  
 բինն՝ որ կոչէր ձիթենեաց : \* Եւ ամենայն 38  
 ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա  
 'ի տաճարն լսել 'ի նմանէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

ԵԵ Մերձեցաւ ասոն բաղարջակերացն՝ որ 1  
 կոչէր Պաղքա : \* Եւ խնդրէին քահանայա 2

պետքն և դպիրք՝ թէ որպէս սպանանիցեն  
 զնա . բայց երկնչէին 'ի ժողովրդենէ անտի :  
 3 Ապա եմուտ սատանայ 'ի Յուդա 'ի կոչե-  
 ցեալն Իսկարիովտացի . որ էր 'ի թուոյ երկու  
 4 տասանիցն : \* Զոգաւ՝ եդ բանս ընդ քահա-  
 նայապետն և ընդ դպիրս և ընդ իշխանս  
 ժողովրդեանն . զի մատնեսցէ զնա նոցա :  
 5 \* Եւ խնդացին , և խոստացան տալ նմա ար-  
 6 ծաթ . \* և յանձն առ , և խնդրէր պարագ  
 մատնել զնա նոցա մեկուսի յամբոխէն :  
 7 \* Եկն օր բաղարջակերացն , յորում օրէն էր  
 8 զենուլ զպատեքն . \* և առաքեաց զՊետրոս  
 և զՅովհաննէս՝ և ասէ . երթայք պատրաս-  
 9 տեցէք մեզ զպատեքն զի կերիցուք : \* Եւ  
 նոքա ասեն . ո՞ւր կամիս զի պատրաստես-  
 10 ցուք : \* Եւ ասէ ցնոսա . ահա իբրեւ մտա-  
 նիցէք 'ի քաղաքն , պատահեսցէ ձեզ այր  
 մի բարձեալ սափոր ջրոյ . երթիջիք զհետ  
 11 նորա 'ի տունն՝ յոր մտանիցէ . \* և ասաս-  
 ջիք ցտակուտեր տանն . վարդապետ ասէ  
 քեզ . ո՞ւր են վանքն իմ յորում զպատեքն  
 12 ուտիցեմ աշակերտօքս հանդերձ . \* և նա  
 ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ ,  
 13 և անդ պատրաստեսցիք : \* Եւ գնացեալ  
 գտին որպէս և ասացն նոցա , և պատրաս-  
 14 տեցին զպատեքն : \* Եւ իբրեւ ժամ եղեւ՝  
 բաղմեցաւ , և երկրտասան առաքեալքն ընդ  
 15 նմա : \* Եւ ասէ ցնոսա . ցանկանալով ցան-  
 կացայ զայս պատեք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչ-  
 16 չեւ չարչարեալ իցեմ : \* Բայց ասեմ ձեզ ,

փրկու թիւն ձեր : \* Եւ ասաց առաւ մի նո 29  
 ցա . տեսէք զթղէնիդ և զամենայն ծառ ,  
 \* յորժամ ցուցանիցեն զպտուղ իւրեանց , 30  
 տեսանէք և 'ի նոցանէ ճանաչէք եթէ մերձ  
 է ամառն . \* նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տե 31  
 սանիցէք զայս ամենայն եղեալ , գիտաս՛ջիք  
 թէ մերձ է արքայութիւնն Աստուծոյ : \* Ա 32  
 մէն ասեմ ձեզ , թէ ոչ անցցէ ազգս այս ,  
 մինչեւ այս ամենայն եղիցի : \* Երկինք և եր 33  
 կիր անցցեն , և բանք իմ ոչ անցանիցեն :  
 \* Զգոյշ լերուք անձանց , գուցէ ծանրանայ 34  
 ցեն սիրաք ձեր շուայտութեամբ և արբե-  
 ցութեամբ և հոգւովք աշխարհականօք , և  
 յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն  
 այն . \* զի իբրեւ զորօպայթ հասանիցէ 'ի 35  
 վերայ ամենեցուն որ բնակեալ են ընդ ա-  
 մենայն երեսս երկրի : \* Արթուն կացէք այ 36  
 սուհետեւ . յամենայն ժամ աղօթս արարէք ,  
 զի արժանի լինի՛ջիք զերձանել յայնմ յամե-  
 նայնէ որ լինելոց է , և կալ առաջի որդւոյ  
 մարդոյ : \* Եւ 'ի տուէ 'ի տաճարին ուսու 37  
 ցանէր , և զգիշերս ելեալ ագանէր 'ի լե-  
 րինն՝ որ կոչէր ձիթենեաց : \* Եւ ամենայն 38  
 ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա  
 'ի տաճարն լսել 'ի նմանէ :

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

ԵԵ Մերձեցաւ տօն բաղարջակերացն՝ որ 1  
 կոչէր Պառքա : \* Եւ խնդրէին քահանայա 2

պետքն և դպիրք՝ թէ 'որպէս սպանանիցեն  
 զնա . բայց երկնչէին 'ի ժողովրդենէ անտի :  
 3 Ապա եմուտ սատանայ 'ի Յուդա 'ի կոչե-  
 ցեալն Իսկարիովտացի . որ էր 'ի Թուոյ երկու  
 4 տասանիցն : \* Զողաւ՝ եդ բանս ընդ քահա-  
 նայապետսն և ընդ դպիրս և ընդ իշխանս  
 ժողովրդեանն . զի մատնեացէ զնա նոցա :  
 5 \* Եւ խնդացին , և խոստացան տալ նմա ար-  
 6 ծաթ . \* և յանձն առ , և խնդրէր պարագ  
 մատնել զնա նոցա մեկուսի յամբօխէն :  
 7 \* Եկն օր բաղարջակերացն , յորում օրէն էր  
 8 զենուլ զպատէքն . \* և առաքեաց զՊետրոս  
 և զՅովհաննէս՝ և ասէ . երթայք պատրաս-  
 9 տեցէք մեզ զպատէքն զի կերկրուք : \* Եւ  
 նոքա ասեն . ո՞ւր կամիս զի պատրաստես-  
 10 ցուք : \* Եւ ասէ ցնոսա . ահա իբրեւ մտա-  
 նիցէք 'ի քաղաքն , պատահեսցէ ձեզ այր  
 մի բարձեալ սափօր ջրոյ . երթի՛ջիք զհետ  
 11 նորա 'ի տունն՝ յոր մտանիցէ . \* և ասաս-  
 ջիք ցտանուտէր տանն . վարդապետ ասէ  
 քեզ . ո՞ւր են վանքն իմ յորում զպատէքն  
 12 ուտիցեմ աշակերտօքս հանդերձ . \* և նա  
 ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ ,  
 13 և անդ պատրաստեալիք : \* Եւ գնացեալ  
 գտին որպէս և ասացն նոցա , և պատրաս-  
 14 տեցին զպատէքն : \* Եւ իբրեւ ժամ եղեւ՝  
 բազմեցաւ , և երկոտասան առաքեալքն ընդ  
 15 նմա : \* Եւ ասէ ցնոսա . ցանկանալով ցան-  
 կացայ զայս պատէք ուտել ընդ ձեզ՝ մինչ-  
 16 չեւ չարչարեալ իցեմ : \* Բայց ասեմ ձեզ ,

Թէ ոչ եւս կերայց 'ի սմանէ՝ մինչեւ լցցի  
 յարքայութեան Աստուծոյ : \* Եւ ընկալեալ 17  
 բաժակ՝ գոհացաւ և սսէ . առէք զայդ՝ և  
 բաժանեցէք 'ի ձեզ : \* Ասեմ ձեզ . Թէ յայսմ 18  
 հետե ոչ արբից 'ի բերոյ որթոյ՝ մինչեւ ե-  
 կեսցէ արքայութիւնն Աստուծոյ : \* Եւ ա 19  
 ռեալ հաց՝ գոհացաւ , եբեկ՝ և ետնոցա և  
 սսէ . այս է մարմին իմ , որ վասն բազմաց  
 տուեալ . զայս արասջիք առ իմոյ յիշատա-  
 կի : \* Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթրեացն 20  
 ա՛ն՝ և սսէ . այս բաժակ է նոր ուխտ իմով  
 արեանք վասն ձեր հեղլոյ : \* Բայց աւատիկ 21  
 ձեռն մատնչի իմոյ ընդ իս 'ի սեղանս . և 22  
 որդի մարդոյ ըստ սահմանելոյն երթայ . բայց  
 վայ մարդոյն այնմիկ , յոր ձեռն մատնիցի :  
 \* Եւ նորա սկսան խնդրել ընդ միմեանս , 23  
 Թէ ո՞վ է 'ի նոցանէ՝ որ զայն գործերոց իցէ :  
 \* Եւ եղեւ հակառակութիւն 'ի մէջ նոցա , 24  
 Թէ ո՞ 'ի նոցանէ համարիցի մեծ : \* Եւ նա 25  
 սսէ ցնոսա . Թագաւորք ազգաց տիրեն նո-  
 ցա , և որ իշխենն նոցա՝ բարերարք կոչին .  
 \* այլ դուք ոչ այնպէս , այլ որ մեծն է 'ի 26  
 ձեզ՝ եղիցի իբրեւ զկրտսերն , և առաջնորդն  
 իբրեւ զսպասաւորն : \* Ո՞վ է մեծ . բազ 27  
 մեա՛ն՝ էթէ սպասաւորն . ո՞չ ապարէն բազ  
 մեա՛ն . բայց ես եմ 'ի միջի ձերում իբրեւ  
 սպասաւոր : \* Եւ դուք էք որ ցանդ կայիք 28  
 ընդ իս 'ի փորձութիւնս իմ . \* և ես ուխտեմ 29  
 ձեզ՝ որպէս և հայր իմ ուխտեաց ինձ զար-  
 քայութիւն . \* զի ուտիցէք և ըմպիցէք 'ի 30

սեղան իմ յարքայութեանն իմում , և նստի-  
 ցիք յերկոտասան աթոռ՝ դասել զերկոտա-  
 սան ազգ Իսրայելի :

42

31 \* Եւ սսէ Տէր . Սիմոն , Սիմոն . ահա  
 ստանայ խնդրեաց զձեզ խարբալել իբրեւ  
 32 զցորեան . \* այլ ես աղաչեցի վասն քո՝ զի  
 մի պակասեցին հաւատք քո . և դու եր-  
 բեմն դարձցիս՝ և հաստատեցես զեղբարս  
 33 քո : \* Եւ նա սսէ ցնա . Տէր , ընդ քեզ  
 պատրաստ եմ և 'ի բանտ և 'ի մահ երթալ :  
 34 \* Եւ նա սսէ ցնա . սսեմ քեզ , Պետրէ .  
 չիցէ այսօր հաւու խօսեալ՝ մինչեւ երկոս  
 35 ուրացիս զիս չգիտել : \* Եւ սսէ ցնոսա .  
 յորժամ առաքեցի զձեզ առանց քսակի և  
 մախաղի և կօշկաց , միթէ կարօտացայք իմիք :  
 36 \* Եւ նորա սսեն . և ոչ իմիք : Ապա սսէ .  
 այլ այժմ որ ունիցի քսակ՝ բարձցէ . նոյնպէս  
 և մախաղ . և որ ոչն ունիցի , վաճառեցէ  
 37 զձորձս իւր՝ և գնեցէ իւր սուսեր : \* Բայց  
 սսեմ ձեզ . զի այս եւս որ գրեալ է՝ պարտ  
 է զի կատարեցի յիս , Թէ ընդ անօրէնս  
 համարեցաւ . զի որ վասն իմ ինչ է՝ վճա-  
 38 րեալ է : \* Եւ նորա սսեն . Տէր , ահաւա-  
 սիկ են աստ երկու սուրք : Եւ նա սսէ ցը-  
 39 նոսա . բաւական են : \* Եւ ելեալ գնաց  
 ըստ սովորութեանն 'ի լեառն ձիթենեաց .  
 40 գնացին զհետ նորա և աշակերտքն : \* Իբ-  
 րեւ եհաս 'ի տեղին՝ սսէ ցնոսա . յաղօթս  
 41 կացէք չմտանել 'ի փորձութիւն : \* Եւ ինքն  
 մեկնեցաւ 'ի նոցանէ իբրեւ քարընկէց մի .

եղ ծունր, կայր յաղօթս, \* և ասէր. Հայր, 42  
 եթէ կամիս՝ անցո զբաժակս զայս յինէն.  
 բայց ոչ իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցին: \* Եւ 43  
 երեւեցաւ նմա հրեշտակ յերկնից, և զօրա-  
 ցուցանէր զնա, և էր 'ի տագնապի, և մտա-  
 դիւրութեամբ եւս կայր յաղօթս: \* Եւ հո 44  
 սէին 'ի նմանէ քրտունք իբրեւ զկայլակս ա-  
 րեան՝ որուն, որուն, հեղեալ յերկիր: \* Եւ 45  
 յարուցեալ յաղօթիցն՝ եկն առ աշակերտ-  
 արն, եգիտ զնոսա 'ի քուն 'ի տրտմութե-  
 նէն. \* և ասէ ցնոսա. զի՞ ննջէք, արիք, կա. 46  
 ցէք յաղօթս՝ զի մի՛ մտանիցէք 'ի փորձու-  
 թիւն: \* Եւ մինչդեռ խօսէր, ահաւասիկ 47  
 ամբօխ. և որ կոչէրն Յուդա՝ մի յերկրտա-  
 սանիցն՝ առաջնորդէր նոցա: Իբրեւ մերձե-  
 ցաւ առ Յիսուս՝ համբուրեաց զնա. քանզի  
 զայն նշան տուեալ էր նոցա, թէ ընդ ո-  
 րում ես համբուրեցից՝ նա է, զնա ունիցիք:  
 \* Ասէ ցնա Յիսուս. Յուդա, համբուրելով 48  
 մատնես զորդի մարդոյ: \* Իբրեւ տեսին որ 49  
 զնովաւն էին՝ որ ինչ եղեւն, ասեն ցնա. Տէր.  
 հարցուք զնոսա սրով: \* Եւ եհար մի ոմն 50  
 'ի նոցանէ գրահանայապետին ծառայ, և 'ի  
 բաց եհան զաջոյ ունկն նորա: \* Պատասխա 51  
 նի ետ Յիսուս և ասէ. թոյլ տուք մինչեւ  
 ցայդ վայր: Եւ մատուցեալ յունկն՝ բժշկեաց  
 զնա: \* Եւ ասէ ցեկեալն 'ի վերայ նորա ցը- 52  
 քահանայապետն և ցիշխանս տաճարին և  
 ցճերս. իբրեւ 'ի վերայ աւազակի ելիք սու-  
 սերօք և բրօք: \* Հանապազ ընդ ձեզ էի 53

'ի տաճարին, և ոչ ձգեցիք ձեռս յիս. այլ  
 այս է ձեր ժամ, և իշխանութիւն խաւա-  
 54 ըի: \* Եւ կալեալ զնա՝ ածին և մուծին 'ի  
 տուն քահանայապետին. և Պետրոս երթայր  
 55 զկնի նորա հեռագոյն: \* Իբրեւ լուցին կրակ  
 'ի մէջ գաւթին՝ և նստան շուրջ: նստաւ և  
 56 Պետրոս 'ի մէջ նոցա: \* Ետես զնա աղախին  
 ոմն՝ զի նստէր առ լոյսն. հայեցաւ ընդ նա  
 և ասէ. և սա ընդ նոսա էր՝ որ ընդ նմայն  
 57 էին: \* Իսկ Պետրոս ուրացաւ և ասէ. ոչ  
 58 գիտեմ զնա, կին դու: \* Եւ յետ սակաւ  
 միոյ այլ ոմն ետես զնա, և ասէ. և դու 'ի  
 նոցանէ ես: Եւ Պետրոս ասէ. այր դու,  
 59 չեմ 'ի նոցանէ: \* Եւ իբրեւ ժամ մի անց 'ի  
 վերայ, այլ ոմն վիճէր և ասէր. ստոյգ և  
 սա ընդ նմա էր, քանզի Գալիլեացի է:  
 60 \* Ասէ Պետրոս. այր դու, չգիտեմ զինչ խօ-  
 սիսդ: Եւ առ ժամայն մինչդեռ նա զայն  
 61 ասէր՝ խօսեցաւ հաւ: \* Գարձաւ Տէր և հա-  
 յեցաւ 'ի Պետրոս, և յիշեաց Պետրոս զբանն  
 Տեառն զոր ասաց զնա՝ մինչչեւ հաւու խօ-  
 սեալ իցէ, երկոյս ուրառոյիս չգիտեմ զիս.  
 62 \* և ելեալ արտաքս ելաց դառնապէս:  
 63 \* Եւ արքն՝ որ պահէին զնա, այսն առնէին  
 64 զնովաւ և հարկանէին. \* ծածկէին զերեսս  
 նորա և տանջէին. և հարցանէին ցնա և ա-  
 սէին. մարդարեաց՝ ո՞վ է որ եհարն զքեզ:  
 65 \* Եւ այլ բազում ինչ հայհոյութեամբ խօ-  
 սէին 'ի նա:  
 66 \* Եւ իբրեւ այդ եղեւ, ժողովեցաւ Տե-

րակոյտ ժողովրդեանն՝ քահանայապետքն և  
 դպիրք, և հանին ամին զնա յատեանն իւ-  
 րեանց և ասեն. եթէ դու ես քրիստոսն,  
 ասա մեզ: \* Ասէ ցնոսա. եթէ ասացից ձեզ, 67  
 սակայն ոչ հաւատայք. \* և եթէ հարցից 68  
 ինչ զձեզ, չտայք ինձ պատասխանի՝ կամ  
 արձակիցէք: \* Բայց յայսմ հետէ նստցի որ 69  
 դի մարդոյ ընդ աջմէ զօրու թեանն Աստու-  
 ծոյ: \* Եւ ասեն ամենեքեան. ուրեմն դու 70  
 ես որդին Աստուծոյ: Եւ նա ասէ ցնոսա.  
 դուք ասէք թէ ես եմ: \* Եւ նորա ասեն. 71  
 զինչ եւս պիտոյ է մեզ վկայութիւն. զի  
 մեզէն իսկ լուաք ՚ի բերանոյ դորա:

ԳԼՈՒԽ ԻԳ.

Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն 1  
 նոցա, ամին զնա առ Պիղատոս: \* Եւ սկսան 2  
 չարախօս լինել զնմանէ և ասել. գտաք զսա,  
 զի թիւրէր զազգս մեր, և արգելոյր ՚ի տա-  
 լոյ հարկս կայսեր. և ասէր զանձնէ՝ եթէ  
 քրիստոսն իցէ թագաւոր: \* Իսկ Պիղատոս 3  
 եհարց զնա և ասէ. դո՞ւ ես թագաւորն  
 Հրէից: Նա պատասխանի ետ նմա և ասէ.  
 դու ասացե՞ի: \* Ասէ Պիղատոս ցքահանա. 4  
 յապետան և ցժողովուրդսն. չգտանեմ ինչ  
 վնաս յառնս յայսմիկ: \* Եւ նորա պնդէին 5  
 և ասէին, եթէ խռովէ զժողովուրդս. ու-  
 սուցանէ ընդ ամենայն Հրէաստան՝ սկսեալ  
 ՚ի Գալիլէէ մինչեւ ցայսր: \* Իսկ Պիղատոս 6

իբրեւ լուաւ զԳալիլէէ, եհարց եթէ Գալի-  
 7 լեացի իցէ այրն: \* Եւ իբրեւ գիտաց թէ  
 յիշխանութենէ Հերովդի է, ետ տանել զնա  
 առ Հերովդէս. քանզի և նա յԵրուսաղէմ  
 8 էր յաւուրսն յայնոսիկ: \* Եւ Հերովդէս իբ-  
 րեւ ետես զՅիսուս, ուրախ եղեւ յոյժ. զի  
 ցանկայր ՚ի բազում ժամանակաց տեսանել  
 զնա. քանզի լէր բազում անգամ զնմանէ.  
 և ակն ունէր նշան ինչ լեալ տեսանել ՚ի  
 9 նմանէ: \* Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք,  
 10 և նա ոչինչ ետ նմա պատասխանի: \* Կային  
 քահանայապետքն և դպիրք՝ և պնդապոյնս  
 11 չարախօսէին զնմանէ: \* Արհամարհեաց զնա  
 և Հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն.  
 և սցպն արարեալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս  
 սպիտակս, և ետ տանել անդրէն առ Պի-  
 12 զատոս: \* Եւ եղեն բարեկամք Պիղատոս և  
 Հերովդէս յաւուր յայնմիկ. քանզի յառաջ  
 13 թշնամիք էին միմեանց: \* Կոչեաց Պիղա-  
 տոս զքահանայապետն և զիշխանս և զժո-  
 14 ղովուրդն, \* և ասէ ցնոսա. ամէք մատու-  
 ցէք ինձ զայս դայս իբրեւ զխտորեցուցիչ  
 ժողովրդեանն. և ահաւատիկ առաջի ձեր  
 դատեցայ, և վնաս ինչ ոչ գտի յառնս  
 յայսմիկ՝ զորոյ դուք չարախօսէքդ զդմա-  
 15 նէ: \* Այլ և ոչ Հերովդէս. քանզի ետու-  
 տանել զդա առ նա. և արդ ոչինչ մահու-  
 16 արժանի է գործեալ դորա. \* խրատեցից  
 17 զդա և արձակեցից: \* Չի հարկ էր մի մի  
 18 ըստ տօնի արձակել նոցա: \* Եւ նորա աղա-

զակէին ամենայն բաղմու թեամբն և ասէին .  
բարձ գբա՝ և արձակեա մեզ զԲարբբա .  
\* որ էր վասն խռովութեան իրիք եղելոյ 'ի 19  
բաղաբին և սպանութեան մտեալ 'ի բանտ :  
\* Գարձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսել . քանզի 20  
կամէր արձակել զՅիսուս : \* Եւ նորա անդ 21  
րէն աղաղակէին և ասէին . 'ի խաչ հան ըզ-  
դա : \* Եւ նա երիցս ասէ ցնոսա . զի՞նչ չար 22  
արար սա . ոչինչ միաս մահու գտի 'ի սմա .  
խրատեցից զսա և արձակեցից : \* Եւ նորա 23  
ստիպէին մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա 'ի  
խաչ հանել . և զօրանային բարբառք նոցա  
և քահանայապետիցն : \* Եւ Պիղատոս հա 24  
ւանեցաւ առնել զհայցուածս նոցա : \* Ար 25  
ձակեաց նոցա զԲարբբայն՝ զոր վասն խռ-  
ովութեան և սպանութեան արկեալ էր 'ի  
բանտ , զոր և խնդրէինն իսկ . և զՅիսուս  
մատնեաց կամացն նոցա : \* Իբրեւ առին 26  
գնացին զնա , ըմբռնեցին զոմն Սիմոն Կիւ-  
րենացի որ գայր յանդէ . եղին 'ի վերայ  
նորա զխաչն բերել զինի Յիսուսի : \* Եւ եր- 27  
թայր զհետ նորա բաղմութիւն ժողովրդեա-  
նըն , և կանանց որ կոծէին և աշխարէին  
զնա : \* Գարձաւ Յիսուս և ասէ ցնոսա . դըս 28  
տերք Երուսաղէմի , մի՛ լայք 'ի վերայ իմ ,  
այլ լացէք 'ի վերայ անձանց և 'ի վերայ որդ-  
ւոց ձերոց : \* Զի եկեացեն աւուրք , յորս 29  
ասիցեն՝ Թէ երանի ամլոց և որովայնից՝ որ  
ոչ ծնան , և ստեանց որ ոչ գիւցուցին :  
\* Յայնժամ սկսանիցին ասել լերանց՝ Թէ 30

անկերուք 'ի վերայ մեր , և բլրոց՝ Թէ ծած-  
31 կեցէք զմեզ : \* Զի եթէ ընդ փայտ դալար  
32 զայս առնեն , ընդ չորն զի՞նչ լինիցի : \* Ա-  
ծին և այլ երկուս չարագործս՝ սպանանել  
33 ընդ նմա : \* Իբրեւ չոգան 'ի տեղին կոչե-  
ցեալ գագաթն , անդ հանին զնա 'ի խաչ .  
և զչարագործսն զոմն ընդ աջմէ՝ և զոմն ընդ  
34 ձախմէ խաչեցին : \* Եւ Յիսուս ասէ . Հայր ,  
Թող դոցս , զի ոչ գիտեն զինչ գործեն : Եւ  
'ի բաժանել զհանդերձս նորա , արկին վի-  
35 ճակս . \* և կայր ժողովուրդն հայեցեալ : Ան-  
գոսնէին զնա իշխանքն հանդերձ նոքօք և  
ասէին . զայլս ապրեցոյց , ապրեցուցէ և  
զանձն՝ եթէ դա է Գրիստոս որդի Աստու-  
36 ծոյ ընտրեալն : \* Այսն առնէին զնա և զին-  
ւորքն . եկեալ առաջի՝ մատուցանէին նմա  
37 քացախ , \* և ասէին . եթէ դու ես Թագա-  
38ւորն Հրէից՝ փրկեա զանձն քո : \* Եւ էր  
գիր գրեալ 'ի վերայ նորա Յռնտրէն և Գաղ-  
մատերէն և Եբրայեցերէն գրով , Թէ սա է  
39 արքայն Հրէից : \* Իսկ մի ոմն 'ի կախելոց  
չարագործացն հայհոյէր զնա . և ասէր , ոչ  
դու ես Գրիստոսն , փրկեա զանձն քո և ըզ-  
40 մեզ : \* Պատասխանի ետ ընկերն սաստելով  
նմա և ասէ . չերինչին դու յԱստուծոյ՝ զի  
41 'ի նմին պատժի կաս . \* և մեք յիրաւի , զի  
արժանի որոց գործեցաքն առնումք զհա-  
տուցումն . և ոս ապիրատ ինչ ոչ գործեաց ,  
42 \* Եւ ասէ ցՅիսուս . յիշեա զիս Տէր յորժամ  
43 գայցես արքայութեամբ քով , \* Եւ ասէ ցնա

Յիսուս . ամէն ասեմքեզ . այսօր ընդ իս ի-  
 ցես ՚ի Գրախաին : \* Եւ էր իբրեւ վեցերորդ 44  
 ժամ , և խաւար եղեւ ՚ի վերայ ամենայն  
 երկրի մինչեւ ցիններորդ ժամ . խաւարե-  
 ցաւ արեգակն : \* Եւ հերձաւ վարադոյր տա 45  
 ճարին ընդ մէջ : \* Եւ կարդաց Յիսուս ՚ի 46  
 ձայն մեծ և ասէ . Հայր . ՚ի ձեռս քո աւան-  
 դեմ զհոգի իմ : Չայս իբրեւ ասաց , եհան  
 զոգի : \* Եւ տեսեալ հարիւրապետին զոր ինչ 47  
 եղեւն , փառաւոր արար զՍտուած և ասէ .  
 արդարեւ այրս այս արդար էր : \* Եւ ամե 48  
 նայն ժողովուրդքն որ եկեալ էին , և տեսա-  
 նէին զտեսիլն զայն և զգործ , բախէին ըզ-  
 կուրծս և դառնային : \* Կային և ամենայն 49  
 ծանօթքն նորա ՚ի հեռաստանէ . և կանայք  
 որ եկեալ էին զհետ նորա ՚ի Գալիլէէ՝ տե-  
 սանէին զայն :

\* Եւ անա այր մի անուն Յովսէփ , որ էր 50  
 նախարար . այր բարեգործ և արդար . \* սա 51  
 չէր միաբանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ  
 գործս նոցա . յԱրեմաթեայ քաղաքէ Հրէից .  
 որ և ինքն խի ակն ունէր արքայութեան  
 Աստուծոյ : \* Սա մատուցեալ առ Պիղատոս՝ 52  
 խնդրեաց զմարմին Յիսուսի . \* և իջուցեալ 53  
 զնա պատեաց պաստառակալաւ , և եդ ՚ի  
 կռածոյ գերեզմանի , ուր չէր բնաւ զոք եդ-  
 եալ : \* Եւ օրն էր ուրբաթ , և շաբաթ լու 54  
 սանայր . \* և երթային զհետ նորա կանայք՝ 55  
 որ եկեալ էին ընդ նմա ՚ի Գալիլէէ . տեսին  
 զգերեզմանն , և որպէս եդաւ մարմինն նո-

56 րա : \* Գարձան և պատրաստեցին խուռնկս և  
 իւղս , և ՚ի շաբաթուն հանդարտեցին վասն  
 պատուիրանին :

ԳԼՈՒԽ ԻԴ .

- 1 Բայց ՚ի միաշաբաթուն վաղքաջ ընդ ա՝  
 ուաւօտն եկին ՚ի գերեզմանն . բերին զխուռնկ-  
 սըն զոր պատրաստեցին , և այլ կանայք ընդ
- 2 նոսա : \* Եւ գտին զվէմն թաւալեցուցեալ
- 3 ՚ի գերեզմանէ անտի . և մտեալ ՚ի ներքս՝
- 4 ոչ գտին զմարմինն տեսուն Յիսուսի : \* Եւ  
 եղեւ ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ , և  
 անա արք երկու հասին առ նոսա ՚ի հան-
- 5 դերձս լուսաւորս : \* Եւ իբրեւ զահի հարան ,  
 և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յեր-  
 կիր . ասեն ցնոսա . զի՞ խնդրէք զկենդանին
- 6 ընդ մեռեալս . չէ աստ՝ այլ յարեաւ : \* Յի-  
 շեցէք որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն
- 7 ՚ի Գալիլէա , \* և ասէր՝ թէ պարտ է որդ-  
 ւոյ մարդոյ մատնիլ ՚ի ձեռս մարդոց մեղա-  
 ւորաց , և ՚ի խաչ ելանել , և յերրորդ ա-
- 8 ռուր յառնել : \* Եւ յիշեցին զբանսն նորա :
- 9 \* Եւ դարձան պատմեցին զայս ամենայն մե-  
 10 տասանիցն և այլոցն ամենեցուն : \* Եւ էին  
 Մարիամ Մագդաղենացի և Յովհաննա և Մա-  
 ըրիամ Յակովբայ և այլք ընդ նոսա՝ որ պատ-
- 11 մեցին զայս առարբելոցն . \* և երեւեցան ա-  
 ուաջի նոցա շաղփաղփութիւն բանքն նոցա ,
- 12 և չհաւատային նոցա : \* Բայց Պետրոս յա-

բուցեալ ընթացաւ 'ի գերեզմանն . և հայե-  
ցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ զի կային . և  
գնաց' ընդ միտս զարմացեալ թէ զինչ եղեւ :  
\* Եւ ահա երկուք 'ի նոցանէ երթային 'ի 15  
նմին առուր 'ի գեօղ մի , որ հեռի էր յԵրու-  
սաղեմէ հարիւր և վաթսուէն ասպարիսաւ . և  
էր անուն նորա Եմմաուս . \* և նոքա խօսէ 14  
ին ընդ միմեանս վասն ամենայն անցիցն ան-  
ցերց : \* Եւ եղեւ ընդ խօսելն նոցա և ընդ 15  
վիճել' և ինքն իսկ Յիսուս մերձեցաւ' և եր-  
թայր ընդ նոսա . \* և նոցա աչք կալեալ էին 16  
առ 'ի ճանաչելոյ զնա : \* Եւ ասէ ցնոսա . 17  
զի՞նչ են բանքդ , վասն որոյ վիճիքդ ընդ միմ-  
եանս մինչդեռ գնայքդ , և տրտեալք էք :  
\* Պատասխանի ետ մի ոմն 'ի նոցանէ' որում 18  
անուն էր Կղէովղաս . և ասէ ցնա . դու մի-  
այն կաս յԵրուսաղէմ , որ ոչ գիտացեր զինչ  
գործեցաւ 'ի նմա յառուրս յայտոսիկ : \* Եւ 19  
ասէ ցնոսա , զի՞նչ : \* Եւ նոքա ասեն . զՅիսու-  
սէ Նազովրեցւոյ , որ եղեւ այր մարգարէ'  
հզօր արդեամբք և բանիւք առաջի Աստու- 20  
ծոյ և ամենայն ժողովրդեանն . \* որպէս մատ-  
նեցին զնա քահանայապետքն և իշխանքն  
մեր 'ի դատաստան մահու , և հանին զնա 'ի  
խաչ : \* Մէք աին ունէաք' թէ նա է որ 21  
փրկելոցն իցէ զԻսրայէլ : Այլ և հանդերձ այ-  
սու ամենայնիւ' այս երբորդ օր է' յորմէ հե-  
տէ այն գործեցաւ : \* Այլ և կանայք ոմանք 22  
'ի մէջ զարմացուցին զմեզ . որք կանխեալ  
ընդ առաւօտս' չոքան 'ի գերեզմանն , \* և ոչ 23

գտին զմարմինն նորա . եկին և ասեն , թէ  
և տեսիլ եւս հրեշտակաց տեսին , որք ասէին  
24 զնմանէ' թէ կենդանի է : \* Եւ գնացին ու-  
մանք 'ի մէնջ 'ի գերեզմանն , և գտին նոյն-  
պէս որպէս և կանայքն ասացին , բայց զնա ոչ  
25 տեսին : \* Եւ նա ասէ ցնոսա . ով անմիտք  
և հեղգասիրտք 'ի հաւատալ յամենայնի , զոր  
26 խօսեցան մարգարէքն . \* ոչ զնոյնս պարտ էր  
չարչարիլ Քրիստոսի , և մտանել 'ի փառս  
27 իւր : \* Եւ սկսեալ 'ի Մովսիսէ և յամենայն  
մարգարէից' մեկնէր նոցա որ ինչ յամենայն  
28 գիրս գրեալ է զնմանէ : \* Իբրեւ մերձեցան  
'ի գեօղն յոր երթային , և նա պատճառէր  
29 հեռագոյն եւս ուրեք երթալ : \* Եւ բռնա-  
գատեցին զնա և ասեն . առ մեզ ագիր , զի  
ընդ երեկս է և տարաժամեալ է օրս : Եւ  
30 եմուտ ագանել անդ ընդ նոսա : \* Եւ եղեւ  
'ի բազմելն նորա ընդ նոսա , առեալ զհացն'  
31 օրհնեաց , երեկ' և ետ նոցա . \* և նոցա բա-  
ցան աչք և ծանեան զնա . և նա եղեւ 'ի նո-  
32 ցանէ աներեւոյթ : \* Եւ ասեն ցմիմեանս . ոչ  
իսկ և սիրտք մեր ճմլէին 'ի մեզ' մինչ խօսէրն  
ընդ մեզ զճանապարհայն . և որպէս բանայր  
33 մեզ զգիրս : \* Եւ յարուցեալ նոյնժամայն  
գարձան յԵրուսաղէմ , և գտին ժողովեալ  
34 զմետասանսն և զորս ընդ նոսայն էին . \* և  
ասեն' թէ արդարեւ յարեաւ Տէր , և ե-  
35 րեւեցաւ Սիմոնի : \* Եւ նոքա պատմէին  
զայն որ զճանապարհայնն , և թէ զիարդ ետ  
ծանօթս նոցա 'ի բեկանել հացին :

\*Մինչդեռ զայն խօսէին , ինքն իսկ Յի- 36  
սուս եկաց 'ի մէջ նոցա , և ասէ ցնոսա . խա-  
ղաղութիւն ընդ ձեզ . ես եմ , մի երկնչիք :  
\*ՆԼ զահի հարեալ երկնչէին . և համարէին 37  
ոգի ինչ տեսանել : \*ՆԼ ասէ ցնոսա . զի խը- 38  
ռովեալ էք . և ընդէր խորհուրդք ելանեն  
'ի սիրտս ձեր : \*Տեսէք զձեռս իմ և զոտս , 39  
զի ես նոյն եմ . շօշափեցէք զիս և տեսէք ,  
զի ոգի մարմին և ոսկերս ոչ ունի , որպէս  
զիսս տեսանէք զի ունիմ : \*ՆԼ զայս ասաց 40  
եալ՝ եցոյց նոցա զձեռսն և զոտս :

\*ՆԼ մինչդեռ տակաւին չհաւատային 'ի 41  
խնդութենէն , և զարմացեալ էին . ասէ ցը-  
նոսա , ունիք ինչ կերակուր աստ : \*ՆԼ նո- 42  
քա ետուն նմա ձկան խորովելոյ մասն , և  
խորխիս մեղու : \*ՆԼ առ՝ եկեր առաջի նո- 43  
ցա , և զմնացորդսն ետ նոցա : \*ՆԼ ասէ 44  
ցնոսա . այս բանք են զոր խօսեցայ ընդ ձեզ  
մինչ առ ձեզն էի , թէ պարտ է ընուլ ամե-  
նայն գրելոցն յօրէնսն Մովսէսի և 'ի մարգա-  
րէս և 'ի սաղմոսն վասն իմ : \*Յայնժամ եբաց 45  
զմիտս նոցա իմանալ զգիրս : \*ՆԼ ասէ ցնո- 46  
սա . թէ այսպէս պարտ էր չարչարիլ Քրիս-  
տոսի , և յառնել 'ի մեռելոց յաւուր եր-  
րորդի . \* և քարոզել յանուն նորա ասաչ- 47  
խարութիւն և թողութիւն մեղաց յամե-  
նայն ազգս՝ սկսեալ յԵրուսաղեմէ . \* և դուք 48  
էք վկայք այսոցիկ : \*ՆԼ ահա ես առաքեմ 49  
զաւետիս Հօր իմոյ 'ի ձեզ . և դուք նստա-  
րուք 'ի քաղաքիս յԵրուսաղեմ , մինչեւ ըզ-

50 գենուցուք զօրութիւն 'ի բարձանց : \* Նհան  
զնոսա մինչեւ 'ի Բեթանիա , և ամբարձեալ  
51 զձեռս իւր օրհնեաց զնոսա : \* ՆԼ եղեւ  
յօրհնելն նորա զնոսա , մեկնեցաւ 'ի նոցա-  
52 նէ , և վերանայր յերկինս : \*ՆԼ նոցա եր-  
կիրպագեալ նմա՝ դարձան յԵրուսաղեմ  
53 ուրախութեամբ մեծաւ : \*ՆԼ էին հա-  
նապազ 'ի տաճարին , գովէին և օրհնէին  
զԱստուած :



Յարեաւ Քրիստոս , և ցլուեցան ամենայն  
Յնամիտ նորա :

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Յովհաննու Աւետարանն՝ գրեալ է Յովհաննու , որ եղբայր է Յակովբայ Զեբեթեայ , որ անկաւ 'ի վերայ լանջացն Տեառն : Նոյն սա գրեաց զաւետարանս զայս : Եւ սկիզբն առնէ յԱստուածական բանէն . եւ զըստ մարմնոյ ծնունդն յիշատակէ յասելն . Եւ բանն մարմին եղև : Եւ յիշատակէ զմկրտութիւնն Յովհաննու եւ զընտրութիւն աշակերտացն : Այլ և զնշանս եւ զարուեստս որ եղև . եւ զկատարածն , որ մասնեցաւ պոնտացոյ Պիղատոսի , եւ ի աչեցաւ , յորում եւ զինուորքն բաժանեցին ըզհանդերձս նորա , եւ 'ի վերայ պատմուծանի նորա վիճակ արկին . եւ մարմին նորա եղաւ 'ի գերեզմանի , եւ յարեաւ յերրորդ աւուր . երեւեցաւ աշակերտացն ինքն :

Յովհաննէս՝ որ եւ որդի որոտման , զվերինն որոտալով պատմեաց մեզ : Սա զկնի յիննբորդի երրորդի ամի համբառնալոյ Փրկչին գրեաց զաւետարանս իւր յԵփեսոս քաղաքի 'ի խնդրոյ եկեղեցւոյն Ասիայ՝ 'ի լեզու Յոյն :

Յովհաննէս՝ հնազանդութիւն :



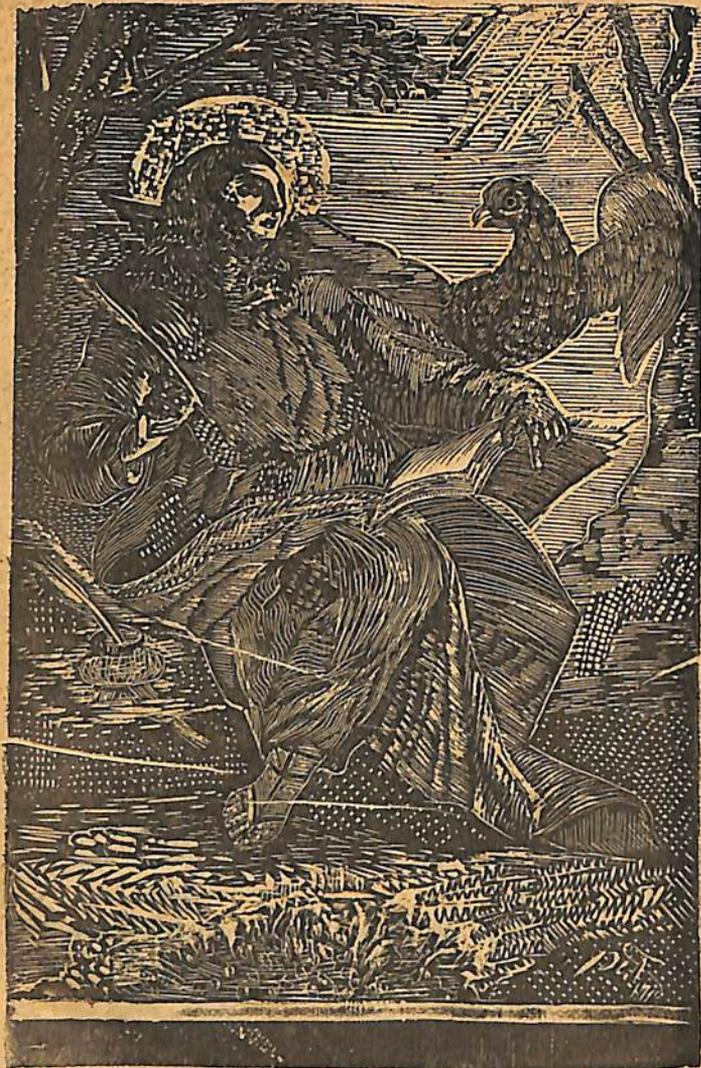
ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՈՐ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

|                                                            | ԳԼ | ՀՎԵ |
|------------------------------------------------------------|----|-----|
| Վասն՝ զի անսկիզբն է բանն Աստուած . ա .                     |    | 1   |
| Վասն Յովհաննու վկայելոյն բանին Աստուծոյ . . . . . ա .      |    | 15  |
| Վասն դաւոյն առ նա գառինն Աստուծոյ . ա .                    |    | 29  |
| Վասն աշակերտացն առ Յիսուս աղանելոյն ա .                    |    | 59  |
| Վասն գտանելոյն զՄեսիայն . . . . . ա .                      |    | 41  |
| Վասն հարսանեացն 'ի կանա Գալիլեայ . բ .                     |    | 1   |
| Վասն արտաքս հանելոյ 'ի տաճարէն . . բ .                     |    | 15  |
| Վասն Նիկողիմոսի . . . . . գ .                              |    | 1   |
| Վասն 'ի Յայնտօֆն մկրտելոյն . . . . . գ .                   |    | 25  |
| Վասն ինդիք լինելոյ վասն սրբութեան . գ .                    |    | 25  |
| Վասն կնոջն սամարացոյ . . . . . գ .                         |    | 7   |
| Վասն թագաւորազինն . . . . . գ .                            |    | 46  |
| Վասն երեսուն եւ ութամեայ հիւանդին . ե .                    |    | 5   |
| Վասն՝ զի Հայր սիրէ զՈրդի . . . . . ե .                     |    | 20  |
| Վասն հինգ հացին , եւ երկու ձկանն . . զ .                   |    | 9   |
| Վասն զնալոյն 'ի վերայ ծովուն . . . . . զ .                 |    | 19  |
| Վասն մարտնչելոյն ընդ միմեանս հրէից . զ .                   |    | 41  |
| Վասն չքելոյն Յիսուսի 'ի Գալիլեա . . . . . է .              |    | 1   |
| Վասն խրատու եղբարցն . . . . . է .                          |    | 3   |
| Վասն ինդրելոյն Հրէից ունել զՅիսուս . է .                   |    | 50  |
| Վասն 'ի ծնէ կուրին . . . . . թ .                           |    | 1   |
| Վասն զնելոյն Յիսուսի զանձն 'ի վերայ ոչխարացն . . . . . ժ . |    | 15  |
| Վասն նաւակատեացն յերուսաղէմ . . . . . ժ .                  |    | 22  |
| Վասն Ղազարու յարութեան . . . . . ժա .                      |    | 1   |
| Վասն օձանելոյն զՏէրն . . . . . ժբ .                        |    | 5   |

|                                                                   |      |    |
|-------------------------------------------------------------------|------|----|
| Վասն՝ որ ասաց Յուդա զիւղոյն . . .                                 | ժբ . | 5  |
| Վասն յաւանակին եւ իշոյն . . . . .                                 | ժբ . | 14 |
| Վասն ելելոց հեթանոսացն առ Տէր . . .                               | ժբ . | 21 |
| Վասն հատին ցորենոյ . . . . .                                      | ժբ . | 24 |
| Վասն Յիսուսի լոյս գալոյն յաշխարհ .                                | ժբ . | 46 |
| Վասն ընթրեացն, եւ լուանալոյ զոտս ա-<br>շակերտացն . . . . .        | ժգ . | 11 |
| Վասն չարչարանացն Յիսուսի, եւ սիո-<br>փելոյ զաշակերտան . . . . .   | ժգ . | 15 |
| Վասն գալոյ Ս. Հոգւոյն՝ եւ մխիթարելոյն<br>զաշակերտան . . . . .     | ժդ . | 25 |
| Վասն մատնութեանն Յիսուսի . . . . .                                | ժը . | 5  |
| Վասն ուրացութեանն Պետրոսի, եւ հա-<br>ւուն խօսելոյ . . . . .       | ժը . | 25 |
| Վասն ածելոյն զՅիսուս 'ի վանացն Ապի-<br>ափայ . . . . .             | ժը . | 28 |
| Վասն տանելոյն զՅիսուս 'ի Գողգոթա .                                | ժթ . | 17 |
| Վասն աւանդելոյն Յիսուսի զհոգին . .                                | ժթ . | 50 |
| Վասն խնդրելոյն զտէրունական մարմինն                                | ժթ . | 58 |
| Վասն բերելոյն Նիկողիմոսի զմուռս . .                               | ժթ . | 59 |
| Վասն գալոյ կանանցն 'ի գերեզմանն .                                 | ի .  | 1  |
| Վասն դրօքն փակելովք մտանելոյն Յիսու-<br>սի առ աշակերտան . . . . . | ի .  | 19 |
| Վասն զԹովմաս հաստատելոյ Տեառն . .                                 | ի .  | 27 |
| Վասն ուտելոյն ընդ նոսա, եւ հարցմանն<br>զՊետրոս . . . . .          | իա . | 15 |
| Վասն սիրելոյ աշակերտին, եւ գրելոյ<br>զաւետարանն . . . . .         | իա . | 24 |



III  
 01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100



Սօ ՅՈՎՀԱՆՆԵՒՄ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻԶ՝



# Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Ի ՍԿՁԲԱՆԷ ԷՐ ԲԱՆՆ . և բանն էր առ ԲԿ
- 2 Աստուած , և Աստուած էր բանն : \* Նա էր
- 3 Ի սկզբանէ առ Աստուած : \* Ամենայն ինչ նովաւ եղեւ , և առանց նորա եղեւ և ոչինչ
- 4 որ ինչ եղեւն : \* Նովաւ կեանք էր , և կեանքըն էր լոյս մարդկան . \* և լոյսն Ի խաւարի անդ լուսաւորէ . և խաւար նմա ոչ եղեւ
- 6 Հասու : \* Եղեւ այր մի առաքեալ յԱստուծոյ , անուն նմա Յովհաննէս : \* Սա եկն Ի վկայութիւն՝ զի վկայեացէ վասն լուսոյն . զի
- 8 ամենեքին հաւատասցեն նովաւ : \* Ոչ էր նա լոյսն , այլ զի վկայեացէ վասն լուսոյն : \* Էր լոյսն ճշմարիտ , որ լուսաւոր առնէ զամենայն մարդ՝ որ գարցէ յաշխարհ : \* Յաշխարհի էր , և աշխարհ նովաւ եղեւ , և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ : \* Յիւրան եկն , և իւրքն զնա ոչ ընկալան : \* Իսկ որք ընկալա-

նրն զնա , ետ նոցա իշխանու թիւն որդիս Աւ-  
 տուծոյ լինել՝ որոց հաւատասցեն յանուն  
 նորա . \* Եւ ոչ յարենէ և ոչ ՚ի կամաց 13  
 մարմնոյ և ոչ ՚ի կամաց առն , այլ յԱստու-  
 ծոյ ծնան : \* Եւ բանն մարմին եղեւ՝ և բնա 14  
 կեաց ՚ի մեզ . և տեսաք զփառս նորա՝ ըզ-  
 փառս իբրեւ զՄիածնի առ ՚ի Հօրէ , լի շնոր-  
 հօք և ճշմարտութեամբ : \* Յովհաննէս վկա 15  
 յեաց վասն նորա , ազաղակեաց և ասէ . սա է  
 զորմէ ասէի՝ որ զկնի իմ գալոցն էր . առա-  
 ջի իմ եղեւ , զի նախ քան զիս էր : \* Զի ՚ի 16  
 լրութենէ անտի նորա մեք ամենեքին առաք  
 շնորհս փոխանակ շնորհաց : \* Զի օրէնքն ՚ի 17  
 ձեռն Մովսէսի տուան . շնորհքն և ճշմար-  
 տութիւն ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի եղեն :  
 \* զԱստուած ոչ սք ետես երբէք , բայց 18  
 Միածինն որդի որ էր ՚ի ծոց Հօր՝ նա պատ-  
 մեաց : \* Եւ այս է վկայութիւնն Յովհաննու , 19  
 յորժամ առաքեցին առ նա Հրեայքն յԵրու-  
 սաղէմէ քահանայս և Ղեւտացիս , զի հարց-  
 ցեն ցնա՝ թէ դու ո՞ն էս : \* Եւ խոստովան 20  
 եղեւ՝ և ոչ ուրացաւ . խոստովան եղեւ , ե-  
 թէ ես ոչ եմ Քրիստոսն : \* Եւ հարցին ցը 21  
 նա . իսկ ո՞վ էս դու . Եղիա՞ն էս . և ասէ . ոչ  
 եմ : իսկ մարգարէն էս դու : Պատասխանի  
 ետ՝ թէ ոչ : \* իսկ ասա մեզ՝ դու ո՞վ էս , 22  
 զի պատասխանի տարցուք որոց առաքեցինն  
 զմեզ . զի՞ ասես վասն քո : \* Ասէ . ես ձայն 23  
 բարբառոյ յանապատի . ուղիղ արարէք ըզ-  
 ճանսարարհս Տեառն . որպէս ասաց Եսայի

ԲԲ

24 մարգարէ : \* Եւ որք առաքեցանն՝ ՚ի փա-  
 25 ըխեցւոց անտի էին . \* հարցին ցնա և ա-  
 սեն . իսկ զի՞ մկրտես՝ եթէ դու չես Քրիս-  
 26 տոսն . և ոչ Եղիա , և ոչ մարգարէն : \* Պա-  
 տասխանի ետ նոցա Յովհաննէս և ասէ . ես  
 մկրտեմ զձեզ ջրով . ՚ի միջի ձերում կայ՝ զոր  
 27 դուքն ոչ գիտէք , \* որ զկնի իմ գալոցն է ,  
 որ առաջի իմ եղեւ . որում չեմ արժանի ,  
 28 եթէ լուծից զխրացս կօշկաց նորա : \* Այս  
 ՚ի Բեթաբրա եղեւ յայնկոյս Յորդանանու ,  
 ուր էրն Յովհաննէս և մկրտէր :  
 29 \* Ի վաղիւ անդր տեսանէ զՅիսուս՝ զի ԲԳ  
 գայր առ նա , և ասէ . ահաւասիկ գառն Աս-  
 30 տուծոյ՝ որ բառնայ զմեզս աշխարհի : \* Սա  
 է վասն որոյ եսն ասէի . զկնի իմ գայ այր՝  
 որ առաջի իմ եղեւ , զի յառաջ իսկ էր բան  
 31 զիս : \* Եւ ես ոչ գիտէի զնա . այլ զի յայտ-  
 նի լինիցի Իսրայէլի , վասն այնորիկ եկի ես  
 32 ջրով մկրտել : \* Վկայեաց Յովհաննէս և ա-  
 սէ , թէ տեսանէի զհօգին զի իջանէր իբրեւ  
 զաղաւնի յերկնից , և հանգչէր ՚ի վերայ նո-  
 33 ռա . \* և ես ոչ գիտէի զնա . այլ որ առա-  
 քեացն զիս մկրտել ջրով՝ նա ասաց ցիս , յոր  
 վերայ տեսանիցես զհօգին զի իջանիցէ և  
 հանգչիցի ՚ի վերայ նորա , նա է որ մկրտէ  
 34 հօգւոջն սրբով . \* և ես տեսի և վկայեցի՝  
 եթէ սա է որդին Աստուծոյ :  
 35 \* Ի վաղիւ անդր կայր Յովհաննէս , և ԲԳ  
 36 յաշակերտաց անտի նորա երկու . և նայե-  
 ցեալ ընդ Յիսուսի զի զգնայր , ասէ . ահա-

ԲԳ

ԲԳ

ւասիկ Գրիստոս գառն Աստուծոյ : \* Լուան 37  
 'ի նմանէ երկու աշակերտքն զի խօսէր , և  
 գնացին զհետ Յիսուսի : \* Իբրեւ դարձաւ 38  
 Յիսուս և ետես զնոսա՝ զի երթային զհետ  
 նորա , ասէ ցնոսա . զի՞նչ խնդրէք : Նոքա  
 ասեն ցնա . Ռաբբի , որ թարգմանեալ կոչի  
 վարդապետ , ո՞ւր են օթեվանք քո : \* Ասէ 39  
 ցնոսա . եկայք և տեսէք : Եկին և տեսին  
 ուր էին օթեվանք նորա . և առ նմա ագան  
 այն օր , զի ժամ էր իբրեւ տասներորդ :  
 \* Եր անդրէաս եղբայր Միմոզնի վիմի , մի 40  
 յերկուց անտի որ լուանն 'ի Յովհաննէ , և  
 գնացին զինի նորա : \* Գտանէ սա նախ զեղ 41  
 բայր իւր զՄիմոզն , և ասէ ցնա . դտաք ըզ-  
 Մեսիա՝ որ թարգմանի Գրիստոս : \* Սա ած 42  
 զնա առ Յիսուս : Հայեցեալ ընդ նա Յիսու-  
 սի՝ ասէ . դու ես Միմոզն որդի Յովհանու  
 դու կոչեցիս Կեփաս , որ թարգմանի Պետ-  
 րոս :

ԲԵ \* Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելանել 'ի 43  
 Գալիլեա . դտանէ զՓիլիպպոս , և ասէ ցնա  
 Յիսուս . եկ զինի իմ : \* Եւ էր Փիլիպպոս 'ի 44  
 Բեթսայիդայ , 'ի քաղաքէ Անդրեայ և Պետ-  
 րոսի : \* Գտանէ Փիլիպպոս զՆաթանայէլ , և 45  
 ասէ ցնա . զորմէ գրեաց Մովսէս յօրէնսն՝ և  
 մարգարէքն , դտաք զՅիսուս զորդի Յովսե-  
 փայ 'ի Նազարեթ : \* Ասէ ցնա Նաթանա 46  
 յէլ . իսկ 'ի Նազարեթ մարթ ինչ իցէ բար-  
 ւոյ իմիք լինել : Ասէ ցնա Փիլիպպոս . եկ և  
 տես : \* Իբրեւ ետես զՅիսուս զՆաթանայէլ 47

զի դայր առ նա , ասէ վասն նորա . ահա  
 արդարեւ Իսրայելացի՝ յորում նենգութիւն  
 48 ոչ գոյ : \* Ասէ ցնա Նաթանայէլ . ուստի՞ ճա-  
 նաչես զիս : Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ  
 ցնա . մինչչեւ էր Փիլիպպոսի կոչեցեալ ըզ-  
 քեզ՝ զի էիր 'ի ներքոյ թզենւոյն , տեսի ըզ-  
 49 քեզ : \* Պատասխանի ետ նմա Նաթանայէլ և  
 ասէ . ուրբի , դու ես որդի Աստուծոյ . դու  
 50 ես թագաւորն Իսրայէլի : \* Պատասխանի ետ  
 նմա Յիսուս և ասէ . փոխանակ զի ասացի  
 քեզ՝ թէ տեսի 'ի ներքոյ թզենւոյն՝ հաւա-  
 տաս , մեծամեծս եւս քան զայս տեսցես :  
 51 \* Եւ ասէ ցնա . ամէն ամէն ասեմ ձեզ .  
 տեսանիցէք զերկինս բացեալ և զհրեշտակս  
 Աստուծոյ՝ զի ելանիցեն և իջանիցեն 'ի վե-  
 րայ որդւոյ մարդոյ :

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին 'ի ԲՁ  
 Կանա գալիլեացոց . և անդ էր մայրն Յի-  
 2 սուսի : \* կոչեցաւ և Յիսուս և աշակերտքն  
 3 նորա 'ի հարսանիսն : \* Եւ 'ի պակասել գին-  
 ւոյն՝ ասէ մայրն Յիսուս . գինի ոչ ունին :  
 4 \* Եւ ասէ ցնա Յիսուս . զի՞ կայ իմ և քո ,  
 5 կին դու՝ չեւ է հասեալ ժամանակ իմ : \* Ա-  
 սէ մայրն նորա ցտպասաւորսն . որ զինչ ասի-  
 6 ցէ ձեզ՝ արասջիք : \* Անդ էին թակոյկք կը-  
 ճեայք վեց՝ ըստ սրբութեան Հրէից . տանէին  
 մի մի 'ի նոցանէ մարս երկուս կամ երիս :

\* Ասէ ցնոսա Յիսուս . լցէք զԹակոյկսդ ջր- 7  
 րով . և լցին զնոսա մինչեւ 'ի վեր : \* Եւ ա- 8  
 սէ ցնոսա . արդ առէք և բերէք տաճարա-  
 պետիս : Եւ նորա բերին : \* Եւ իբրեւ ճա- 9  
 շակեաց տաճարապետն զձուրն գինի եղեալ ,  
 և ոչ գիտէր ուստի իցէ . բայց սպասաւ որքն  
 գիտէին՝ որք արկին զձուրն : Խօսի ընդ փե-  
 սային տաճարապետն՝ \* և ասէ . ամենայն 10  
 մարդ զանոյշ գինին յառաջագոյն սրշտէ .  
 և յորժամ արբենան , յայնժամ զյոռին .  
 դու սրահեցեր զանոյշ գինիդ մինչեւ ցայժմ :  
 \* Չայս արար սկիզբն նշանաց Յիսուս 'ի կա- 11  
 նա գորիչեացւոց . և յայտնեաց զվառս իւր .  
 և հաւատացին 'ի նա աշակերտքն նորա :

ԲԷ

\* Յետ այսորիկ էջ Յիսուս 'ի կախառնա- 12  
 ում , ինքն և մայր իւր և եղբարք իւր . և  
 անդ լինէր ոչ բազում ինչ աւուրս : \* Եւ էր 13  
 մերձ զատիկն Հրէից , և ել Յիսուս յԵրու-  
 սաղէմ : \* Եւ եգիտ 'ի տաճարին՝ զի վաճա- 14  
 ռէին զարջառս և զոջխարս և զաղանիս , և  
 զլուճայափոխան որ նստէին : \* Եւ արար խա- 15  
 րազան չուանեայ , և եհան զամենեսին 'ի  
 տաճարէն՝ զոջխարսն և զարջառս , և զսը-  
 զինձս հատովաճառացն ցրուեաց , և զսե-  
 ղանսն կործանեաց : \* Եւ որ զաղանիսն վա- 16  
 ճառէին՝ ասէ ցնոսա . առէք զայդ աստի :  
 և մի՛ առնէք զտունն Հօր իմոյ տունն վաճա-  
 ռի : \* Ապա յիշեցին աշակերտքն նորա՝ Թէ 17  
 գրեալ է , նախանձ տան քո կերիցէ զիս :  
 \* Պատասխանի ետունն Հրեայքն և ասեն ցնա . 18

զի՞նչ նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի զայդ առ- 19  
 նես : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցը-  
 նոսա . քակեցէք զտաճարդ զայդ , և զերիս  
 20 աւուրս կանգնեցից զդա : \* Ասեն ցնա Հրէ-  
 այքն . զքառասուն և զվեց ամ շինեցաւ  
 տաճարս այս . և դու զերին աւուրս կանգ-  
 21 նես զսա : \* Բայց նա ասէր վասն տաճարի  
 22 մարմնոյն իւրոյ : \* Իսկ յորժամ յարեաւն  
 'ի մեռելոց , յիշեցին աշակերտքն նորա՝ Թէ  
 այս է զոր ասացն . և հաւատացին գրոյն և  
 բանին զոր ասաց Յիսուս :

25 \* Եւ իբրև էր յԵրուսաղէմ 'ի զատիկն Գկ  
 'ի տօնի , բազումք հաւատացին յանունն նո-  
 րա . զի տեսանէին զնշանսն զոր առնէր :  
 24 \* Բայց ինքն Յիսուս ոչ հաւատայր զանձն  
 25 նոցա , քանզի ինքն գիտէր զամենայն . \* և  
 զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ որ վկայեցէ վասն  
 մարդոյ . զի ինքն իսկ գիտէր՝ զինչ կրէր 'ի  
 մարդն :

ԳԼՈՒԽ Գ.

1 Եւ էր այր մի 'ի փարիսեցւոց անտի՝ Նի-  
 2 կողեմոս անունն նորա՝ իշխան Հրէից : \* Սա  
 եկն առ նա գիշերի և ասէ ցնա . ուաբբի ,  
 գիտեմք եթէ յԱստուծոյ եկեալ ես վար-  
 դապետ . զի ոչ որ կարէ զայդ նշանսդ առ-  
 նել՝ զոր դուդ առնես , եթէ ոչ Աստուած  
 3 իցէ ընդ նմա : \* Պատասխանի ետ Յիսուս  
 և ասէ ցնա . ամէն ամէն ասեմ քեզ , եթէ

ոչ որ ծնցի վերստին՝ ոչ կարէ տեսանել  
 զարքայութիւն Աստուծոյ : \* Ասէ ցնա Նի- 4  
 կողեմոս . զի արդ կարէ մարդ ծնանիլ՝ որ  
 ծերն իցէ . միթէ մարդ ինչ իցէ անդրէն  
 յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել և ծնա-  
 նել : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . ամէն 5  
 ամէն ասեմքեզ , եթէ ոչ որ ծնցի ՚ի ջրոյ և  
 ՚ի հոգւոյ , ոչ կարէ մտանել յարքայութիւնն  
 Աստուծոյ : \* Զի ծնեալն ՚ի մարմնոյ՝ մարմին 6  
 է , և ծնեալն ՚ի հոգւոյ՝ հոգի է : \* Դու մի՛ 7  
 զարմանար թէ ասացիքեզ՝ պարտ է ձեզ  
 ծնանիլ վերստին . \* զի՛ հողմ ուր կամի՝ շքն- 8  
 չէ , և զձայն նորա լսես , այլ ոչ գիտես ուս-  
 արի քայ կամ յո երթայ . սոյնպէս և ամե-  
 նայն ծնեալն ՚ի հոգւոյն : \* Պատասխանի ետ 9  
 Նիկողեմոս և ասէ ցնա . զի արդ մարթի այ-  
 դում լինել : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և 10  
 ասէ ցնա . դու ես վարդապետ իսրայէլի՛  
 և զայդ ո՞չ գիտես : \* Ամէն ամէն ասեմք 11  
 քեզ . զի զոր ինչ գիտեմք՝ խօսիմք , և զոր  
 տեսաք՝ վկայեմք . և զվկայութիւն մեր ոչ  
 ընդունիք : \* Իսկ արդ եթէ զերկրաւորս ա- 12  
 սացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք , զի արդ եթէ  
 զերկնաւորսն ասացից՝ հաւատայցէք :

ԳԲ \* Եւ ոչ որ ել յերկինս , եթէ ոչ որ էջն 13  
 յերկնից որդին մարդոյ՝ որ էն յերկինս : 14  
 \* Եւ որպէս Մովսէս բարձրացոյց զօձն յա-  
 նապատին , նոյնպէս բարձրանալ պարտ է  
 որդւոյ մարդոյ . \* զի ամենայն որ հաւատայ 15  
 ՚ի նա՝ ( մի՛ կորիցէ , այլ ) ընկալի զկեանսն

16 յաւիտենականս : \* Զի այնպէս սիրեաց Աստ-  
 ուած զաշխարհ՝ մինչև զորդին իւր միածին  
 ետ , զի ամենայն որ հաւատայ ՚ի նա՝ մի՛ կո-  
 րիցէ , այլ ընկալի զկեանսն յաւիտենականս :  
 17 \* Զի ոչ առաքեաց Աստուած զորդի իւր յաշ-  
 խարհ՝ թէ դատեսցի զաշխարհ , այլ զի փրկես-  
 18 ցի աշխարհ նովաւ : \* Որ հաւատայ ՚ի նա ,  
 ոչ դատապարտեսցի . և որ ոչ հաւատայ ՚ի  
 նա , արդէն իսկ դատապարտեալ է . զի ոչ հա-  
 ւատաց յանուն միածնի որդւոյն Աստու-  
 19 ծոյ : \* Եւ այս իսկ է դատաստան . զի լոյս  
 եկն յաշխարհ՝ և սիրեցին մարդիկ զիսաւար  
 առաւել քան զլոյս , զի էին գործք իւրեանց  
 20 չարութեան . \* զի ամենայն որ զչար գործէ՝  
 ատեսայ զլոյս . և ոչ քայ առ լոյսն , զի մի՛  
 21 յանդիմանեսցին գործք նորա : \* Իսկ որ  
 առնէ զճմարտութիւն՝ քայ առ լոյսն , զի  
 յայանի լիցին գործք նորա թէ Աստուծով  
 գործեցան :  
 22 \* Յետ այսորիկ եկն Յիսուս և աշակերտ . ԳԳ  
 քնն նորա յերկիրն Հրէաստանի , և անդ շքը-  
 23 ջէր նորօք հանդերձ և մկրտէր : \* Մկրտէր  
 և Յովհաննէս ՚ի Յայենոֆն մերձ առ Սաղիմ ,  
 զի ջուրք բազում էին անդ , և քային՝ և  
 24 մկրտէին : \* Զի չեւ եւս էր արկեալ Յով-  
 25 հաննէս ՚ի բանտ : \* Եւ եղև խնդիր յաշա-  
 կերտացն Յովհաննու ընդ Հրէից վասն սըր-  
 26 բութեան , \* եկին առ Յովհաննէս և ասեն  
 ցնա . ուաբբի , որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս  
 Յորդանանու , որում դուն վկայեցեր , ահա-

ւանիկ նա մկրտէ՝ և ամենեքին գան առ  
 նա : \* Պատասխանի ետ Յովհաննէս և ասէ . 27  
 ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ և ոչինչ ,  
 եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա յերկնից ՚ի վե-  
 րուստ : \* Գուք ձեզէն վկայէք ինձ , զի ա- 28  
 սացի ձեզ՝ թէ չեմ ես Գրիստոսն , այլ թէ  
 առաքեալ եմ առաջինորա : \* Ար ունի հար- 29  
 սըն՝ նա է փեսայ . իսկ բարեկամ փեսային՝  
 որ կայ և լսէ նմա , ուրախութեամբ ուրախ  
 լինի վասն ձայնի փեսային . արդ՝ այս ուրա-  
 խութիւն որ իմն է , լցեալ է . \* նմա պարտ 30  
 է աճել , և ինձ մեղմանալ : \* Ար ՚ի վերուստն 31  
 գայ՝ ՚ի վերայ է քան զամենայն . որ յերկրէ  
 աստի է , յերկրէ է՝ և յերկրէ խօսի : \* Ար 32  
 յերկնիցն գայ , զոր ինչ ետես և զոր լուաւ՝  
 վկայէ . և զվկայութիւն նորա ոչ որ ընդու-  
 նի : \* Ար ընդունի զվկայութիւն նորա՝ կըն- 33  
 քեաց , թէ Աստուած ճշմարիտ է : \* Զի զոր 34  
 Աստուածն առաքեաց՝ զբանս Աստուծոյ խօ-  
 սի . զի ոչ եթէ չափով տայ Աստուած զհո-  
 գին : \* Հայր սիրէ զորդի . և զամենայն ինչ 35  
 ետ ՚ի ձեռսնորա : \* Ար հաւատայ յորդի , ըն- 36  
 դունի զկեանսն յաւիտեանականս . և որ ոչ  
 հնազանդի որդւոյ , ոչ տեսցէ զկեանս . այլ  
 բարկութիւն Աստուծոյ մնայ ՚ի վերայ նորա :

ԳԼՈՒԽ Դ .

Իբրեւ գիտաց Յիսուս եթէ լուան Փարիս 1  
 սեցիքն՝ եթէ Յիսուս բազում աշակերտս առ-

2 նէ և մկրտէ քան զՅովհաննէս . \* քանզի ոչ  
 եթէ Յիսուս ինքնին մկրտէր՝ այլ աշակերտքն  
 3 նորա . \* եթող զՀրէաստան երկիր . և եկն  
 4 միւսանդամ՝ ՚ի Գալիլեա : \* Եւ էր նմա ան-  
 5 ցանել ընդ Սամարիա : \* Գայ նա ՚ի քա-  
 ղաք մի Սամարացոյ՝ որում անուն էր Սիւ-  
 6 իւրում Յովսեփայ : \* Եւ անդ էր աղբիւր մի  
 Յակոբայ . և Յիսուս վաստակեալ ՚ի ճանա-  
 պարհէն՝ նստէր ՚ի վերայ աղբերն . և էր ժամ  
 7 իբրեւ վեցերորդ : \* Գայ կին մի ՚ի Սամարեաց  
 հանել ջուր : Ասէ ցնա Յիսուս . տուր ինձ  
 8 ըմպել , \* զի աշակերտքն նորա երթեալ էին  
 ՚ի քաղաք անդր՝ զի կերակուրս գնեսցեն :  
 9 \* Ասէ ցնա կինն Սամարացի . դու՝ որ Հրէացո-  
 ես . զիարդ յինէն ըմպել խնդրես ՚ի կնոջէ  
 Սամարացոյ : Զի ոչ երբէք խառնակին Հը-  
 10 րէայք ընդ Սամարացիս : \* Պատասխանի ետ  
 նմա Յիսուս և ասէ . եթէ գիտէիր դու ըզ-  
 պարգեւսն Աստուծոյ , և ո՞վ է՝ որ ասէ գը-  
 քեզ՝ թէ տուր ինձ ըմպել , դու արդեօք  
 ինդրէիր ՚ի նմանէ՝ և տայր քեզ ջուր կեն-  
 11 դանի : \* Ասէ ցնա կինն . Տէր . դու քանզի և  
 դոյլ իսկ ոչ ունիս , և ջրհորս խոր է . իսկ  
 12 արդ՝ ուստի ունիցիս զջուրն կենդանի . \* մի-  
 թէ դու մեծ ինչ ո՞ք իցես քան զհայրն մեր  
 Յակոբ՝ որ զայս ջրհոր ետ մեզ , և ինքն  
 աստի արբ՝ և որդիք նորա և խաչինք նորա :  
 15 \* Պատասխանի ետ նմա Յիսուս և ասէ . ա-  
 մենայն որ ըմպէ ՚ի ջրոյ յայդ մանէ՝ միւսան-

գամ ծարաւէ . բայց որ ըմպէ 'ի ջրոյն , զոր  
 էս տաց նմա , մի ծարաւեցի յաւիտեան :  
 \* Այլ ջուրն զոր էս տաց նմա , եղիցի նմա 14  
 աղբիւր ջրոյ բղխելոյ 'ի կեանսն յաւիտեանա-  
 կանս : \* Ասէ ցնա կինն . Տէր , տուր ինձ 15  
 զջուրն զայն՝ զի մի՛ ծարաւեցից , և մի՛ եկից  
 այսր հանել ջուր : \* Ասէ ցնա Յիսուս . երթ 16  
 կոչեա զայր քո՝ և եկ այսր : \* Պատասխանի 17  
 էտ նմա կինն և ասէ . չիք իմ այր : Ասէ ցնա  
 Յիսուս . բարւոք ասացեր՝ թէ չիք իմ այր .  
 \* զի հինգ այր փոխեալ է քո , և զոր այժմ 18  
 ունիս՝ չէ քո այր . զայդ արդար ասացեր :  
 \* Ասէ ցնա կինն . Տէր , թուի ինձ թէ մար- 19  
 գարէ իցես դու : \* Հարքն մեր 'ի լերինս 20  
 յայսմիկ երկիրպագին . և դուք ասէք՝ ե-  
 թէ յԵրուսաղէմ և եթէ տեղի ուր արժան  
 իցէ երկիրպագանել : \* Ասէ ցնա Յիսուս . 21  
 կին դու , հաւատա ինձ , զի եկեսցէ ժամա-  
 նակ՝ յորժամ ոչ 'ի լերինս յայսմիկ և ոչ յԵ-  
 րուսաղէմ երկիրպագանիցեն Հօր : \* Դուք 22  
 երկիրպագանէք՝ որում ոչն գիտէք . մեք  
 երկիրպագանեմք՝ որում գիտեմքն , զի  
 փրկու թիւն 'ի Հրէից է : \* Այլ եկեսցէ ժա- 23  
 մանակ , և այժմ իսկ է , յորժամ ճշմարիտքն  
 երկրպագութեան՝ երկիրպագանիցեն Հօր՝ հոգ-  
 ւով և ճշմարտութեամբ . քանզի և Հայր  
 այնպիսի երկրպագուս իւր ինդրէ :  
 \* Հոգի է Աստուած , և երկրպագուացն 24  
 նորա՝ հոգւով և ճշմարտութեամբ պարտ է  
 երկիրպագանել : \* Ասէ ցնա կինն . գիտեմք 25

ԳԵ

զի Մեռիպ գայ՝ անուանեալն Քրիստոս . յոր-  
 ժամ եկեսցէ՝ նա պատմեսցէ մեզ զամե-  
 26 նայն : \* Ասէ ցնա Յիսուս . էս էմ որ խօսիմս  
 27 ընդ քեզ : \* Եւ յայն բան եկին աշակերտքն  
 նորա , և զարմանային՝ զի ընդ կնոջն խօսէր .  
 բայց ոչ որ ասաց 'ի նոցանէ՝ թէ զինչ խընդ-  
 28 րես , կամ զինչ խօսիս ընդ դմա : \* Եթող  
 կինն զսափորն իւր՝ և չոքաւ 'ի քաղաքն ,  
 29 և ասէ ցմարդիկն : \* Եկայք տեսէք զայր մի ,  
 որ ասաց ինձ զամենայն՝ որ ինչ իմ գործեալ  
 30 է . միթէ նա՞ իցէ Քրիստոսն : \* Ելին 'ի քա-  
 31 ղաքէն՝ և գային առ նա : \* Եւ մինչեւ ե-  
 կեալ էին նոքա , ազաչէին զնա աշակերտքն  
 32 և ասէին . Ռաբբի , հաց կեր : \* Նա ասէ ցը-  
 նոսա . էս կերակուր ունիմ ուտել , զոր դու-  
 33 քըն ոչ գիտէք : \* Ասէին աշակերտքն՝ ընդ  
 միմեանս . միթէ եբէ՞ր ինչ որ դմա ուտել :  
 34 \* Ասէ ցնոսա Յիսուս . իմ կերակուր այն է՝ զի  
 արարից զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացի զիս ,  
 35 և կատարեցից զգործն նորա : \* Ոչ դուք ա-  
 սէք՝ եթէ այլ եւս չորք ամիոք են և հունձք  
 քան . ահաւասիկ էս ասեմ ձեզ . ամբարձէք  
 զաչս ձեր և տեսէք զարտորայսն՝ զի սպիտա-  
 36 կացեալ են՝ և 'ի հունձս հասեալ : \* Եւ որ  
 հնձէն՝ վարձս առնու , և ժողովէ զպոսու զ'ի  
 կեանսն յաւիտեանականս . զի որ սերմանէն և  
 37 որ հնձէ՝ հասարակ ցնձացեն : \* Յայում  
 իսկ է բանն ճշմարիտ . զի այլ է որ սերմա-  
 38 նէ , և այլ է որ հնձէ : \* Ես առաքեցի զձեզ  
 հնձել՝ զոր ոչ դուք վաստակեցէք . այլք վաս-

տակեցին , և դուք ՚ի վաստակս նոցա մտէք :  
 \* Եւ ՚ի քաղաքէն յայնմանէ Սամարացւոց՝ 39  
 քաղուք հաւատացին ՚ի նա , վասն բանի կը-  
 նոջն վկայելոյ՝ եթէ ասաց ինձ զամենայն , որ  
 ինչ իմ գործեալ էր : \* Իսկ իբրեւ եկին առ 40  
 նա Սամարացիքն , աղաչէին զնա լինել առ  
 նոսա . և եղև անդ առուրս երկուս : \* Եւ 41  
 եւս քաղուք հաւատացին ՚ի նա վասն բա-  
 նին նորա . \* և ասէին ցկկնն , թէ ոչ այսու- 42  
 հետեւ վասն քո խօսիցդ հաւատամք , զի  
 մեզէն իսկ լուաք ՚ի դմանէ . և գիտեմք ե-  
 թէ դա է ճշմարտիւ փրկիչ աշխարհաց :  
 42 \* Եւ յետ երկուց առուրց ել անտի և 43  
 զնաց ՚ի Գալիլեա : \* Զի ինքն իսկ Յիսուս 44  
 վկայեաց՝ եթէ մարգարէ յիւրում դաւառի  
 պատիւ ոչ ունի : \* Այլ յորժամ եկն նա ՚ի 45  
 Գալիլեա , ընկալան զնա դարձեացիքն . զի  
 տեսեալ եւս էր զամենայն նշանսն՝ զոր ա-  
 րար յԵրուսաղէմ ՚ի տօնին . քանզի և նոքա  
 եկեալ էին ՚ի տօնն : \* Եկն դարձեալ ՚ի Կա- 46  
 նա դարձեացւոց՝ ուր արար զԸուրն գինի .  
 և անդ էր թագաւորազն մի , որոյ որդի նո-  
 րա հիւանդ կայր ՚ի Կափառնայում : \* Նա իբ- 47  
 բեւ լուաւ եթէ Յիսուս եկեալ է ՚ի Հրէաս-  
 տանէ ՚ի Գալիլեա , եկն առ նա և աղաչէր՝  
 զի իջցէ և բժշկեսցէ զորդի նորա . քանզի  
 մերձ էր ՚ի մեռանել : \* Ասէ ցնա Յիսուս . 48  
 եթէ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տեսանէք՝  
 ոչ հաւատայք : \* Ասէ ցնա թագաւորազն . 49  
 Տէր , էջ մինչեւ մեռեալ իցէ մանուկն իմ :

50 \* Ասէ ցնա Յիսուս . երթ , որդին քո կենդա-  
 նի է : Եւ հաւատաց այրն բանին՝ զոր ա-  
 51 սաց նմա Յիսուս , և գնաց : \* Եւ մինչդեռ  
 իջանէր , ընդ առաջ եղեն նմա ծառայքն նո-  
 րա . աւետիս ետուն և ասեն , թէ մանուկն  
 52 նորա կենդանի է : \* Հարցանէր ցնասա վասն  
 ժամուն՝ յորում ապաքինեաց : Եւ ասեն ցը-  
 նա . երեկ յեօթներորդ ժամու եթող զնա  
 53 ջերմն : \* Գիտաց հայրն նորա՝ եթէ յայնմ  
 ժամու՝ յորում ասացն ցնա Յիսուս՝ թէ  
 որդին քո կենդանի է . և հաւատաց ինքն  
 54 և ամենայն տուն իւր : \* Զայս դարձեալ  
 երկրորդ նշանս արար Յիսուս եկեալ ՚ի Հրէ-  
 աստանէ ՚ի Գալիլեա :

ԳԼՈՒԽ Ե.

- 1 Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից . և ել Յիսուս Գէ
- 2 յԵրուսաղէմ : \* Եւ էր յԵրուսաղէմ ՚ի Պրո- Գէ
- 3 քատիկէ աւագանին , որ կոչէր Եբրայեցերէն
- 3 Բեթհեզդա , հինգ սրահ : \* Յորս անկեալ դը-  
 նէր բազմու թիւն յոյժ հիւանդաց , կուրաց ,  
 կազաց , գօսացելոց , որ ակն ունէին ջրացն
- 4 յուզելոյ : \* Եւ հրեշտակ Տեառն իջանէր ըստ  
 ժամանակի յաւազանն և յուզէր զԸուրսն .  
 և որ նախ ՚ի շարժումն ջուրցն իջանէր , բը-  
 ժբշկէր՝ ոչ ունելով նշան հիւանդու թեան :
- 5 \* Եւ անդ էր այր մի , որոյ երեսուն և ութ
- 6 ամ էր ՚ի հիւանդութեան իւրում . \* զնա իբ-  
 բեւ տես Յիսուս՝ զի անկեալ զնէր , և գի-

տաց թէ բազում ժամանակք են այնուհետեւ , ասէ ցնա . կամիս ողջ լինել : \* Պա- 7  
տասխանի ետ նմա հիւանդն . Տէր , ոչ զոր ունիմ , թէ յորժամ շուրքն յուզիցին՝ արկցէ զիս յաւազանն . և մինչ ես դանդաղիմ , այլ որք քան զիս յառաջագոյն իջանէ : \* Ասէ ցը- 8  
նա Յիսուս . արի սու զմահիծս քո և դնա : \* Եւ ողջացաւ այրն , և յարեալ՝ սու զմա- 9  
հիծս իւր՝ և շրջէր . և էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ : \* Ասեն Հրէայքն ցբժշկեալն . շա- 10  
բաթ է՝ և ոչ է արժան քեզ առնուլ զմահի- ճըս քո : \* Պատասխանի ետ նոցա և ասէ . որ 11  
բժշկեացն զիս , նա ասաց ցիս՝ սու զմահիծս քո և դնա : \* Հարցին ցնա և ասեն . ո՞վ է 12  
այրն որ ասաց ցքեզ՝ սու զմահիծս քո և շըր- ջեաց : \* Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ով իցէ . 13  
քանզի Յիսուս խոյս ետ վասն ամբոխին ՚ի տեղւոջէ անտի : \* Յետ այսորիկ գտանէ ըզ- 14  
նա Յիսուս ՚ի տաճարին , և ասէ ցնա . ահաւազիկ ողջացար , մի՛ եւս մեղանչեր՝ զի մի չար եւս ինչ լինիցի քեզ : \* Գնաց այրն՝ և 15  
պատմեաց Հրէիցն , եթէ Յիսուս էր որ բը- ժըշկեացն զիս : \* Եւ վասն այնորիկ հալածէ- 16  
ին զՅիսուս Հրէայքն , զի զայն առնէր ՚ի շա- բաթու : \* Եւ Յիսուս պատասխանի ետ նո- 17  
ցա . Հայր իմ մինչեւ ցայժմ գործէ , և ես գործեմ : \* Վասն այնորիկ առաւել խնդրէ- 18  
ին Հրէայքն սպանանել զնա . զի ոչ միայն լու- ծանէր զշաբաթս , այլ և հայր իւր կոչէր զԱս- տուած , և հաւասար առնէր զանձն Աստուծոյ :

19 \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ի՞նչ ամէն ամէն ասեմ ձեզ . ոչ կարէ որդի մար- 7  
դոյ առնել յանձնէ և ոչինչ . եթէ ոչ տե- սանիցէ զՀայրն զի առնէ . զի զոր նայն առ- 20  
նէ , զնոյն և որդին նմին նման գործէ : \* Զի հայր սիրէ զորդի , և զամենայն ինչ ցուցա- նէ նմա՝ զոր ինքն առնէ . և մեծամեծս եւս քան զայնս ցուցանէ նմա զգործս , ընդ որ 21  
դուքդ զարմանայք : \* Զի որպէս Հայր յա- րուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ , նոյն- պէս և որդի՝ զորս կամի կենդանի առնէ : 22 \* Եւ ոչ եթէ Հայր դատի զքր , այլ զամե- 23  
նայն դատաստան ետ որդւոյ իւրոյ : \* զի ամենեքեան պատուեսցեն զորդի՝ որպէս պատուեն զՀայր : Որ ոչ պատուէ զորդին , 24  
ոչ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա : \* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի որ զբանն իմ լսէ , և հաւատայ այնմ որ առաքեացն զիս , ընդու- նի զկեանսն յաւիտենականս . և ՚ի գառաս- տան ոչ մտանէ , այլ փոխեցաւ ՚ի մահուա- 25  
նէ ՚ի կեանս : \* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի գայ ժամանակ՝ և արդէն իսկ է , յորժամ մեռեալք լիցեն ձայնի որդւոյն Աստուծոյ . 26  
և որք լիցենն՝ կեցցեն : \* Զի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում , նոյնպէս ետ և 27  
որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում : \* Եւ իշխանութիւն ետ նմա դատաստան առնել . 28  
և զի որդի մարդոյ է՝ ընդ այն զի՞ զար- մանայք . զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ա- մենեքին որ ՚ի գերեզմանս կայցեն՝ լուիցեն

ձայնի նորա, \* և եկեոցեն արտաքս: որոց 20  
 զբարին գործեալ իցէ՝ ՚ի յարութիւն հե-  
 նաց. և որոց զչար արարեալ՝ ՚ի յարութիւն  
 դատաստանաց: \* Այլ կարեմ էս յանձնէ 30  
 առնել և ոչինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատեմ,  
 և դատաստանն իմ արդար է. զի ոչ խընդ-  
 բեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ ա-  
 ուարեացն զիս:

ԴԲ \* Եթէ էս վկայեմ վասն իմ, վկայու 31  
 թիւնն իմ չէ ճշմարիտ. \* այլ է՝ որ վկայե 32  
 վասն իմ. և դուք գիտեք՝ եթէ ճշմարիտ է  
 վկայութիւնն զոր վկայեաց վասն իմ: \* Դուք 33  
 առաքեցիք առ Յովհաննէս՝ և վկայեաց  
 ճշմարտութեանն. \* այլ էս ոչ եթէ ՚ի մարդ- 34  
 կանէ առնում վկայութիւն. այլ զայս ա-  
 սեմ՝ զի դուք ապրեւջիք: \* Նա էր ճրագն՝ 35  
 որ լուցեալ էր և ծագէր, և դուք կամե-  
 ցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի ՚ի լոյս նո-  
 րա: \* Այլ էս ունիմ վկայութիւն մեծ էւս 36  
 քան զՅովհաննու. զգործս՝ զորս ետ ցիս Հայր՝  
 զի կատարեցից զնոսա, նորին իսկ գործքն  
 զոր գործեմ վկայեն վասն իմ, եթէ Հայր  
 առաքեաց զիս. \* և որ առաքեացն զիս 37  
 Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ: Դուք՝ ոչ զձայն  
 նորա երբէք լուարուք, և ոչ զտեսիլ նորա  
 տեսէք: \* Եւ ոչ զբան նորա ունիք ՚ի ձեզ 38  
 բնակեալ. զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա  
 ոչ հաւատայք: \* Քննեցէք զգիրս. զի դուք 39  
 համարիք նորօր ունել զկեանսն յաւիտե-  
 նականսն. և նորին իսկ են՝ որ վկայեն վասն

40 իմ, որովք համարիք ունել կեանս. \* և  
 դուք ոչ կամիք դալ առ իս՝ զի զկեանսն  
 41 ունիցիք: \* Ես փառս ՚ի մարդկանէ ոչ առ-  
 42 նում. \* այլ գիտեմ զձեզ՝ թէ զսէրն Աս-  
 43 տուծոյ ոչ ունիք յանձինս: \* Ես եկի յանուն  
 Հօր իմոյ՝ և ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ որ  
 44 եկեոցէ յիւր անուն, զնա ընդունիցիք: \* Զի-  
 արդ կարէք դուք հաւատալ, զի փառս ՚ի  
 միմեանց առնուք, և զփառս զառ ՚ի միոյն  
 45 Աստուծոյ ոչ խնդրէք: \* Մի՛ համարիք՝ եթէ  
 էս չարախօս ինչ իցեմ զձէնջ առ Հօր. դոյ  
 որ չարախօս կայ զձէնջ՝ Մովսէս. յոր դուքն  
 46 յուսացեալ էք: \* Զի եթէ հաւատայիք  
 դուք Մովսէսի, հաւատայիք արդեօք և ինձ.  
 47 զի նա վասն իմ իսկ գրեաց: \* Զի եթէ նո-  
 րա գրոցն ոչ հաւատայք, զիարդ իմոց բա-  
 նիցս հաւատայցէք:

ԳԼՈՒԽ Զ.

- 1 Եւ այսորիկ գնաց Յիսուս յայնկոյս ծո. ԴԳ
- 2 վառն դալիլեացոց Տիրերեայ. \* և զհետ եր-  
 թայր նորա ժողովուրդ բազում, զի տեսա-  
 նէին զնշանսն՝ զոր առնէր ՚ի վերայ հիւան-  
 3 դաց: \* Եւ ՚ի լեառն Յիսուս, և անդ նստէր  
 4 աշակերտօքն հանդերձ: \* Եւ էր մերձ Զա-  
 5 տիկ տօնն Հրէից: \* Բարձ ՚ի վեր զաչս իւր  
 Յիսուս, և ետես զի ժողովուրդ բազում  
 գայր առ նա. ասէ ցՓիլիպպոս. ուստի՞ գը-  
 6 նեացուք հայ՝ զի կերիցեն դոքա: \* Զայս ա-

սէր փորձելով զնա . այլ ինքն գիտէր զինչ  
 առնելոցն էր : \* Պատասխանի ետ նմա Փիլիպ . 7  
 պոս . երկերիւր դահեկանի հաց չէ դոցա  
 բաւական . թէ պէտեւ իւրաքանչիւրոք սակա  
 ինչ առնուցու : \* Ասէ ցնա մի յաշակերտացն 8  
 նորա Անդրէաս՝ եղբայր Սիմոնի վիմի . \* է 9  
 աստ պատանեակ մի , որ ունի հինգ նկանակ  
 գարեղէն՝ և երկուս ձկուսս . այլ այն զինչ  
 է առ այդ չափ մարդիկ : \* Ասէ Յիսուս . բազ 10  
 մեցուցէք զմարդիկդ : Եւ էր խոտ յոյժ ՚ի  
 տեղւոջն . և բազմեցան մարդիկն թուով իբ  
 բեւ հինգ հազար : \* Եւ առ զհացն Յիսուս 11  
 և գոհացաւ՝ և բաշխեաց բազմականացն .  
 նոյնպէս և ՚ի ձկանցն որչափ և կամեցան :  
 \* Եւ իբրեւ յագեցան , ասէ ցաշակերտան . 12  
 ժողովեցէք զնշխարեալ կոտորսք՝ զի մի ինչ  
 կորիցէ : \* Ժողովեցին , և լցին երկուտասան 13  
 սակաւի զկոտորցն ՚ի հինգ գարեղէն նկա  
 նակէ անտի , որ յաւելաւ ՚ի կերողացն : \* Իսկ 14  
 մարդիկն իբրեւ տեսին զնշանսն զոր արար՝  
 ասէին . եթէ սա է ճշմարիտ մարգարէն , որ  
 գարցն էր յաշխարհ :

ԴԻ \* Յիսուս իբրեւ գիտաց եթէ գալոց են 15  
 յափշտակել զնա՝ զի արաոցեն զնա թագա  
 ւոր , զնաց դարձեալ ՚ի լեառն միայն : \* Եւ 16  
 իբրեւ երեկոյ եղեւ , իջին աշակերտքն նորա  
 ՚ի ծովեզրն . \* և մտեալ ՚ի նաւ՝ զնացին յայն 17  
 կոյս ծովուն ՚ի Վափառնայում . և իբրեւ նսե  
 մացաւ , և չեւ եւս եկեալ էր առ նոսա Յի  
 սուս , \* և ծովն ՚ի սաստիկ հողմոյ շնչելոյ 18

19 յուզէր : \* Եւ վարեալ իբրեւ ասարեզս  
 քսան և հինգ կամ երեսուն , տեսանէին  
 զՅիսուս զի գնայր ՚ի վերայ ծովուն՝ և մերձ  
 20 էր ՚ի նաւն , զարհուրեցան յոյժ : \* Եւ նա  
 21 ասէ ցնոսա , ես եմ , մի երկնչիք : \* Եւ կա  
 մէին ընդունել զնա ՚ի նաւն . և վաղվաղակի  
 եհաս նաւն յերկիրն յոր երթային :  
 22 \* Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն որ կայր Դե  
 յայնկոյս ծովուն , տեսանէր թէ այլ նաւ ոչ  
 գոյր անդ բայց միայն ՚ի միոյն , յոր մտին  
 աշակերտքն Յիսուսի . և զի չէր մտեալ Յի  
 սուս ընդ աշակերտան իւր ՚ի նաւն . բայց  
 23 միայն աշակերտքն նորա գնացին : \* Իբրեւ  
 այլ նաւք գային ՚ի Տիբերեայ մօտ յայն տե  
 24 ղին՝ ուր զհացն կերան : \* Իսկ իբրեւ ետես  
 ժողովուրդն եթէ Յիսուս ոչ է անդ՝ և ոչ  
 աշակերտքն նորա , առին նորա զնաւսն և ե  
 25 կին ՚ի Վափառնայում ինդրել զՅիսուս : \* Եւ  
 իբրեւ գտին զնա յայնկոյս ծովուն , ասեն  
 26 ցնա . Ռօբբի , երբ եկիր այսր : \* Պատաս  
 խանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ . ամէն ամէն  
 ասեմ ձեզ . ինդրէք զիս , իբր ոչ եթէ զինը  
 27 տի՝ և յագեցարուք : \* Երթայք գործեցէք  
 մի զկորստական կերակուրն , այլ զկերակու  
 րն , որ մնայ ՚ի կեանսն յաւիտենականս , զոր  
 որդին մարդոյ տացէ ձեզ . քանզի զնա հայր  
 28 կնքեաց Աստուած : \* Ասեն ցնա . զինչ առ  
 նիցեմք՝ զի զդործան Աստուծոյ գործեցոյք :  
 29 \* Պատասխանի ետ Յիսուս , և ասէ ցնոսա .

պս է գործն Աստուծոյ , զի հաւատասցիք  
 յայն՝ զոր առաքեացն զիս : \* Ասեն ցնա . 30  
 զինչ նշան առնիցես՝ զի տեսցուք և հաւա-  
 տասցուք . զինչ գործիցես : \* Հարբն մեր 31  
 կերան զմանանայն յանապատի անդ , որ-  
 պէս և գրեալ է՝ հաց երկնից ետնոցա ու-  
 տել : \* Ասէ ցնոսա Յիսուս . ամէն ամէն ա- 32  
 սեմ ձեզ . եթէ ոչ Մովսէս ետ ձեզ զհացն  
 յերկնից , այլ Հայրն իմ տայ ձեզ զհացն  
 յերկնից զճշմարիտ . \* զի հաց յԱստուծոյ է , 33  
 որ իջանէ յերկնից , և կեանս տայ աշխար-  
 հի : \* Ասեն ցնա . Տէր , յամենայն ժամ 34  
 տուր մեզ զհացն զայն : \* Ասէ ցնոսա Յի- 35  
 սուս . ես եմ հացն կենաց . որ գոյ առ իս՝  
 ոչ քաղցիցէ , և որ հաւատայ յիս՝ ոչ երբէք  
 ճարաւեցի : \* Այլ ստացի ձեզ՝ թէ տեսէք 36  
 զիս , և ոչ հաւատայք : \* Զամենայն զոր տայ 37  
 ինձ Հայր՝ առ իս եկեացէ , և որ գոյ առ  
 իս՝ ոչ հանից արտաքս : \* Զի իջի ես յերկ- 38  
 նից՝ ոչ զի զկամս իմ արարից , այլ զկամս  
 այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս :

72  
 \* Այս են կամք Հոր իմոյ՝ որ առաքեացն 39  
 զիս , զի զամենայն զոր ետ ցիս Հայր՝ ոչ կո-  
 բուսից ՚ի նմանէ , այլ յարուցից զնա յառու-  
 րբն յետնում : \* Այս են կամք Հոր իմոյ , 40  
 զի ամենայն որ տեսանիցէ զորդի և հաւա-  
 տայցէ ՚ի նա , ընկալցի զկեանսն յաւիտե-  
 նականս . և ես յարուցից զնա յառուրն յետ-  
 նում : \* Տրտնջէին զնմանէ Հրէայքն . զի ա- 41  
 տայ թէ ես եմ հացն իջեալ յերկնից , \* և 42

ասէին . ոչ սա է Յիսուս որդին Յովսեփու ,  
 զորոյ մեք գիտեմք զհայրն և զմայր . իսկ արդ՝  
 43 զիա՞րդ ասէ՝ թէ ես յերկնից իջի : \* Պա-  
 տասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . մի՛  
 44 քրթմնջէք ընդ միմեանս . \* ոչ որ կարէ գալ  
 առ իս , եթէ ոչ Հայրն որ զիս առաքեաց՝  
 ձգեսցէ զնա . և ես յարուցից զնա յառուրն  
 45 յետնում : \* Գրեալ է ՚ի մարգարէս . և եզի-  
 ցին ամենեքեան ուսեալք յԱստուծոյ : Ա-  
 մենայն որ լսէ ՚ի հօրէ և ուսանի , գոյ առ  
 46 իս . \* իբր և ոչ եթէ զհայր ուրուք տեսեալ  
 իցէ , եթէ ոչ որ էն յԱստուծոյ՝ նա ետես  
 47 զհայր : \* Ամէն ամէն տեսմ ձեզ . զի որ հա-  
 ւատայ , ընդունի զկեանսն յաւիտենականս :  
 48 \* Ես եմ հացն կենաց : \* Հարբն ձեր կերան  
 49 զմանանայն յանապատին և մեռան : \* Այս  
 50 է հացն , որ յերկնից իջեալ է . զի որ ուտի-  
 51 ցէ որ ՚ի սմանէ՝ մի՛ մեռանիցի : \* Ես եմ  
 52 հացն կենդանի՝ որ յերկնից իջեալ . \* եթէ  
 որ ուտիցէ ՚ի հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ ՚ի  
 յաւիտեան . և հացն զոր ես տայ՝ մարմին  
 իմ է , զոր ես տայ վասն կենաց աշխարհի :  
 53 \* Մարտնչէին ընդ միմեանս Հրէայքն և ա-  
 սէին . զիա՞րդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին  
 54 իւր յուտել : \* Ասէ ցնոսա Յիսուս . ամէն ա-  
 մէն ասեմ ձեզ , եթէ ոչ կերիջիք զմարմին  
 որդւոյ մարդոյ՝ և արբջիք զարիւն նորա , ոչ  
 55 ունիք կեանս յանձինս : \* Ար ուտէ զմարմին  
 իմ՝ և ըմպէ զարիւն իմ , ունի զկեանսն յա-  
 ւիտենականս . և ես յարուցից զնա յառուրն

յեանում: \* Զի մարմին իմ ճշմարիտ կերաւ 56  
 կուր է, և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է:  
 \* Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ, 57  
 յիս բնակեցցէ, և ես 'ի նմա: \* Որպէս աւ 58  
 ուաբեաց զիս կենդանին Հայր, և ես կեն-  
 դանի եմ վասն Հօր. և որ ուտէն զիս, և  
 նա կեցցէ վասն իմ: \* Այս է հացն՝ որ յերկ 59  
 նկց իջեալ. ոչ որպէս կերան հարբն ձեր ըզ-  
 մանանայն և մեռան. որ ուտէ՝ զհացս զայս՝  
 կեցցէ յաւիտեան: \* Զայս ասաց 'ի ժողո- 60  
 վորդեանն՝ յուսուցանելն 'ի Վասիառնայում:  
 \* Եւ բազումք յաշակերտացն իբրեւ լուան՝ 61  
 ասեն. խիստ է բանդ այդ. ո՞նք կարէ լսել  
 դմա: \* 'Իբրեւ գիտաց Յիսուս յանձն իւր՝ 62  
 եթէ տրտնջեն վասն այնորիկ աշակերտքն,  
 ասէ ցնոսա. այդ՝ դայթակղեցուցանէ զձեզ:  
 \* Իսկ արդ՝ եթէ տեսանիցէք զորդի մարդոյ՝ 63  
 զի ելանիցէ ուր էր զառաջինն: \* Հողին է 64  
 կենդանարար. մարմին ինչ ոչ օգնէ, զբանն  
 զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի է և կեանք.  
 \* այլ են ոմանք 'ի ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան: 65  
 Քանզի գիտէր Յիսուս 'ի սկզբանէ, ով են այ-  
 նորիկ՝ որ ոչն հաւատան, և ով է այն՝ որ  
 մատնէլըցն է զնա: Եւ ասէր. \* վասն այ- 66  
 նորիկ ասացի ձեզ՝ թէ ոչ որ կարէ դալ առ-  
 իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա 'ի Հօրէ իմմէ:  
 \* Յայտմանէ բազումք յաշակերտացն նորա 67  
 չորդան յետս, և ոչ եւս շրջելն ընդ նմա:  
 \* Ասէ Յիսուս ցերկոտասան աշակերտոն. մի- 68  
 թէ և դո՞ւք կամիք երթալ: \* Պատասխանի 69

ետ նմա Սիմոն Պետրոս. Տէր, առ ո՞վ եր-  
 թիցուք. բանս կենաց յաւիտենականաց ու-  
 70 նիս. \* և մեք հաւատացաք և ծանեաք՝ եթէ  
 71 դու ես քրիստոսն որդի Աստուծոյ: \* Պա-  
 տասխանի ետ նոցա Յիսուս. ո՞չ ես զձեզ  
 զերկոտասանոք ընտրեցի, և միդ 'ի ձէնջ սա-  
 72 տանայ է: \* Եւ ասէր զՍիմոնեան Յուդայէ  
 Սկարիովտացոյ. զի նա իսկ մատնելոց էր  
 զնա. և մի էր յերկոտասանիցն:

ԳԼՈՒԽ Է.

- 1 Եւ յետ այսորիկ շրջէր Յիսուս 'ի Գալիլէ ԴԵ  
 լեա. քանզի ոչ կամէր 'ի Հրէաստանի շրջ-  
 ջել, զի ինդրէին զնա Հրէայքն սպանանել:  
 2 \* Եւ էր մերձ տօնն Հրէից տաղաւարահարաց:  
 3 \* Ասեն ցնա եղբարքն նորա. գնա աստի և  
 երթ 'ի Հրէաստան, զի և աշակերտքն քո  
 4 տեսցեն զգործսդ. քո զոր գործես. \* զի ոչ  
 որ է՝ որ 'ի ծածուկ ինչ գործէ՝ և ինդրէ  
 ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ գործես,  
 5 յայտնեա զանձն քո աշխարհի: \* Քանզի և  
 եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ 'ի նա:  
 6 \* Ասէ ցնոսա Յիսուս. ժամանակ իմ չեւ է  
 հասեալ. բայց ձեր ժամանակ յամենայն ժա-  
 7 մու պատրաստ է: \* Ոչ կարէ աշխարհս ա-  
 տել զձեզ. բայց զիս ատեայ, զի ես վիա-  
 յեմ վասն նորա՝ եթէ գործքն իւր չարու-  
 8 թեան են: \* Դուք երթայք 'ի տօնն յայն,  
 ես ոչ երթամ 'ի տօնն յայն. զի իմ ժամա-

նակ չեւ է լցեալ : \* Չայս իբրեւ ասաց՝ ինքն 9  
 մնաց անդէն ՚ի Գալիլեա : \* Իբրեւ ելին եղ- 10  
 բարքն նորա , ապա և ինքն ել ՚ի տօնն . ոչ  
 յայտնի՝ այլ իբրեւ ՚ի ծածուկ : \* Եւ Հրէայ- 11  
 քն խնդրէին զնա ՚ի տօնի անդ՝ և ասէին .  
 ո՞ր իցէ նա : \* Եւ քրթմնջիւն էր զնմանէ ՚ի 12  
 Ժողովուրդսն . կէսքն ասէին՝ թէ բարւոք  
 է . այլքն ասէին՝ ոչ . այլ մուրեցուցանէ ըզ-  
 Ժողովուրդն : \* Եւ ոչ որ համարձակ խօսէր 13  
 զնմանէ՝ վասն երկիւղին Հրէից :

ԵԿ \* Իբրեւ տօնն ընդմիջեցաւ , ել Յիսուս 14  
 ՚ի տաճարն՝ և ուսուցանէր : \* Չարմանային 15  
 Հրէայքն և ասէին . զի՞որդ գգիրս գիտե  
 սա , զի ուսեալ բնաւ չիք : \* Պատասխանի 16  
 ետ նոցա Յիսուս և ասէ . իմ վարդապե-  
 տութիւնս չէ իմ , այլ այնորիկ՝ որ առաքեացն  
 զիս : \* Եթէ որ կամի զկամս նորա առնել , 17  
 գիտացցէ վասն վարդապետութեանս՝ յԱս-  
 տուծոյ իցէ արդեօք , եթէ ես ինչ յանձնէ  
 իմմէ խօսիմ : \* Ար յանձնէ իւրմէ խօսի , 18  
 փառս անձին իւրում խնդրէ . իսկ որ խընդ-  
 րէ զփառս այնորիկ որ առաքեացն զնա ,  
 նա ճշմարիտ է , և անիրաւութիւն ոչ գոյ ՚ի  
 նմա : \* Ա՛չ Մովսէս ետ ձեզ զօրէնան , և ոչ 19  
 որ ՚ի ձէնջ առնէ զօրէնան . \* Ղի՞ խնդրէք 20  
 զիս սպանանել : Պատասխանի ետ Ժողովուր-  
 դքն և ասէ . դեւ քոյ ՚ի քեզ . ո՞վ խնդրէ  
 զքեզ սպանանել : \* Պատասխանի ետ նոցա 21  
 Յիսուս և ասէ . գործ մի գործեցի , և ամե-  
 նեքին զարմացեալ էք : \* Վասն այնորիկ 22

Մովսէս ետ ձեզ թլփատութիւն . զի ոչ ե-  
 թէ ՚ի Մովսիսէ էր , այլ ՚ի հարց անտի . և  
 25 ՚ի շաբաթու թլփատէք զմարդ : \* Իսկ արդ՝  
 եթէ թլփատութիւն առնու մարդ ՚ի շաբա-  
 թու , զի մի օրէնքն Մովսէսի լուծցին . ընդ  
 իս ցատուցեալ էք՝ զի ողջոյն իսկ մարդ բը-  
 ժըշկեցի ՚ի շաբաթու :

24 \* Մի ըստ աչս դատէք , այլ ուղիղ դա- ԵԲ  
 25 տաստան արարէք : \* Ասէին ոմանք յերու-  
 սաղէմացուց անտի . ո՞չ նա է սա զոր խընդ-  
 26 րէին սպանանել . \* և ահաւասիկ յայտնապէս  
 խօսի , և չասեն ինչ ընդ դմա . գուցէ ար-  
 դեօք և իշխանքն գիտացին՝ թէ սա իցէ  
 27 Քրիստոսն : \* Այլ զսա գիտեմք ուստի է .  
 իսկ Քրիստոսն յորժամ գայցէ , ոչ որ գի-  
 28 տէ ուստի է : \* Աղաղակեաց Յիսուս ՚ի տա-  
 ճարին , ուսուցանէր և ասէր . և զիս գի-  
 տէք , և ուստի եմ գիտէք . և յանձնէ իմ-  
 մէ ոչ եմ եկեալ , այլ է ճշմարիտ որ առա-  
 29 քեացն զիս՝ զոր դուքն ոչ գիտէք . \* Ես  
 գիտեմ զնա , զի ՚ի նմանէ իսկ եմ , և նա  
 30 առաքեաց զիս : \* Խնդրէին զնա ունել . և  
 ել ՚ի ձեռաց նոցա , և ոչ որ արկ ՚ի նա  
 31 ձեռն , զի չեւ էր հասեալ ժամ նորա : \* Եւ  
 բազումք ՚ի Ժողովրդենէն հաւատացին ՚ի  
 նա , և ասէին . Քրիստոսն յորժամ գայցէ՝  
 միթէ աւելի՞ ինչ նշանս առնիցէ քան զոր  
 32 սայս ասնէ : \* Եւ լուան փարիսեցիքն ըզ-  
 տրբաւնջ Ժողովրդեանն զնմանէ . և առա-  
 քեցին քահանայապետքն և փարիսեցիք

սպասաւորս՝ զի կայցին զնա : \* Ասէ Յիսուս . 35  
 փոքր մի ևս ժամանակ ընդ ձեզ եմ . և եր-  
 թամ առ այն՝ որ առաքեացն զիս : \* Խընդ . 34  
 ըիցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք . և ուր են  
 երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ : \* Ասեն Հըր . 35  
 եայքն ընդ միմեանս . Իսկ յո՞ երթայցէ  
 դա՞ զի մեք ոչ գտանիցեմք զդա . միթէ՞ ՚ի  
 սփիւռուս հեթանոսաց երթայցէ՞ և ուսուցա-  
 նիցէ զհեթանոսս . \* զի՞նչ է բանն այն զոր ա . 36  
 սաց . Խնդրիցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք . և  
 ուր են երթամ , դուք սչ կարէք գալ :  
 ԵԳ \* Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին կայր 37  
 Յիսուս՝ աղաղակէր և ասէր . եթէ որ ծա-  
 րաւի իցէ՞ եկեսցէ առ իս , և արբցէ : \* Որ 38  
 հաւատայ յիս՝ որպէս և ասեն գիրք , գետք  
 յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանու-  
 թեան : \* Չայս ասէր վասն հոգւոյն՝ զոր ըն . 39  
 դունեւրոց էին որ հաւատային ՚ի նա . զի չեւ  
 էր հոգի . քանզի Յիսուս չեւ էր փառաւո-  
 րեալ : \* Ոմանք ՚ի ժողովրդեանն իբրեւ լսէին 40  
 զբանս զայս՝ ասէին . սա է ճշմարիտ մար-  
 գարէն : \* Այլքն ասէին՝ սա է Քրիստոսն . 41  
 Իսկ կեսքն ասէին՝ միթէ՞ ՚ի գալիլէէ՞ գալոց  
 իցէ Քրիստոսն . \* ոչ գիրք ասեն , եթէ ՚ի 42  
 զաւակէ Դաւթի և ՚ի Բեթղէ հէմ գեղջէ ուր  
 Դաւթին էր՝ գալոց է Քրիստոսն : \* Եւ ե . 43  
 զեւ հերձուած ՚ի մէջ ժողովրդեանն վասն  
 նորա : \* Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ կամեցան ու . 44  
 նել գնա . այլ ոչ որ մխեաց ՚ի նա ձեռս :  
 \* Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քահա . 45

նայապետն և փարիսեցիս , և ասեն սոքա  
 46 ցնոսա . ընդէր ոչ ածէք զնա այսր : \* Պա-  
 տասխանի ետուն սպասաւորքն և ասեն . ոչ  
 երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ՝ որպէս այրն  
 47 այն : \* Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն և  
 48 ասեն . միթէ և դուք մտրեցարուք . \* մի-  
 թէ որ յիշխանացն հաւատաց ՚ի նա՝ կամ  
 49 ՚ի փարիսեցւոց . \* այլ այն խաժամուժ ամ-  
 բոխ՝ որ ոչ գիտէ զօրէնս , և նզովեալ են :  
 50 \* Ասէ Նիկողիմոս ցնոսա , որ եկեալն էր առ  
 նա գիշերին յառաջագոյն , և մի էր ՚ի նո-  
 51 ցանէ . \* միթէ՞ օրէնքն մեր՝ դատի՞ն զմարդ՝  
 եթէ ոչ լսեն ինչ նախ ՚ի նմանէ , կամ գի-  
 52 տեն զինչ գործէ : \* Պատասխանի ետուն նմա  
 և ասեն . միթէ և դու եւս ՚ի գալիլէէ ի-  
 ցես . քննեա և տես , զի մարգարէ ՚ի գա-  
 53 լիլէէ ոչ յառնէ : \* Եւ զնացին իւրաքան-  
 չիւր որ ՚ի տեղի իւր :

ԳԼՈՒԽ Ը .

1 Իսկ Յիսուս գնաց ՚ի լեառն ձիթենեաց .  
 2 \* և ընդ առաւօտն դարձեալ եկն ՚ի տաճարն ,  
 և գայր առ նա ամենայն ժողովուրդն , և  
 3 նստեալ ուսուցանէր զնոսա : \* Ասին առ նա  
 դպիրքն և քահանայապետքն և փարիսեցիք՝  
 կին մի ըմբռնեալ ՚ի շնութեան , և կացուց-  
 4 եալ զնա առաջի՝ \* ասեն ցնա . վարդապետ ,  
 կինս այս ըմբռնեալ ինքն յայտնապէս շնա-  
 5 ցեալ է , \* և յօրէնսն Մովսէս մեզ պատուի-

րեաց զայսպիսիս քարկոծել . արդ՝ դու զի՞նչ  
 ասես վասն դորա : \* Զայս ասէին փորձելով 6  
 զնա , զի ունիցին ամբատոտանու թիւն զնմա-  
 նէ : Իսկ Յիսուս ՚ի խոնարհ նայելով գրէր  
 մատամբն յերկրի : \* Իսկ իբրեւ ստիպեցին 7  
 հարցանելով ցնա , հայեցեալ ՚ի վեր՝ ասէ  
 ցնոսա . անմեղն ՚ի ձէնջ՝ նախ նա ընկեացէ  
 քար ՚ի վերայ դորա : \* Եւ դարձեալ ՚ի խո- 8  
 նարհ նայելով՝ գրէր յերկրի : \* Եւ լուեալ 9  
 ելանէին մի ըստ միովէ՝ սկսեալ յառաջնոցն  
 մինչեւ ՚ի վերջինս , և մնաց միայն Յիսուս .  
 և կինն կայր առաջի նորա : \* Պատասխանի 10  
 ետ Յիսուս և ասէ ցնա . կին դու , ո՞ւր են ,  
 ոչ որ գրեզ դատապարտեաց : \* Եւ ասէ , 11  
 ոչ Տէր : Եւ ասէ Յիսուս և ոչ ես դատա-  
 պարտեմ գրեզ . երթ , յայտմ հետէ մի մե-  
 ղանչէր :

Ե՛ր \* Դարձեալ խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս , 12  
 և ասէ . ես եմ լոյս աշխարհի . որ գայ զկը-  
 նի իմ , ընդ խաւար մի գնացէ , այլ ըն-  
 կար լի զլոյսն կենաց : \* Ասեն ցնա փարիսե- 13  
 ցիքն . դու վասն անձին քո վկայես՝ և վը-  
 կայու թիւն քո չէ ճշմարիտ : \* Պատասխանի 14  
 ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . թէպէտ և ես  
 վկայեմ վասն անձին իմոյ , վկայու թիւն իմ՝  
 ճշմարիտ է , զի գիտեմ ուստի եկի և յո եր-  
 թամ . բայց դուք ոչ գիտէք ուստի գամ՝  
 կամ յո երթամ : \* Դուք ըստ մարմնոյ դա- 15  
 տիք . ես ոչ դատիմ և ոչ զոք . \* թէպէտ 16  
 և դատիմ եւս զոք . դատաստանն իմ ճըշ-

մարիտ է . զի չեմ միայն , այլ ես՝ և որ ա-  
 17 ռաքեացն զիս Հայր : \* Եւ յօրէնսն իսկ ձեր  
 գրեալ է , թէ երկուց մարդոց վկայու թիւն  
 18 ճշմարիտ է : \* Ես եմ որ վկայեմ վասն իմ ,  
 և վկայէ վասն իմ որ առաքեացն զիս Հայր :  
 19 \* Ասէին ցնա . ո՞ւր է Հայր քո : Պատասխանի  
 ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . ոչ զիս գիտէք՝  
 և ոչ զՀայրն իմ . եթէ զիս գիտէիք , և ըզ-  
 20 Հայրն իմ թերեւս գիտէիք : \* Զայս բանս  
 խօսեցաւ Յիսուս ՚ի ասն գանձին յորժամ  
 ուսույանէր ՚ի տաճարի անդ . և ոչ որ կա-  
 լաւ զնա , զի չեւ ևս հասեալ էր ժամ նորա :  
 21 \* Ասէ դարձեալ ցնոսա Յիսուս . ես եր- Ե՛  
թամ , և խնդրիցէք զիս , և ՚ի մեղս ձեր  
 մեռանիցիք . զի ուր ենն երթամ՝ դուք ոչ  
 22 կարէք գալ : \* Ասէին Հրէայքն . մի թէ զիւ-  
 ըովին երթայցէ , զի ասէ թէ ուր ենն եր-  
 23 թամ՝ դուք ոչ կարէք գալ : \* Եւ ասէ ցնո-  
 սա . դուք ՚ի ներքուստ աստի էք , և ես ՚ի  
 վերուստ անտի եմ . դուք յաշխարհէ ա-  
 24 տի էք , ես չեմ յայտմ աշխարհէ . \* բայց  
 ասացի ձեզ՝ թէ ՚ի մեղս ձեր մեռանիցիք .  
 զի թէ ոչ հաւատայցէք թէ ես եմ , մեռա-  
 25 նիցիք ՚ի մեղս ձեր : \* Ասեն ցնա . դու ո՞վ  
 ես : Ասէ ցնոսա Յիսուս . նախ զի խօսիմս  
 26 իսկ ընդ ձեզ . \* բազում ինչ ունիմ վասն  
 ձեր խօսել և դատել . այլ որ առաքեացն զիս  
 ճշմարիտ է . և ես գոր լուայ ՚ի նմանէ ,  
 27 զայն խօսիմ յաշխարհի : \* Եւ ոչ գիտացին՝  
 28 թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա : \* Ասէ ցնոսա Յի-

սուս . յորժամ բարձրացուցանիցէք զորդի մարդոյ , յայնժամ գիտասջիք թէ ես եմ . և յանձնէ իմնէ ինչ ոչ առնեմ , այլ որպէս ուսոյց զիս Հայրն իմ՝ զայն խօսիմ : \* Եւ որ 29 առաքեացն զիս՝ ընդ իմ է . ոչ եթող զիս միայն , զի ես զհաճոյս նորա առնեմ հանապազ : \* Իբրեւ զայս խօսեցաւ՝ բազումք 30 հաւատացին ՚ի նա :

ԵՁ \* Եւ ասէր Յիսուս առ Հրէայն հաւա 31 տացեալս . եթէ դուք կացջիք ՚ի բանի իմում , ճշմարիտ սշակերտք իմ էք . \* Եւ ծա 32 նիջիք զճշմարտութիւնն , և ճշմարտութիւնն ազատեսցէ զձեզ : \* Պատասխանի ետուն նմա 33 և ասեն . զաւակ Աբրահամու եմք , և ոչ ումեք երբէք ծառայեցաք . զիարդ ասես թէ ազատք լինիջիք : \* Պատասխանի ետ նո 34 ցա Յիսուս . ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ աւմենայն որ առնէ զմեզս , ծառայ է մեզաց : \* Եւ ծառայն ոչ յաւիտեան կայ ՚ի տան . 35 իսկ որդին յաւիտեան կայ . \* իսկ արդ՝ ե 36 թէ որդին զձեզ ազատեցուցէ , ճշմարիտ ազատք լինիջիք : \* Գիտեմ զի զաւակ Աբրա 37 համու էք . այլ ինդրէք սպանանել զիս , զի բանին իմոյ չիք տեղի ՚ի ձեզ : \* Ես՝ զոր տեսի 38 առ Հօր իմում՝ խօսիմ . և դուք զոր լուարուք ՚ի հօրէն ձերմէ՝ առնէք : \* Պատասխանի 39 ետուն նմա և ասեն . հայր մեր Աբրահամ է : Ասէ ցնոսա Յիսուս . եթէ որչիք Աբրահամու էիք՝ զգործսն Աբրահամու գործէիք . \* այլ այժմիկ ինդրէք սպանանել զիս , զայր 40

մի , որ ձեզ զճշմարտութիւն խօսեցայ՝ զոր լուայ ՚ի Հօրէ իմնէ . զայդ Աբրահամ ոչ արար . 41 \* դուք առնէք զգործս հօրն ձերոյ : Ասեն ցնա . մեք ՚ի պոռնկութենէ չեմք ծնեալ . մի 42 է հայր մեր Աստուած : \* Ասէ ցնա Յիսուս . եթէ Աստուած էր հայր ձեր , սիրէիք արդեօք զիս . զի ես յԱստուծոյ ելի և եկի . և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի , այլ նա առա 43 քեաց զիս : \* Ընդէր զիսոս իմ ոչ գիտէք դուք . վասն զի ոչ կարէք լսել զբանն իմ : 44 \* Դուք ՚ի հօրէ ՚ի սատանայէ էք , և զցանկութիւնս հօրն ձերոյ կամիք առնել . զի նա մարգասպան էր ՚ի սկզբանէ , և ՚ի ճշմարտութեան ոչ եկաց , զի ոչ գոյ ճշմարտութիւն ՚ի նմա . յորժամ խօսիցի սուտ՝ յիւրոց 45 անտի խօսի , զի սուտ է և հայր նորա : \* Իսկ ես զի զճշմարտութիւն խօսիմ , ոչ հաւատայք 46 ինձ : \* Ո՞ր ՚ի ձէնջ յանդիմանէ զիս վասն մեզաց . եթէ զճշմարիտն ասեմ ձեզ՝ ընդէր ոչ 47 հաւատայք ինձ : \* Որ էն յԱստուծոյ՝ զբանս Աստուծոյ լսէ . և դուք վասն այնորիկ ոչ 48 լսէք , զի չէք յԱստուծոյ : \* Պատասխանի ետուն Հրէայքն և ասեն ցնա . ո՞չ բարուք ասեմք մեք՝ եթէ Սամարացի ես դու , և դեւ 49 գոյ ՚ի քեզ : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . յիս դեւ ոչ գոյ , այլ պատուեմ զՀայր 50 իմ , և դուք անարգէք զիս : \* Ես ոչ խնդրեմ զիսառս իմ . է որ ինդրէն՝ և զաստի : 51 \* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ոք զբանն իմ պահեսցէ՝ զմահ մի տեսցէ ՚ի յաւիտեան :

\* Ասեն ցնա Հրէայքն . արդ դիտացաք թէ 52  
 դեւ քոյ 'ի քեզ . Աբրահամ մեռաւ և մար-  
 գարէքն , և դու ասես՝ եթէ որ զբանն իմ  
 պահեսցէ , մի՛ ճաշակեսցէ զմահ 'ի յաւիտ-  
 եան : \* Միթէ դու մե՞ծ ինչ որ իցես քան 53  
 զհայր մեր Աբրահամ որ մեռաւ , և մար-  
 գարէքն մեռան . արդ դու զո՞ առնես ըզ-  
 քեզ : \* Պատասխանի ետ Յիսուս . եթէ ես 54  
 փառաւորեմ զանձն իմ , փառքն իմ ոչինչ  
 են . է Հայր որ փառաւորէ զիս , զորմէ դուքն  
 ասէք՝ թէ Աստուած մեր է . \* և ոչ ճանա 55  
 չէք զնա . բայց ես գիտեմ զնա . և թէ ա-  
 սեմ՝ թէ ոչ գիտեմ զնա , ձեզ նման սուտ  
 լինիմ . այլ գիտեմ զնա , և զբան նորա պա-  
 հեմ : \* Աբրահամ հայր ձեր ցանկացաւ տե- 56  
 սանել զօր իմ . ետես և ուրախ եղեւ : \* Ա- 57  
 սեն ցնա Հրէայքն . յիսուս ամ չեւ եւս է  
 քո , և զԱբրահամ տեսեր : \* Ասէ ցնոսա Յի 58  
 սուս , ամէն ամէն ասեմ ձեզ . յառաջ քան  
 զիննքն Աբրահամու եմ ես : \* Վէմն առին՝ 59  
 զի արկցեն 'ի վերայ նորա . և Յիսուս խոյս ետ ,  
 և ել գնաց 'ի տաճարէ անտի :

ԳԼՈՒԽ Թ.

Եւ մինչդեռ անցաներ՝ ետես այր մի կոյր 1  
 'ի ծնէ . \* և հարցին ցնա աշակերտքն նորա և 2  
 ասեն . Ռաբբի , ո՞ր փնաս է , սորա՞ թէ հօր և  
 մօր իւրոյ զի կոյր ծնցի : \* Պատասխանի ետ 3  
 Յիսուս . ոչ դորա փնաս է , և ոչ հօր և մօր

իւրոյ . այլ զի յայտնի լիցին գործքն Աստու- 4  
 ծոյ 'ի դմա : \* Եւ ինձ պարտ է գործել ըզ-  
 գործս այնորիկ որ առաքեացն զիս՝ մինչ ա-  
 լուր կայ . գայ դիշեր՝ յորժամ ոչ որ կարե 5  
 գործել . \* մինչդեռ աշխարհի եմ , լոյս եմ  
 6 աշխարհի : \* Զայս իբրեւ ասաց , եթուք 'ի  
 գետին՝ և արար կաւ 'ի թքոյն , և ճեփեաց  
 7 զկաւն 'ի վերայ աչաց կուրին : \* Եւ ասէ ցը-  
 նա . երթ լուս յաւաղանին Սերլովայ . որ  
 թարգմանի առաքեալ . չոգաւ լուսայ , եկն 8  
 և տեսանէր : \* Իսկ դրացիքն և որոց տեսեալն  
 էր զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրացիկ էր , ա-  
 սէին . ո՞չ սա էր որ նստերն և մուրանայր : 9  
 Կէսքն ասէին , նա է : \* Այլքն ասէին՝ ոչ ,  
 այլ նման է նմա . Եւ ինքն ասէր՝ թէ ես եմ : 10  
 \* Ասեն ցնա . իսկ զիմորդ բացան աչքքո : 11  
 \* Նա ետ պատասխանի . այր մի որում Յի-  
 սուսն ասեն . կաւ արար և ճեփեաց զաչս իմ ,  
 և ասէ ցիս . երթ 'ի Սերլովամ և լուս . չոգայ 12  
 լուսայ՝ և տեսանեմ : \* Ասեն ցնա . ուր է 13  
 նա : Ասէ ցնոսա . ոչ գիտեմ : \* Սճին առ փա- 14  
 ըիսեցիսն զնա , որ երբեմն կոյրն էր : \* Եւ  
 էր շաբաթ յորժամ զկաւն արար Յիսուս , և 15  
 եբաց զաչս կուրին : \* Դարձեալ հարցանէին  
 զնա փարիսեցիքն , թէ զիմորդ տեսանես :  
 Եւ նա ասէ ցնոսա . կաւ եդ ի վերայ աչոյց 16  
 իմոց , և լուսացայ՝ և տեսանեմ : \* Ասեն ու-  
 մանք 'ի փարիսեցւոցն . ոչ է այրն այն յԱս-  
 տուծոյ , զի զշաբաթս ոչ պահէ : Կէսքն ա-  
 սէին , իսկ զիմորդ կարէ մարդ մեղաւոր այս-

պիսինչանս առնելը Եւ էին հերձուածք ՚ի մէջ  
 նոցա : \* Ասեն դարձեալ ցկոյրն . դու զիտեսս 17  
 վասն նորա՝ զի եբաց զաչս քո : Եւ նա ասէ՝  
 թէ մարդարէ է : \* Եւ ոչ հաւատային Հրէայ . 18  
 քնն զնմանէ թէ կոյր էր և բացաւ , մինչեւ  
 կոչեցին զճնողս բացելոյն . \* հարցին ցնոսա և 19  
 ասեն . սա է որդին ձեր , զորմէ դուքն ա-  
 սէիք՝ եթէ կոյր ծնաւ . արդ զիարդ տեսանէ :  
 \* Պատասխանի ետուն նոցա ճնողքն նորա և 20  
 ասեն . գիտեմք զի սա է որդին մեր , և զի  
 կոյր ծնաւ . \* բայց զիարդ այժմդ տեսանէ՝ 21  
 ոչ գիտեմք , կամ թէ ո եբաց զաչս դորա  
 մէք ոչ գիտեմք . ցդա իսկ հարցէք . ինք-  
 նին ՚ի չափ հասեալ է . ինքն իսկ խօսեցոցի  
 վասն իւր : \* Զայս ասացին ճնողքն նորա . զի 22  
 երկնչէին ՚ի Հրէիցն . բանզի ուխտ եդեալ էր  
 Հրէից , եթէ որ խոստովանեցէ զնա Քրիս-  
 տոս՝ ՚ի բաց կայցէ ՚ի ժողովրդեանէն . \* վասն 23  
 այնորիկ ասացին ճնողքն նորա , թէ ինքնին ՚ի  
 չափ հասեալ է , ցնա իսկ հարցէք : \* Դարձ 24  
 եալ կրկին անգամ կոչեցին զայրն որ կոյրն էր ,  
 և ասեն ցնա . տուր փառս Աստուծոյ . մէք  
 գիտեմք զի այրն այն մեղաւոր է : \* Եւ նա 25  
 ասէ . թէ մեղաւոր իցէ՝ ես ոչ գիտեմ . բայց  
 զայս գիտեմ՝ զի կոյր էի և արդ տեսանեմ :  
 \* Դարձեալ ասեն ցնա . զի՞նչ արարքեզ . զի 26  
 արդ եբաց զաչս քո : \* Պատասխանի ետ նո 27  
 ցա . այժմ ասացի ձեզ՝ և ոչ լուարուք . զի՞  
 կամիք միւսանգամ լսել . միթէ և դուք կա-  
 միք աշակերտել նմա : \* Նոքա հայհոյէին ըզ 28

նա և ասէին . դու լիջիր նորա աշակերտ .  
 29 մէք Մովսէսի աշակերտ եմք . \* մէք գիտեմք  
 զի ընդ Մովսէսի խօսեցաւ Աստուած . զսա  
 30 ոչ գիտեմք ուստի իցէ : \* Պատասխանի ետ  
 այրն և ասէ ցնոսա . այդ իսկ են սքանչելիք .  
 զի դուք ոչ գիտէք ուստի իցէ , և զիմ զաչս  
 31 եբաց . \* գիտեմք զի Աստուած մեղաւորաց  
 ոչ լսէ . բայց եթէ աստուածապաշտ որ իցէ  
 32 և զկամս նորա առնիցէ՝ նմա լսէ . \* ՚ի յա-  
 ւիտենից ոչ որ լուաւ՝ եթէ եբաց որ զաչս  
 33 կուրի ՚ի ծնէ կոյր ծնելոյ : \* եթէ ոչ յԱս-  
 տուծոյ էր այրն այն՝ ոչ կարէր առնել ինչ :  
 34 \* Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա . ՚ի մեղս  
 իսկ ծնեալ ես ամենեւին , և դու վարդա-  
 պեա լինիս մեր : Եւ հանին զնա արտաքս :  
 35 \* Լուաւ Յիսուս եթէ հանին զնա արտաքս ,  
 և իբրեւ եգիտ զնա՝ ասէ ցնա . դու հաւա-  
 36 տաս յորդի Աստուծոյ : \* Նա պատասխանի  
 ետ և ասէ . Տէր , ո՞վ է զի հաւատացից ՚ի  
 37 նա : \* Ասէ ցնա Յիսուս . և տեսեր զնա , և  
 38 որ խօսիդ ընդքեզ՝ նա է : \* Եւ նա ասէ .  
 հաւատամ , Տէր , և երկիր եպագ Նմա :  
 39 \* Եւ ասէ Յիսուս . ՚ի դատատանս եկի  
 յաշխարհս յայս , զի որ ոչն տեսանեն՝ տես-  
 40 ցեն , և որք տեսանենն կուրացին : \* Լուան  
 ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն որք ընդ նմա էին .  
 և ասեն ցնա . միթէ և մէք կոյրք իցեմք :  
 41 \* Ասէ ցնոսա Յիսուս . եթէ կոյրք էիք , ոչ էր  
 ձեր մեղ . բայց արդ ասէք՝ եթէ տեսանեմք ,  
 և մեզքն ձեր ՚ի ձեզ հաստատեալ են :

24

ԳԼՈՒԽ Ժ.

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . որ ոչ մտանէ 1  
 ընդ դուռն 'ի դաւիթ ոչխարաց , այլ ընդ  
 այլ երանէ , նա գող է . և աւաղակ : \* Իսկ որ 2  
 մտանէ ընդ դուռն , հովիւ է ոչխարաց : \* Նմա 3  
 դռնապանն բանայ , և ոչխարքն ձայնի նորա  
 լսեն . և զիւր ոչխարսն կոչէ յանուանէ , և  
 հանէ զնոսա : \* Եւ յորժամ զիւրն զամենայն 4  
 հանիցէ , առաջի նոցա երթայ , և ոչխարքն  
 զհետ նորա երթան , զի ճանաչեն զձայն նո-  
 րա . \* զօտարի զհետ ոչ երթիցեն , այլ փա- 5  
 խիցեն 'ի նմանէ , զի ոչ ճանաչեն զձայն օ-  
 տարաց : \* Զայս առակ ասաց նոցա Յիսուս , 6  
 և նորա ոչ գիտէին՝ թէ զինչ էր որ խօսէրն  
 ընդ նոսա : \* Գարձեալ ասէ ցնոսա Յիսուս . 7  
 ամէն ամէն ասեմ ձեզ . զի ես եմ դուռն ոչ-  
 խարաց : \* Ամենեքեան որ յառաջ քան զիս 8  
 եկին , գողք էին և աւաղակք . այլ ոչ լուսն  
 նոցա ոչխարքն : \* Ես եմ դուռն . ընդ իս ե- 9  
 թէ որ մտանիցէ՝ կեցցէ . մոցէ և ելցէ , և  
 ճարակ գտցէ : \* Գող ոչ գայ՝ եթէ ոչ զի գո- 10  
 զացի և սպանցէ և կորուսցէ . ես եկի զի  
 զկեանս ունիցին , և առաւել եւս ունիցին :  
 26 \* Ես եմ հովիւն քաջ . հովիւ քաջ զանձն 11  
 իւր գնէ 'ի վերայ ոչխարաց . \* Իսկ վարձկանն 12  
 որ ոչ է հովիւ , որոյ ոչ իւր են ոչխարքն ,  
 իբրեւ տեսանէ զգայլն զի գայ . թողու զոչ-  
 խարսն և փախչի . և գայլն յափշտակէ զնո-

13 սա և ցրուէ . \* քանզի վարձկան է , և չէ  
 14 փոյթ նմա վասն ոչխարացն : \* Ես եմ հովիւն  
 քաջ . և ճանաչեմ զիման՝ և ճանաչիմ յիմո-  
 15 ցն : \* Արպէս գիտէ զիս հայր . գիտեմ և ես  
 զհայրն . և զանձն իմ գնեմ 'ի վերայ ոչխա-  
 16 րաց : \* Նա և այլ եւս ոչխարք են իմ՝ որ ոչ  
 են յայսմ դաւթէ , և զայնս եւս պարտ է  
 ինձ անել այսր . և ձայնի իմում լուիցեն , և  
 17 եղիցին՝ մի հօտ և մի հովիւ : \* Վասն այնու-  
 րիկ սիրէ զիս հայր իմ , զի ես գնեմ զանձն  
 18 իմ . զի միւսանգամ առից զնա : \* Ոչ որ հա-  
 նէ զնա յինէն . այլ ես գնեմ զնա անձամբ  
 իմով : Իշխանութիւն ունիմ գնել զնա , և իշ-  
 խանութիւն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա .  
 19 զայս պատուէր առի 'ի Հօրէ իմմէ : \* Գարձ-  
 եալ հերձուած լինէր 'ի մէջ Հրէից վասն բա-  
 20 նիցս այսոցիկ : \* Եւ ասէին բազումք 'ի նո-  
 ցանէ . դեւ քոյ 'ի նմա և մօլեգնի , զի՛ բնաւ-  
 21 լսէք նմա : \* Կէսքն ասէին . այսպիսի բանք  
 ոչ զիւսհարի են . միթէ դեւ կարէ՞ զաչս  
 կուրի բանալ :  
 22 \* Եղեն յայնժամ նաւակաւորն յերու- 29  
 23 սաղեմ , և ձմեռն էր : \* Եւ շրջէր Յիսուս 'ի  
 24 տաճարին 'ի սրահին Սողոմոնի : \* Եւրջ ե-  
 ղեն զնովաւ Հրէայք և ասեն . մինչեւ յերբ  
 թափեա զոգիս մեր . եթէ դու ես Բրիստոսն՝  
 25 ասա մեզ համարձակ : \* Պատասխանի ետ նո-  
 ցա Յիսուս և ասէ . ասացի ձեզ և ոչ հաւա-  
 տայք ինձ . զգործսն զոր ես գործեմ յանուն  
 26 Հօր իմոյ՝ նորին իսկ վկայեն վասն իմ : \* Այլ

դուք ոչ հաւատայք, զի չէք յաշխարհաց ան-  
տի իմոց : \* Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն . 27  
և ես ձանաչեմ զնոսա, և զինի իմ գան . \* և 28  
ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտենականս . և մի-  
կորիցեն ՚ի յաւիտեան . և մի որ յափշտակեա-  
ցէ զնոսա ՚ի ձեռաց իմոց : \* Հայրն իմ որ ետ 29  
ինձ զնոսա, մեծ է քան զամենայն, և ոչ որ  
կարէ յափշտակել ՚ի ձեռաց Հօր իմոց : \* Ես 30  
և Հայր իմ մի եմք : \* Վէմն առին Հրէայքն՝ 31  
զի՛ քարկոծ արայցեն զնա : \* Պատասխանի ետ 32  
նոցա Յիսուս, բազում գործս բարիս ցուցի  
ձեզ ՚ի Հօրէ իմմէ, վասն որոյ գործոյ ՚ի նո-  
ցանէ քարկոծ առնէք զիս : \* Պատասխանի 33  
ետուն նմա Հրէայքն, վասն բարւոյ գործոյ  
ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ, այլ վասն հայհո-  
յութեան . և զի դու մարդ ես, և զանձն  
քո Աստուած առնես : \* Պատասխանի ետ 34  
նոցա Յիսուս, ո՛չ յօրէնսն ձեր գրեալ է . ես  
ասացի թէ աստուածք իցէք, \* իսկ եթէ ըզ- 35  
նոսա Աստուածս ասէ՝ առ որս բանն Աստու-  
ծոյ եղէ, և չէ մարդ եղձանել զբոյն, \* իսկ 36  
զոր հայր սրբեաց և առաքեաց յաշխարհ, -  
դուք ասէք թէ հայհոյես, զի ասացի՝ թէ  
որդի Աստուծոյ եմ : \* Եթէ ոչ գործեմ զդոր- 37  
ծըս Հօր իմոյ, մի հաւատայք ինձ . \* ասպա 38  
թէ գործեմ, թէ և ինձ ոչ հաւատայք, սա-  
կայն գործոցն հաւատացէք . զի գիտառջիք  
և ծանխիք՝ եթէ Հայր յիս . և ես ՚ի Հայր :  
\* Գարձեալ խնդրէին զնա ունել, և ել ՚ի ձե- 39  
ռաց նոցա : \* Եւ գնաց միւսանգամ յայնկոյս 40

Յօրդանանու՝ ՚ի տեղին ուր էր Յովհաննէս  
41 զառաջինն և մկրտէր, և անդ լինէր : \* Եկին  
բազումք առ նա և ասեն . զի Յովհաննէս  
42 նշան ինչ ոչ արար . բայց զամենայն զոր ա-  
սաց Յովհաննէս վասն նորա՝ ճշմարիտ էր .  
և բազումք հաւատացին ՚ի նա անդ :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

1 Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս ՚ի Բեթա- 27  
նիա, ՚ի գեղջէ Մարեմայ և Մարթայի քեռ-  
2 նորա : \* Այս այն Մարիամ էր որ օծ զՏէրն  
իւզով, և ջնջեաց զոտս նորա հերով իւ-  
րով, որոյ եղբայրն Ղազարոս հիւանդ էր :  
3 \* Առաքեցին առ նա քորքն նորա և ասեն .  
Տէր, ահաւասիկ զոր դուն սիրէիր՝ հիւան-  
4 դացեալ է : \* Իբրեւ լուաւ Յիսուս՝ ասէ . այն  
հիւանդութիւն չէ ՚ի մահ, այլ վասն փառա-  
ցրն Աստուծոյ, զի փառաւոր լիցի որդի Աս-  
5 տուծոյ այնուիկ : \* Եւ սիրէր Յիսուս զՄար-  
թա և զքոյր նորա զՄարիամ, և զՂազար :  
6 \* Իբրեւ լուաւ թէ հիւանդացեալ է . զտեղի  
7 կալաւ անդէն ուր էրն աւուրս երկուս : \* Ա-  
պա յետ այնորիկ ասէ ցնոսա . եկայք երթի-  
8 ցուք միւսանգամ ՚ի Հրէաստան : \* Ասեն զը-  
նա աշակերտքն . Ռաբբի, այժմեւ խնդրէին  
զքեզ Հրէայքն քարկոծ առնել, և դարձեալ  
9 երթաս անդրէն : \* Պատասխանի ետ Յիսուս .  
ո՛չ երկոտասան ժամ է աւուր . եթէ որ գը-  
նայ ՚ի տուրնջեան՝ ոչ գայթազղի, զի զոյս աչ-

խարհիս այսորիկ տեսանէ . \* ապա թէ ոք գը- 10  
նայ գիշերի գայթազդի , զի լոյս ոչ գոյ ընդ  
նմա : \* Չայս իբրեւ ասաց , յետ այսորիկ 11  
ասէ ցնոսա . Ղազարոս բարեկամ մեր ննջեաց ,  
այլ երթամ զի զարթուցից զնա : \* Ասեն ցնա 12  
աշակերտքն . Տէր , եթէ ննջեաց՝ ապա ապ-  
րի : \* Այլ Յիսուս վասն մահուն նորա ասէր . 13  
նոցա այսպէս թուեցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ  
քնոյն ասէ : \* Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս 14  
յայտնապէս . Ղազարոս մեռաւ . \* և ես ու- 15  
րախ եմ վասն ձեր , զի դուք հաւատամք ինձ ,  
զի ես չէի անդ . բայց արդ եկայք եր-  
թիցուք առ նա : \* Ասէ Թովմաս անուանեաւ . 16  
լըն երկուսրեակ՝ ցաշակերտակիցան . զի ե-  
կայք և մէք զի ընդ նմա մեռցուք : \* Եկն Յի- 17  
սուս՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ ՚ի գերեզմանի :  
\* Եւ էր Բեթանիա մերձ յերուսաղէմ իբրեւ 18  
ասպարիսօք հնգետասան : \* Բազումք ՚ի 19  
Հրէից անտի եկեալ էին առ Մարթա և Մա-  
րիամ , զի մխիթարեացեն զնոսա վասն եղբօրն :  
\* Մարթա իբրեւ լուաւ թէ Յիսուս գայ , ընդ 20  
առաջ գնաց նորա . բայց Մարիամ նստէր  
անդէն ՚ի տան : \* Ասէ Մարթա ցՅիսուս , 21  
Տէր , եթէ աստ լեալ էիր , եղբայրն իմ չէր  
մեռեալ . \* այլ և արդ գիտեմ , եթէ զոր 22  
ինչ խնդրիցես Մատուծոյ՝ տացէ քեզ Աստ-  
ուած : \* Ասէ ցնա Յիսուս . յարիցէ եղբայրն 23  
քո : \* Ասէ ցնա Մարթա . գիտեմ զի յարիցէ 24  
՚ի յարութեան յաւուրն յետնում : \* Ասէ 25  
ցնա Յիսուս . ես իսկեմ յարութիւն և կեանք .

որ հաւատայ յիս , թէպէտ և մեռանի՝ 26  
կեցցէ . \* և ավենայն որ կենդանի է՝ և հա-  
ւատայ յիս , մի մեռցի ՚ի յաւիտեան . հա- 27  
ւատամ այսմիկ : \* Ասէ ցնա . այո Տէր , ես  
հաւատացի՝ եթէ դու ես Քրիստոսն որդի Աս- 28  
տուծոյ , որ յաշխարհ գալոց էիր : \* Եւ զայս  
իբրեւ ասաց , գնաց և կոչեաց զՄարիամ ըղ- 29  
քոյր իւր լուեղեայն՝ և ասէ . վարդապետ եկ-  
եալ է և կոչէ դքեզ : \* Նա իբրեւ լուաւ՝ յար- 30  
եաւ վողվաղակի , և եկն առ նա : \* Չեւ եւս  
էր եկեալ Յիսուս ՚ի գետին . այլ էր անդէն  
՚ի տեղուջն՝ ուր ընդ առաջ եղեւ նմա մար- 31  
թա : \* Իսկ Հրէայքն՝ որ էին ընդ նմա ՚ի  
տան անդ և մխիթարէին զնա , իբրեւ տե-  
սին զՄարիամ՝ թէ յարեաւ վողվաղակի և  
գնաց . գնացին և նոքա զհետ նորա . հա-  
մարէին թէ ՚ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ 32  
անդ : \* Իսկ Մարիամ իբրեւ եկն ուր էրն Յի-  
սուս՝ և ետես զնա , անկաւ առ ոտս նորա  
և ասէ . Տէր , եթէ աստ էիր դիպեալ , ոչ 33  
էր մեռեալ եղբայրն իմ : \* Յիսուս իբրեւ ե-  
տես զնա զի լայր , և որ ընդ նմա էին Հըր-  
եայքն՝ լային , խռովեցաւ յոգի իւր իբրեւ 34  
զայրացեալ , \* և ասէ . ո՞ւր եղիք զնա : Ա- 35  
սեն ցնա . Տէր , եկ և տես : \* Եւ արտաս- 36  
ուեաց Յիսուս : \* Ասէին Հրէայքն . տեսէք 37  
որչափ սիրէր զնա : \* Վէպն ՚ի նոցանէ ասէ-  
ին . ո՞չ կարէր սա , որ եբաց զաստ կուրին 38  
առնել՝ զի և սա մի մեռցի : \* Յիսուս դարձ-  
եալ զայրացեալ ընդ միտս իւր , գայ ՚ի գե-

րեղմանն . և էր այր մի , և վէմ մի եղեալ  
 'ի վերայ նորա : \* Եւ ասէ Յիսուս . 'ի բաց 39  
 արարէք զվէմք : Ասէ ցնա Մարթա քցր մե-  
 ոելոյն . Տէր , արդ հոտեալ իցէ . քանզի չո-  
 րեքօրեայ է : \* Ասէ ցնա Յիսուս . ո՞չ տասցի 40  
 քեզ՝ եթէ հաւատասցես , տեսցես զփառսն  
 Աստուծոյ : \* Եւ իբրև 'ի վեր առին զվէմն , 41  
 Յիսուս ամբարձ զաչս իւր 'ի վեր և ասէ .  
 Հայր՝ գոհանամ զքէն զի լուար ինձ . \* և ես 42  
 դիտէի զի յամենայն ժամ լսես ինձ . այլ  
 վասն ժողովրդեանս որ չուրջ կան՝ առնեմ ,  
 զի հաւատասցեն՝ թէ գու առաքեցեր զիս :  
 \* Զայս իբրև ասաց , 'ի ձայն մեծ աղաղակ 43  
 եաց և ասէ . Ղազարէ , արի եկ արտաքս :  
 \* Եւ ել մեռեալն ոտիւք կապելովք , և ձե 44  
 ոօքն երիզապնդօք , և երեսօքն վարչամա-  
 կապատօք : Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . լուծէք  
 զդա և թողէք երթալ : \* Բազումք 'ի Հրէիցն՝ 45  
 որ եկեալ էին առ Մարեմանս , իբրեւ տեսին  
 զոր արարն՝ հաւատացին 'ի նա : \* Եւ ոմանք 46  
 'ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն , և պատ-  
 մեցին նոցա զոր արարն Յիսուս :

22

Ժողովեցին քահանայապետքն և փարի 47  
 սեցիքն առեան , և ասեն . զի նչ արասցուք ,  
 զի այրն այն բազում նշանս առնէ . \* Եթէ 48  
 թողումք զնա այնպէս , ամենեքին հաւա-  
 տան 'ի նա . և դայցեն Հոռոմք՝ և բառնայ-  
 ցեն զազգս մեր և զտեղի : \* Մի ոմն 'ի նո 49  
 ցանէ՝ անուռն կայիափա , որ քահանայապետ  
 էր տարւոյն այնորիկ , ասէ ցնոսա . դուք ոչ

50 ինչ գիտէք , \* և ոչ բնաւ խորհել իսկ՝ թէ  
 լաւ է մեզ զի այր մի մեռանիցի 'ի վերայ  
 ժողովրդեանս , և մի՛ ամենայն ազգս կորիցէ :  
 51 \* Զայս ոչ յանձնէ ինչ ասաց . այլ քանզի քա-  
 հանայապետ էր տարւոյն այնորիկ , մարգա-  
 րեացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր Յիսուս 'ի վե-  
 52 րայ ազգին . \* և ոչ 'ի վերայ ազգին միայն ,  
 այլ զի և զորդիսն Աստուծոյ զցրուեալսն ժո-  
 53 ղովեսցէ 'ի մի : \* Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ  
 54 արարին՝ զի սղանցեն զնա : \* Եւ Յիսուս այ-  
 նուհետեւ ոչ եթէ համարձակ չըջեր 'ի մեջ  
 Հրէիցն . այլ գնաց անտի յերկիր մի որ մերձ  
 էր յանապատ , 'ի քաղաք մի որում անուռն  
 էր Եփրայիմ , և անդ լինէր աշակերտօքն  
 հանդերձ :

55 \* Եւ էր մերձ Զատիին Հրէից , և բա 25  
 զու մք ելին յերուսաղէմ՝ 'ի գաւառէ անտի  
 յառաջագոյն քան զԶատիին , զի սրբեսցեն  
 56 զանձինս իւրեանց : \* Խնդրէին զՅիսուս . և  
 ասէին ընդ միմեանս մինչ կային 'ի տաճա-  
 րին . զի՞որդ թուի ձեզ՝ եթէ ոչ դայցէ 'ի  
 տօն այսր : Պատուէր տուեալ էր քահանա-  
 յապետիցն և փարիսեցւոց , զի թէ որ գի-  
 տասցէ թէ ուր է , գուշակեսցէ զնմանէ՝ զի  
 կալցին զնա :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ .

1 Իսկ Յիսուս վեց աւ ուրբ յառաջ քան ըզ-  
 Զատիին եկն 'ի Բեթանիա , ուր էր Ղազար

մեռեալն , զոր յարոյցն 'ի մեռելոց : \* Եւ աւ 2  
 րարին անդ նմա ընթրիս . և 'ի սպասուե կայր  
 Մարթա . և Ղազար մի էր 'ի բազմելոց ընդ  
 նմա : \* Իսկ Մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ 3  
 նարդեան ազնուի մեծագնոյ , օծ զոտան Յի-  
 սուսի , և հերով իւրով մաքրեր զոտս նորա .  
 և տունն լի եղեւ 'ի հոտոյ իւղոյն : \* Ասէ մի 4  
 ոմն յաշակերտաց անտի՛ Յուդայ իսկարիով-  
 տացի որ մատնելոցն էր զնա . \* ընդէ՛ր ոչ իւ- 5  
 ղըդ այդ վաճառեցաւ երեքհարիւր դեների ,  
 և տուաւ աղքատաց : \* Զայս ասաց՝ ոչ զի զաղ- 6  
 քատաց ինչ փոյթ էր նմա , այլ զի գող էր ,  
 և զարկոն ինքն ունէր . և որ ինչ անկանէր՝  
 նա կրէր : \* Ասէ Յիսուս . թոյլ տուր դմա . 7  
 զի յօրն պատանաց իմոց պահեցէ զայդ :  
 \* Զաղքատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք . 8  
 զիս ոչ հանապազ ընդ ձեզ ունիք : \* Իբրեւ 9  
 գիտաց ժողովուրդ բազում 'ի Հրէիցն թէ  
 անդ է՝ եկին , ոչ միայն վասն Յիսուսի , այլ  
 զի և զՂազար տեսցեն , զոր յարոյցն 'ի մե-  
 ռելոց : \* Խորհուրդ արարին քահանայաւ 10  
 պետքն՝ զի և զՂազար սպանցեն . \* քանզի 11  
 բազումք 'ի Հրէից երթային և հաւատային  
 'ի Յիսուս :

Եւ \* Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ 12  
 եկեալ էր 'ի տօնն , իբրև լուան թէ գայ Յի-  
 սուս յԵրուսաղէմ , \* առին ոսոս արմաւե- 13  
 նեաց՝ և ելին ընդառաջ նորա , ալաղակե-  
 ին և ասէին . Ովսաննա , օրհնեալ որ գասդ  
 յանուն Տեառն , թագաւորդ Իսրայելի :

14 \* Եւ գտեալ Յիսուսի էջ մի , նստաւ 'ի վե-  
 15 րայ նորա , որպէս և գրեալ է . \* մի՛ երկըն-  
 չիւր , դուստր սիրովնի , ահաւաղիկ թագա-  
 ւոր . քո գայ նստեալ 'ի վերայ յաւանակի ի-  
 16 շոյ : \* Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն  
 նորա զառաջինն , այլ յորժամ փառաւորե-  
 ցաւ Յիսուս , յայնժամ յիշեցին եթէ այն էր  
 որ գրեալն էր վասն նորա . և զայն արարին  
 17 նմա : \* Եւ ժողովուրդն Վկայէր՝ որ էր ընդ  
 նմա , թէ զՂազար կոչեաց և եթ 'ի գերեզ-  
 18 մանէն , և յարոյց զնա 'ի մեռելոց : \* Եւ վա-  
 սըն այնորիկ ընդառաջ եղեւ նմա ժողովուր-  
 դըն , զի լուան եթէ զայն նշանս արարեալ  
 19 էր նորա : \* Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ  
 միմեանս . տեսանէ՛ք՝ զի ոչինչ օգտիք . ա-  
 հաւաստիկ աշխարհ ամենայն զկնի նորա գնաց :  
 20 \* Ելին անդ ոմանք և հեթանոսք յելելոցն ան-  
 21 դըր , զի երկիր պագանիցեն 'ի տօնին : \* Նո-  
 քա մատեան առ Փիլիպպոս՝ որ 'ի Բեդսայի-  
 դա գալիլեացւոցն էր , աղաչէին զնա և տ-  
 22 սէին . Տէր՝ կամիմք զՅիսուս տեսանելու : \* Գայ  
 Փիլիպպոս և ասէ ցԱնդրէաս . Անդրէաս և  
 23 Փիլիպպոս ասեն ցՅիսուս : \* Եւ Յիսուս պա-  
 տասխանի ետ նոցա և ասէ . եհաս ժամ զի  
 փառաւորեսցի որդի մարդոյ :

24 \* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ ոչ հատն էի  
 ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի , ինքն  
 միայն կայ . ապա եթէ մեռանիցի՝ բազում  
 25 արգիւնս առնէ : \* Որ սիրէ զանձն իւր՝ ար-  
 ձակէ զնա . և որ ատեսայ զանձն իւր յաշխար-

հիս յայսմիկի ՚ի կեանսն յաւ իտեհնականս պա-  
 հեցցէ զնա : \* Եթէ որ զիս պաշտիցէ , զկնի 26  
 իմ եկեացէ . և ուր եսն եմ , անդ և պաշ-  
 տօնեայն իմ եղիցի . եթէ որ զիս պաշտիցէ ,  
 պատուեացէ զնա Հայրն իմ :  
 ԷԳ \* Բայց այժմ անձն իմ խոռովեալ է . և 27  
 զի՞նչ ասացից՝ եթէ Հայր՝ ապրեցո՞ղ զիս ՚ի  
 ժամէ աստի յայսմանէ . այլ վասն այնորիկ  
 եկի ՚ի ժամս յայս : \* Հայր , փառաւորեա 28  
 զանուն քո : Եկն բարբառ յերկնից . և փա-  
 ռաւոր արարի , և դարձեալ փառաւոր ա-  
 րարից : \* Եւ ժողովուրդն որ կայր և լսէր՝ ա- 29  
 սէին որոտումն լինել : Ահպն ասէին . հրեշ-  
 տակ խօսեցաւ ընդ նմա : \* Պատասխանի ետ 30  
 Յիսուս և ասէ . ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբա-  
 ռըս այս , այլ վասն ձեր : \* Այժմիկ դատառ 31  
 տան է աշխարհիս սյսորիկ . այժմիկ իշխան  
 աշխարհիս այսորիկ ընկեացի արտաքս . \* և 32  
 ես յորժամ բարցրացայց յերկրէ , զամենե-  
 սին ձգեցից առ իս : \* Չայս ասէր՝ նշանաւ 33  
 կեալ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ : \* Պա- 34  
 տասխանի ետ նմա ժողովուրդն . մեք լուաք  
 յօրինաց՝ եթէ Քրիստոսն յաւ իտեհան կայ ,  
 և դու զիմորդ ասես՝ թէ պարտ է բարձրա-  
 նալ որդւոյ մարդոյ . ո՞վ է այն որդին մար- 35  
 դոյ : \* Ասէ ցնոսա Յիսուս . փոքր միւս եւս 35  
 ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է . գնացէք մինչ-  
 դեռ զլոյսն ունիք , զի մի՛ խաւար ձեզ հաս- 36  
 ցէ . զի որ գնայ ՚ի խաւարի , ոչ գիտէ յս եր-  
 թայ : \* Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք՝ 36

հաւատացէք ՚ի լոյսն , զի որդիք լուսոյ եղի-  
 ջիք : Չայս խօսեցաւ Յիսուս . և չորաւ թաք-  
 37 եաւ ՚ի նոցանէ : \* Եւ այնչափ նշանս արար-  
 եալ էր առաջի նոցա , և նոքս ոչ հաւատա-  
 38 յին ՚ի նա . \* զի լոցի բանն Եսայեայ մարգա-  
 րէի՝ զոր ասացն . Տէր , ս՞ հաւատաց ՚ի լուր  
 մեր . և բազուկ Տեառն սու՛մ յայտնեցաւ :  
 39 \* Վասն այնորիկ ոչ կարէին հաւատալ , զի  
 40 միւստնդամ ասէ Եսայի . \* Թէ կուրացոյց  
 զաչս նոցա , և սպշեցոյց զսիրտս նոցա . զի  
 մի՛ տեսցեն աչօք , և իմացին սրտիւք , և  
 41 դարձցին՝ և բժշկեցից զնոսա : \* Չայս ասաց  
 Եսայի՝ զի ետես զփառս նորա , և խօսեցաւ  
 42 վասն նորա : \* Բայց սակայն և յիշխանաց ան-  
 տի բազումք հաւատացին ՚ի նա . այլ վասն  
 փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին , զի մի՛ ՚ի ժողո-  
 43 վըրդենէն ելանիցեն . \* բանզի սիրեցին ըզ-  
 փառս մարդկան՝ առաւել քան զփառսն Աս-  
 տուծոյ :  
 44 \* Եւ Յիսուս ազսղակէր և ասէր . որ հաւ ԷԳ  
 ատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս , այլ յայն՝ որ  
 45 առաքեացն զիս . \* և որ տեսանէ զիս , զայն  
 46 տեսանէ՝ որ առաքեացն զիս : \* Ես լոյս յաշ-  
 խարհ եկի , զի ամենայն որ հաւատայ յիս՝  
 47 ՚ի խաւարի մի՛ մնացէ : \* Եւ եթէ որ լուիցէ  
 բանից խնց՝ և ոչ պահեացէ , ես ոչ դատիմ  
 զնա . բանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշ-  
 48 խարհ , այլ զի փրկեցից զաշխարհ : \* Որ ա-  
 նարդէ զիս՝ և ոչ ընդունի զբանս իմ . գոյ՛  
 որ գատի զնա . բանն զոր ես խօսեցայ , նա

դատի զնա յաւուրն յեանում: \* Զի ես 49  
 յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ . այլ որ առաք-  
 եացն զիս Հայր , նա ետ ինձ պատուէր՝ զինչ  
 ասացից և զինչ խօսեցայց : \* Եւ գիտեմ եւ 50  
 թէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտեանա-  
 կանք : Արդ զոր եան խօսիմ , սրպէս ասաց  
 ինձ հայրն , այնպէս խօսիմ : -

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԵԵ  
 ԵՆ  
 Զառաջադոյն քան զոսոնն Զատկի գիտաց 1  
 Յիսուս՝ թէ հասեալ է ժամ նորա զի փոխես-  
 ցի յաշխարհէ աստի առ Հայր . սիրեաց զիւր-  
 սըն որ յաշխարհի աստ են . խսպառ սիրեաց  
 զնոսա : \* Եւ ՚ի լինել ընթրեացն , սատանաւ 2  
 յի իսկ արկեալ էր ՚ի սիրտ զի մատնեսցէ  
 զնա Յուգա Սիմոնի իսկարիովտացոյ : \* Գի- 3  
 տաց Յիսուս զի ամենայն ինչ ետ Հայր ՚ի  
 ձեռս նորա , և եթէ Սատուծոյ ել՝ և առ  
 Աստուած երթայ , \* յառնէ յընթրեաց ան- 4  
 տի . և դնէ զհանդերձան , և առեալ զենջակ  
 մի սփածաւ . \* և ապա առեալ ջուր՝ արկ 5  
 ՚ի կոնք , և սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն .  
 և սրբէր զենջակաւն զոր սփածեալ էր : \* Գայ 6  
 առ Սիմոն Պետրոս . և նա ասէ ցնա . Տէր ,  
 դո՞ւ զիմ զոտս լուանաս : \* Պատասխանի ետ 7  
 նմա Յիսուս և ասէ . զոր ինչ եսս գործեմ ,  
 դու ոյ՛ում ոչ գիտես . բայց ապա գիտասջիր :  
 \* Ասէ ցնա Պետրոս . ոչ լուացես զոտս իմ 8  
 յաւիտեան : Պատասխանի ետ նմա Յիսուս .

եթէ ոչ լուացից զքեզ , ոչ ունիս ընդիս մա-  
 9 սըն : \* Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս . Տէր , մի  
 միայն զոտս իմ , այլ և զձեռս և զգլուխ :  
 10 \* Ասէ ցնա Յիսուս , լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ ,  
 բայց զի զոտսն լուանայցէ . քանզի ամենեւ ին  
 սուրբ է . և դուք սուրբ էք , այլ ոչ ամենե-  
 11 թին : \* Զի գիտէր զայն՝ որ մատնելոցն էր  
 զնա . վասն այնորիկ ասաց՝ թէ ոչ ամենեթին  
 12 սուրբ էք : \* Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա ,  
 առ զհանդերձան իւր՝ և դարձեալ բազմե-  
 ցաւ , և ասէ ցնոսա . գիտէ՞ք զինչ արարիդ-  
 13 ձեզ : \* Դուք կոչէք զիս վարդապետ և Տէր ,  
 14 և բարուք ասէք , քանզի եմ իսկ : \* Իսկ  
 արդ եթէ ես լուացի զոտս ձեր՝ տէրս և վար-  
 դապետս , և դուք պարտիք զմիմեանց ոտս  
 15 լուանալ . \* զի օրինակ մի ետող՝ ձեզ , զի որ-  
 պէս ես ձեզ արարի , և դուք առնիջիք :  
 16 \* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . ոչ է ծառայ եջ  
 մեծ քան զտէր իւր , և ոչ առաքեալ մեծ  
 17 քան զայն որ առաքեացն զնա : \* Եթէ զայս  
 գիտէք , երանելի եւս էք եթէ առնիցէք  
 18 զայս : \* Ոչ վասն ամենեցուն ձեր ասեմ , զի  
 ես գիտեմ զորս ընտրեցիդ . այլ զի լցցի գի-  
 19 խաբէութիւն : \* Յայսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ  
 մինչչեւ եղեալ , զի յորժամ լինիցի՝ հաւա-  
 20 տասջիր թէ ես եմ : \* Ամէն ամէն ասեմ  
 ձեզ . որ ընդ ունի զոր ոք ես առաքեցից ,  
 զիս ընդ ունի . և որ զիս ընդ ունի , ընդ ունի  
 21 զայն որ առաքեացն զիս : \* Զայս իբրեւ ա-

սաց Յիսուս, խռովեցաւ յոգի իւր, վկայեաց  
 և ասէ. ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն  
 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս: \* Հայէին ընդ միմ 22  
 եանս աշակերտքն տարակուսեալք, թէ զում  
 մէ ասիցէ: \* Եւ էր մի ոմն յաշակերտացն 23  
 բաղմեալ առ Յիսուսը՝ զոր սիրէրն Յիսուս:  
 \* Ահնարիէ նմա Սիմոն Պետրոս հարցանել՝ 24  
 ո՞վ իցէ, վասն որոյ ասէն: \* Եւ նա անկեալ 25  
 զլանջօքն Յիսուսի՝ ասէ ցնա. Տէր, ո՞վ է:  
 \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. այն է՝ 26  
 որում ետ թացից զպատառն՝ և տաց: Եւ  
 թացեալ զպատառն տայ Յուդայի իսկարի-  
 ովտացւոյ. \* և յետ սրտառայն՝ ապա եմուտ 27  
 'ի նա աստանայ: Եւ ասէ ցնա Յիսուս. արդ  
 որ զինչ առնելոցն ետ՝ արա վաղվաղակի: \* Եւ 28  
 զայս ոչ որ իմացաւ 'ի բաղմականաց անտի՝  
 թէ սա ինչ ասաց ցնա. \* զի ոմանք համա 29  
 բէին, թէ՛ զի զարկըն ունէր Յուդա, ասաց  
 նմա Յիսուս՝ դնեա ինչ որ պիտոյ իցէ մեզ 'ի  
 տօնիս. և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ:  
 \* Իսկ նորա առեալ զպատառն՝ ել արտաքս 30  
 վաղվաղակի. և էր գիշեր:  
 Եւ իբրեւ ել, ասէ Յիսուս. այժմ փա 31  
 ռաւորեցաւ որդի մարդոյ. և Աստուած փա  
 ռաւորեցաւ 'ի նմա: \* Զի եթէ Աստուած փա 32  
 ռաւորեցաւ 'ի նմա, և Աստուած փառաւո-  
 բեսցէ զնա յանձն իւր. և վաղվաղակի փա  
 ռաւորեսցէ զնա: \* Որդեակք իմ փոքր ինչ 33  
 ժամանակ ընդ ձեզ եմ. խնդրիցէք զիս, և  
 որպէս ասացի ց՛ըրէայսն, եթէ ուր եսն եր-

ԵԵ

թամ՝ դուք ոչ կարէք գալ. և արդ ձեզ ա-  
 34 սեմ: \* Պատուիրան նոր տամ ձեզ, զի սիրի-  
 ցէք զմիմեանս՝ որպէս սիրեցի ետ զձեզ, զի  
 35 և դուք սիրեսջիք զմիմեանս: \* Յայամ գի-  
 տասցեն ամենեքեան եթէ իմ աշակերտք  
 36 էք, եթէ սիրիցէք զմիմեանս: \* Ասէ ցնա  
 Սիմոն Պետրոս. Տէր, յո՞վ երթաս: Պա-  
 տասխանի ետ Յիսուս, ուր եսն երթամ՝  
 դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ, բայց ա-  
 37 րա եկեսցես զկնի իմ: \* Ասէ ցնա Պետրոս.  
 Տէր, ընդէր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո.  
 արդէն զանձն իմ իսկ եդից 'ի վերայ քո:  
 38 \* Պատասխանի ետ Յիսուս. զանձն քո դի-  
 ցես 'ի վերայ իմ. ամէն ամէն ասեմ քեզ.  
 չեւ իցէ հաւու խօսեալ, մինչ դու երիցս  
 ուրացիս զիս:

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

1 Մի խռովեցին սիրտք ձեր. այլ հաւա-  
 2 տացէք յԱստուած, և յիս հաւատացէք: \* Ի  
 տան Հօր իմոյ օթեվանք բազում են. ապա  
 թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ երթամ  
 3 և պատրաստեմ ձեզ տեղի: \* Եւ եթէ եր-  
 թամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ  
 գամ և առնում զձեզ առ իս. զի ուր եսն  
 4 իցեմ, և դուք անդ իցէք. \* և ուր երթամն  
 5 գիտիցէք, և զճանապարհն գիտիցէք: \* Ասէ  
 ցնա թովմաս. Տէր, ոչ գիտեմք յո երթաս,  
 և զի՞որդ զճանապարհն կարասցուք գիտել:

\* Ասէ ցնա Յիսուս . ես եմ ճանապարհ և 6  
 ճշմարտութիւն և կեանք . ոչ որ գայ առ  
 Հայր՝ եթէ ոչ ինեւ : \* Եթէ զիս գիտէիք , 7  
 ապա և զՀայրն իմ գիտէիք , և այսուհետեւ  
 գիտասցիք զնա : \* Ասէ ցնա Փիլիպպոս . Տէր , 8  
 ցոյց մեզ զՀայր՝ և շատ է մեզ : \* Ասէ ցնա 9  
 Յիսուս . այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ եմ ,  
 և ոչ ծանեար զիս Փիլիպպէ . որ ետեսն զիս՝  
 ետես զՀայրն , և դու զիսորդ ասես եթէ ցոյց  
 մեզ զՀայր : \* Ոչ հաւատաս եթէ ես ՚ի Հայր , 10  
 և Հայր յիս է . զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ ,  
 ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ , այլ Հայրն՝ որ յիս  
 բնակեալ է , նա գործէ զգործսն : \* Հաւա 11  
 տայք ինձ , եթէ ես ՚ի Հայր՝ և Հայր յիս .  
 \* ապա թէ ոչ՝ գոնէ վասն գործոցն հաւատա 12  
 ցէք ինձ : Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . թէ որ  
 հաւատայն յիս զգործս զոր ես գործեմ՝ և  
 նա գործեսցէ , և մեծամեծս եւս քան զնոյնս  
 գործեսցէ , զի ես առ Հայր երթամ : \* Եւ 13  
 զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ , արարից  
 42 զայն . \* զի փառաւորեսցի Հայր յորդի : 14  
 \* Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պա 15  
 հեցիք . \* և ես աղաչեցից զՀայր , և այլ 16  
 միսթարիչ տացէ ձեզ . զի ընդ ձեզ բնա  
 կեսցէ ՚ի յաւիտեան . \* զհոգին ճշմարտու 17  
 թեան , զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել .  
 զի ոչ տեսանէ զնա , և ոչ ճանաչէ զնա . բայց  
 դուք ճանաչէք զնա , զի առ ձեզ բնակեսցէ՝  
 և ընդ ձեզ եղիցի : \* Ոչ թողից զձեզ որբս . 18  
 գամ առ ձեզ : \* Փոքր միւս եւս՝ և աշխար 19

հրս ոչ եւս տեսանէ զիս . բայց դուք տեսա  
 նիցէք զիս . զի ես կենդանի եմ , և դուք  
 20 կենդանի լինեցոց էք : \* Յայնմ առուր գի  
 տասցիք դուք , զի ես ՚ի Հոր իմում՝ և դուք  
 21 յիս՝ և ես ՚ի ձեզ : Որ ունի զպատուիրանս  
 իմ՝ և պահէ զնոսա , նա է որ սիրէ զիս . և  
 որ սիրէն զիս՝ սիրեցի ՚ի Հորէ իմմէ . և ես  
 22 սիրեցից զնա , և երեւեցուցից նմա զիս : \* Ա  
 սէ ցնա Յուդա ոչ սկարիովտացին . Տէր , զի  
 եղեւ՝ զի մեզ յայտնեցոց ես զքեզ և ոչ աշ  
 23 խարհի : \* Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ  
 ցնա . եթէ որ սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահես  
 ցէ , և Հայր իմ սիրեսցէ զնա . և առ նա եւ  
 կեսցուք , և օթեւանս առ նմա արացուք :  
 24 \* Եւ որ ոչն սիրէ զիս , զբանս իմ ոչ պահէ .  
 և բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ , այլ Հորն՝ որ  
 առաքեացն զիս :  
 25 \* Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ մինչ առ ձեզս  
 26 եմ . \* իսկ միսթարիչն Հոգին սուրբ՝ զոր ա  
 ռաքեսցէ Հայր յանուն իմ , նա ուսուցէ  
 ձեզ զամենայն , և յիշեցուցէ զամե  
 27 նայն՝ որ ինչ ասացի ձեզ : \* Խաղաղու  
 թիւն թողում ձեզ , զխաղաղութիւն զիմ  
 տամ ձեզ . ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ  
 ես ձեզ . մի՛ խռովեսցին սիրաք ձեր , և մի  
 28 զանգիտեսցեն : \* Լուայք զի ասացի ես ձեզ՝  
 թէ երթամ և գամ առ ձեզ . եթէ սիրէիք  
 զիս , ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ եթէ ես առ  
 Հայր երթամ , զի Հայր իմ մեծ է քան զիս :  
 29 \* Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչեւ եղեալ , զի

յորժամ լինիցի՝ հաւատասցիք : \* Ոչ եւս այլ 30  
 շատ խօսեցայց ընդ ձեզ . դայ իշխան աշխար-  
 հիս այսորիկ , և յիս ինչ ոչ գտանէ : \* Այլ 31  
 զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զՀայր . և  
 որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առ-  
 նեմ . օն արիք գնասցուք աստի :

### ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

Ես եմ որթն ճշմարիտ , և Հայր իմ մշակ 1  
 է . \* ամենայն ուռ որ յիս է՝ և ոչ բերէ պը 2  
 տուղ կարէ զնա . և ամենայն որ բերէ պտուղ՝  
 որբէ զնա , զի առաւել եւս պողաբեր լիցի :  
 \* Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ 3  
 զոր խօսեցայ ընդ ձեզ . \* Կայցէք յիս՝ և ես 4  
 ՚ի ձեզ . որպէս ուռն ոչ կարէ պտուղ բերել  
 յանձնէ իւրմէ , եթէ չիցէ հաստատեալ յոր-  
 թըն , նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատե-  
 ալ իցէք : \* Ես եմ որթ՝ և դուք ուռ . որ հաս- 5  
 տատեալ է յիս՝ և ես ՚ինա , նա բերէ պտուղ  
 յոյժ . զի առանց իմ ոչինչ կարէք առնել : \* Ե- 6  
 թէ որ ոչ է հաստատեալ յիս , ել նա արտա-  
 քըս իբրեւ զուռն՝ և ցամաքեցաւ , և ժողո-  
 վեն զնա և ՚ի հուր արկանեն՝ և այրի : \* Եթէ 7  
 կայցէք յիս՝ և բանք իմ ՚ի ձեզ կայցեն , որ  
 ինչ կամիցիք՝ խնդրեալիք , և լինիցի ձեզ :  
 \* Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ , զի պը 8  
 տուղ յոյժ բերիցէք , և եղիջիք իմ աշակերտք :  
 \* Որպէս սիրեաց զիս Հայր իմ , և ես սիրեցի 9  
 զձեզ . հաստատուն կայցէք ՚ի սէր իմ . \* Եթէ 10

պահիցէք զպատուիրանս իմ , կայցիք ՚ի սէր  
 իմ . որպէս ես զպատուիրանս Հոր իմոյ պահե-  
 11 յի , և կամ ՚ի սէր նորա . \* Զայս խօսեցայ  
 ընդ ձեզ , զի ուրախութիւնն իմ ՚ի ձեզ իցէ ,  
 12 և ձեր ուրախութիւն լցեալ եղիցի : \* Այս  
 է պատուէր իմ , զի սիրեալիք զմիմեանս , որ-  
 13 պէս և ես զձեզ սիրեցի : \* Մեծ եւս քան  
 զայս սէր ոչ որ ունի , եթէ զանձն իւր դի-  
 14 ցէ ՚ի վերայ բարեկամաց իւրոց : \* Դուք  
 բարեկամք էք իմ՝ եթէ առնիցէք զոր եսն  
 15 պատուիրեմ ձեզ . \* ոչ եւս կոչեմ զձեզ ծա-  
 ուայս , զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ  
 տէրն նորա . այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս ,  
 զի զամենայն զոր լուայ ՚ի Հօրէ իմմէ՝ ծա-  
 16 նուցի ձեզ : \* Ոչ եթէ դուք ընտրեցիք զիս ,  
 այլ ես ընտրեցի զձեզ , և եզի զձեզ՝ զի դուք  
 երթայցէք և պողաբերք լինիցիք . և պտու զն  
 ձեր կայցէ : Եւ զոր ինչ խնդրիցէք ՚ի Հօրէ  
 17 իմմէ յանուն իմ , տացէ ձեզ : \* Զայս պա-  
 18 տուիրեմ , զի սիրեալիք զմիմեանս : \* Եթէ  
 աշխարհ զձեզ ստեայ , դիտասցիք զի նախ  
 19 զիս ատեաց : \* Եթէ յաշխարհէ աստի էիք ,  
 աշխարհ զիւրսն սիտեր արդեօք . բայց զի  
 չէք յաշխարհէ . այլ ես ընտրեցի զձեզ յաշ-  
 20 խարհ : \* Յիչեցէք զբանն զոր ասացի ձեզ ,  
 թէ ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր . եթէ  
 զիս հարածեցին , ապա և զձեզ հարածե-  
 21 զձերն պահեսցեն : \* Այլ զնոյնս արասցեն

ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ . զի ոչ գիտեն  
 զայն որ առաքեացն զիս : \* Իմ եթէ չէր ե- 22  
 կեալ և խօսեցեալ ընդ նոսա . մեզ ինչ ոչ  
 գոյր նոցա . բայց արդ չիք պատճառք վասն  
 մեղաց իւրեանց : \* Որ զիս ատեայ՝ և զՀայրն 25  
 իմ ատեայ : \* Եթէ զգործսն չէր գործեալ ՚ի 24  
 նոսա , զոր ոչ այլ ոք գործեաց , մեզ ինչ  
 ոչ գոյր նոցա . բայց արդ տեսին և ատե-  
 ցին՝ և զիս և զՀայր իմ . \* այլ զի լցիլ բանն 25  
 որ յօրէնս նոցա գրեալ է , թէ ատեցին զիս  
 տարտապարտուց : \* Բայց յորժամ եկեցէ 26  
 մխիթարիչն , զոր ես առաքեցից ձեզ ՚ի Հօ-  
 րէ , զհոգին ճշմարտութեան որ ՚ի Հօրէ ե-  
 րանէ , նա վկայեցէ վասն իմ . \* և դուք 27  
 վկայէք՝ զի ՚ի սկզբանէ ընդ իս էք :

### ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ գայթաղ- 1  
 զեռլիք : \* Ի ժողովրդոց իւրեանց հանիցեն 2  
 զձեզ . այլ եկեցէ ժամանակ՝ զի ամենայն որ  
 սպանանիցէ զձեզ , համարիցի պաշտօն մա-  
 տու ցանել Ստուռ ծոյ : \* Եւ զայն արաոցեն ընդ 3  
 ձեզ . բանզի ոչ ծանեան զՀայր՝ և ոչ զիս :  
 \* Ս. յլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ , զի յորժամ 4  
 եկեցէ ժամանակ՝ յիշիցէք թէ ես ասացի  
 ձեզ : Զայս ՚ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ , բան- 5  
 զի ընդ ձեզ էի : Բայց արդ ել թամ ես առ  
 առաքիչն իմ . և ոչ որ ՚ի ձեռն հարցանիցէ ցիս ,  
 թէ յո՛ երթաս : \* Ս. յլ զի զայս խօսեցայ ընդ 6

7 ձեզ , տրտմութիւն երկից զսիրտս ձեր : \* Ս. յլ  
 ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ . լաւ է ձեզ եթէ  
 ես երթամ . զի եթէ ես ոչ երթայց՝ մխի-  
 թարիչն ոչ եկեցէ առ ձեզ . ապա եթէ  
 8 երթամ , առաքեցից զնա առ ձեզ : \* Եւ  
 նա եկեալ յանդիմանեցէ զաշխարհ վասն  
 մեղաց՝ և վասն արդարութեան՝ և վասն  
 9 դատաստանի : \* Վասն մեղաց՝ զի ոչ հաւա-  
 10 տան յիս . վասն արդարութեան՝ զի առ  
 Հայր իմ երթամ , և ոչ եւս տեսանէք զիս .  
 11 \* վասն դատաստանի՝ զի իշխան աշխարհիս  
 12 այսորիկ դատապարտեալ է : \* Եւս բաղում  
 ինչ ունիմ ասել ձեզ , այլ ոչ կարէք հան-  
 13 դարտել այժմիկ : \* Յորժամ եկեցէ նա՝  
 հոգին ճշմարտութեան , առաջնորդեցէ ձեզ  
 ամենայն ճշմարտութեամբ . զի ոչ եթէ  
 յանձնէ ինչ խօսիցի , այլ զոր լսիցէ՝ խօսի-  
 14 ցի , և զգալոցն պատմեցէ ձեզ : \* Եւ զիս  
 15 փառաւորեցէ , զի յիմե՛ անտի առնուցու՝  
 և պատմեցէ ձեզ : \* Զամենայն ինչ զոր ու-  
 նի Հայր՝ իմ է . վասն այնորիկ ասացի ձեզ .  
 թէ յիմե՛ անտի առնուցու՝ և պատմեցէ  
 ձեզ :  
 16 \* Փոքր մի՛ և ոչ եւս տեսանէք զիս , և  
 ապա սակաւիկ մի՛ և տեսանիցէք զիս . և  
 17 ես երթամ առ Հայր : \* Ս. սէին ոմանք յա-  
 շակերտաց անտի ցմիմեանս . զի՛նչ է այս՝  
 զոր ասես ցմեզ . թէ փոքր մի՛ և ոչ տեսա-  
 նէք զիս , և դարձեալ սակաւիկ մի՛ և տե-  
 սանիցէք զիս . և թէ ես առ Հայր եր-

Թամ : \* Եւ ասէին . զի նչ իցէ այն փոքր միւս 18  
 եւսն , չգիտեմք զինչ խօսի : \* Գիտաց Յի- 19  
 սուս եթէ կամէին ցնա հարցանել , և ասէ  
 ցնոսա . վասն այդորիկ խնդրէք ընդ միմ-  
 եանս , զի ասացի թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսա-  
 նէք զիս , և դարձեալ սակաւիկ միւս եւս՝  
 և տեսանիցէք զիս : \* Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , 20  
 զի լացջիք և ողբասջիք դուք , և աշխարհ  
 խնդասցէ . դուք սրտմեսջիք , այլ տրտմու-  
 թիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի : \* Կին 21  
 յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա , զի  
 հասեալ է ժամ նորա . այլ յորժամ ծնցի  
 զմանուկն , ոչ եւս յիշէ զնեզու-թիւնն վասն  
 խնդութեանն , զի ծնաւ մարդ յաշխարհ :  
 \* Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք . այլ 22  
 դարձեալ տեսից զձեզ , և ուրախ լիցին սիրտք  
 ձեր . և զուրախութիւնն ձեր ոչ որ հանիցէ  
 'ի ձէնջ : \* Եւ յայնմ առուր զիս ինչ ոչ հար- 23  
 ցանիցէք : Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , զի զոր  
 ինչ խնդրիցէք 'ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ ,  
 տացէ ձեզ : \* Մինչեւ ցայժմ ոչինչ խնդրե- 24  
 ցիք յանուն իմ . խնդրեցէք և առնուցուք ,  
 զի ուրախութիւն ձեր լտեալ է : \* Զայս ա- 25  
 ռակօք խօսեցայ ընդ ձեզ . եկեսցէ ժամա-  
 նակ՝ յորժամ ոչ եւս առակօք խօսեցայց  
 ընդ ձեզ . այլ յայտնապէս զՀօրէ պատմեցից  
 ձեզ : \* Յայնմ առուր խնդրեսջիք յանուն 26  
 իմ . և ոչ ասեմ ձեզ՝ եթէ ես աղաչեցից  
 զՀայր վասն ձեր . \* զի ինքն իսկ Հայր սիրէ 27  
 զձեզ , զի դուք զիս սիրեցիք , և հաւատա-

28 ցիք՝ եթէ ես յԱստուծոյ ելի : \* Ելի 'ի Հօրէ  
 և եկի յաշխարհ . դարձեալ թողում զաշ-  
 29 խարհ և երթամ առ Հայր : \* Ասեն ցնա ա-  
 շակերտքն . ահա արդ յայտնութեամբ խօ-  
 30 սիս , և առակ և ոչ մի ինչ ասես . \* այժմիկ  
 դիտեմք եթէ դիտես զամենայն , և ոչինչ  
 պիտոյ է՝ եթէ որ հարցանիցէ դքեզ . յայս-  
 միկ հաւատամք եթէ յԱստուծոյ ելեր :  
 31 \* Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս և ասէ .  
 32 այժմ հաւատայք . \* ահա եկեսցէ ժամ , և  
 եկեալ իսկ է , զի ցրուեսջիք յերաքանչիւր  
 տեղիս , և զիս միայն թողուցուք . և չեմ  
 33 միայն , զի Հայր ընդ իս է : \* Զայս խօսեցայ  
 ընդ ձեզ , զի ընդ իս խաղաղութիւն ունիցիք .  
 յաշխարհի աստ նեզու-թիւն ունիցիք , այլ  
 քաջալերեցարուք , զի ես յաղթեցի աշխարհի :

ԳԼՈՒԽ ԺԷ .

- 1 Զայս իբրեւ խօսեցաւ Յիսուս , ամբարձ  
 զաչս իւր յերկինս և ասէ . Հայր . հասեալ  
 է ժամ , փառաւորեա զորդիքս , զի և որ-
- 2 դիքս փառաւորեացէ դքեզ : \* Որպէս ետուր  
 նմա իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ , զի  
 ամենայնի զոր ետուր նմա , տացէ զկեանսն
- 3 յաւիտենականս : \* Այս են յաւիտենական  
 կեանք , զի ծանիցեն դքեզ միայն ճշմարիտ  
 Աստուած՝ և զոր առաքեցեր զՅիսուս Քրիս-
- 4 տոս : \* Ես դքեզ փառաւորեցի յերկրի . ըզ-  
 դործսն կատարեցի , զոր ետուր ցիս՝ զի արա-

րից , \* և այժմ փառաւորեա զիս Հայր առ 5  
 'ի քէն , փառօքն զոր ունէի յառաջ քան ըզ-  
 լինելն աշխարհի առ 'ի քէն : \* Յայտնեցի 6  
 զանունն քո մարդկան , զորս ետուր ինձ յաշ-  
 խարհէ . քո էին , և ինձ ետուր զնոսա . և  
 զքանն քո պահեցին : \* Արդ գիտացին՝ եթէ 7  
 զամենայն ինչ զոր ետուր ինձ , առ 'ի քէն  
 են : \* Չի բանն՝ զոր ետուր ինձ , ետուր նո 8  
 ցա . և նորա ընկալան , և ծաննեան ճշմարտու-  
 թեամբ՝ թէ առ 'ի քէն ելի . և հաւատա-  
 ցին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս : \* Արդ՝ ևս 9  
 վասն նոցա աղաչեմ , և ոչ վասն աշխարհի  
 աղաչեմ . այլ վասն նոցա՝ զորս ետուրն ինձ ,  
 զի քո են . \* և որ ինչ իմ է , ամենայն քո 10  
 է . և որ ինչ քո է , այն իմ է . և փառաւո-  
 րեալ եմ 'ի նոսա : \* Եւ ես ոչ եւս եմ յաշ- 11  
 խարհի , և նոքա յաշխարհի են , և ես առ  
 քեզ դամ . Հայր սուրբ , պահեա զնոսա յա-  
 նուն քո , որով ետուրն ինձ , զի եղիցին մի  
 որպէս և մեք մի եմք : \* Մինչ էի յաշխար- 12  
 հի ընդ նոսա , ես պահէի զնոսա յանուն  
 քո՝ որով ետուրն ինձ , և պահեցի . և ոչ  
 որ 'ի նոցանէ կորեալ , բայց որդին կորըս-  
 տեան , զի գիրն ցցի :

\* Բայց արդ առ քեզ դամ . և զայս խօ- 13  
 սիմ յաշխարհի . զի ունիցին զուրախութիւ-  
 նըն իմ լիով յանձինս իւրեանց : \* Ես ետուր 14  
 նոցա զքանն քո , և աշխարհս ատեաց զնո-  
 սա , զի չեն յաշխարհէ , որպէս և ես չեմ  
 յաշխարհէ : \* Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես 15

զնոսա յաշխարհէ , այլ զի պահեցես զնո-  
 16 սա 'ի չարէ : \* Յաշխարհէ աստի չեն . որպէս  
 17 և ես չեմ յաշխարհէ : \* Սուրբ արա զնոսա  
 ճշմարտութեամբ քով . զի քո բանդ ճշմար-  
 18 տութիւն է : \* Որպէս զի առաքեցեր յաշ-  
 խարհ . և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ .  
 19 \* և 'ի վերայ նոցա ես սուրբ առնեմ զանձն  
 իմ , զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտու-  
 20 թեամբ : \* Այլ ոչ վասն նոցա միայն աղա-  
 չեմ , այլ և վասն ամենայն հաւատացելոց  
 21 բանիւն նոցա յիս . \* զի ամենեքին մի ի-  
 ցեն . որպէս դու Հայր յիս՝ և ես 'ի քեզ ,  
 զի և նոքա 'ի մեզ իցեն . զի և աշխարհ  
 հաւատացե էթէ դու առաքեցեր զիս :  
 22 \* Եւ ես՝ զփառան զոր ետուր ինձ՝ ետուր նո-  
 ցա , զի իցեն մի , որպէս և մեք մի եմք :  
 23 Ես 'ի նոսա՝ և դու յիս , զի եղիցին կատա-  
 րեալք 'ի մի : Եւ գիտացե աշխարհ՝ եթէ  
 դու առաքեցեր զիս . և սիրեցի զնոսա՝ որ-  
 24 պէս դու զիս սիրեցեր : \* Հայր , զորս ե-  
 տուրն ինձ , կամիմ զի ուր եսն եմ , և նո-  
 քա իցեն ընդ իս . զի տեսանիցեն զփառան  
 իմ՝ զոր ետուրն ցիս . զի սիրեցեր զիս յա-  
 25 ռաջ քան զլինելն աշխարհի : \* Հայր ար-  
 դար , և աշխարհ գրեզ ոչ ծանեալ . այլ ես  
 գրեզ ծանեայ , և նոքա ծանեան եթէ դու  
 26 առաքեցեր զիս : \* Եւ ծանուցի նոցա զա-  
 նուն քո , և ծանուցից . զի սէրն՝ զոր սիրե-  
 ցեր զիս՝ 'ի նոսա իցէ , և ես 'ի նոսա :

### ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

1 Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս , եւ աշակեր-  
 տօքն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն կեդրովնի՝  
 ուր էր պարտեզ , յոր եմուտ ինքն և աշա-  
 կերտքն իւր :  
 \* Գիտէր և Յուդա որ զնայն մատնելոց 2  
 էր՝ զտեղին . զի բազում անգամ ժողովեալ  
 էր՝ անդ Յիսուսի աշակերտօքն հանդերձ :  
 \* Եւ Յուդայի առեալ ընդ իւր զգուռնդն , և 3  
 ՚ի քահանայապետիցն և ՚ի փարիսեցւոց սպա-  
 սաւորս . գայ անդր ջահիւք և լսպտերօք  
 և զինուք : \* Իսկ Յիսուս իբրեւ ետես զայն 4  
 ամենայն եկեալ ՚ի վերայ նորա , եւ և ասէ  
 ցնոսա . զո՞ խնդրէք : \* Պատասխանի ետուն 5  
 նմա . զՅիսուս Նազովրեցի : Ասէ ցնոսա Յի-  
 սուս . ես եմ : Կայր ընդ նոսա և Յուդա՝  
 որ մատնէրն զնա : \* Իբրեւ ասաց թէ ես եմ , 6  
 յետս յետս չոգան և զարկան զգետնի :  
 \* Դարձեալ եհարց զնոսա . զո՞ խնդրէք : Եւ 7  
 նորա ասեն . զՅիսուս Նազովրեցի : \* Պատաս- 8  
 խանի ետ նոցա Յիսուս . ասացի ձեզ թէ ես  
 եմ . արդ եթէ զիս խնդրէք , թոյլ տուք  
 զոցա երթալ : \* Զի լցցի բանն զոր ասաց , 9  
 թէ զոր ետուրն ցիս՝ ոչ կորուսից ՚ի նոցանէ  
 և ոչ զօք : \* Իսկ Սիմոն Պետրոս՝ քանզի 10  
 ունէր սուր , ձգեաց զնա և եհար զքահա-  
 նայապետին ծառայ , և ՚ի բաց առ զուսկն  
 զնորա աջոյ . և էր անուն ծառային Մաղ-

11 քոս : \* Ասէ Յիսուս ց Պետրոս . արկ զսուրդ-  
 անդրէն ՚ի պատեանս իւր . զբաժակն զոր ետ  
 12 ինձ Հայր՝ ոչ ըմպիցեմ զնա : \* Իսկ գուռնդն  
 և հազարապետն և սպասաւորք Հրէիցն կա-  
 13 լան զՅիսուս և կապեցին . և ամին զնա  
 նախ առ Աննա՝ որ էր աներ Կայիափայի ,  
 որ քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ :  
 14 \* Այս այն Կայիափա էր՝ որ խրատն ետ Հը-  
 րէից , եթէ լաւ է առն միում մեռանել ՚ի  
 15 վերայ ժողովրդեանն : Եւ երթային զհետ Յի-  
 սուսի Սիմոն Պետրոս և միւս աշակերտն :  
 Եւ աշակերտն այն քանզի ծանօթ էր քահանա-  
 յապետին՝ եմուտ ընդ Յիսուս ՚ի գաւիթ քա-  
 16 հանայապետին : \* Եւ Պետրոս կայր առ դը-  
 րանն արտաքոյ : Եւ միւս աշակերտն՝ որ էր  
 ծանօթ քահանայապետին , և ասաց ցդըւ-  
 17 նապանն՝ և եմոյժ ՚ի ներքս զՊետրոս : \* Ա-  
 սէ աղջիկն որ դռնապանն էր՝ ց Պետրոս .  
 միթէ և դո՞ւ յաշակերտաց առնն այնորիկ  
 18 իցես : Եւ նա ասէ . ոչ եմ : \* Կային անդ  
 ծառայքն և սպասաւորք խարոյկ արկեալ ,  
 քանզի ցուրտ էր և ջեռնուին . կայր ընդ նո-  
 19 սա և Պետրոս՝ և ջեռնոյր : \* Եւ քահա-  
 նայապետն եհարց զՅիսուս վասն աշակեր-  
 տացն և վասն վարդապետութեան նորա :  
 20 \* Պատասխանի ետ նմա Յիսուս , ես յայտ-  
 նապէս խօսեցայ յաշխարհի . ես յամենայն  
 ժամ ուսուցի ՚ի ժողովրդեանն , և ՚ի տաճա-  
 րի անդ՝ ուր ամենայն Հրէայք ժողովեալ  
 21 էին , և ՚ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ : \* Զի՛

հարցանես զիս . հարց զայնօսիկ՝ որ լուանն ,  
 թէ զինչ խօսեցայ ընդ նոսա . ահաւանիկ նո-  
 քա գիտեն զինչ ասացի ես : \* Իբրեւ նա 22  
 գայն ասաց , մի ոմն ՚ի սպասաւորացն որ անդ-  
 կայր , ած ապտակ Յիսուսի՝ և ասէ . այդ-  
 պէս պատասխանի տաս քահանայապետիդ :  
 \* Եւ Յիսուս ասէ ցնա . եթէ չար ինչ խօսե- 23  
 ցայ , վկայեա վասն չարին . իսկ եթէ բարի ,  
 ընդէր հարկանես զիս : \* Եւ առաքեալ զնա 24  
 Աննա կապեալ առ Կայիափա քահանայա-  
 պետ : \* Եւ Սիմոն Պետրոս կայր անդ՝ և 25  
 Ջեռնոյր . ասեն ցնա . միթէ և դո՞ւ յաշա-  
 կերտաց անտի նորա իցես : \* Նա ուրացաւ և  
 ասէ՝ թէ չեմ : \* Եւ ասէ մի ոմն ՚ի ծառայից 26  
 քահանայապետին՝ ազգական այնորիկ զորոյ  
 զունկն եհատ Պետրոս . ոչ ես իսկ տեսի զքեզ  
 ՚ի պարտիզի անդ ընդ նմա : \* Դարձեալ ուրա- 27  
 ցաւ Պետրոս , և վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ :  
 \* Եւ ածեն զՅիսուս ՚ի վանայն Կայիա- 28  
 փայ յապարանս դատաւորին . և երայդուց :  
 Եւ նոքա ոչ մտին յապարանսն , զի մի սղո-  
 ծեոցին , այլ զի ուտիցեն զԶատիկն : \* Եւ առ 29  
 նոսա Պիղատոս արտաքս և ասէ . զի՛նչ չա-  
 րախօսութիւն մատուցանէք զառնէն զայն-  
 մանէ : \* Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա . 30  
 եթէ չէր չարագործ այրն այն . ապա ոչ մատ-  
 նէաք զնա քեզ : \* Ասէ ցնոսա Պիղատոս . 31  
 առէք զնա դուք , և ըստ ձերոց օրինացն  
 դատեցարուք : Ասեն ցնա Հրէայքն . մեզ ոչ  
 է արժան սպանանել զոք : \* Զի լցի բանն 32

Յիսուսի՝ զոր ասաց , նշանակեալ՝ թէ որով  
 33 մահու մեռանեցոց իցէ : \* Եմուտ միւսան-  
 գամ յապարանսն Պիղատոս , կոչեաց զՅի-  
 սուս և ասէ ցնա . դո՞ւ ես թագաւորն Հրէ-  
 34 ից : \* Պատասխանի ետ Յիսուս . իքէ՞ն ա-  
 սես զայդ , եթէ այլք ասացին քեզ զինէն :  
 35 \* Պատասխանի ետ Պիղատոս . միթէ և ես  
 Հրէայ իցեմ . ազգն քո և քահանայապետք  
 մատնեցին զքեզ ինձ . զի՛նչ գործ գործեալ  
 36 է քո : \* Պատասխանի ետ Յիսուս . իմ ար-  
 քայութիւն չէ յայսմ աշխարհէ . եթէ յաշ-  
 խարհէ աստի էր արքայութիւնն իմ , սպա-  
 սաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք զի մի մատ-  
 նեցայց Հրէից . բայց արդ՝ թագաւորութիւ-  
 37 նըն իմ չէ աստի : \* Ասէ ցնա Պիղատոս . ա-  
 պա թէ այդպէս իցէ , թագաւոր ոմն ես  
 դու : Պատասխանի ետ Յիսուս . դու ասես  
 թէ թագաւոր իցեմ . բայց ես յայդ իսկ  
 ծնեալ եմ , և ՚ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշ-  
 խարհ , զի վկայեցից ճշմարտութեանն . ա-  
 մենայն որ ՚ի ճշմարտութենէ է՝ լսէ բար-  
 38 բառոյ իմոյ : \* Ասէ ցնա Պիղատոս . զի՛նչ է  
 ճշմարտութիւն : Զայս իբրեւ ասաց , դարձ-  
 եալ եւ առ Հրէայսն՝ և ասէ ցնոսա . ես և  
 39 ոչ մի ինչ պատճառս դատանեմ՝ ՚ի նմա : \* Բայց  
 է ձեր սովորութիւն , զի զմի ոք արձակեցից  
 ձեզ ՚ի Զատիկիս . արդ՝ կամի՞ք զի արձակե-  
 40 ցից ձեզ զԹագաւորն Հրէից : \* Աղաղակեցին  
 ամենեքեան՝ և ասէին . մի զդա , այլ զԲա-  
 րաբբա : Եւ էր Բարաբբայն այն աւտղակ :

## ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

Յայնժամ առ Պիղատոս զՅիսուս , և դան 1  
 եհար : \* Եւ զինուորացն արարեալ պսակ 'ի 2  
 փշոց՝ եղին 'ի գլուխ նորա , և զգեցուցին նը-  
 մա հանդերձ ծիրանի . \* և դային տա նա և 3  
 ասէին . ող էր արքայ Հրէից . և հանէին նմա  
 ապտակս : \* Եւ դարձեալ Պիղատոս արտաքս 4  
 և ասէ ցնոսա . ահա ածեմ զնա արտաքս առ  
 ձեզ , զի գիտաւք թէ ես վնաս ինչ 'ի նմա  
 ոչ գտանեմ : \* Եւ Յիսուս արտաքս և ունէր 5  
 պսակ 'ի փշոց՝ և հանդերձ ծիրանի . և ասէ  
 ցնոսա . ահա այրդ ցձեզ : \* Իբրեւ տեսին ըզ- 6  
 նա քահանայապետքն և սպասաւորք , զաղա-  
 ղակ բարձին և ասեն . 'ի խաչ հան . 'ի խաչ  
 հան զդա : \* Ասէ ցնոսա Պիղատոս . առէք  
 զդա 'ի ձեզ , և ձեզէն հանէք 'ի խաչ . զի ես  
 'ի դմա վնաս ինչ ոչ գտանեմ : \* Պատասխանի 7  
 ետուն նմա Հրէայքն . մէք օրէնս ունիմք ,  
 և ըստ օրինաց մերոց պարտի մեռանել . զի  
 զանձն իւր որդի Աստուծոյ արար : \* Իբրեւ 8  
 լուաւ զբանս զայս Պիղատոս . առաւել եւս  
 երկեաւ : \* Եմուտ դարձեալ անդրէն յապա- 9  
 րանսն , և ասէ ցՅիսուս . ուստի՞ ես դու . և  
 Յիսուս ոչ ետ նմա Պատասխանի : \* Ասէ ցնա 10  
 Պիղատոս . ընդ իս ո՞չ խօսիս . ո՞չ գիտես ե-  
 թէ իշխանութիւն ունիմ հանել զքեզ 'ի խաչ ,  
 և իշխանութիւն ունիմ արձակել զքեզ : \* Պա- 11  
 տասխանի ետ Յիսուս . ոչ ունէիր դու իշխա-

նութիւն 'ի վերայ իմ և ոչ մի , եթէ ոչ էր  
 տուեալ քեզ 'ի վերուստ . վասն այնորիկ որ  
 մասնեացն զիս քեզ , նորա մեծ մեղք են :  
 12 \* Եւ յայնմանէ Պիղատոս խնդրէր արձակել  
 զնա . և Հրէայքն աղաղակէին և ասէին . ե-  
 թէ զդա արձակես՝ չես բարեկամ կայսեր .  
 ամենայն ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր ,  
 13 հակառակ է կայսեր : \* Իսկ Պիղատոս իբրեւ  
 լուաւ զբանս զայսոսիկ , աճ զՅիսուս արտա-  
 քքս , և նստաւ 'ի վերայ բեմին՝ 'ի տեղւոջն  
 որ կոչէր Քարայատակ , և եբբայեցերէն  
 14 կապալաթա : \* Էր ուրբաթն Զատիկի , և էր  
 ժամ իբրեւ վեցերորդ , և ասէ ցՀրէայսն .  
 15 ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ : \* Եւ նոքա ա-  
 զաղակէին . բարձ 'ի մէնջ , բարձ 'ի մէնջ և  
 հան զդա 'ի խաչ : Ասէ ցնոսա Պիղատոս .  
 ես զթագաւորդ ձեր 'ի խաչ հանիցեմ : Պա-  
 տասխանի ետուն քահանայապետքն . չիք  
 16 մեր թագաւոր բաց 'ի կայսերէ : \* Յայնժամ  
 ետ զնա 'ի ձեռս նոցա , զի 'ի խաչ ելանիցէ :  
 17 \* Եւ նոքա առեալ տանէին զնա . և բար-  
 ձեալ էր ինքնին զխաչափայտն , և ելանէր  
 'ի տեղին՝ որ անուանէր Գագաթան , և կո-  
 18 չէր եբբայեցերէն Գողգոթա . \* ուր և 'ի խա-  
 չքն իսկ հանին զնա . և ընդ նմա երկուս եւս  
 19 այլս աստի և անտի , և 'ի միջի զՅիսուս : \* Գը-  
 րեաց և տախտակ մի Պիղատոս , և եգ 'ի  
 վերայ խաչին . և էր գրեալ . ՅԻՍՈՒՍ ՆԱՋՈՎ-  
 20 ԲԵՅԻ՝ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԷՅՅ : \* Զայն տախտակ  
 ընթերցան բազումք 'ի Հրէից , զի մօտ էր

ի բազաբ անդր տեղին՝ ուր խաչեցան Յիսուս . և էր դրեալ երբայեցերէն . դադմա տերէն և յունարէն : \* Ասեն ցՊիղատոս քա 21 հանայապետքն հրէից . մի դրեր թագաւոր հրէից , այլ թէ նա ասոց թագաւոր եմ հրէից : \* Պատասխանի ետ Պիղատոս . զոր 22 ինչ գրեցի՝ գրեցի : \* Իսկ զինուորքն իբրեւ 23 հանին ՚ի խաչ զՅիսուս , առին զհանդերձս նորա՝ և անարին չորս մասունս , իւրաքանչիւր զինուորի մասն : Իսկ զպատմուճանն՝ քանդի էր անց կարանի ՚ի վերուստ փորանկեալ ամենեւին , \* ասեն ցմիմեանս . մի պատա 24 աեսցուք զայդ , այլ արկցուք վիճակս ՚ի վերայ դորա ում և ելցէ , զի լցցի գիրն որ ասէ . բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս . և ՚ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակ արկին : 25 Զինուորքն զայս ինչ գործեցին : \* Եւ կային առ խաչին Յիսուսի մայրն նորա , 26 և քոյր մօր նորա Մարիամ Կղէովպա և Մարիամ Մագթաղենացի : \* Յիսուս իբրեւ ետես 27 զմայրն և զաչակերտն զոր սիրէր՝ զի կայր մօտ , ասէ ցմայրն . կին դու , ահա որդի քո : \* Ապա ասէ ցաչակերտն . ահա մայր քո : 28 Եւ յայնմ ժամանակէ առ աչակերտն զնա առ իւր : \* Յետ այսորիկ իբրեւ գիտաց Յիսուս 29 եթէ ահա ամենայն ինչ կատարեալ է , զի կատարեսցի գիրն՝ ասէ . ծարաւի եմ : \* Եւ 30 անդ կայր աման ինչ լի բացախով . և նոցա սպունգ լցեալ քացախով ընդ լեղւոյ՝ շուրջ եղեալ զմշտկաւ զոպայի՝ մատուցին ՚ի բե-

30 րան նորա : \* Իբրեւ առ Յիսուս գբացախն հանդերձ լեղւովն՝ ասէ . ամենայն ինչ կատարեալ է : Եւ խոնարհեցուցեալ զգլուխ 31 աւանդեաց զոգին : \* Իսկ հրեայքն՝ քանդի ուրբաթ էր , զի մի՛ անգէն ՚ի խաչին ագանկցի մարմինքն մինչ ցշաբաթն . զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ . աղաչեցին զՊիղատոս զի խորտակեսցեն զբարձս նոցա՝ և 32 բարձցին : \* Եկին զինուորքն , և զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս , նոյնպէս և ըզմիւսոյն՝ որ ընդ նմա ՚ի խաչն ելեալ էր : 33 \* Բայց իբրեւ եկին առ Յիսուս՝ և տեսին զի այն ինչ մեռեալ էր , ոչ խորտակեցին զբարձս 34 ձրս նորա . \* այլ մի ոմն ՚ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա . և ել վաղվաղաւ 35 կի արիւն և ջուր : \* Եւ որ ետեսն՝ վկայեաց , և ճշմարիտ է վկայութիւն նորա . և նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ , զի և դուք 36 հաւատասցիք : \* Այս եղեւ՝ զի լցցի գիրն , 37 եթէ ոսկր նորա մի փշրեսցի : \* Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ , եթէ հայեսցին ՚ի նա յոր խոցեցինն : 38 \* Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս Յովսէփ , որ Յարիմաթեայ էր աչակերտ Յիսուսի ՚ի ծածուկ՝ վասն ահին հրէից , զի բարձցէ զմարմինն Յիսուսի . և հրամայեաց Պիղատոս . եկին և բարձին զնա : \* Եկն ՚ի Նիկոդեմոս՝ որ եկեալն էր առ Յիսուս ՚ի գիշերի զառաջինն , և երեր զմուռս խառն ընդ 40 հալուէս՝ իբրեւ լտերս հարիւր : \* Առին ըզ-

մարմինն Յիսուսի, և պատեցին կտաւովք՝  
 խնկովքն հանդերձ, որպէս օրէն էր հրէից  
 պատել: \* Եւ էր ՚ի տեղւոջն յորում խաչե- 41  
 ցաւ՝ պարտեղ. և ՚ի պարտիղի անդ գերեզ-  
 ման նոր. յորում ոչ սք երբէք էր եղեալ:  
 \* Անդ վասն ուրբաթուն հրէից՝ զի մօտ էր 42  
 գերեզմանն՝ եզին զՅիսուս:

ԳԼՈՒԽ Ի.

Եւ ՚ի միաշաբաթւոյն Մարիամ Մագդաղէ 1  
 նացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյսն ՚ի  
 գերեզման անդր, և տեսանէ զվէմն բար-  
 ձեալ ՚ի դրաց գերեզմանին: \* Ապա ընթա- 2  
 նայ և գայ առ Սիմոն Պետրոս և առ միւս  
 աշակերտն՝ զոր սիրէրն Յիսուս, և ասէ ցնո-  
 սա. բարձին զՏէր ՚ի գերեզմանէ անտի, և  
 ոչ գիտեմք՝ ուր եզին զնա: \* Եւ Պետրոս և 3  
 միւս աշակերտն՝ և գային ՚ի գերեզմանն:  
 \* Ընթանային երկոքեան ՚ի միասին. և միւս 4  
 աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղապոյն  
 քան զՊետրոս՝ և եկն նախ ՚ի գերեզմանն.  
 \* և խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կը- 5  
 տաւքն, բայց ՚ի ներքս ոչ եմուտ: \* Եկն ՚ի 6  
 Սիմոն Պետրոս՝ որ գայրն զկնի նորա, և ե-  
 մուտ ՚ի գերեզմանն, և տեսանէ զկտաւսն՝  
 զի կային անդ. \* և վարչամակն որ էր ՚ի 7  
 դուռն նորա՝ ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ու-  
 րոյն ծալեալ ՚ի մի կողմն: \* Յայնժամ եմուտ 8  
 և միւս աշակերտն. որ եկեալն էր յառա-

ջապոյն ՚ի գերեզմանն. ետես և հաւատաց.  
 9 \* զի չեւ եւս գիտէին զգիրս՝ թէ պարտ է  
 10 նմա ՚ի մեռելոց յառնել: \* Չօրան դարձեալ  
 11 առ միմեանս աշակերտքն: \* Բայց Մարիամ  
 կայր արտաքոյ գերեզմանին և լայր. և մինչ-  
 12 դեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ՚ի գերեզմանն, \* և  
 տեսանէ երկուս հրեշտակս ՚ի սպիտակս, զի  
 նստէին մի ՚ի սնարից և մի յանոտից՝ ուր  
 13 կայր մարմինն Յիսուսի: \* Եւ նոքա ասեն  
 ցնա. կին դու, զի՞ լաս: Ասէ ցնոսա. զի  
 բարձին զՏէրն իմ ՚ի գերեզմանէ աստի, և  
 14 ոչ գիտեմ ուր եզին զնա: \* Չայս իբրեւ ա-  
 սաց, դարձաւ ՚ի թիկունս կոյս, և տեսանէ  
 զՅիսուս զի կայր. և ոչ գիտէր թէ Յիսուս  
 15 իցէ: \* Ասէ ցնա Յիսուս. կին դու, զի՞ լաս,  
 զի՞ խնդրես: Նմա այսպէս թուեցաւ՝ թէ  
 պարտիղպանն իցէ. ասէ ցնա. Տէր, եթէ  
 դու բարձեր զնա, ասա ինձ ուր եզիր ըզ-  
 16 նա, զի ես առից զնա: \* Ասէ ցնա Յիսուս.  
 Մարիամ: Եւ նա դարձաւ, և ասէ ցնա Եփ-  
 րայեցերէն. բաբուռնի, որ թարգմանի՝ վար-  
 17 դապետ: \* Ասէ ցնա Յիսուս. մի մերձենար  
 յիս, զի չեւ եւս ելեալ եմ առ Հայր իմ.  
 այլ երթ դու առ եղբարսն իմ, և ասա ցնոսա.  
 երանեմ ես առ Հայրն իմ՝ և առ Հայր ձեր.  
 18 և Աստուածն իմ՝ և Աստուած ձեր: \* Գայ  
 Մարիամ Մագդաղէնացի՝ և պատմէ աշակեր-  
 տացն, եթէ ետես նա զՏէր, և զայս ինչ  
 ասաց ցնա:  
 19 \* Եւ էր երեկոյ ՚ի միաշաբաթւոյ առուրն,

և դրօք փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն ժողովեալ վասն ահին հրէից, եկն Յիսուս և եկաց ՚ի միջի նոցա, և ասէ ցնոսա. ողջոյն ընդ ձեզ: \* Իբրեւ զայս ասաց՝ եցոյց նոցա 20 զձեռսն և զկողս իւր. և խնդացին աշակերտքն իբրեւ տեսին զՏէր: \* Ասէ ցնոսա 21 դարձեալ. ողջոյն ընդ ձեզ. որպէս առաքեաց զիս Հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ: \* Եւ զայս իբրեւ ասաց՝ փչեաց ՚ի նոսա և 22 ասէ. առէք Հողի սուրբ. \* եթէ ումեք 23 թողուցուք զմեզս՝ թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լիցի: \* Իսկ թով 24 մաս մի յերկոտասանիցն՝ անուանեալն երկուորեակ, ոչ էր ընդ նոսա յորժամ եկն Յիսուս: \* Ասէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ 25 տեսաք զՏէր: Եւ նա ասէ ցնոսա. եթէ ոչ տեսից ՚ի ձեռս նորա զնշան բեւեռացն, և արկից զմատունս իմ՝ ՚ի տեղիս բեւեռացն, և մխեցից զձեռս իմ՝ ՚ի կողս նորա. ոչ հաւատամ:

\* Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին ՚ի 26 ներքս աշակերտքն, և թովմաս ընդ նոսա. գայ Յիսուս դրօքն փակելովք, և եկաց ՚ի մէջ, և ասէ. ողջոյն ընդ ձեզ: \* Ապա ասէ 27 չթովմաս. բեր զմատունս քո և արկ այսր, և տես զձեռս իմ. և բեր զձեռն քո՝ և մըխեա ՚ի կողս իմ, և մի լինիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ: \* Պատասխանի ետ թովմաս 28 և ասէ ցնա. Տէր իմ և Աստուած իմ: \* Աս 29 սէ ցնա Յիսուս. այդ զի տեսերդ զիս՝ և հաւ

ւատացեր, երանի որոց ոչ իցէ տեսեալ և 30 հաւատացեն: \* Բազում և այլ նշանս արար Յիսուս առաջի աշակերտացն իւրոց, որ 31 ոչ է գրեալ ՚ի գիրս յայսմիկ: \* Այլ այս այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւատացէք եթէ Յիսուս Գրիստոս է որդի Աստուծոյ. և զի հաւատացէք, և զկեանսն յաւիտեանականս ընդունիցիք յանուն նորա:

ԳԼՈՒԽ ԻԱ.

- 1 Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձըն իւր Յիսուս աշակերտացն իւրոց առ ծովգերբն Տիբերեայ. և յայտնեաց այսպէս:
- 2 \* Էին ՚ի միասին Սիմոն Պետրոս, և թովմաս անուանեալն երկուորեակ, և Նաթանալ յել՝ որ ՚ի Կանայ գալիլեացոց, և որդիքն զԵբեթեայ, և այլք յաշակերտաց անտի երկու:
- 3 \* Ասէ ցնոսա Սիմոն Պետրոս. երթամ ձուկն որսալ: Ասեն ցնա. գաիք և մեք ընդքեզ: Գնացին և մտին ՚ի նաւ, և յայնմ գիշերի կալան և ոչ ինչ: \* Իբրեւ այգ եղեւ՝ կայր Յիսուս յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան աշակերտքն թէ Յիսուս իցէ: \* Ասէ ցնոսա Յիսուս. մանկունք՝ միթէ ունիք ինչ ուտելոյ: Պատասխանի ետուն և ասեն ցնա, ոչ:
- 4 \* Ասէ ցնոսա. արկէք յաջակողմն նաւին զուռկանդ, և գտանիցէք: Արկին, և ոչ կարէին ձգել ՚ի բազմութենէ անտի ձկանցն:
- 5 \* Ասէ աշակերտն այն, զոր սիրէրն Յիսուս՝

ցՊետրոս . Տէր է այն : Միմոյն Պետրոս իր  
 բեւ լուաւ թէ Տէր է , արկաւ զիւրեւ զսիւս  
 ծանելին՝ քանզի մերկ էր , և ընկէց զինքն  
 ՚ի ծովն : \* Եւ այլ աշակերտքն նաւաւն իսկ 8  
 գային , քանզի չէին հեռի ՚ի ցամաքէն , այլ  
 իբրեւ երկերիւր կանգնաւ . քարչէին զգործին  
 հանդերձ ձկամբն : \* Իբրեւ ելին ՚ի ցա 9  
 մաք , տեսանեն կրակետղ կայծականց . և  
 ձուկն մի ՚ի վերայ , և հաց : \* Ասէ ցնոսա Յի 10  
 սուս . բերէք ՚ի ձկանց այտի զոր դուքդ կա  
 լարուք այժմիկ : \* Եմուտ Միմոյն Պետրոս , 11  
 և ձգեր զգործին ՚ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձր  
 կամբք , հարիւր յիսուն և երիւք . և այնչափ  
 ինչ կայր , և ոչ պատառեցաւ գործին : \* Ասէ 12  
 ցնոսա Յիսուս . եկայք ճաշակեցէք : Եւ ոչ որ  
 յաշակերտացն իշխէր հարցանել թէ դու  
 ով ես , զի գիտէին թէ Տէրն է : \* Գայ Յի 13  
 սուս և առնու զհացն՝ և տայ նոցա , նոյնպէս  
 և զձուկնն : \* Չայս երիցս անգամ երեւեցաւ 14  
 Յիսուս աշակերտացն յարուցեալ ՚ի մեռելոց :  
 \* Եւ իբրեւ ճաշեցին , ասէ ցՄիմոյն Պետ 15  
 րոս Յիսուս . Միմոյն Յովնանու , սիրե՞ս զիս  
 առաւել քան զգոսա : Ասէ ցնա . այո , Տէր ,  
 և դու գիտես զի սիրեմ զքեզ : Ասէ ցնա .  
 արածեա զգառինս իմ : \* Գարձեալ ասէ 16  
 ցնա . Միմոյն Յովնանու , սիրե՞ս զիս : Ասէ  
 ցնա . այո , Տէր , և դու գիտես . զի սիրեմ  
 զքեզ : Ասէ ցնա . արածեա զոչխարս իմ :  
 \* Ասէ ցնա երիցս անգամ : Միմոյն Յովնա 17  
 նու , սիրե՞ս զիս : Տրտմեցաւ Պետրոս զի ա

սացն ցնա երիցս՝ թէ սիրես զիս . և ասէ  
 ցնա . Տէր , դու զամենայն գիտես . և դու  
 իսկ զամենայն ճանաչես , և եթէ սիրեմ ըզ  
 քեզ : Ասէ ցնա Յիսուս . արածեա զոչխարս  
 18 իմ : \* Ամէն ամէն ասեմ քեզ . զի մինչ մա  
 նուկն էիր , անձամբ անձին գօտի ածէիր ,  
 և երթայիր յո և կամէիր . և յորժամ ծերաս  
 ցիս , ձեռս ՚ի վեր կայցես . և այլք ածցեն  
 քեզ գօտի , և տարցին ուր ոչ կամիցիս :  
 19 \* Չայս ասաց նշանակեալ թէ որով մահու  
 փառաւոր առնիցէ զԱստուած : Եւ զայս իբ  
 20 րեւ ասաց , ասէ ցնա . եկ զկնի իմ : \* Գար  
 ձաւ Պետրոս՝ և տեսանէ զաշակերտն զոր սի  
 րէր Յիսուս , զի երթայր զկնի . որ և անկաւ  
 զլանջօքն նորա և ասէ . Տէր , ո՞վ է որ մաա  
 21 նեւըցն է զքեզ : \* Չնա տեսեալ Պետրոսի՝  
 22 ասէ ցՅիսուս . Տէր . իսկ սա՞ զի : \* Ասէ ցնա  
 Յիսուս . եթէ կամիմ զի կացցէ դա՞ մինչեւ  
 ես դամ . քեզ զի՞ փոյթ է , դու եկ զկնի իմ :  
 23 \* Եւ ել բանս այս յեղբարս , և համարեցան  
 թէ աշակերտն այն ոչ մեռանիցի . և ոչ ա  
 սաց նմա Յիսուս եթէ ոչ մեռանիցի . այլ թէ  
 կամիմ ես՝ թէ կացցէ դա մինչեւ ես դամ :  
 24 \* Այս աշակերտէ՞ որ վկայէ վասն այսոցիկ . որ  
 և գրեացն իսկ զայսոսիկ , և գիտեմք եթէ  
 25 ճշմարիտ է վկայութիւն նորա : \* Բայց է և  
 այլ ինչ բազում զոր արար Յիսուս . զոր ե  
 թէ գրեալ էր մի ըստ միոջէ , կարծեմ թէ  
 և ոչ աշխարհս բաւական էր տանել զգիրսն՝  
 որ թէ գրեալ էին :

# ՅՈՒՑԱԿ

## Ա.ԻԵՏԱՐԱՆԱՑ

ՀԱՅԳՍՏԵԱՆ, ՏԱՃԱՐԻ, ԻԻՂԱԲԵՐԻՑ, ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ  
ԵՒ ԱՆԳԱՍՏԱՆԻ. ՈՐ ՊԱՇՏԻՆ Ի ԿԱՐԳԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆ  
ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ԱՂՕԹԻՑ ԸՍՏ ԶԱՅՆԻՆ



### Ա.ԻԵՏԱՐԱՆՔ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ

#### Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

- ԳԼ. Ժա. 25. Յայնմ ժամանակի: վերջ. 50. իմ փոքրոցի:
- ԳԼ. Ժգ. 56. Յայնժամ թողեալ: վ. 52. զնոր եւ զհին:
- ԳԼ. իա. 18. Եւ այգուցն իբրեւ: վ. 52. հաւատալ նմա:
- ԳԼ. իե. 51. Եւ յորժամ եկեացէ: վ. 46. յաւիտենականս:

#### Ի ՄԱՐԿՈՍ

- ԳԼ. դ. 1. Գարձեալ սկսաւ: վ. 9. լսելոյ լուիցէ:
- ԳԼ. դ. 26. Եւ ասէր՝ այս: վ. 54. մեկնէր զամենայն:
- ԳԼ. ժգ. 24. Այլ յաւուրնս յայ: վ. 51. անցանիցեն:
- ԳԼ. ժգ. 52. Այլ վասն աւուրնս: վ. 57. արթուն կացէք:

#### Ի ՂՈՒԿԱՍ

- ԳԼ. թ. 10. Գարձան առաքեալքն: վ. 17. սակառի:
- ԳԼ. ժբ. 52. Մի երկն: վ. 48. պահանջեցեն ի նմանէ:
- ԳԼ. ժէ. 5. Զդոյշ կացէք: վ. 10. առնել՝ արարաք:
- ԳԼ. իա. 27. Եւ յայնժամ տես: վ. 58. լսել ի նմանէ:

### Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

- ԳԼ. բ. 15. Եւ էր մերձ զատ: վ. 22. զոր անաց Յիսուս:
- ԳԼ. ե. 19. Պատասխանի ետ: վ. 25. զառաքիչն նորա:
- ԳԼ. ե. 24. Ամէն ամէն ասեմ: վ. 50. առաքեացիս զիս:
- ԳԼ. ժբ. 24. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ: վ. 26. հայրն իմ:



### Ա.ԻԵՏԱՐԱՆՔ ՏԱՃԱՐԻ

#### Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

- ԳԼ. իդ. 1. Եւ ելեալ ար: վ. 51. կրճել ատամանց:

#### Ի ՄԱՐԿՈՍ

- ԳԼ. ժգ. 1. Եւ յերանելն նո: վ. 57. արթուն կացէք:

#### Ի ՂՈՒԿԱՍ

- ԳԼ. իա. 5. Եւ յասել ոմանց: վ. 58. լսել ի նմանէ:

### Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

- ԳԼ. ժգ. 16. Ամէն ամէն ասեմ: վ. ժգ. 15. հայր յորդի կամ:
- ԳԼ. ժ. 22. Եղեն յայնժամ նաւա: վ. 42. ի նա անդ:



### Ա.ԻԵՏԱՐԱՆՔ ԻԻՂԱԲԵՐԻՑ

#### Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

- ԳԼ. իը. 1. Եւ յերեկոյի շա: վ. 20. կատարած աշխար:

Ի ՄԱՐԿՈՍ

ԳԼ. ԺԵ. 42. Եւ իբրեւ երեկոյ վ. ԺԳ. 8. զի երկնչէին:

Ի ՂՈՒԿԱՍ

ԳԼ. ԻԳ. 50. Եւ ահա այր մի վ. ԻԳ. 12. թէ զինչ եղեւ:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

ԳԼ. ԺԹ. 38. Յեա այսորիկ: վ. Ի. 18. ինչ սասց ցնա:



ԱԿԵՏԱՐԱՆՔ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

- ԳԼ. Դ. 25. Եւ չրջէր Յիսուս: վ. 25. բժշկեաց զնոսա:
- ԳԼ. Ը. 1. Այլ իբրեւ էջ 'ի լեռ: վ. 17. մեր երարձ:
- ԳԼ. Ը. 28. Եւ իբրեւ անց: վ. 34. սահմանաց նոցա:
- ԳԼ. Թ. 1. Եւ մտեալ 'ի նաւ. անց: վ. 8. մարդկան:
- ԳԼ. Թ. 18. Մինչդեռ նա դայա: վ. 26. երկիրն ընդ այն:
- ԳԼ. Թ. 27. Եւ մինչդեռ ան: վ. 34. հանէ դա զդեւա:
- ԳԼ. Թ. 35. Եւ չրջէր Յիս: վ. Ժ. 1. հիւանդութիւնս:
- ԳԼ. ԺԲ. 9. Եւ զնացեալ ան: վ. 14. կորուցեն զնա:
- ԳԼ. ԺԲ. 22. Յայնժամ մատ: վ. 37. պարտաւորեցիս:
- ԳԼ. ԺԴ. 22. Եւ ստիպեաց վաղվաղա: վ. 36. փրկեցան:
- ԳԼ. ԺԵ. 21. Եւ ելեալ ան: վ. 31. առնէին զԱստուած:
- ԳԼ. ԺԵ. 14. Եւ իբրեւ եկն: վ. 20. աղօթիւք եւ պահօք:
- ԳԼ. Ի. 29. Եւ յելանելն նո: վ. 34. զնացին զհեանո:

Ի ՄԱՐԿՈՍ

- ԳԼ. ա. 21. Եւ մտանեն 'ի կա: վ. 34. թէ Քրիստոսն է:
- ԳԼ. ա. 35. Եւ ընդ այդն: վ. 45. յամենայն կողմանց:

- ԳԼ. Բ. 4. Եւ մտեալ դարձեալ: վ. 12. երբէք ոչ տե:
- ԳԼ. Գ. 4. Եւ եմուտ միւսանգամ: վ. 5. ձեռն նորա:
- ԳԼ. Դ. 7. Խի Յիսուս աշակերտ: վ. 12. առնիցեն զնա:
- ԳԼ. Ե. 1. Եւ եկն յայնկոյս: վ. 20. զարմանային:
- ԳԼ. Ե. 21. Եւ իբրեւ անց Յիսուս: վ. 45. նմա ուտել:
- ԳԼ. Զ. 55. Եւ իբրեւ ան: վ. 56. մերձեցանն՝ փրկե:
- ԳԼ. Է. 24. Եւ անտի յարու: վ. 30. զնէր 'ի մահիճա:
- ԳԼ. Է. 31. Եւ ելեալ միւ: վ. 37. եւ համերձ խօսել:
- ԳԼ. Ը. 22. Գոն 'ի բեթսա: վ. 26. առիցես 'ի չիսին:
- ԳԼ. Թ. 15. Եւ ելեալ առ աշա: վ. 28. եւ աղօթիւք:
- ԳԼ. Ժ. 46. Եւ գան յԵրիքոփ: վ. 52. 'ի ճանապարհին:

Ի ՂՈՒԿԱՍ

- ԳԼ. Դ. 51. Եւ էջ 'ի Կափառ: վ. 42. թէ Քրիստոսն է:
- ԳԼ. Ե. 12. Եւ եղեւ 'ի հասա: վ. 16. կայր յաղօթա:
- ԳԼ. Ե. 17. Եւ եղեւ 'ի միում աւ: վ. 28. նոր նշան:
- ԳԼ. Զ. 1. Եւ եղեւ 'ի շա: վ. 11. առնիցեն Յիսուսի:
- ԳԼ. Է. 1. Եւ իբրեւ կա: վ. 10. հիւանդ բժշկեալ:
- ԳԼ. Է. 11. Եւ եղեւ 'ի վա: վ. 25. գայթաղ դեպի յիս:
- ԳԼ. Ը. 22. Եւ եղեւ 'ի մի: վ. 39. արար նմա Յիսուս:
- ԳԼ. Ը. 40. Եւ իբրեւ դարձաւ: վ. 57. որ ինչ եղեւն:
- ԳԼ. Թ. 37. Եւ եղեւ 'ի վա: վ. 44. մեծամեծացն առ:
- ԳԼ. Ժա. 14. Եւ հանէր դեւ մի: վ. 25. ընդ իս՝ ցրուէ:
- ԳԼ. ԺԳ. 10. Եւ ըսուցա: վ. 17. գործէին 'ի նմանէ:
- ԳԼ. ԺԴ. 1. Եւ եղեւ 'ի մը: վ. 6. պատասխանի առ այն:
- ԳԼ. ԺԵ. 11. Եւ եղեւ մինչեւ: վ. 19. կեցուցին զքեզ:
- ԳԼ. ԺԸ. 35. Եւ եղեւ 'ի մօտե: վ. 45. օրհնութիւն առ:

Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

- ԳԼ. Դ. 46. Եկն դարձեալ 'ի կա: վ. 54. 'ի գալիլեա:
- ԳԼ. Ե. 1. Յեա այսո: վ. 18. առնէր զանձն աստու:

ԳԼ. Թ. 1. Եւ մինչդեռ անցան: վ. 35. եպագ նմա :  
 ԳԼ. ԺԱ. 1. Եւ էր ոմն հիւ վ. 16. զոր սրարն Յիսուս:



## ԱԻԵՏԱՐԱՆՔ ԱՆԴԱՍՏԱՆԱՅ

### Ի ՄԱՏԹԷՈՍ

ԳԼ. իդ. 27. Զի որպէս փայլաւ վ. 35. իմ մի՛ անցցեն:  
 ԳԼ. իէ. 38. Եւ հանեալ զնա: վ. 50. ար:ակեաց զոգին:  
 ԳԼ. իէ. 50. Եւ Յիսուս դարձեալ վ. 61. զերեզմանին:

### Ի ՄԱՐԿՈՍ

ԳԼ. ԺԵ. 22. Եւ ածին զնա՛ի գող: վ. 31. եւ եհան զոգի:

### Ի ՂՈՒԿԱՍ

ԳԼ. իդ. 52. Ածին եւ այլ երկուս: վ. 46. եհան զոգի:

### Ի ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

ԳԼ. դ. 15. Եւ ոչ ոք ել յերկինա: վ. 21. գործեցան:  
 ԳԼ. ժթ. 16. Յայնժամ ետ զնա: վ. 22. գրեցի՛ գրեցի:  
 ԳԼ. ժթ. 25. Եւ կային առ խա: վ. 30. աւանդեաց զո:



1292

Handwritten markings, possibly numbers or a signature, in blue ink.



Handwritten markings, possibly a signature or initials, in blue ink.

« Ազգային գրադարան



NL0027927

